

Revīzijas ziņojums

Par Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem
2016.gada 15.septembris

Finanšu revīzija “Par Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles:

- Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2015.gada 23.septembra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1-34/2015 (par saimnieciskā gada pārskatu kopumā);
- Piektā revīzijas departamenta 2015.gada 23.septembra revīzijas apakšuzdevumu Nr.2.4.1-34-1/2015 (par pašvaldību gada pārskatu daļu);
- Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2015.gada 28.septembra revīzijas apakšuzdevumu Nr.2.4.1-34-2/2015 (par valsts budžeta ieņēmumu daļu).

Revīzijas ziņojums apstiprināts ar Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2016.gada 15.septembra lēmumu Nr.2.4.1-34/2015.

Vāka noformējumā izmantotas fotogrāfijas no tīmekļa vietnes <http://depositphotos.com/ginasanders/Depositphotos>.

Cienījamais lasītāj!

Esam pabeiguši ikgadējo finanšu revīziju par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu un, atšķirībā no iepriekšējos gados veiktajām revīzijām, šajā revīzijā sniedzam divus atzinumus: vienu – par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu, otru – par atbilstības jautājumu, kas šīs revīzijas ietvaros bija Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstība tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski atzītai praksei.

Atzinumu par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu, kā ik gadu, arī šogad sniedzam ar iebildi, jo pašvaldību gada pārskatu daļā joprojām nav atrisinātas problēmas, uz kurām norādām jau sen – arī šogad pārskatā uzrādītā aktīvu vērtība ir nepamatoti palielināta, kā arī Rīgas pašvaldība joprojām savā gada pārskatā turpina nekorekti uzrādīt saistības.

Valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanā novērojam uzlabojumus, tomēr joprojām norādām arī uz nepilnībām un trūkumiem.

Lai gan Valsts ieņēmumu dienests (VID) ir uzsācis vairākas iniciatīvas pārmaksāto nodokļu atmaksas procesa uzlabošanai, šogad atkal konstatējam nodokļu administrācijas nespēju nodrošināt šī uzdevuma veikšanu savlaicīgi – 2015.gadā tika kavētas gan pārmaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa, gan pievienotās vērtības nodokļa (PVN) atmaksas.

Revīzijā vērtējam VID paveikto saistībā ar korupcijas risku novēršanu un pētījām nodokļu kontroles pasākumus, analizējot, vai pēc VID audita pierakstiem ir iespējams izsekot audita procesam un secinājumu izdarīšanai. Esam secinājuši, ka gan nodokļu kontroles, gan korupcijas risku mazināšanas jomā VID būtu jāveic būtiski uzlabojumi, lai atgūtu sabiedrības uzticību un uzlabotu motivāciju maksāt nodokļus valstij.

Revīzijā konstatējam vairākas jomas, kurās, pilnveidojot nodokļu administrācijas darbu, būtu iespējams gan ierobežot nodokļu izkrāpšanas iespējas, uzlabojot PVN maksātāju reģistrēšanas procesu un savlaicīgi no reģistriem izslēdzot komersantus, kas faktiski neveic saimniecisko darbību, gan palīdzēt labticīgiem nodokļu maksātājiem “iznākt no ēnas” (piemēram, aktīvāk informējot pašnodarbinātās personas par to pienākumu maksāt VSAOI).

Jau vairākus gadus norādām uz risku, ka valsts nodevas netiek iekasētas pilnā apmērā. Šajā revīzijā konstatējam, ka par autoceļu lietošanas nodevu nav iekasēti vismaz 1,4–1,9 milj. EUR. Jāuzsver, ka iesaistītās institūcijas jau revīzijas laikā uzsāka konstatēto problēmu risināšanu, veicot uzlabojumus gan iekšējās kontroles sistēmās, gan arī sagatavojot nepieciešamos normatīvo aktu grozījumus.

Bez jau pieminētajiem trūkumiem pašvaldību gada pārskatu daļā, kuru dēļ sniedzam atzinumu ar iebildi, šogad pašvaldību aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 mljrd. EUR. Tas ir nopietns signāls, ka pašvaldībām nav skaidrības, kas un kādā vērtībā tām īsti pieder, kas, savukārt, rada būtisku īpašumu izsaimniekošana risku. Viens no priekšnosacījumiem šīs problēmas risināšanā ir aktuālas un pareizas informācijas pieejamība valsts reģistros, par ko šajā revīzijā sniedzam ieteikumus Tieslietu ministrijai.

Turpinājam arī vērtēt, vai kapitālsabiedrības veic dividenžu maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu, un joprojām nonākam pie secinājuma, ka esošā kapitālsabiedrību pārvaldības sistēma nenodrošina loģisku un izsekojamu saistību starp kapitālsabiedrībām noteikto pienākumu maksāt dividendes, Ministru kabineta lēmumiem atstāt dividendes kapitālsabiedrību rīcībā un lēmumiem piešķirt tām finansējumu (piem., subsīdiu un dotāciju veidā). Cerīgi raugāties uz šobrīd uzsāko

kapitālsabiedrību pārvaldības sistēmas reorganizāciju, un kontekstā ar to revīzijas rezultātā sniedzam vairākus ieteikumus Ministru kabinetam.

Vērtējot Prezidentūras izdevumus, apkopojām gan šogad, gan iepriekšējos gados konstatēto un secinājām, ka ministrijas un centrālās valsts iestādes ir ņēmušas vērā mūsu aizrādījumus un mūsu iepriekšējās revīzijās norādītie riski attiecībā uz neatbilstoši izlietoto līdzekļu summas pieaugumu nav iestājušies. Tāpēc **sniedzam pozitīvu atzinumu par Prezidentūras nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību mērķiem un tiesību aktiem.**

Ar cieņu
Valsts kontroliere

Elita Krūmiņa

Saturs

1.daļa – Kopsavilkums	8
1.1. Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem	8
1.2. Kopsavilkums par ieteikumiem.....	15
2.daļa – Saimnieciskā gada pārskats	20
2.1. Pārskata daļa – Ieņēmumi.....	20
2.1.1. Uzkrāšanas principa ieviešana nodokļu un nodevu uzskaitē	20
2.1.2. Kapitālsabiedrību dividendes.....	21
2.2. Pārskata daļa – Ilgtermiņa ieguldījumi.....	26
2.3. Pārskata daļa – Saistības	27
2.4. Notikumi pēc bilances datuma	28
2.5. Atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultāti.....	32
2.5.1. Prezidentūras izdevumi.....	32
2.5.2. Atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultāti ministrijās un centrālajās valsts iestādēs	36
3.daļa – Valsts budžeta ieņēmumi.....	44
3.1. Ieņēmumu uzskaitē un uzrādīšana pārskatā	44
3.1.1. Nepilnības nodevu sistēmā	47
3.1.2. Vīzu nodevas administrēšana	49
3.1.3. Autoceļu lietošanas nodevas administrēšana.....	53
3.2. Nodokļu parādi.....	62
3.3. Nodokļu kontroles pasākumi.....	65
3.3.1. Nodokļu auditu (revīziju) dokumentēšana.....	65
3.3.2. Muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes	67
3.4. VID korupcijas risku pārvaldība	71
3.5. Nodokļu pārmaksu atmaksāšana	78

3.5.1. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārmaxu atmaksāšana	79
3.5.2. Pievienotās vērtības nodokļa pārmaxu atmaksāšana.....	81
3.6. Pašnodarbināto personu reģistrēšana.....	83
3.7. PVN maksātāja reģistrēšana	84
3.8. Komercsabiedrību vienkāršotā likvidācija	86
3.9. Akcīzes nodokļa administrēšana	88
3.9.1. Akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto datu ticamības novērtēšana	88
3.9.2. Akcīzes preču aprites kontrole.....	90

4.daļa – Pašvaldību gada pārskati 92

4.1. Pārskata daļa – Ilgtermiņa ieguldījumi.....	92
4.1.1. Zeme, ēkas un būves.....	92
4.1.2. Valsts reģistri (Kadastrs, Zemesgrāmata).....	98
4.1.3. Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība.....	109
4.1.4. Bioloģiskie un pazemes aktīvi.....	110
4.1.5. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	111
4.2.Pārskata daļa – Saistības	116
4.3. Pašvaldību iekšējās kontroles sistēmas	121
4.3.1.Iekšējās kontroles sistēmas izveidošana pašvaldībās	121
4.3.2. Iekšējās kontroles procedūra – pārskata gada inventarizācija	123
4.4.Pašvaldību gada pārskatu daļas sagatavošana – konsolidācijas process Valsts kasē	133
4.5. Pārskata daļa – Apgrozāmie līdzekļi	138

Revīzijas raksturojums 141

Revīzijas mērķis	141
Revidējamās vienības un revidentu atbildība	141
Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji	142
Revidējamās jomas raksturojums	150
Valsts kontroles atzinumi par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada pārskatiem	152

Zvērinātu revidentu atzinumi par pašvaldību 2015.gada pārskatiem.....	159
Termini un skaidrojumi.....	166
Revidentu aplēses.....	168
1.pielikums Kādas ir vīzu nodevas likmes?	169
2.pielikums Personu kategorijas, kuras atbrīvotas no vīzu nodevas samaksas	172
3.pielikums Vai Eiropas Komisijas iesniegtā statistika par saņemtajiem pieteikumiem C kategorijas (īstermiņa) vīzu saņemšanai sakrīt ar NVIS datiem?	174
4.pielikums Autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumi un maksājumu skaits	176
5.pielikums Apkopojums par VID identificētajiem korupcijas riskiem.....	177
6.pielikums VID uzdevuma Administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana (P041) konkrētā riska novērtējums	178
7.pielikums VID sensitīvo amatu sadalījums pa VID darbības jomām	179
8.pielikums Vai VID līdzvērtīgi izvērtē nodokļu maksātāja atbilstību PVN maksātāja statusam?	180
Atsauces	181

1.daļa – Kopsavilkums

1.1. Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem

Par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību

Lai gan kopumā kļūdas uzskaites jautājumos ministrijās un centrālajās valsts iestādēs ik gadu samazinās un finanšu uzskaites kvalitāte kopumā uzlabojas, tomēr joprojām, izvērtējot pārskata par Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – 2015.gada Saimnieciskā gada pārskata) sagatavošanu, Valsts kontrole konstatē būtiskus trūkumus.

Būtiskākie trūkumi 2015.gada Saimnieciskā gada pārskatā ir attiecināmi uz:

- ❖ *nepareizi piemērotu saistību klasifikāciju* – Rīgas pilsētas pašvaldība saistības 321,9 milj. EUR apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārskata pielikumā nav uzrādījusi aizņēmumu 571,5 milj. EUR apmērā;
- ❖ *nepamatoti palielinātu aktīvu vērtību* – pašvaldību gada pārskatu daļā ilgtermiņa ieguldījumu vērtība izlasē iekļautajās pašvaldībās pārskata gada sākumā ir nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. EUR, bet pārskata gada beigās – vismaz par 73,4 milj. EUR. Papildus tam pašvaldību gada pārskatu daļā *kopējais aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 mljrd. EUR¹* jeb 27% no pašvaldību 8,5 mljrd. EUR aktīvu kopējās vērtības. Tas nenozīmē, ka šādā apmērā aktīvi pārskatā ir uzrādīti kļūdaini, tomēr ne zvērinātu revidentu veikto pārbaužu rezultātā, ne Valsts kontrolei, veicot atbilstošas revīzijas procedūras, nebija iespējams noteikt, kāds tieši ir nepieciešamo labojumu summas apmērs attiecībā uz šiem aktīviem;
- ❖ *nenoteiktību un atbilstošu, pietiekamu un ticamu pierādījumu trūkumu* – Valsts kontrole nevarēja gūt pārliecību, un neizsaka savu atzinumu par darījuma, uz ko attiecas Skaidrojuma valsts konsolidētajai grāmatvedības bilancei sadaļas *Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi* 6. un 7. rindkopā un sadaļas *Notikumi pēc bilances datuma* 11. un 12. rindkopā norādītie apstākļi, iespējamo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu,

kā arī: 1) tā kā *nodokļu ieņēmumi joprojām netiek uzrādīti pēc uzkrājuma principa*, t.i., Saimnieciskā gada pārskatā ne debitoru, ne kreditoru sastāvā netiek uzrādīta informācija par nodokļiem; 2) Finanšu ministrija kopš 2009.gada vēl arvien nav nodrošinājusi nodevu administrēšanas sistēmas sakārtošanu, kā rezultātā Saimnieciskā gada pārskatā par 2015.gadu uzrādītā *informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga, kā arī pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā*, Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par nodokļu ieņēmumu pilnīgumu un ieņēmumu no nodevām pilnīgumu.

Pamatojoties uz revīzijā konstatētajiem faktiem, izņemot iepriekšējā punktā minēto būtisko trūkumu (*nepamatoti palielināta aktīvu vērtība un nepareizi piemērota saistību klasifikācija*) ietekmi un raksturoto apstākļu (*nenoteiktība un atbilstošu, pietiekamu un ticamu pierādījumu trūkums, nodokļu ieņēmumi netiek uzrādīti pēc uzkrājuma principa, informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga, kā*

arī pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā, aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru) iespējamo ietekmi uz gada pārskatu, 2015.gada Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un rezultātiem, un tas ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Valsts kontrole revīzijas ietvaros pārbaudīto izlašu apjomā ir konstatējusi gan aktīvus, gan iespējamās saistības, attiecībā uz kurām ir notikuši būtiski notikumi pēc bilances datuma. *Valsts kontroles revidentu un Valsts kases sadarbības rezultātā tika veikti labojumi valsts konsolidētajā grāmatvedības bilanci uz 2015.gada 31.decembri, izveidojot uzkrājumus 30,9 milj. EUR apmērā un atzīstot īstermiņa uzkrātās saistības 7 milj. EUR apmērā tiesas lēmuma izpildei un aktīvu vērtības samazināšanai, kā arī sniegta papildu informācija Saimnieciskā gada pārskata bilances skaidrojumos par tiem.*

Valsts kontrole jau vairākus gadus Saimnieciskā gada pārskata revīzijās vērtē ar kapitālsabiedrību pārvaldību un maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu saistītus jautājumus. Arī šajā revīzijā tika konstatēts, ka:

- ❖ *izveidotā maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu administrēšanas sistēma nenodrošina, ka valsts budžets atbilstošā periodā saņem visus tam piekritīgos ieņēmumus;*
- ❖ *valsts kapitālsabiedrību mazmeitu kapitālsabiedrību pienākums veikt maksājumus savām mātes kapitālsabiedrībām tiesību aktos nav noregulēts;*
- ❖ *joprojām nav loģiskas un izsekojamas saistības starp kapitālsabiedrību pienākumu veikt dividendu maksājumus valsts budžetam, Ministru kabineta (turpmāk – MK) lēmumiem atstāt dividendes kapitālsabiedrību rīcībā un lēmumiem par finansējuma piešķiršanu kapitālsabiedrībām aizdevumu, subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā.*

Par atbilstības jautājumiem

2015.gads bija pirmais, kad Valsts kontrole ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu revīziju ietvaros sniedza divu veidu atzinumus – par gada pārskatu un par atbilstības jautājumiem. Finanšu revīziju mērķis līdz ar to ir ne tikai gūt pārlicību par resoru 2015.gada pārskatu sagatavošanas pareizību, bet arī pārlicināties, ka resoros identificētie būtiskie finanšu pārskatam pakārtotie darījumi atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas.

Apkopojot 39 atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultātus ministrijās un centrālajās valsts iestādēs, Valsts kontrole secināja, ka, lai gan saturiski tie bija atšķirīgi, tomēr tiem 14 atbilstības jautājumiem par darījumiem, kuru realizēšanai 15 resoriem 2015.gadā kopumā tika piešķirts finansējums 49,1 milj. EUR apmērā un par kuriem tika sniegti atzinumi ar iebildi, negatīvi atzinumi un atteikumi sniegt atzinumu, ir vērojamas kopīgas tendences (problēmu jomas) konstatētajās neatbilstībās:

- ❖ *trūkumi rīcībpolitikas definēšanā un/vai efektīvā ieviešanā (astoņi atbilstības jautājumi par darījumiem, kuru realizēšanai 2015.gadā tika piešķirti 22 milj. EUR);*
- ❖ *trūkumi iestāžu iekšējās kontroles vidē (četri atbilstības jautājumi par darījumiem, kuru realizēšanai 2015.gadā tika piešķirti 23,8 milj. EUR);*

- ❖ trūkumi informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) projektu vadībā (divi atbilstības jautājumi par darījumiem, kuru realizēšanai 2015.gadā tika piešķirti 3,3 milj. EUR).

Mērķtiecīgi nenovēršot konstatētos trūkumus, rezultāts Valsts kontroles ieskatā vienmēr būs nelietderīgs budžeta līdzekļu izlietojums – vai nu piešķirtais finansējums tiks izlietots neatbilstoši noteiktajiem mērķiem, vai netiks izlietots vispār, tāpēc par atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultātiem tika nosūtītas vēstules Ministru prezidentam, finanšu ministram, Saeimas priekšsēdētājam un Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisijai. Vēstulē Ministru prezidentam izteicām īpašu aicinājumu veikt nepieciešamās darbības, lai, sagatavojot gadskārtējā un vidēja termiņa budžeta projektus, kā arī lemjot par finansējumu jaunajām politikas iniciatīvām un izvērtējot informatīvos ziņojumus par īstenoto projektu gaitu, tiktu ņemti vērā Valsts kontroles konstatējumi un secinājumi attiecībā uz izvērtētajiem atbilstības jautājumiem. Minētajā vēstulē uzsvērām, ka mūsu ieskatā tikai šādi – sasaistot finansējuma piešķiršanu ar iestāžu faktiskajām spējām atbildīgi un lietderīgi to izlietot – nākotnē var tikt novērsti prettiesiski un nelietderīgi tēriņi, vienlaikus stiprinot amatpersonu atbildību.

Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros tika izvērtēts viens horizontāls atbilstības jautājums – Prezidentūras izdevumi. Tas tika vērtēts visos (kopumā 17) resoros, kuros bija šādi izdevumi. Ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu revīziju ietvaros tika vērtēti 39 dažādi atbilstības jautājumi, kopumā sniedzot 56 atzinumus.

Kopumā vērtējot *Prezidentūras izdevumus*, Valsts kontrole secināja, ka ministrijas un centrālās valsts iestādes ir ņēmušas vērā iepriekšējās revīzijās konstatēto (par neatbilstoši izlietotiem 2015.gada finanšu revīziju ietvaros tika atzīti 179,1 tūkst. EUR jeb 0,43% no izlietotā finansējuma) un Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās norādītie riski attiecībā uz neatbilstoši izlietoto līdzekļu summas pieaugumu līdz ar to nav iestājušies.

Tomēr tika konstatēti arī trūkumi:

- ❖ starpība starp Prezidentūras izdevumiem plānoto un faktiski izlietoto finansējumu (no piešķirtā finansējuma 106,5 milj. EUR apmērā izlietojot 81% jeb 86,1 milj. EUR), kā arī šīs starpības daļēja pārdale ar Prezidentūru nesaistītu izdevumu segšanai 2015.gada beigās (5,7 milj. EUR tika novirzīti 11 ārstniecības iestāžu valsts galvoto aizdevumu saistību maksājumiem par 2015.gadu) Valsts kontroles ieskatā norāda uz kļūdām un neefektivitāti finansējuma plānošanā;
- ❖ finansējuma izlietojums pēc vadlīnijās noteiktā termiņa, t.i., pēc 2015.gada 30.jūnija, lai gan vadlīnijas šādu situāciju nepieļāva. Izvērtējot šo pārkāpumu apstākļus un ņemot vērā to, ka minētais finansējums tika izlietots saistībā ar pasākumiem *trio* Prezidentūras ietvaros (t.i., Prezidentūra tiek īstenota, sadarbojoties trim dalībvalstīm, kuras sešus mēnešus pilda šos pienākumus viena pēc otras, pamatojoties uz kopīgu *trio* darba programmu), revidenti akceptēja, ka tas uzskatāms par tieši attiecināmu uz Prezidentūras izdevumiem. Trūkumi normatīvajā regulējumā, kas liedz novirzīt finansējumu pasākuma mērķu sasniegšanai, norāda uz nepieciešamību turpmāk valstiski nozīmīgu pasākumu realizēšanā rūpīgi izvērtēt pasākumu realizēšanai pieņemtā normatīvā regulējuma pilnīgumu.

Par valsts budžeta ieņēmumiem

Ieņēmumu uzskaitē un uzrādīšana pārskatā

Revīzijā ir konstatēts, ka *visi valsts budžeta kontos 2015.gadā ieskaitītie nodokļu un nodevu ieņēmumi ir atbilstoši uzskaitīti un norādīti Saimnieciskā gada pārskata ieņēmumu daļā saskaņā ar naudas plūsmas principu* jeb tajā ir uzrādīta visa gada laikā faktiski saņemtā nauda, kā to nosaka normatīvais akts².

Valsts budžeta ieņēmumu jomā Valsts kontroles ieskatā joprojām pastāv vairākas fundamentālas problēmas:

- ❖ *uzkrājuma principa ieviešana* - tāpat kā iepriekšējos gados, Valsts kontrole nevar sniegt atzinumu par nodokļu ieņēmumu pilnīgumu, jo nodokļu uzskaitē nav ieviests uzkrājuma princips³, kas paredz, ka Saimnieciskā gada pārskatā ir jāuzrāda visi ieņēmumi, kas valstij pienākas, tajā skaitā nesaņemtie ieņēmumi jeb nodokļu parādi, un visas summas, kuras pieder nodokļu maksātājiem (nodokļu pārmaksas), kuras pēc nodokļu maksātāja pieprasījuma ir viņiem atmaksājamas. Tomēr jāatzīst, ka pēdējos gados Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu (turpmāk – VID) un Valsts kasi ir veikusi daudzus pasākumus, lai 2021.gadā valsts budžeta ieņēmumiem ieviestu uzkrājuma principu. Lai veicinātu valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanu pilnā apmērā un pilnīgas un pareizas informācijas atklāšanu Saimnieciskā gada pārskatā, Finanšu ministrija bija apņēmusies⁴ veikt nepieciešamās darbības jau 2006.gadā, taču ieteikumu ieviešanas termiņi tika vairākkārt pārcelti. Valsts kontroles revīzijas⁵ rezultātā Finanšu ministrija apņēmas līdz 2021.gada 15.janvārim nodrošināt valsts budžeta ieņēmumu uzskaiti atbilstoši uzkrājuma principam, kā to nosaka Starptautiskais publiskā sektora grāmatvedības standarts⁶ „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)”, un normatīvajos aktos noteikt nodevu administrēšanas procesu. Atbilstoši Finanšu ministrijas sniegtajai informācijai⁷ ministrijas uzkrājuma principa vadības komiteja 2015.gada 14.janvārī apstiprināja Uzkrājuma principa ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plānu, kas ietver pasākumu organizatorisko struktūru, scenāriju, darba uzdevumus, to īstenošanas termiņus un par plāna izpildes pasākumiem atbildīgās institūcijas;
- ❖ *nodokļu politikas izstrāde* - lai gan revīzijā šis jautājums netika atsevišķi vērtēts, tomēr jāuzsver, ka uz 2016.gada augustu nodokļu politika joprojām nebija izstrādāta, kā rezultātā nodokļu likumdošana bieži mainās bez pārejas perioda. Tas apgrūtina uzņēmējdarbības plānošanu ilgtermiņā, kā arī rada papildu izdevumus nodokļu maksātājiem, kam īsos termiņos jāpielāgojas izmaiņām;
- ❖ *nepiedzenamais nodokļu parāds* turpina pieaugt, kā rezultātā kopējais nodokļu parāds uz 2016.gada 1.janvāri pārsniedza 1/6 no valsts budžeta ieņēmumiem. Cēloņi zemajai nodokļu iekasēšanai joprojām nav pilnībā izvērtēti un jāņem vērā, ka cēloņu novēršanai būs nepieciešams laiks, līdz ar to nepiedzenamā nodokļu parāda reāla samazināšanās visticamāk sagaidāma tikai pēc vairākiem gadiem.

Tā kā pilnībā nav ieviests uzkrājuma princips arī nodevu uzskaitē⁸, Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga – Valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas, kuras administrē ministrijas un attiecīgās pašvaldības, kopā veido konsolidētā kopbudžeta ieņēmumus 138,4 milj. EUR apmērā, tomēr Valsts kontrole jau kopš 2006.gada norāda, ka pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā. Revīzijā konstatēts, ka par autoceļu lietošanas nodevu nav

iekasēti vismaz 1,4–1,9 milj. EUR, kā arī nav iespējams gūt pārlicību, ka ir gūti visi atbilstošie ieņēmumi no nodevas par vīzu, uzturēšanās atļauju vai Eiropas Savienības (turpmāk – ES) pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem (turpmāk – vīzu nodeva).

Nodevu administrēšanas sistēma ir sarežģīta un sadrumstalota – revīzijas ziņojuma sagatavošanas brīdī valsts nodevu apmērus un maksāšanas kārtību noteica septiņi likumi un vairāk nekā 100 MK noteikumu, bet valsts nodevu administrēšanas procesā bija iesaistītas 32 institūcijas, 97 zvērināti tiesu izpildītāji un 107 zvērināti notāri. Normatīvie akti paredz kārtību, kādā nodevas administrētājam ir jāpārlicinās par nodevas samaksu, bet nenosaka, kā nodevas administrētājam ir jāuzskaita nodevu ieņēmumi un jāpagatavo pārskati par nodevu ieņēmumiem un piemērotajiem atvieglojumiem, atbrīvojumiem un pārmaksāto summu atmaksām.

Nodokļu kontroles pasākumi

Liela nozīme nodokļu administrēšanas procesā ir nodokļu kontroles pasākumiem, kuru galvenie mērķi ir nodrošināt, lai visi nodokļu maksātāji iemaksātu noteiktos nodokļu (nodevu) maksājumus budžetā noteiktajos apjomos un noteiktajā termiņā, kā arī samazināt iespējas izvairīties no nodokļu (nodevu) maksāšanas, tādējādi novēršot zaudējumu rašanos budžetam un nodrošinot labvēlīgu vidi godīgai komercdarbībai.

Nodokļu kontrole tiek īstenota, veicot datu atbilstības pārbaudes, apsekošanas, novērošanas, tematiskās pārbaudes, padziļinātās pārbaudes un nodokļu auditus. Optimālais nodokļu kontroles veids tiek izvēlēts, veicot par nodokļu maksātāju iegūtās informācijas analīzi – pārskatu un deklarāciju datu ticamības novērtēšanu un riska analīzi. Kā viens no svarīgākajiem nodokļu kontroles veidiem ir nodokļu revīzija jeb audits.

Revīzijā tika izvērtēts, vai no VID audita pierakstiem ir iespējams izsekot audita procesam un secinājumu izdarīšanai, kā arī novērtēts, vai pēc Valsts kontroles sniegtā ieteikuma⁹ ir uzlabojusies muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudžu veikšana.

VID ir izstrādāti iekšējie normatīvie akti¹⁰, lai nodrošinātu kvalitatīvu nodokļu audita procesa gaitu. Tomēr praksē VID darbinieki šo normatīvo aktu prasības ievēro nepilnīgi. Kvalificēta trešā persona tikai no audita pierakstiem nevar gūt pilnīgu izpratni par precīzu audita gaitu un izsekot visai loģiskajai ķēdei no auditā iegūtajiem pierādījumiem līdz pieņemtajam lēmumam par audita rezultātu. Konstatējumi un secinājumi bieži tiek norādīti tikai pašā lēmumā, bet tas, kā tie izriet no auditā atklātajiem faktiem, nav strukturēti izsekojams. Konstatētās nepilnības audita lietās norāda uz nepieciešamajiem uzlabojumiem iestādes iekšējās darbības organizēšanā vai darbību dokumentēšanā atbilstoši iekšējai kārtībai, lai nodrošinātu, ka audita apjoms ir tiešām pietiekams un izdarītie secinājumi, tajā skaitā par papildus aprēķināmajiem nodokļiem, – objektīvi, izsekojami, neapstrīdami, bet strīdu gadījumā – efektīvi pierādāmi.

Neieviešot Valsts kontroles sniegto ieteikumu¹¹, VID joprojām nenodrošina, ka muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes tiek veiktas deklarācijām ar vislielāko nodokļu nenomaksāšanas risku, jo deklarācijas pārbaudei joprojām tiek izvēlētas pēc VID darbinieka subjektīvā viedokļa, pamatojums katra konkrētā darījuma atļaušanai nav izsekojams, jo netiek dokumentēts, kā arī procesa izmaksas viena euro iekasēšanai (0,7 euro) un procesa ilgums, kas dažreiz aizņem vairāk nekā gadu, neliecina par VID mērķtiecīgu rīcību, lai sasniegtu labāku rezultātu ar mazākiem resursiem.

Korupcijas risku pārvaldība

Korupcija ir kukuļošana vai jebkura cita valsts amatpersonas rīcība, kas vērsta uz to, lai, izmantojot dienesta stāvokli, savas pilnvaras vai pārsniedzot tās, iegūtu nepelnītu labumu sev vai citām personām¹². Korupcijas risks ir varbūtība, ka kāds no darbiniekiem ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumu un nodarot kaitējumu (mantiskā izteiksmē vai sagraujot reputāciju) institūcijai¹³.

Iestādes vadītājam jāmeklē iespējas, kā novērst vai ierobežot krāpšanas, tajā skaitā korupcijas, notikumu negatīvo ietekmi, veidojot risku pārvaldības sistēmu. Risku pārvaldības sistēma ietver pasākumu kopumu, kuru izpildes nodrošināšanā ir iesaistīts katrs iestādes darbinieks savas kompetences ietvaros.

Revīzijā secināts, ka VID 2016.gadā tiek ieviestas Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB) ieteicamās¹⁴ minimālās prasības korupcijas risku pārvaldībai, tomēr veiktās darbības nav sistemātiskas (risku izvērtēšana procesiem un darbiniekiem tiek veikta atrauti viena no otras), pārdomātas (kārtība par rotāciju tiek izstrādāta, pirms izvērtēti sensitīvie amati¹⁵) un nenodrošina korupcijas risku mazināšanu, jo jau sākotnēji noteiktais riska līmenis ir noteikts bez pārliecinoša pamatojuma.

Pārmaksāto nodokļu atmaksa

Viens no nodokļu administrēšanas būtiskiem un nodokļu maksātājiem nozīmīgiem jautājumiem ir pārmaksāto nodokļu atmaksa. Revīzijā tika veiktas pārbaudes par attiecīgo procesu nodrošināšanu un konstatētas nepilnības saistībā ar pārmaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) un pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) savlaicīgu atmaksu.

Revīzijā secināts, ka VID nav nodrošinājis vienlīdzīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un nav laikus atmaksājis 57,1 milj. EUR (14,2 milj. EUR IIN un 42,9 milj. EUR PVN). Kavējot pārmaksu atmaksas termiņu, VID atmaksājamo summu nav palielinājis atbilstoši normatīvā akta nosacījumiem¹⁶, tādējādi radot risku, ka pret valsts budžetu kopumā varētu tikt iesniegtas prasības 173 tūkst. EUR apmērā. Turklāt VID nodokļu maksātājiem nepamatoti 2015.gadā atmaksājis 88,9 tūkst. EUR (ekstrapolētā vērtība¹⁷).

Ņemot vērā to, ka 2017.gadā iesniedzamo gada ienākumu deklarāciju apjoms palielināsies vismaz uz pusi saistībā ar izmaiņām neapliekamā minimuma piemērošanas noteikumos, pastāv augsts risks, ka VID 2017.gadā nespēs laikā atmaksāt IIN pārmaksas. Tomēr jāuzsver, ka VID ir uzsācis vairākas iniciatīvas, lai pārmaksu atmaksas procesu padarītu efektīvāku.

Nebūtiskas problēmas

Revīzijā, veicot pārbaudes par to, kā VID nodrošina tematisko pārbažu veikšanu un dabas resursu nodokļa administrēšanu, netika konstatētas būtiskas neatbilstības. Tomēr pārbažu rezultātā ir identificētas iespējas pilnveidot VID darbu, par ko VID vadība ir informēta vēstulē:

- ❖ tematisko pārbažu laikā VID darbiniekiem jākoncentrējas uz identificētajiem nodokļu maksātāja darījuma riskiem, nevis uz nodokļu maksātāja darījuma partnera iespējamām neatbilstībām;
- ❖ nepieciešams ieviest matemātiskās un loģiskās kontroles dabas resursu nodokļa deklarācijām, lai novērstu iespēju, ka nodokļu maksātāji deklarācijas iesniedz ar neatbilstošu nodokļa likmi.

Par pašvaldību gada pārskatiem

Pašvaldībās, tāpat kā 2014.gadā un iepriekšējos gados, ir konstatētas fundamentālas kļūdas ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē. Kopējais aktīvu apmērs, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 mljrd. EUR¹⁸ jeb 27% no pašvaldību 8,5 mljrd. EUR aktīvu kopējās vērtības.

Vienlaikus ir konstatēts, ka Pašvaldību gada pārskatu daļas pārējie aktīvi (6,2 mljrd. EUR vērtībā) nav uzrādīti pilnīgi, atbilstoši atzīti un novērtēti – ilgtermiņa ieguldījumu vērtība izlasē iekļautajās pašvaldībās pārskata gada sākumā ir nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. EUR, bet pārskata gada beigās – vismaz par 73,4 milj. EUR, jo pašvaldību grāmatvedības uzskaitē nav organizēta tā, lai nodrošinātu visu tās īpašumā, valdījumā un turējumā esošo un piekrītošo ilgtermiņa ieguldījumu uzrādīšanu saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem un darījuma ekonomisko būtību.

Valsts kontroles ieskatā minētos trūkumus izraisa neatbilstoša iekšējās kontroles vide – iekšējās kontroles sistēmas neesamība pašvaldībās vai tās neefektivitāte, kā rezultātā tiek pieļautas kļūdu izraisītas neatbilstības un normatīvajiem aktiem neatbilstoša grāmatvedības uzskaites kārtošana. Mūsaprāt, trūkumus izraisa arī nepilnības normatīvajos aktos, kā arī, tāpat kā iepriekšējos gados, dažos gadījumos zvērinātu revidentu darbs, pārbaudot pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, nav pietiekams, jo ir konstatētas būtiskas neatbilstības izlasē iekļautajās pašvaldībās¹⁹, kurām par 2014.gada pārskatu zvērināti revidenti ir snieguši atzinumu bez iebildēm.

Būtiski Saimnieciskā gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti ietekmē arī tas, ka, lai gan valsts reģistriem ir jānodrošina sabiedrība ar aktuālu informāciju par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, tajā skaitā pārskata gada inventarizācijas veikšanai, publisko reģistru lietotājiem nav pieejama kvalitatīva, aktuāla un skaidri saprotama informācija.

Savukārt nepilnības Valsts kases organizētajā Pašvaldību gada pārskatu daļas konsolidācijas procesā izraisa nepieciešamību konsolidācijas procesā izmantot mazākuma principu, kas paredz, izslēdzot savstarpējos darījumus vai atlikumus, izslēgt savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības, līdz ar to atsevišķas gada pārskata pozīcijas, iespējams, ir nepamatoti palielinātas. Saimnieciskā gada pārskata lietotājam netiek nodrošināta arī pietiekama skaidrojumu sniegšana par Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītajiem posteņiem un pretēji normatīvajā aktā²⁰ noteiktajam netiek nodrošināta vienādu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu lietošana konsolidācijā iesaistīto subjektu grāmatvedības uzskaitē.

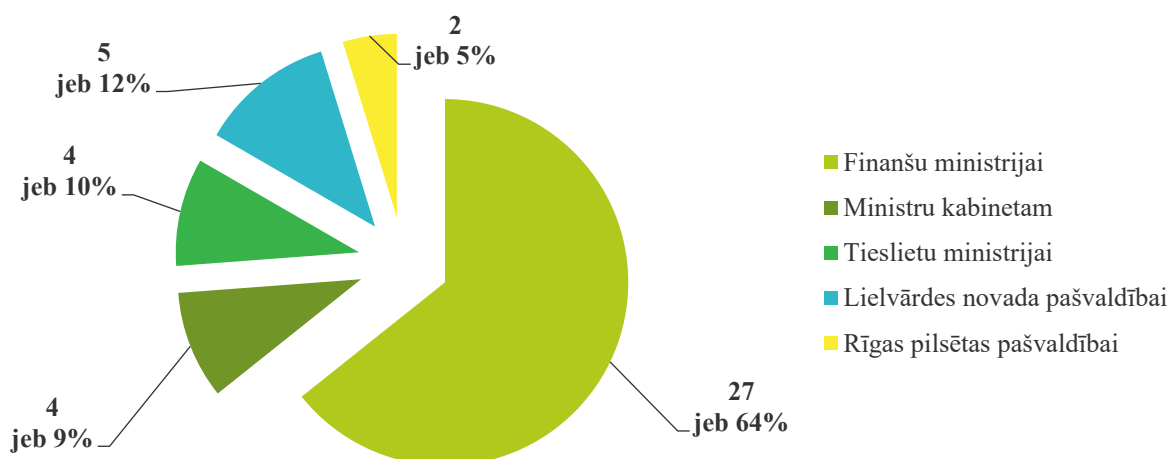
Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma, ko noslēdzis Lielvārdes domes bijušais priekšsēdētājs J.Āboliņš, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli 200 milj. EUR vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par saistībām nav patiesa un salīdzināma, jo Rīgas pilsētas pašvaldība saistības 321,9 milj. EUR apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārskata pielikumā nav uzrādījusi aizņēmumu 571,5 milj. EUR apmērā.

1.2. Kopsavilkums par ieteikumiem

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegtie ieteikumi

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā kopumā ir sniegti 42 ieteikumi (skatīt 1.attēls).

1.attēls Cik un kam ir sniegti ieteikumi Saimnieciskā gada pārskata revīzijā?

Finanšu ministrijai ir sniegti 27 ieteikumi, kurus ieviešot tiks:

- ❖ noteiktas veicamās darbības, lai uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata sadaļas par notikumiem pēc bilances datuma – gan koriģējošiem, gan nekoriģējošiem - kvalitāti un nodrošinātu visas būtiskās informācijas atklāšanu;
- ❖ Saimnieciskā gada pārskatā veicināta pilnīgas informācijas par valsts budžeta ieņēmumiem atklāšana, uzrādot nodokļu ieņēmumus pēc uzkrājuma principa, kā arī par nodokļu pārmaksu stāvokli;
- ❖ uzlabots nodokļu kontroles pasākumu process un krāpšanas risku pārvaldība;
- ❖ veicināta konsekventa rīcība sadarbībā ar nodokļu maksātājiem kontroles pasākumu īstenošanas laikā;
- ❖ uzlabota akcīzes nodokļa administrēšanas sistēma datu ticamības novērtēšanā un preču aprites kontrolē;
- ❖ pilnveidoti normatīvie akti, kas nosaka ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma izvērtēšanas kārtību;
- ❖ pilnveidoti Valsts kases konsolidācijas procesi, sagatavojot Pašvaldību gada pārskata daļu;
- ❖ uzlabots Saimnieciskā gada pārskatā atklātās informācijas pilnīgums un salīdzināmība;

- ❖ veiktas nepieciešamās darbības, lai mazinātu nenoteiktību un darījuma ar *Riverside HK Ltd.* iespējamo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Ministru kabinetam ir sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot tiks:

- ❖ veicināts, ka kapitālsabiedrību dividenžu izmaksu un paredzamā finansējuma piešķiršanas lēmumi būs konsekventi un pamatoti;
- ❖ tiesību aktos noregulēts kapitālsabiedrību, kurās valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības ir ieguvušas tiešu izšķirošo ietekmi, minimālais dividendēs izmaksājamais apmērs;
- ❖ sekmēta efektīvāku iekšējās kontroles sistēmu ieviešana pašvaldībās.

Tieslietu ministrijai ir sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot tiks:

- ❖ veicināta sabiedrības nodrošināšana ar aktuālu valsts reģistru informāciju par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem;
- ❖ noteikts legalizācijas veids nekustamajiem īpašumiem, kuriem nav pieejami īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti.

Lielvārdes novada pašvaldībai ir sniegti pieci ieteikumi, pēc kuru ieviešanas tiks:

- ❖ uzlabota gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāte un pilnveidota grāmatvedības uzskaitē;
- ❖ ieviestas kontroles procedūras, lai novērstu nelietderīgu un normatīvajiem aktiem neatbilstošu rīcību ar pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem;
- ❖ veiktas nepieciešamās darbības, lai mazinātu nenoteiktību un darījuma ar *Riverside HK Ltd.* iespējamo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Rīgas pilsētas pašvaldībai ir sniegti divi ieteikumi, pēc kuru ieviešanas tiks uzlabota gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāte un pilnveidota grāmatvedības uzskaitē.

Papildus attiecībā uz valsts budžeta ieņēmumiem revīzijas ietvaros:

- ❖ lai veicinātu, ka valsts informācijas sistēmās esošā informācija ir pareiza un aktuāla, ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi (turpmāk – PMLP) tika saskaņotas nepieciešamās darbības datu kvalitātes uzlabošanai valsts informācijas sistēmās;
- ❖ lai uzlabotu valsts budžeta ieņēmumu prognozēšanas procesu, ar valsts akciju sabiedrību “Latvijas Valsts ceļi”²¹ (turpmāk – LVC) tika saskaņotas nepieciešamās darbības autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumu prognozēšanas metodikas pilnveidošanai.

Iepriekšējās Saimnieciskā gada pārskata revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana

Kopš 2010.gada Saimnieciskā gada pārskata revīziju ietvaros ir sniegts 141 ieteikums (*izņemot ieteikumus, kas ir attiecināmi uz valsts budžeta pilnveidošanu un dažādiem ar finanšu vadību saistītiem jautājumiem, kā arī ieteikumus, kas ir sniegti atkārtoti*), tajā skaitā:

- ❖ par Saimnieciskā gada pārskatu kopumā – 36 ieteikumi;
- ❖ par valsts budžeta ieņēmumiem – 77 ieteikumi;
- ❖ par pašvaldību gada pārskatiem – 28 ieteikumi.

No tiem 44 ieteikumi joprojām ir ieviešanas procesā.

Ieteikumi par Saimnieciskā gada pārskatu kopumā ir sniegti, lai uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata kvalitāti. No sniegtajiem 36 ieteikumiem par ieviestiem atbilstoši mērķim ir atzīti 28 ieteikumi (78%), savukārt astoņu ieteikumu ieviešana vēl joprojām turpinās (skatīt 1.tabula).

1.tabula Kādi ieteikumi par Saimnieciskā gada pārskatu kopumā joprojām tiek ieviesti?

Gads	Ieteikuma saturs	Sākotnējais ieviešanas termiņš	Aktualizētais ieviešanas termiņš
2010.gads (kopumā sniegti 7 ieteikumi, no kuriem 2 vēl ir ieviešanas procesā)	Turējumā nodoto īpašumu klasifikācija Pamatlīdzekļu un krājumu uzskaitē atbilstoši ekonomiskai būtībai	30.09.2013. 31.12.2013.	15.12.2017. 15.01.2018.
2011.gads (kopumā sniegti 4 ieteikumi, no kuriem 1 vēl ir ieviešanas procesā)	Ieņēmumu periodizācija, veicot aplēses par darījuma izpildes pakāpi	01.12.2015.	15.01.2018.
2012.gads (kopumā sniegti 13 ieteikumi, no kuriem 1 vēl ir ieviešanas procesā)	Saimnieciskā gada pārskatā iekļaujamās informācijas pilnīgums (viss publiskās varas aktivitāšu tvērums)	01.12.2016.	-
2013.gads (kopā sniegti 9 ieteikumi, no kuriem 3 vēl ir ieviešanas procesā)	Galvoto aizdevumu nodrošinājuma novērtējums Konsolidācijas procesa automatizācija Trešo personu vārdā iekasēto summu uzrādīšana	15.07.2015. 15.01.2020. 01.12.2015.	15.01.2017. - 15.01.2018.
2014.gads (kopā sniegti 3 ieteikumi, no kuriem 1 vēl ir ieviešanas procesā)	Pilnīga kontu atlikumu un darījumu salīdzināšana	01.03.2020.	-

Saimnieciskā gada pārskata revīziju ietvaros kopš 2010.gada ir sniegti arī vairāki ieteikumi, kas attiecināmi uz valsts budžeta pilnveidošanu un dažādiem ar finanšu vadību saistītiem jautājumiem, tajā skaitā:

- ❖ ieteikumi budžeta pamatotības un finanšu vadības sistēmas novērtējuma pilnveidošanai;
- ❖ ieteikumi atlīdzības sistēmas pilnveidošanai;
- ❖ ieteikumi dažādu administratīvo izdevumu pilnveidošanai (juridisko, konsultāciju un mediju pakalpojumu iepirkšana, kolektīvo pasākumu pieļaujamība, reprezentācijas izdevumu kārtības noteikšana u.c.).

Jau 2014.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ziņojumā tika norādīts, ka šo ieteikumu ieviešanai veiktās aktivitātes ir nepietiekamas un liecina par valdības nepietiekamu ieinteresētību valstiski būtisku problēmu risināšanā. Lai gan arī 2015.gada ietvaros ir veiktas darbības šo ieteikumu ieviešanā, tomēr neviena no minētajām problēmām vēl nav pilnībā atrisināta.

Par jautājumiem, kas skar budžeta vadības sistēmas efektivitāti, Valsts kontrole 2016.gadā ir uzsākusi lietderības revīziju “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1.daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums”.

Iepriekšējā pārskata gadā tika konstatēts, ka normatīvajos aktos pieļaujamā mazākuma principa izmantošanas rezultātā atsevišķas Saimnieciskā gada pārskata pozīcijas, iespējams, bija nepamatoti palielinātas kopumā par apmēram 80 milj. EUR, un tika sniegts ieteikums sagatavot un virzīt grozījumus ārējos normatīvajos aktos par mazākuma principa izmantošanas izslēgšanu no tiem. Valsts kase, ieviešot minēto ieteikumu, sagatavoja izmaiņas Ministra kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumos Nr.1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība”, paredzot izslēgt no tiem normu par mazākuma principa pielietošanu konsolidācijas procesā. Grozījumi piedāvātajā redakcijā 2016.gada 3.martā tika apstiprināti, un 2017.gada 1.janvārī tie stāties spēkā.

Valsts kontrole revīzijā konstatēja, ka jau 2015.gadā salīdzināšanās un konsolidācijas process ir kopumā uzlabojies un mazākuma principa izmantošanas rezultātā atsevišķas Saimnieciskā gada pārskata pozīcijas, iespējams, ir nepamatoti palielinātas par summu, kas neietekmē Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kvalitāti.

Ieteikumi par valsts budžeta ieņēmumiem ir sniegti, lai uzlabotu nodokļu (tajā skaitā, nodokļu parādu) un nodevu administrēšanu, to pilnīgu iekasēšanu, uzskaiti un to uzrādīšanu. Vienaļikus sniegti ieteikumi nodokļu administrācijas darba procesu, IS un informācijas aprites ātruma uzlabošanai, administratīvo procesu vienkāršošanai un starptautiskās sadarbības nodokļu administrēšanas jomā uzlabošanai. No sniegtajiem 77 ieteikumiem par ieviestiem atbilstoši mērķim ir atzīti 50 ieteikumi (65%), savukārt 27 ieteikumu ieviešana vēl joprojām turpinās (skatīt 2.tabula).

2. tabula Kādi ieteikumi par valsts budžeta ieņēmumiem joprojām tiek ieviesti?

Gads	Ieteikuma saturs	Sākotnējais ieviešanas termiņš	Aktualizētais ieviešanas termiņš
2011.gads (kopumā sniegti 14 ieteikumi, no kuriem 2 vēl ir ieviešanas procesā)	Latvijas nodokļu maksātāju ārvalstīs gūto ienākumu uzraudzība	30.12.2014.	15.01.2018.
	Informācijas apmaiņas līgumu noslēgšana, ar zemu vai beznodokļu valstīm, kurās Latvijas nodokļu maksātājiem ir sadarbība	30.12.2014.	15.01.2018.
2012.gads (kopumā sniegti 15 ieteikumi, no kuriem 1 vēl ir ieviešanas procesā)	Valsts nodevas par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu iekasēšana pilnā apmērā un kontrole	30.06.2014.	15.09.2016.
2013.gads (kopumā sniegti 15 ieteikumi, no kuriem 8 vēl ir ieviešanas procesā)	VID riska analīzes sasniedzamo rādītāju noteikšana	15.01.2016.	01.10.2016.
	Izložu un azartspēļu jomas administrēšanas pilnveidošana	15.01.2016.	17.07.2017.
	Izložu un azartspēļu jomas administratīvā sloga mazināšana	15.01.2016.	17.07.2017.
	Krāpšanas un korupcijas risku mazināšana Muiņā	15.07.2015.	17.10.2016.
	Nodokļu parādu un ar tiem saistītās nokavējuma naudas uzskaiti un uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā	15.01.2021.	-
	Nodokļu pārmaksu savlaicīgas dzēšanas nodrošināšana un uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā	15.01.2021.	-
	Fizisko personu nodokļu parādu piedziņas un to dzēšanas procesa vienkāršošana	15.07.2015.	15.01.2020.
	VID rīcībā esošās informācijas automātiska iekļaušana amatpersonu deklarācijā	15.01.2017.	-
2014.gads (kopā sniegti 20 ieteikumi, no kuriem 16 vēl ir ieviešanas procesā)	Nodokļu ieņēmumu uzrādīšana pēc uzkrājuma principa un nodevu administrēšanas noteikšana	01.06.2007.*	15.01.2021.
	Cēloņu zemo nodokļu parādu iekasēšanas līmenim apzināšana un to mazināšana	15.10.2016.	-

Gads	Ieteikuma saturs	Sākotnējais ieviešanas termiņš	Aktualizētais ieviešanas termiņš
	Nokavējuma naudas aprēķina pārskatīšana	15.01.2021.	-
	Nodokļu audita veikšanas kārtības pārskatīšana	15.01.2017.	-
	Nodokļu maksātāju informēšanas par ienākuma nodokļa atvieglojumiem uzlabošana	15.01.2017.	-
	Elektroenerģijas nodokļa administrēšanas metodikas izstrāde	15.07.2016.	17.10.2016.
	Ieviestā PVN nodrošinājuma naftas produktiem izvērtēšana	17.04.2017.	-
	Tabakas izstrādājumu marķēšanas vienkāršošana	15.01.2020.	-
	Akcīzes preču aprites uzraudzības administratīvā sloga mazināšana	17.04.2017.	-
	Lēmumu par nodokļu pārmaksu atmaksu savlaicīga pieņemšana	15.07.2016.	16.01.2017.
	Normatīvo aktu precizēšana par kavējuma naudas izmaksu nodokļu maksātājam, ja VID kavē pārmaksu savlaicīgu atmaksu	15.01.2017.	-
	VID IS drošības auditu regulāra veikšana	17.04.2017.	-
	VID IS drošības pārbaužu rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanas un uzraudzības procesa noteikšana	15.04.2016.	01.10.2016.
	<u>Ieteikumi, kas ar Finanšu ministriju netika saskaņoti un, par kuru ieviešanas nepieciešamību Valsts kontrole informēja Ministru prezidentu</u>		
	Subsidētās elektroenerģijas nodokļa administrēšanas metodikas izstrāde	-	-
	Par subsidētās elektroenerģijas rēķina iesniegšanu Publiskajam tirgotājam	-	-
	Par nodokļu maksātāju informēšanu par VID rīcību ar to nodokļu pārmaksām	-	-

* Revīzijā par 2006.gadu ieteikuma ieviešanas termiņš bija 01.06.2007., par 2007.gadu - 30.06.2009., par 2011.-2013.gadu - 31.12.2015., par 2014.gadu - 15.01.2021.

Ieteikumi par pašvaldību gada pārskatiem ir sniegti, lai uzlabotu pašvaldību gada pārskata kvalitāti un pilnveidotu pašvaldību budžetu sagatavošanu. No sniegtajiem 28 ieteikumiem par ieviestiem atbilstoši mērķim ir atzīti 19 ieteikumi (68%), savukārt deviņu ieteikumu ieviešana vēl joprojām turpinās (skatīt 3.tabula).

3. tabula Kādi ieteikumi par pašvaldību gada pārskatiem joprojām tiek ieviesti?

Gads	Ieteikuma saturs	Sākotnējais ieviešanas termiņš	Aktualizētais ieviešanas termiņš
2012.gads (kopumā sniegti 8 ieteikumi, no kuriem 1 vēl ir ieviešanas procesā)	Vienotas pieejas pamatlīdzekļu uzskaitē nodrošināšana (normatīvajos aktos nosakot kritērijus pamatlīdzekļu atzīšanai un uzrādīšanai)	31.12.2015.	31.12.2017.
2013.gads (kopā sniegti 7 ieteikumi, no kuriem 3 vēl ir ieviešanas procesā)	Vadītāju sniegto apliecinājumu papildināšana (par atbilstošas iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu)	15.07.2017.	-
	Obligāto pārbaužu un kontroļu apzināšana (lai vadītājs var sniegt apliecinājumu par iekšējās kontroles sistēmu)	15.07.2017.	-
	Uzraudzības pasākumu noteikšana (pārliecības gūšanai par vadītāju sniegto apliecinājumu ticamību)	15.07.2017.	-
2014.gads (kopā sniegti 7 ieteikumi, no kuriem 5 vēl ir ieviešanas procesā)	Skaidrojumu izstrādāšana amortizēto aizstāšanas izmaksu metodes piemērošanai	01.09.2017.	-
	Ilgtermiņa ieguldījumu attaisnojuma dokumentu glabāšanas termiņu noteikšana	01.09.2016.	-
	Vienotu principu noteikšana budžeta plāna uzrādīšanai	01.07.2017.	-
	Likuma "Par pašvaldību budžetiem" precizēšana	30.12.2016.	-
	Kontroles mehānisma noteikšana (lai pašvaldību saistošie noteikumi par budžetu būtu atbilstoši normatīvo aktu prasībām)	30.12.2016.	-

2.daļa – Saimnieciskā gada pārskats

Augsta prioritāte

Kļūdas un neatbilstības norāda uz būtiskiem trūkumiem gada pārskatā; revidējamai vienībai tiks sniegts modificēts atzinums un/vai konstatējumi neietekmē finanšu pārskatu, bet ir būtiski pēc rakstura un nozīmīgi revidējamās vienības darbībai, lai Valsts kontrole uz to vērstu Saeimas un sabiedrības uzmanību.

2.1. Pārskata daļa – Ieņēmumi

2.1.1. Uzkrāšanas principa ieviešana nodokļu un nodevu uzskaitē

Saskaņā ar Saimnieciskā gada pārskatu par 2015.gadu konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2015.gadā ir 8 814,7 milj. EUR, tajā skaitā²²:

- ❖ valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi (tajā skaitā atvasināto publisko personu budžeta ieņēmumi) – 7 280,2 milj. EUR;
- ❖ pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi – 1 534,5 milj. EUR.

Nodokļu un nodevu ieņēmumi atbilstoši normatīvajā aktā noteiktajam Saimnieciskā gada pārskatā tiek uzrādīti pēc naudas plūsmas principa²³, savukārt Starptautiskais publiskā sektora grāmatvedības standarts “Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)”²⁴ nosaka, ka valsts budžeta ieņēmumi uzskaitāmi un gada pārskatā uzrādāmi pēc uzkrājuma principa.

Valsts kontroles revīzijās²⁵ jau kopš 2006.gada ir secināts, ka Latvijas Republikas normatīvie akti nenosaka:

- ❖ ka Saimnieciskā gada pārskatā jāuzrāda informācija par valsts un pašvaldību nodokļu un nodevu aprēķinātajiem ieņēmumiem, nodokļu parādiem, kā arī likumos noteikto nodokļu atvieglojumu piemērošanas rezultātā nesaņemtajām nodokļu summām, līdz ar to Saimnieciskā gada pārskats sniedz nepilnīgu informāciju;
- ❖ kādā veidā jāveic nodevu uzskaitē, kādu pārskatu veidā ir jānorāda informācija par nodevu administrēšanas rezultātiem, tajā skaitā par piemērotajiem atvieglojumiem, atbrīvojumiem un pārmaksāto summu atmaksām, un kā šī informācija ir jāiekļauj Saimnieciskā gada pārskatā.

Tā kā ieteikums par uzkrāšanas principa ieviešanu nodokļu un nodevu uzskaitē joprojām tiek ieviests (aktuālais ieviešanas termiņš ir 15.01.2021.), Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par:

- ❖ nodokļu ieņēmumu pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi ieņēmumi, pret kuriem ir radies nodokļu pienākums, un visas saistības, kuras radušās nodokļu administrēšanas

rezultātā, kas attiecas uz pārskata periodu, izņemot ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, ko administrē pašvaldības;

- ❖ ieņēmumu no nodevām pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi uz pārskata periodu attiecināmiem ieņēmumi no iekasētajām nodevām, un visas saistības, kuras radušās to administrēšanas rezultātā.

Ņemot vērā, ka konstatējumi par uzkrāšanas principa ieviešanu nodokļu un nodevu uzskaitē ir atklāti, pārbaudot valsts budžeta ieņēmumu daļu, detalizēti ar Valsts kontroles secinājumiem un konstatējumiem var iepazīties ziņojuma 3.1. sadaļā “Ieņēmumu uzskaitē un uzrādīšana pārskatā”.

2.1.2. Kapitālsabiedrību dividendes

Izveidotā maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu administrēšanas sistēma nenodrošina, ka valsts budžets saņem visus tam piekritīgos ieņēmumus. Valsts kapitālsabiedrībām neievērojot normatīvajā aktā noteikto²⁶, valsts budžets 2015.gadā nav saņēmis 3 milj. EUR dividendēs, jo valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības nav iemaksājušas savas dividendes mātes kapitālsabiedrībām. Tajā pašā laikā valsts budžetā 2015.gadā tika nepamatoti ieskaitīti 13,9 milj. EUR tādu dividenžu ieņēmumu, kas budžetā bija jāsaņem tikai nākamajā gadā un mazākā apmērā.

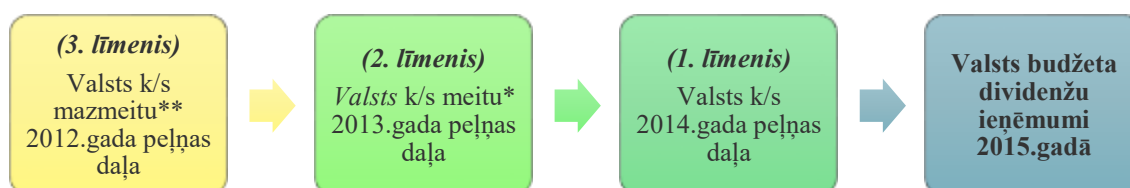
Valsts kapitālsabiedrību mazmeitu kapitālsabiedrību pienākums veikt maksājumus savām mātes kapitālsabiedrībām tiesību aktos nav noregulēts, un, lai gan mazmeitu kapitālsabiedrībās ir pastarpināti ieguldīts valsts finansējums, rodas situācijas, ka valsts budžets nesaņem maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu dividenžu veidā.

Starp kapitālsabiedrību pienākumu veikt dividenžu maksājumus valsts budžetam, MK lēmumiem atstāt dividendes kapitālsabiedrību rīcībā un lēmumiem par finansējuma piešķiršanu kapitālsabiedrībām aizdevumu, subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā nav loģiskas un izsekojamas saistības. Procesi ir šķietami nesaistīti un lēmumi tā rezultātā – nekonsekventi. Uz to norāda arī fakts, ka 29% no dividenžu ieņēmumiem 2015.gadā tika gūti no kapitālsabiedrībām, kurām ir paredzēti 80% no kopējā valsts kapitālsabiedrību finansiālā atbalsta.

Valsts budžeta līdzekļi ir arī maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu, kurus katru gadu veic valsts uzņēmumi un uzņēmēj sabiedrības, kurās ir valsts kapitāla daļa²⁷.

Minimālo dividendēs izmaksājamo peļņas daļu par 2014. un 2015.gada pārskata gadu valsts izšķirošajā ietekmē esošām kapitālsabiedrībām, tajā skaitā netiešā izšķirošā ietekmē esošām, nosaka un aprēķina 50% apmērā, bet kapitālsabiedrībām, kurās visas kapitāla daļas tieši vai pastarpināti pieder valstij, – 90% apmērā no attiecīgās kapitālsabiedrības tīrās peļņas, ja valsts budžeta likumā kārtējam gadam nav noteikts citādi.

Valsts kapitālsabiedrību, to meitu un mazmeitu dividenžu maksājumu struktūra 2015.gadā (skatīt 2.attēls).

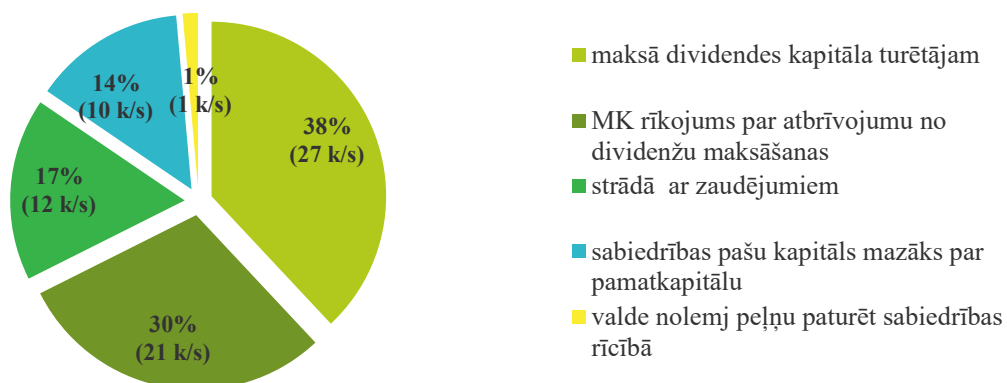
2.attēls Kura gada kapitālsabiedrību dividendēs izmaksājamā peļņas daļa tika ieskaitīta valsts 2015.gada budžetā?

**Valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības – kapitālsabiedrības, kurās publiskas personas kapitālsabiedrība vai publiski privātā kapitālsabiedrība ir ieguvusi tiešu izšķirošo ietekmi uz līdzdalības pamata Koncernu likuma izpratnē.*

***Valsts kapitālsabiedrību mazmeitu kapitālsabiedrības – kapitālsabiedrības, kurās valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības ir ieguvušas tiešu izšķirošo ietekmi uz līdzdalības pamata Koncernu likuma izpratnē.*

Valsts kontrole revīzijā, pamatojoties uz Pārresoru koordinācijas centrā pieejamo informāciju par valsts kapitālsabiedrībām 2015.gada 1.jūlijā²⁸, ir vērtējusi visas valsts tiešā izšķirošā ietekmē esošās valsts kapitālsabiedrības, valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības un valsts kapitālsabiedrību mazmeitu kapitālsabiedrības uz pārskata gada beigām²⁹ – 69 valsts kapitālsabiedrību, 37 meitu kapitālsabiedrību un 43 mazmeitu kapitālsabiedrību darbību saistībā ar dividenžu maksājumiem valsts budžetā.

Veicot pārbaudes par valsts kapitālsabiedrību maksājumiem par valsts kapitāla izmantošanu (1.līmenis), tika konstatēts, ka 85% jeb 57 no revīzijā apskatītajām valsts kapitālsabiedrībām 2014.gadā strādājušas ar peļņu, bet tikai 38% jeb 27 kapitālsabiedrības 2015.gadā ir maksājušas dividendes savam kapitāla daļu turētājam (skatīt 3. attēls).

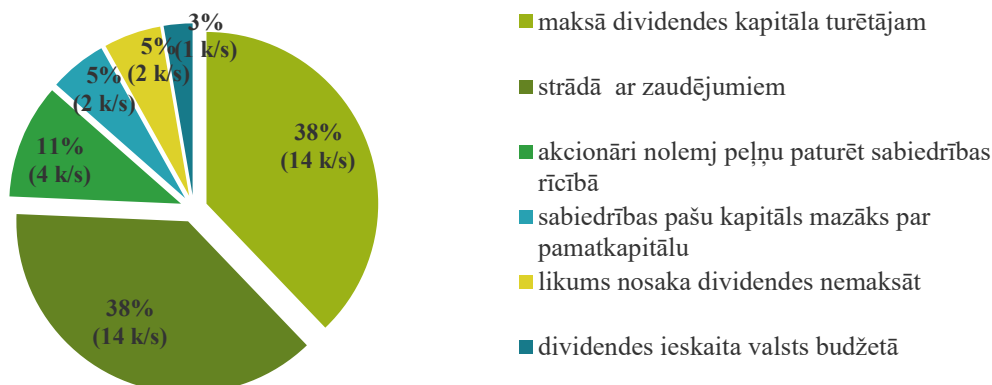

3. attēls Cik kapitālsabiedrības 2015.gadā maksājušas dividendes kapitāla daļu turētājam?

Valsts kapitālsabiedrību, meitu kapitālsabiedrību un mazmeitu kapitālsabiedrību pārskatos nav skaidri uzrādīta informācija par dividendžu maksājumiem savām mātes kapitālsabiedrībām vai valsts budžetam.

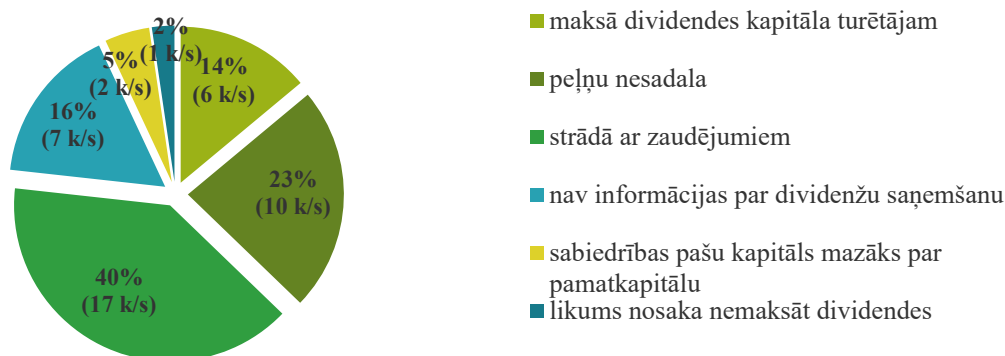
Pārbaudot, vai valsts kapitālsabiedrības ir saņēmušas dividendes no meitu kapitālsabiedrībām (2.līmenis), no pieejamās informācijas ir secināms³⁰:

- ❖ četras meitu kapitālsabiedrības pretēji normatīvajā aktā noteiktajam³¹ savai mātes kapitālsabiedrībai 2014.gadā dividendes par 2013.gadu neizmaksāja, līdz ar to valsts budžets 2015.gadā pastarpināti nav saņēmis līdz 3 milj. EUR³²;
- ❖ viena meitas kapitālsabiedrība dividendes ieskaita tieši valsts budžetā, nevis savai mātes kapitālsabiedrībai, līdz ar to valsts budžets katru gadu ieņēmumus no dividendēm saņem avansā un daudz lielākā apmērā, nekā tam pienākas. Šāda situācija ir radusies, jo dividendes no meitas kapitālsabiedrības ir jāiemaksā mātes kapitālsabiedrībai valsts budžetā nākamajā gadā. Valstij maksājamās dividendes tiek aprēķinātas no valsts kapitālsabiedrības konsolidētās peļņas, attiecīgi tikai 90% no meitas peļņas tiek iemaksāti valsts budžetā. Tā rezultātā valsts budžets 2014.gadā saņēma 13,8 milj. EUR, kas valsts budžetam nepienāktos, jo meitas kapitālsabiedrība 2013.gada dividendes nav iemaksājusi mātes kapitālsabiedrībai, kura, ņemot vērā, ka 2014.gadā ir strādājusi ar zaudējumiem, būtu meitas peļņu akumulējusi. Kapitālsabiedrība savu 2014.gada peļņas daļu 13,9 milj. EUR apmērā 2015.gadā ir ieskaitījusi valsts budžetā. Valstij šie dividendžu ieņēmumi 12,5 milj. EUR apmērā būtu jāsaņem 2016.gadā, bet 1,4 milj. EUR nebūtu jāsaņem vispār, jo šī summa būtu jāakumulē mātes kapitālsabiedrībai (skatīt 4.attēls).

4.attēls Cik meitu kapitālsabiedrības (2.līmenis) 2014. gadā izmaksāja dividendes?

Valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības 2013.gadā saņēma dividenžu maksājumus no 6 mazmeitu kapitālsabiedrībām (3. līmenis), tomēr 23% jeb 10 mazmeitu kapitālsabiedrības dividendes neizmaksāja³³. Valsts kapitālsabiedrību mazmeitu kapitālsabiedrību (3.līmenis) dividenžu maksājumi netiek regulēti tiesību aktos (skatīt 5.attēls).

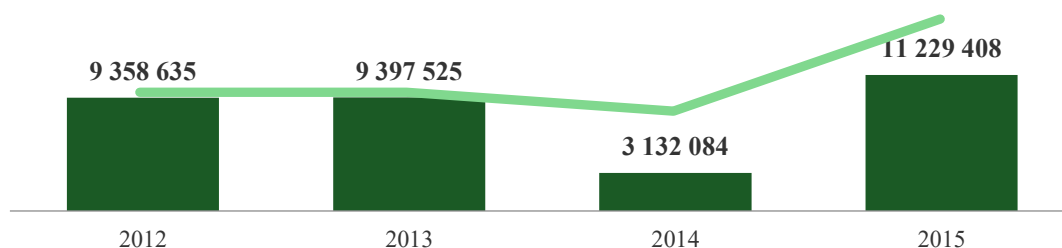
5.attēls Cik mazmeitu kapitālsabiedrības (3.līmenis) 2013.gadā izmaksāja dividendes?

Ministru kabinets var lemt valsts kapitālsabiedrībai noteikt atšķirīgu dividendēs izmaksājamo minimālo peļņas daļu par pārskata gadu ar šādu kapitālsabiedrības tīrās peļņas izlietojuma pamatojumu³⁴:

- ❖ ekonomisko pamatojumu, ja ir nepieciešams novērst draudus kapitālsabiedrības ilgtspējīgai attīstībai un konkurētspējas saglabāšanai;
- ❖ tiesisko pamatojumu, ja atšķirīga dividendēs izmaksājamā minimālā peļņas daļa noteikta, pamatojoties uz kapitālsabiedrības dalībnieka līgumu;
- ❖ citu pamatojumu, kas atbilst Komercedarbības atbalsta kontroles likumā noteiktajām prasībām, piemēram, ja valsts ir sniegusi atbalstu kapitālsabiedrībai, tad kapitālsabiedrībai ir aizliegts izmaksāt dividendes, līdz tā nav atmaksājusi valsts sniegto atbalstu.

Ministru kabinets 2015.gadā ir pieņēmis lēmumus par atšķirīgu valstij dividendēs izmaksājamo peļņas daļu 21 valsts kapitālsabiedrībai, jeb 43% no revīzijā aplūkotajām valsts kapitālsabiedrībām,³⁵ kā rezultātā 8% paredzamo dividenžu ieņēmumu, jeb 11,2 milj. EUR ir atstāti valsts kapitālsabiedrību rīcībā. Salīdzinājumam - 2014.gadā MK lēma par ievērojami lielākas daļas, t.i., 42% paredzamo dividenžu ieņēmumu atstāšanu 20 kapitālsabiedrību rīcībā. Neskatoties uz MK lēmumu, divas no šīm kapitālsabiedrībām, tomēr iemaksāja dividendes valsts budžetā, tādējādi 2014.gadā faktiski tikai 2,5% no paredzamajiem dividenžu ieņēmumiem palika valsts kapitālsabiedrību rīcībā.

Valsts budžetā neiemaksāto dividenžu apjoms 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, palielinājies par 259% (skatīt 6.attēls).

6.attēls Kāda ir valsts kapitālsabiedrību atbrīvojumu no dividenžu maksāšanas dinamika?

Normatīvie akti kapitāla daļu turētājam neuzliek par pienākumu izvērtēt vai budžetā neiemaksātās dividendes tiek izlietas tam mērķim, uz kā pamata MK ir lēmis par atšķirīgu dividendēs izmaksājamo peļņas daļu vai atstātas dividendes kapitālsabiedrības rīcībā.

Valsts kontrole ir salīdzinājusi kapitālsabiedrību valsts budžetā iemaksātās dividendes, MK lēmumu par budžetā neiemaksājamo peļņas daļu un paredzamo finansējumu no valsts budžeta aizdevumu, subsīdiu, dotāciju vai ieguldījumu veidā ³⁶ (skatīt 4.tabula).

4.tabula Kāds ir valsts piešķirtais finansējums kapitālsabiedrībām salīdzinājumā ar dividenžu iemaksu valsts budžetā, milj. EUR?

Nr. p.k.	Kapitālsabiedrību klasifikācija, balstoties uz dividenžu maksājumiem un valsts finansējumu	Valsts budžetā iemaksātās dividendes	MK lēmums – valsts budžetā neiemaksātās dividendes	Finansējums no valsts budžeta
1.	Kapitālsabiedrības izmaksā dividendes	91,8	0	0
2.	Kapitālsabiedrības strādā ar zaudējumiem vai pašu kapitāls mazāks par pamatkapitālu - nav jāizmaksā dividendes	0	0	184,3
3.	Saskaņā ar MK rīkojumu dividendes nav jāizmaksā, tiek piešķirts valsts finansējums	0	1,7	46,2
4.	Kapitālsabiedrības izmaksā dividendes, tiek piešķirts valsts finansējums	35,1	0	874,9
5.	Saskaņā ar MK rīkojumu dividendes nav jāizmaksā, netiek piešķirts valsts finansējums	0	0,7	0
6.	Saskaņā ar MK rīkojumu daļu dividenžu atlauts neizmaksāt, kapitālsabiedrība izmaksā daļu dividendes, tiek piešķirts valsts finansējums	1,9	8,8	32,5
Kopā		128,8	11,2	1 137,9

Kaut gan vairākām kapitālsabiedrībām ir piešķirts finansējums no valsts budžeta aizdevumu, subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā, šīm kapitālsabiedrībām ir jāveic dividenžu maksājumi valsts budžetā. Kapitālsabiedrībām, kuras iemaksā valsts budžetā 29% no visiem dividenžu ieņēmumiem, tiek piešķirts finansējums 80% apmērā no kopējā papildu finansējuma valsts kapitālsabiedrībām (4.tabula; 4., 6. rinda) Vērtējot, vai atstāt peļņu kapitālsabiedrības rīcībā, netiek ņemts vērā finansējums nākamajos gados, attiecīgi rodas situācija, kad kapitālsabiedrībai ir jāmaksā dividendes valsts budžetā, kaut gan kapitālsabiedrība jau tiek finansēta no valsts budžeta.

Valsts kontrole jau ziņojumā par Latvijas Republikas 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem ir sniegusi ieteikumus valsts kapitālsabiedrību pārvaldības sistēmas uzlabošanai, lai nodrošinātu, ka valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldība ir caurskatāma un veikta pēc iespējas efektīvākā veidā, apstiprinot valsts un pašvaldību aktīvu pārvaldības politiku, kurā definēti valsts un pašvaldību finanšu ieguldījumu mērķi, sagaidāmie darbības rezultāti un metodes, ar kurām tos sasniegt, kā arī Finanšu ministrijai nodrošināt kontroli, ka valsts budžetā tiek saņemti tādi ieņēmumi, kas valsts budžetam pienākas.

Lai gan Valsts kontroles ieteikumi ir formāli ieviesti, Valsts kontrole turpina sekot līdzi valsts kapitālsabiedrību reformas progresam.

Ieteikumi

Ministru kabinetam šobrīd uzsāktās kapitālsabiedrību pārvaldības sistēmas reorganizācijas ietvaros:

- ❖ nodrošināt, lai kapitālsabiedrību dividenžu izmaksu un paredzamā finansējuma piešķiršanas lēmumi būtu konsekventi un pamatoti;
- ❖ tiesību aktos noregulēt kapitālsabiedrību, kurās valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības ir ieguvušas tiešu izšķirošo ietekmi, minimālo dividendēs izmaksājamo apmēru.

2.2. Pārskata daļa – Ilgtermiņa ieguldījumi

Pašvaldībās, tāpat kā 2014.gadā un iepriekšējos gados, ir konstatētas fundamentālas kļūdas ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē, un arī 2015.gadā ilgtermiņa ieguldījumi nav uzrādīti pilnīgi, atbilstoši atzīti un novērtēti – ilgtermiņa ieguldījumu vērtība pārskata gada sākumā ir nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. EUR, bet pārskata gada beigās – vismaz par 73,4 milj. EUR.

Pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtība 2015.gada sākumā bija 8 132 milj. EUR jeb 96%, bet gada beigās - 8 111,2 milj. EUR jeb 96% no bilances aktīvu kopsummas, savukārt revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtība pārskata gada sākumā bija 5 658,6 milj. EUR jeb 70% un pārskata gada beigās – 5 574,1 milj. EUR jeb 69% no visu pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtības.

Minētā situācija Valsts kontroles ieskatā ir izveidojusies un turpina pastāvēt, jo pašvaldību grāmatvedības uzskaitē nav organizēta tā, lai nodrošinātu visu to īpašumā, valdījumā un turējumā esošo un piekrītošo ilgtermiņa ieguldījumu uzrādīšanu saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem un darījuma ekonomisko būtību.

Tāpat, apkopojot zvērinātu revidentu un Valsts kontroles revidentu konstatējumus, tika secināts, ka kopējais aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 mljrd. EUR³⁷ jeb 27% no pašvaldību aktīvu kopējās vērtības.

Lai gan kopējais aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 mljrd. EUR, tomēr tas nenozīmē, ka tādā apmērā tie pārskatā ir uzrādīti kļūdaini. Tas nozīmē tikai to, ka gan zvērinātu revidentu veikto pārbaudžu rezultātā, gan arī Valsts kontrolei, veicot atbilstošas revīzijas procedūras, nebija iespējams noteikt kāds tieši ir nepieciešamais labojumu apmērs *euro* aktīviem, kuri pašvaldību gada pārskatos ir uzrādīti 2,3 mljrd. EUR apmērā.

Revīzijā, kontekstā ar pārliecības gūšanu par pašvaldību gada pārskatos uzrādītajiem ilgtermiņa ieguldījumiem, tika analizēta arī datu salīdzināšana ar valsts reģistriem (Kadastrs, Zemesgrāmata) un secināts, ka, lai gan valsts reģistriem ir jānodrošina sabiedrība ar aktuālu informāciju par visiem valsts teritorijā esošiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, valsts reģistru lietotājiem nav pieejama kvalitatīva, aktuāla un skaidri saprotama informācija, tajā skaitā pārskata gada inventarizācijas veikšanai, kas ietekmē arī Saimnieciskā gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti.

Ņemot vērā to, ka minētie konstatējumi attiecībā uz pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumiem ir atklāti, pārbaudot pašvaldību gada pārskatu daļu, detalizēti ar Valsts kontroles secinājumiem un konstatējumiem var iepazīties ziņojuma 4.1. sadaļā “Pārskata daļa – Ilgtermiņa ieguldījumi”.

2.3. Pārskata daļa – Saistības

Pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa saistības” vērtība pārskata gada sākumā bija 1 542,7 milj. EUR jeb 18% no bilances pasīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 1 562,3 milj. EUR jeb 18% no bilances pasīvu kopsummas, savukārt revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa saistības” vērtība pārskata gada sākumā bija 1 130,7 milj. EUR jeb 73% no visu pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa saistības” vērtības un pārskata gada beigās bija 1 223 milj. EUR jeb 78% no visu pašvaldību bilances posteņa „Ilgtermiņa saistības” vērtības.

Veicot pārbaudes attiecībā uz pārskata daļu “Saistības” divās pašvaldībās tika konstatēts sekojošais.

Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma, ko noslēdzis Lielvārdes domes bijušais priekšsēdētājs J.Āboliņš, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli 200 milj. EUR vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Lai gan saskaņā ar normatīvajiem aktiem³⁸ budžeta iestāde uzkrāj un aprēķina aizņēmumu procentu un saistību maksājumus saskaņā ar noslēgtajiem aizņēmuma līgumiem un, aprēķinot procentus, tos atzīst kā finanšu izdevumus pārskata periodā un uzskaita kā uzkrātās saistības, tomēr Rīgas pilsētas pašvaldība saistības 321,9 milj. EUR apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārskata pielikumā nav uzrādījusi aizņēmumu 571,5 milj. EUR apmērā.

Uz minēto neatbilstību Valsts kontrole ir vēršusi uzmanību jau vairākus gadus pēc kārtas, tomēr Finanšu ministrija, jau saskaņojot Valsts kontroles 2010.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ziņojuma

projektu, noraidīja ieteikuma ieviešanu, kas saistīts ar ilgtermiņa saistību uzskaites sakārtošanu, jo uzskatīja, ka pašvaldības sniegtā informācija par saistībām ir patiesa un salīdzināma.

Ņemot vērā to, ka konstatējumi attiecībā uz saistībām ir atklāti, pārbaudot pašvaldību gada pārskatu daļu, detalizēti ar Valsts kontroles secinājumiem un konstatējumiem var iepazīties ziņojuma 4.2. sadaļā “Pārskata daļa – Saistības”.

2.4. Notikumi pēc bilances datuma

Normatīvie akti un Valsts kases iekšējās procedūras nenodrošina pilnīgu informācijas atklāšanu par notikumiem pēc bilances datuma – gan koriģējošiem, gan nekoriģējošiem, un tajos iestrādātās prasības ne vienmēr ir pietiekamas, lai Saimnieciskā gada pārskatā atklātā informācija sniegtu pilnīgu priekšstatu gan par aktīviem, gan iespējamajām saistībām.

Valsts kontrole revīzijas ietvaros pārbaudīto izlašu apjomā ir konstatējusi gan aktīvus, gan iespējamās saistības, attiecībā uz kurām ir notikuši būtiski notikumi pēc bilances datuma. Valsts kontroles revidentu un Valsts kases sadarbības rezultātā revīzijas laikā tika veikti labojumi valsts konsolidētajā grāmatvedības bilanci uz 2015.gada 31.decembri, izveidojot uzkrājumus 30,9 milj. EUR apmērā un atzīstot īstermiņa uzkrātās saistības 7 milj. EUR apmērā tiesas lēmuma izpildei un aktīvu vērtības samazināšanai, kā arī sniegta papildu informācija Saimnieciskā gada pārskata bilances skaidrojumos par tiem.

Starptautiskais Publiskā sektora grāmatvedības standarts Nr.14 “Notikumi pēc bilances datuma” nosaka, kad uzņēmumam ir jākorģē finanšu pārskati vai jāatklāj informācija par notikumiem, kas notikuši pēc pārskata bilances datuma (kārtējā gada 31.decembris) līdz finanšu pārskata publiskošanai (Valsts kontrole iesniedz finanšu ministram atzinumu par Saimnieciskā gada pārskatu līdz pārskata gadam sekojošā kārtējā saimnieciskā gada 15.septembrim³⁹, finanšu ministrs iesniedz MK Saimnieciskā gada pārskatu kopā ar Valsts kontroles atzinumu līdz pārskata gadam sekojošā kārtējā saimnieciskā gada 1.oktobrim).

Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē kārtību, kādā iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti, paredz, ka iestādes grāmatvedības uzskaiti kārtu atbilstoši grāmatvedību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem un *Starptautisko Publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņēm*. Tomēr minētais normatīvais akts neattiecas uz valsts finanšu uzskaiti Valsts kasē⁴⁰.

Normatīvajos aktos, kas reglamentē Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību, noteikts, ka, izvērtējot notikumu būtiskumu, Saimnieciskā gada pārskata ziņojumā jānorāda paredzami notikumi, kas varētu ietekmēt valsts un pašvaldību budžetus nākotnē⁴¹.

Savukārt Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politikā⁴² noteikts, ka finanšu pārskatā tiek atklāti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par

kapitālsabiedrības finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā, ja notikums bijis koriģējošs, vai būtiski notikumi pēc pārskata gada beigām, ja tie nav bijuši koriģējoši.

Revīzijas ietvaros pārbaudīto izlašu apjomā tika konstatēti aktīvi, kā arī iespējamās saistības, attiecībā uz kurām pēc bilances datuma ir konstatējami būtiski notikumi - gan koriģējoši, uz kuriem pamatojoties, ir veicami labojumi valsts konsolidētajā grāmatvedības bilanci uz 2015.gada 31.decembri kopumā par vismaz 37,9 milj. EUR, kā arī sniedzami skaidrojumi par tiem, gan nekoriģējoši - par kuriem sniedzami skaidrojumi. Pēc Valsts kontroles revidentu konstatējumiem Valsts kase ir veikusi labojumus konsolidētajā valsts grāmatvedības bilanci, kā arī sniegusi papildu skaidrojumus Saimnieciskā gada pārskatā par koriģējošiem notikumiem pēc bilances datuma.

Valsts kontroles ieskatā, neskatoties uz revīzijas laikā veiktajiem labojumiem, Saimnieciskā gada pārskata bilances skaidrojumos saistībā ar darījumiem ar valsts aktīviem vai uzņēmumiem, kuriem sniegti valsts galvojumi, normatīvie akti un Valsts kases iekšējās procedūras nenodrošina, ka laikus tiek konstatēta un Saimnieciskā gada pārskatā iekļauta būtiska informācija, kura ir norādīta uzņēmumu revidētajos gada pārskatos, īpaši, ja revidenti sniegtajā atzinumā ir vēršusi uzmanību uz kādiem īpašiem apstākļiem (piemēram, AS “Reverta”), kā arī par uzņēmumiem, kuriem gada pārskati nav iesniegti vispār (piemēram, AS “KVV Liepājas Metalurģ”), un informācija par būtiskiem MK lēmumiem, kas nākotnē var būtiski mainīt valsts saistību struktūru un apmēru (piemēram, 2016.gada 18.augusta MK lēmums (prot. Nr.41 3.§) par valsts galvoto ārstniecības iestāžu finanšu saistību pārņemšanu uz līdzvērtīgiem vai labākiem nosacījumiem 170 milj. EUR apmērā 2017.gadā).

AS “Reverta”

Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumā par notikumiem pēc bilances datuma ir iekļauta informācija par valsts veikto finanšu ieguldījumu AS “Reverta” (turpmāk – Sabiedrība) vērtspapīros un Sabiedrības veikto atmaksu apmēru 2016.gadā, norādot, ka tas ir lielāks nekā analogā periodā pērn. Skaidrojumā nav norādīts, ka 2015.gadā segts 41% no 2014.gada beigās valsts konsolidētajā grāmatvedības bilanci norādītā īstermiņa finanšu ieguldījuma apmēra. 2015.gada grāmatvedības sākuma bilanci uzrādītais īstermiņa finanšu ieguldījums Sabiedrībā ir 75,6 milj. EUR (kopējais īstermiņa vērtspapīru apmērs – 424,6 milj. EUR, uzkrājums vērtspapīru vērtības samazinājumam – 349 milj. EUR) un pamatsummas atmaksa veikta 30,7 milj. EUR apmērā.

Sabiedrības 2015.gada revidētā gada pārskata neatkarīgu revidentu (Zvērinātu revidentu komercsabiedrība “PricewaterhouseCoopers” SIA) ziņojumā ir sniegts pozitīvs atzinums ar apstākļu akcentējumu, kurā tiek vērsta pārskata lietotāja uzmanība uz finanšu pārskatu 1.pielikuma “Vispārēja informācija” sadaļu “Uzņēmējdarbības turpināšana”.

Akcentējumā izceltajā sadaļā Sabiedrība norāda, ka tā plāno veikt procentu maksājumus un atmaksāt būtisku to parāda vērtspapīru daļu, kuriem 2016.gadā iestājas dzēšanas termiņš. Gadījumā, ja 2016.gadā atgūto līdzekļu apmērs nebūs pietiekams minēto saistību segšanai, Sabiedrības vadība ir pārliecināta, ka, ņemot vērā tai uzstādīto mērķi un valdības līdz šim pieņemtos lēmumus, valsts atbalstīs Sabiedrības darbību un nepieciešamības gadījumā veiks attiecīgus pasākumus īstermiņa parāda vērtspapīru atmaksas termiņu pārskatīšanai.

Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumā nav norādīta Sabiedrības gada pārskata 24.pielikuma “Risku pārvaldība” sadaļā “Finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība” minētā informācija, ka emitēto parāda vērtspapīru patiesā vērtība ir mazāka nekā to bilances vērtība Sabiedrības uzkrāto zaudējumu un

negatīvā kapitāla dēļ. Gada pārskata sastādīšanas brīdī ar pietiekamu precizitāti nav iespējams noteikt to patieso vērtību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Valsts kontrole uzskata, ka uzņēmums un revidenti akcentē nozīmīgu risku, ka 2016.gadā netiks atmaksāti līdzekļi Saimnieciskā gada pārskata valsts konsolidētajā grāmatvedības bilances īstermiņa finanšu ieguldījumu postenī norādītajā prasību apjomā – 75,6 milj. EUR un šādas informācijas precīza atklāšana Saimnieciskajā gada pārskatā ir būtiska gan sabiedrībai, gan Saeimai, gan investoriem, īpaši ņemot vērā faktu, ka Sabiedrības darbība ir izbeidzama 2017.gada 31.decembrī.

Ārstniecības iestāžu finanšu saistību pārņemšana

Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumos par notikumiem pēc bilances datuma būtu jāsniedz arī informācija par Saeimas vai MK pieņemtajiem lēmumiem par paredzamām būtiskām izmaiņām ar Valsts konsolidētajā bilanci uzrādīto aktīvu vai saistību struktūru nākotnē.

Valsts kontroles revidentu un Valsts kases sadarbības rezultātā Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumos atklāta informācija par 2016.gada 18.augusta Ministru kabineta lēmumu (prot. Nr.41 3.§) par iespēju pārņemt valsts galvoto ārstniecības iestāžu finanšu saistības uz līdzvērtīgiem vai labākiem nosacījumiem 170 milj. EUR apmērā 2017.gadā, kuru izpildot, tiktu ievērojami samazināts finansiālais slogs ārstniecības iestādēm, taču pieaugtu pārņemto saistību apmērs, kā arī papildus rastos saistības par procentu maksājumiem, kādi noteikti pārņemamajos aizdevuma līgumos, taču nav atklāta pieņemtā lēmuma sagaidāmā ietekme uz aktīvu un saistību struktūru. Šāda veida paredzamās saistības būtu atbilstoši jāuzrāda Saimnieciskā gada pārskatā par 2016.gadu.

Informācija par tiesvedībām

Valsts kontrole revīzijas laikā ir konstatējusi, ka ne normatīvajos aktos, ne Valsts kases iekšējās procedūrās nav iestrādāts process, kādā Valsts kase kā Saimnieciskā gada pārskata sagatavotājs varētu saņemt pilnīgu aktuālo informāciju no ministrijām, centrālajām valsts iestādēm un pašvaldībām par būtiskām tiesvedībām un virzību tajās pēc Saimnieciskā gada pārskata bilances datuma līdz Saimnieciskā gada pārskata publiskošanai, tādējādi pastāv risks, ka atsevišķos gadījumos informācija Saimnieciskā gada pārskatā netiek atklāta un netiek veiktas nepieciešamās aplēses par iespējamām saistībām, par kurām ir jāveido uzkrājums bilances slēgšanas datumā.

Informācijas par uzņēmumu gada pārskatiem izvērtēšana

Valsts kontrole revīzijas laikā ir konstatējusi, ka ne normatīvajos aktos, ne Valsts kases iekšējās procedūrās nav noteikts process, kā apkopot un pārbaudīt, vai informācija par tādiem uzņēmumiem, kuros ir veikti finanšu ieguldījumi, kuri ir iekļauti debitoru sastāvā, kuriem ir izsniegti aizdevumi un kuriem sniegti valsts galvojumi revidētajos uzņēmumu gada pārskatos, ir atbilstīga tai, kas tiek sniegta Valsts kasei uzņēmumu operatīvajos gada pārskatos. Nav arī noteikts pienākums pārliedzināties, vai:

- ❖ zvērināti revidenti atzinumos nav norādījuši būtisku informāciju, kas ņemama vērā, veidojot uzkrājumus;
- ❖ iepriekš minētajiem uzņēmumiem gada pārskati un revidentu atzinumi vispār tiek iesniegti likumā⁴³ noteiktajā kārtībā.

Ieteikumi

Lai uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata sadaļas par notikumiem pēc bilances datuma – gan koriģējošiem, gan nekoriģējošiem kvalitāti un nodrošinātu visas būtiskās informācijas atklāšanu, Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kasi, ieviešot jaunās politikas iniciatīvu "Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana" un izstrādājot jauno normatīvo regulējumu, kas nomainīs esošo normatīvo aktu, izvērtēt nepieciešamību noteikt:

- ❖ kā nodrošināt aktuālās informācijas saņemšanu un izvērtēšanu par ministriju un centrālo valsts iestāžu, un pašvaldību būtiskajām tiesvedībām un virzību tajās gan pārskata gada beigās, gan laika periodā līdz Saimnieciskā gada pārskata publiskošanai;
- ❖ kā nodrošināt tādu Saeimas un Ministru kabineta lēmumu atklāšanu, kuros paredzēti tādi notikumi, kuru rezultātā sekojošajā gadā varētu būtiski mainīties valsts saistību struktūra un apmērs.

Lai uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata sadaļas par notikumiem pēc bilances datuma – gan koriģējošiem, gan nekoriģējošiem kvalitāti un nodrošinātu visas būtiskās informācijas atklāšanu, Valsts kasei papildināt Valsts kases dokumentus un iekšējās procedūras, lai informācija par tādiem uzņēmumiem, kuros ir veikti valsts budžeta finanšu ieguldījumi, kuri ir iekļauti debitoru sastāvā, kuriem ir izsniegti valsts aizdevumi un kuriem sniegti valsts galvojumi tiktu apkopota, salīdzināta ar Valsts kasē iesniegtajiem operatīvajiem gada pārskatiem, atklājot būtisko informāciju no uzņēmumu revidētajiem gada pārskatiem.

Vidēja prioritāte

Revīzijas apjomā ietvertajos atbilstības jautājumos konstatētie pārkāpumi un neatbilstības norāda uz dažādu projektu un pasākumu mērķtiecīgas izpildes plānotajos termiņos risku, kā arī nepamatotu izmaksu rašanās risku, kas var ietekmēt nākamā gada atzinumu.

2.5. Atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultāti

2.5.1. Prezidentūras izdevumi

Gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē (turpmāk – Prezidentūrai) tika uzsākta jau 2009.gada decembrī, kad MK tika apstiprināts^{44,45} rīcības plāns, kas noteica veicamos uzdevumus, atbildīgās iestādes un izpildes termiņus, tomēr finansējums Prezidentūras izdevumu apmaksai ministrijām un centrālajām valsts iestādēm tika piešķirts kopš 2013.gada. Lai nodrošinātu ar Prezidentūru saistīto pasākumu organizēšanu, Prezidentūras izdevumu plānošanu un veikšanu noteica gan tiesību akti⁴⁶, gan arī Prezidentūras budžeta veidošanas principi un vadlīnijas⁴⁷.

Budžeta veidošanas principi un vadlīnijas⁴⁸ nosaka, kā iesniedzami finansējuma pieprasījumi un piešķirami līdzekļi Prezidentūras izdevumiem. Vadlīnijās noteikts:

- ❖ finansējums ir izmantojams tikai tiem pasākumiem, kas ir tieši saistīti ar Prezidentūras nodrošināšanu;
- ❖ finansējums tiek aprēķināts, balstoties uz institūciju iesniegtajiem papildu finansējuma pieprasījumiem, kas sagatavoti pēc vienotiem principiem;
- ❖ finansējums tiek izlietots atbilstoši labas pārvaldības, samērīguma un līdzekļu taupīgas un efektīvas izlietošanas principiem;
- ❖ katra institūcija ir atbildīga par Prezidentūras nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietošanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam;
- ❖ ministrijas un Valsts kanceleja var piesaistīt ES fondu, ES programmu, EK un citu ES institūciju līdzfinansējumu.

Kopējais no valsts budžeta piešķirtais finansējums Prezidentūras izdevumiem⁴⁹ trīs gadu laikā sasniedza 106,5 milj. EUR (izņemot Saeimas izdevumus)⁵⁰, no kura faktiski tika izlietots 81% jeb 86,1 milj. EUR.

Jau ministriju un centrālo valsts iestāžu 2013.gada un 2014.gada finanšu revīzijās tika konstatēts, ka vismaz 984,1 tūkst. EUR no Prezidentūras izdevumiem ir izlietoti neatbilstoši tiesību aktiem un, ņemot vērā piešķirtā finansējuma, kā arī neatbilstoši izlietoto izdevumu pieaugumu pa gadiem (2013.gadā – 282,1 tūkst. EUR, 2014.gadā – 702 tūkst. EUR), tika prognozēts, ka kopējais neatbilstoši izlietoto līdzekļu apjoms var ievērojami pārsniegt 1 miljonu *euro*.

Starpība starp Prezidentūras izdevumiem plānoto un faktiski izlietoto finansējumu, kā arī šīs starpības daļēja pārdale ar Prezidentūru nesaistītu izdevumu segšanai 2015.gada beigās, norāda uz kļūdām un neefektivitāti finansējuma plānošanā.

Arī faktiskā finansējuma apguve ne vienmēr ir bijusi atbilstoša - Valsts kontroles veiktajās revīzijās tika konstatēts, ka ministrijas un centrālās valsts iestādes no 2013.gada līdz 2015.gadam vismaz 1,2 milj. EUR no Prezidentūras izdevumu segšanai paredzētajiem līdzekļiem ir izlietojušas neatbilstoši tiesību aktiem (tajā skaitā 2015.gadā 179,1 tūkst. EUR), tādējādi neievērojot tiesiskuma, ekonomijas un efektivitātes principus⁵¹.

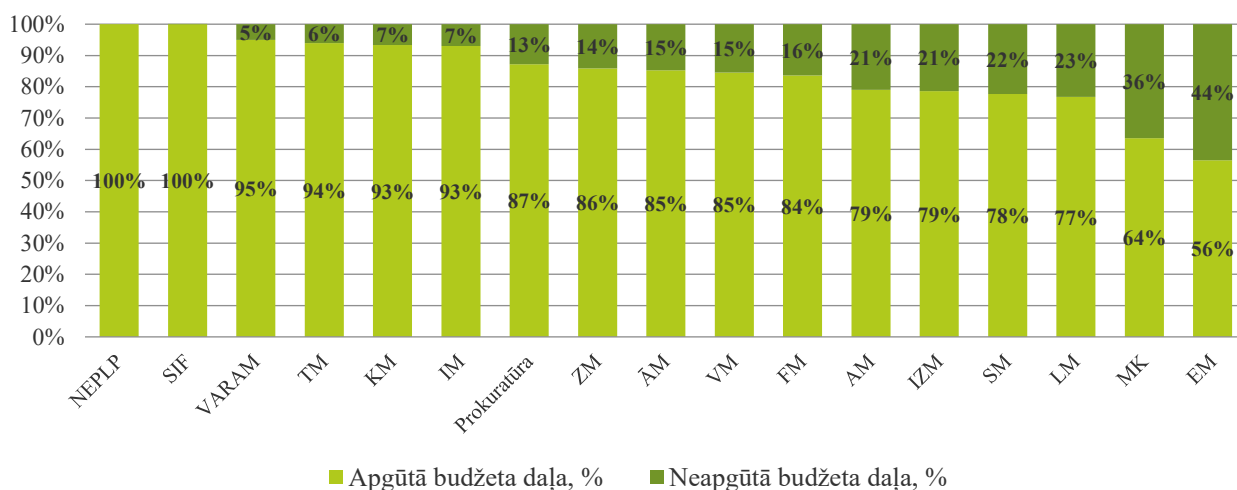
Tomēr neatbilstoši izlietotā finansējuma samazinājums 2015.gadā – gan kopsummās, gan proporcionāli piešķirtajam finansējumam – liecina, ka ministrijas un centrālās valsts iestādes kopumā ir ņēmušas vērā iepriekšējās revīzijās konstatēto un Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās norādītie riski attiecībā uz neatbilstoši izlietoto līdzekļu summas pieaugumu līdz ar to nav iestājušies. Kā labās prakses piemērs jāmin Ārlietu ministrija, kas 2015.gadā Prezidentūras izdevumu segšanai piešķirtos 25 milj. EUR (kas bija lielākais no visu resoru piešķirumiem) pilnā apmērā ir izlietojusi paredzētajiem mērķiem un tiesību aktos noteiktajā kārtībā.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada finanšu revīziju ietvaros tika konstatēts, ka finansējums 26,3 tūkst. EUR apmērā ir izlietots pēc vadlīnijās noteiktā termiņa, t.i., 2015.gada 30.jūnija, lai gan vadlīnijas šādu situāciju nepieļāva. Izvērtējot šo pārkāpumu apstākļus un ņemot vērā to, ka minētais finansējums tika izlietots saistībā ar pasākumiem *trio* Prezidentūras ietvaros (t.i., Prezidentūra tiek īstenota, sadarbojoties trim dalībvalstīm, kuras sešus mēnešus pilda šos pienākumus viena pēc otras, pamatojoties uz kopīgu *trio* darba programmu), revidenti akceptēja, ka tas uzskatāms par tieši attiecināmu uz Prezidentūras izdevumiem. Šāda situācija – trūkumi normatīvajā regulējumā, kas liedz novirzīt finansējumu pasākuma mērķu sasniegšanai – norāda uz nepieciešamību turpmāk valstiski nozīmīgu pasākumu realizēšanā (piemēram, Latvijas simtgades svinību programmā) rūpīgi izvērtēt pasākumu realizēšanai pieņemtā normatīvā regulējuma pilnīgumu.

Lai veiktu ar Prezidentūras nodrošināšanu saistīto izdevumu apmaksu, finansējums resoriem 2013.-2015.gadā pamatā tika plānots un izlietots budžeta programmā 96.00.00. "Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana 2015.gadā". Trīs gadu laikā Prezidentūras pasākumu ieviešanā un finansējuma apguvē iesaistījās kopumā 17 resori (2013.gadā – 14 resori, 2014.gadā – 16 resori, 2015.gadā – 17 resori).

2015.gadā septiņas ministrijas⁵², papildus budžeta programmā 96.00.00. “Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana 2015.gadā” piešķirtajiem budžeta līdzekļiem, piesaistīja finansējumu 1,8 milj. EUR apmērā budžeta apakšprogrammā 70.20.00 “*Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā*”, no kuriem tika apgūti 1,2 milj. EUR jeb 68%.

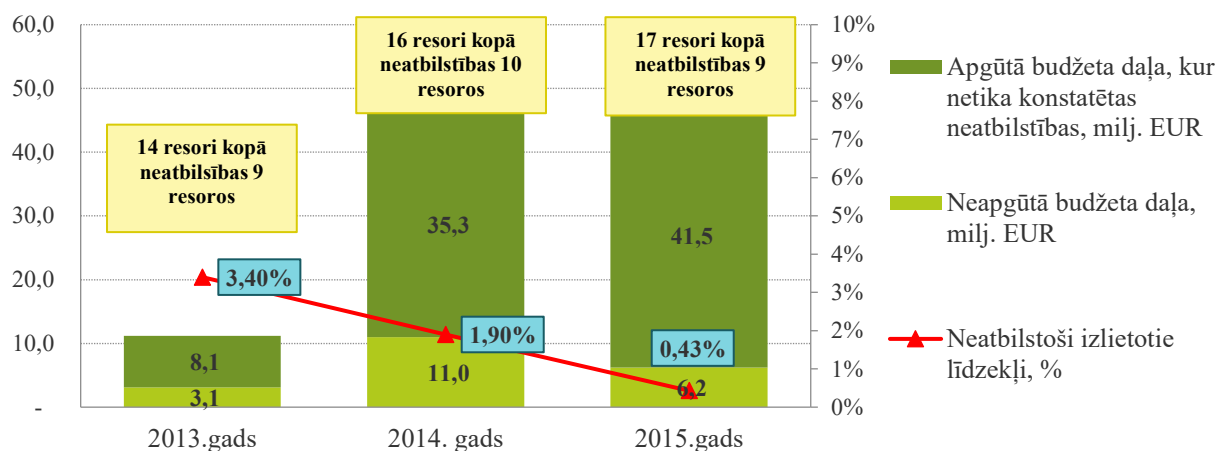
No piešķirtā finansējuma budžeta programmā 96.00.00. “Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana 2015.gadā” 106,5 milj. EUR apmērā resori izlietoja 81% jeb 86,1 milj. EUR. Piešķirtos līdzekļus pilnībā izlietoja tikai divas centrālās valsts iestādes – Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome un Sabiedrības integrācijas fonds, savukārt pārējo resoru izlietojums bija robežās no 56% (Ekonomikas ministrijai) līdz 95% (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai) (skatīt 7.attēls).

7.attēls Kāda ir Prezidentūras izdevumiem piešķirtā finansējuma apguve resoros 2013.-2015.gadā?

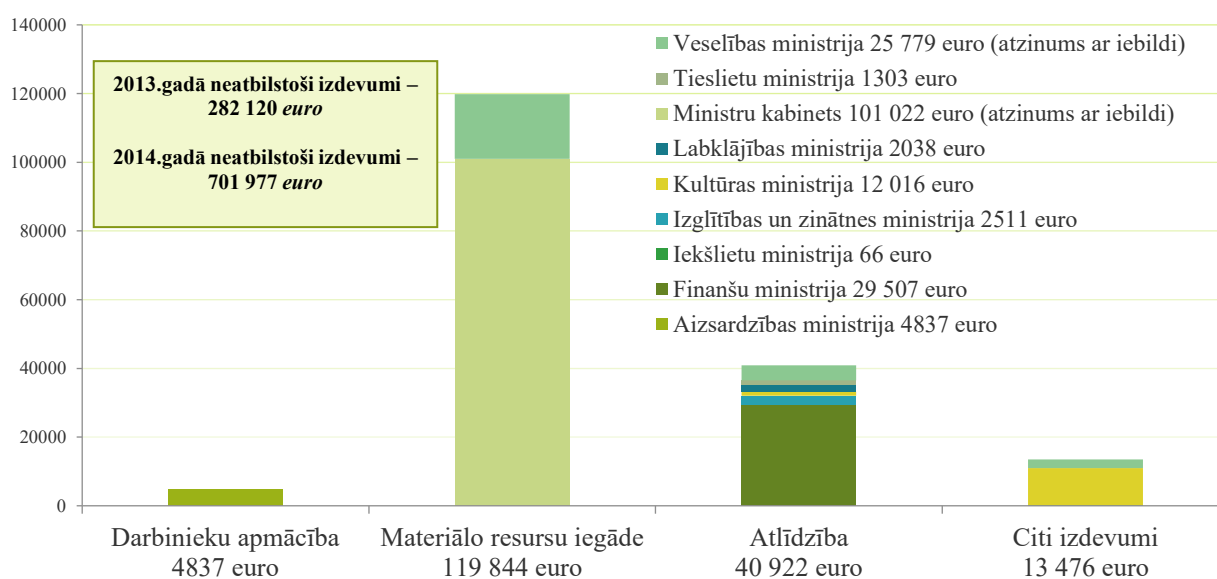
Būtiska finansējuma daļa, t.i., 4 milj. EUR, 2015.gadā netika piešķirta ministrijām un centrālajām valsts iestādēm, bet saglabāta 74.resora “*Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums*” budžeta programmā 80.00.00 “*Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai*”. No kopējā 2015.gadam Prezidentūras izdevumiem piešķirtā, bet neapgūtā finansējuma 6,2 milj. EUR apmērā 2015.gada beigās 5,7 milj. EUR tika novirzīti 11 ārstniecības iestāžu valsts galvoto aizdevumu saistību maksājumiem par 2015.gadu⁵³, t.i., ar Prezidentūras nodrošināšu pilnīgi nesaistītiem pasākumiem.

Veicot izlases veida pārbaudes par faktiski izlietotajiem Prezidentūras izdevumiem, tika konstatēts, ka vismaz 1,2 milj. EUR no piešķirtā finansējuma ir izlietoti neatbilstoši tiesību aktiem, tādējādi neievērojot tiesiskuma, ekonomijas un efektivitātes principus⁵⁴ (skatīt 8.attēls).

8.attēls Kāds ir Prezidentūras izdevumiem apstiprinātais budžets un tā izlietojums 2013.-2015.gadā?

Trūkumi un neatbilstoši veikti izdevumi (materiālo resursu iegādē, atlīdzības izdevumos u.c.) 2015.gadā ir konstatēti deviņos resoros 179,1 tūkst. EUR apmērā (skatīt 9.attēls).

9.attēls Kādi ir konstatētie trūkumi un neatbilstoši veiktie izdevumi 2015.gadā sadalījumā pa resoriem un neatbilstību veidiem?

Būtiskākie trūkumi un neatbilstības tika konstatētas MK un Veselības ministrijā, un konstatēto trūkumu nozīmīguma dēļ šiem resoriem tika sniegts atzinums ar iebildi:

- ❖ Valsts kanceleja (resors – MK) 2015.gadā ir iegādājusies pamatlīdzekļus 101 tūkst. EUR vērtībā, kuri Prezidentūras vajadzībām – līdz 30.06.2015., netika izmantoti, tajā skaitā

bagāžas kontroles rentgena iekārta 35,7 tūkst. EUR vērtībā netika lietota arī deviņus mēnešus pēc Prezidentūras beigām, kas liecina par to, ka finansējums netika plānots un izlietots efektīvi;

- ❖ Veselības ministrija, Nacionālais veselības dienests, Veselības inspekcija un Valsts sporta medicīnas centrs Prezidentūras izdevumus 4,4 tūkst. EUR apmērā ir izlietojuši neatbilstoši paredzētajiem mērķiem un tiesību aktos noteiktajai kārtībai, kā arī Valsts kontrole neguva pārlicību, vai Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta un Valsts sporta medicīnas centra izdevumi 21,3 tūkst. EUR apmērā bija jāfinansē no Prezidentūras izdevumiem.

Papildus iepriekš minētajiem trūkumiem, tika konstatēts, ka finansējums 26,3 tūkst. EUR apmērā ar Prezidentūras nodrošināšanu saistītiem izdevumiem ir izlietots pēc vadlīnijās noteiktā termiņa, t.i., pēc 2015.gada 30.jūnija, tajā skaitā:

- ❖ Iekšlietu ministrijā izlietoti 1,7 tūkst. EUR ceļa izdevumu kompensācijai atašejiem, dodoties atvaļinājumā uz Latviju pēc 2015.gada 30.jūnija, kā arī ceļa izdevumiem par komandējumu uz Briseli no 2015.gada 30.jūnija līdz 2.jūlijam (*tradicionāla tikšanās Prezidentūras beigās, kad esošā prezidējošā valsts svinīgi nodod Prezidentūras vadību nākamajai prezidējošajai valstij – Latvijas pārstāvju tikšanās ar Luksemburgas pārstāvjiem*) izlietots 1 tūkst. EUR;
- ❖ Izglītības un zinātnes ministrija 2015.gada augustā un decembrī ir veikusi maksājumus 5,5 tūkst. EUR apmērā par brošūru izgatavošanu un druku Prezidentūras ietvaros organizēto sanāksmju vajadzībām⁵⁵;
- ❖ Valsts kanceleja un Valsts administrācijas skola ir veikušas maksājumus par komandējumiem, kas notika pēc Prezidentūras noslēgšanas un bija saistīti ar Prezidentūras nodrošināšanu, tajā skaitā par desmit Valsts kancelejas komandējumiem 16,2 tūkst. EUR apmērā un diviem Valsts administrācijas skolas komandējumiem 1,9 tūkst. EUR apmērā.

Kā labās prakses piemērs Prezidentūras izdevumu apgūvē 2015.gadā ir minama Ārlietu ministrija kā par Prezidentūras nodrošināšanu galvenā atbildīgā iestāde, kurai 2015.gadā piešķirto līdzekļu apmērs bija 52% no visiem Prezidentūras izdevumiem piešķirtajiem līdzekļiem. Veicot izlases veida pārbaudes attiecībā uz faktiski izlietotajiem līdzekļiem 22,9 milj. EUR apmērā, revidenti nekonstatēja trūkumus un neatbilstības.

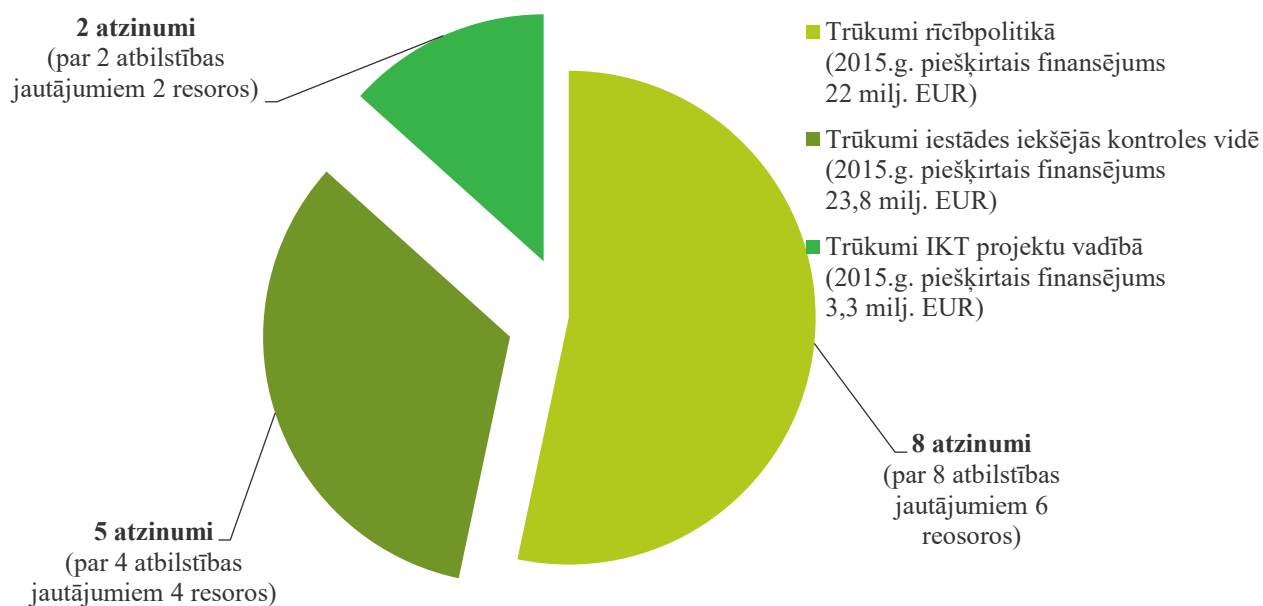
2.5.2. Atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultāti ministrijās un centrālajās valsts iestādēs

Lai gan atbilstības pārbaudēm izvēlētie jautājumi katrā revīzijā bija atšķirīgi, tomēr attiecībā uz tiem atbilstības jautājumiem, par kuriem sniedzām atzinumus ar iebildi, negatīvus atzinumus un atteikumus sniegt atzinumu, ir vērojamas kopīgas tendences (problēmu jomas) konstatētajās neatbilstībās:

- **trūkumi rīcībpolitikas definēšanā un/vai efektīvā ieviešanā;**

- trūkumi iestāžu iekšējās kontroles vidē;
- trūkumi IKT projektu vadībā.

Vislielākais skaits gadījumu, kad atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultātā Valsts kontrole sniedza modificētos atzinumus, saistīts ar trūkumiem rīcībpolitikā, otra būtiskākā problēmu joma ir trūkumi iestādes iekšējās kontroles vidē, savukārt trešā – IKT projektu vadība (skatīt 10.attēls).

10.attēls Kāds ir modificēto atzinumu sadalījums pa problēmu jomām?

Trūkumi rīcībpolitikā

Trūkumi rīcībpolitikas definēšanā vai efektīvā ieviešanā ir konstatējami **gan jaunajās politikas iniciatīvās**, kuru īstenošana uzsākta nesen, **gan tādās, kuras tiek īstenotas jau gadiem**, bet ir trūcis detalizēta izvērtējuma tam, cik veiksmīgi tiek sasniegti politikā nospraustie mērķi. Ir konstatēti arī gadījumi, kur paši **politikas mērķi ir pretrunīgi vai neskaidri**, tāpēc nemaz **nav iespējams runāt par līdzekļu izlietojuma efektivitāti**.

Nenovēršot konstatētos trūkumus, t.i., nedefinējot un/vai neieviešot jēgpilnu, mērķtiecīgu un aktuālajai situācijai atbilstošu rīcībpolitiku, **rezultāts vienmēr būs nelietderīgs budžeta līdzekļu izlietojums** – vai tie būtu gadījumi, kad piešķirtais finansējums tiek izlietots neatbilstoši noteiktajiem mērķiem, vai netiek izlietots vispār, tādējādi nepanākot noteikto

uzdevumu izpildi un “iesaldējot” finansējumu, kuru, iespējams, būtu lietderīgāk novirzīt citu būtisku mērķu sasniegšanai.

JPI ēnu ekonomikas apkarošanai pasākumu realizēšana VID (atzinums – negatīvs, resors - Finanšu ministrija)

Vērtējot JPI ēnu ekonomikas apkarošanai pasākumu realizēšanu VID, jāsecina, ka šo pasākumu realizācija netiek organizēta plānveidīgi un efektīvi. Revīzijā tika konstatēts:

- ❖ ne 2014.gadā, ne 2015.gadā valstī nav spēkā esoša attīstības plānošanas dokumenta, kurā būtu izvirzīti mērķi un noteikti sasniedzamie rezultāti ēnu ekonomikas apkarošanas jomā, tādējādi pastāv risks, ka valsts budžeta līdzekļi tiks izlietoti bez ilgtspējīga redzējuma ēnu ekonomikas apkarošanā;
- ❖ VID plānotajā apmērā tiek apgūts finansējums tikai atlīdzības izdevumiem, savukārt finansējuma, kas nodrošinātu muitas kontroles punktu efektīvāku darbību, apguve tiek kavēta, kas norāda, ka būtiskākie pasākumi ēnu ekonomikas apkarošanai netiek efektīvi īstenoti;
- ❖ VID darbinieku atlīdzībai piešķirtais finansējums, lai veiktu ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumus, vismaz 17% apmērā nav izlietots atbilstoši MK atbalstītajam mērķim;
- ❖ lai arī nav nosakāms, kāda daļa no nodokļu ieņēmumu pieauguma ir attiecināma uz ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumiem, kā pasākumu vienīgie rezultatīvie rādītāji ir noteikti prognozētie ieņēmumi valsts budžetā, līdz ar to nav iespējams novērtēt ieguldītā finansējuma atdevi ēnu ekonomikas apkarošanā.

Izdevumi sertifikācijas pakalpojumiem, lai nodrošinātu autentifikācijas, elektroniskā paraksta un šifrēšanas sertifikātu iekļaušanu Elektroniskās identifikācijas (eID) kartē (atzinums – negatīvs, resors - Iekšlietu ministrija)

Vērtējot līdzekļu izlietojumu sertifikācijas pakalpojumu iegādei, lai nodrošinātu autentifikācijas, elektroniskā paraksta un šifrēšanas sertifikātu iekļaušanu eID kartē, jāsecina, ka tas nesasniedz plānoto mērķi – eID kartes efektīvi izmantot kā autentificēšanās un elektroniskā paraksta radīšanas līdzekli iedzīvotāju saskarsmē ar valsts un pašvaldību institūcijām to sniegto elektronisko pakalpojumu saņemšanai.

Revīzijā tika konstatēts, ka Iekšlietu ministrijai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums (piecu gadu laikā 4,3 milj.EUR, tajā skaitā 2015.gadā 847 tūkst. EUR) eID kartēs iekļauto elektroniskās autentifikācijas un elektroniskā paraksta rīku samaksai nav uzskatāms par efektīvu un veiktie ieguldījumi neattiecinoties, jo, pastāvot citām ērtākām un lētākām iespējām piekļūt elektroniskajiem pakalpojumiem, iedzīvotāji eID kartes elektroniskās iespējas izmanto maz:

- ❖ tikai 2% eID karšu lietotāju ir izmantojuši elektroniskajam parakstam eID kartē iekļauto funkcionalitāti;
- ❖ no četrus gadu laikā valsts apmaksātajiem 80 miljoniem e-parakstu izmantoti tikai 0,5%;

- ❖ no kopējiem 2015.gadā Latvijā veiktajiem 3,2 miljoniem elektronisko parakstu tikai nepilni 362 tūkstoši (11%) ir veikti ar eID kartē iekļauto funkcionalitāti;
- ❖ pēc eID kartē iekļauto valsts apmaksāto 120 laika zīmogu izlietošanas tikai 5% personu ir turpinājuši izmantot eID kartes elektroniskā paraksta radīšanai, iegādājoties laika zīmogus par saviem līdzekļiem.

JPI “Latvijas konkurētspējas novērtējums un tā uzraudzības (monitoringa) sistēma” (atzinums – negatīvs, resors – MK)

Vērtējot līdzekļu izlietojumu JPI “Latvijas konkurētspējas novērtējumam un tā uzraudzības (monitoringa) sistēma”, jāsecina, ka tas neatbilst paredzētajiem mērķiem un nav izlietots atbilstoši tiesību aktu prasībām.

Revīzijā tika konstatēts, ka 2015.gadā nav īstenota Valsts kancelejas pieteiktā JPI “Latvijas konkurētspējas novērtējums un tā uzraudzības (monitoringa) sistēma”, tādējādi līdzekļi 284,9 tūkst. EUR apmērā tika novirzīti citiem mērķiem – tajā skaitā Pārresoru koordinācijas centram, kā arī Valsts administrācijas skolas un citu Valsts kancelejas funkciju finansēšanai, t.i., finansējums tika izmantots kā “rezerves fonds” citu aktivitāšu finansēšanai.

Atbalsta programmas pirmā mājokļa iegādei līdzekļu izlietojums (atteikums sniegt atzinumu, resors – Ekonomikas ministrija)

Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par Ekonomikas ministrijas budžeta programmā 33.00.00 “Ekonomikas attīstības programma” ieskaitīto līdzekļu Pirmā mājokļa programmas finansēšanai izlietojuma atbilstību tam paredzētajiem mērķiem: lai arī likumā “Par valsts budžetu 2015.gadam”⁵⁶ ietvertais jēdziens – “*Pirmais mājoklis*” ir konkrēts un viennozīmīgi interpretējams, normatīvo aktu⁵⁷ regulējums pieļauj nekustamā īpašuma tirgus stimulēšanu un galvojumu sniegšanu kārtējā mājokļa iegādei, kas var neatbilst finanšu līdzekļu piešķiršanas likumā⁵⁸ noteiktajam mērķim – Pirmā mājokļa finansēšana.

Izdevumi ostu publiskās lietošanas infrastruktūras attīstībai (atteikums sniegt atzinumu, resors – Satiksmes ministrija)

Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par Latvijas lielo ostu publiskās infrastruktūras attīstībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma atbilstību tam paredzētajiem mērķiem: MK noteikumos ietvertā norma⁵⁹, ka valsts budžeta dotācija piešķirama “*ostu akvatoriju un kuģu ceļu padziļināšanas un dziļumu uzturēšanas darbiem*” un “*ar ostu darbību saistītās publiskās lietošanas infrastruktūras attīstībai*”, ir vispārīgi un neviennozīmīgi interpretējama un var pieļaut tādu pasākumu finansēšanu, kas tiek veikti kādu konkrētu komercsabiedrību interesēs un neatbilstoši valsts atbalsta sniegšanas principiem. Satiksmes ministrija nav veikusi nepieciešamos pasākumus tiesiskās noteiktības ieviešanai minētajā jomā, kā rezultātā kontroles mehānisms šo līdzekļu izlietošanas atbilstībai faktiski nepastāv.

Izdevumi fotoradaru darbības nodrošināšanai (atzinums – ar iebildi, resors – Iekšlietu ministrija)

Revīzijā konstatēts, ka Valsts policijas noslēgtajā valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumā nav iekļauti visi normatīvajā aktā⁶⁰ paredzētie būtiskie nosacījumi, kā rezultātā nav iespējams novērtēt deleģētā uzdevuma izpildes efektivitāti. Lai gan fotoradaru ieviešana nenotiek paredzētajos termiņos un

apjomā, CSDD sniegtais pakalpojums (samaksa par vienu radara dienu) ir dārgāks nekā sākotnēji prognozēts, kas kopumā līguma izpildi 2015.gadā, salīdzinot ar prognozētajām izmaksām, sadārdzināja par 10 tūkst. EUR.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšana no vardarbības cietušām pilngadīgām personām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām (atzinums – ar iebildi, resors – Labklājības ministrija)

Revīzijā konstatēts:

- ❖ Labklājības ministrija pakalpojumam izlietojusi tikai 16,7% jeb 92,8 tūkst. EUR no JPI ietvaros šim mērķim piešķirtā finansējuma 554,5 tūkst. EUR apmērā, izvirzītos darbības rezultātus un rezultātīvos rādītājus izpildot tikai 22% apmērā no plānotā. Neizmantotais finansējums, pamatojoties uz MK rīkojumu⁶¹ un Labklājības ministrijas rīkojumu⁶², ir novirzīts citu sociālo pakalpojumu – tehnisko palīglīdzekļu pakalpojuma un asistenta pakalpojuma pašvaldībā – nodrošināšanai;
- ❖ Labklājības ministrija nav veikusi darbības, lai nodrošinātu, ka sociālās rehabilitācijas pakalpojums no vardarbības cietušām pilngadīgām personām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām tiek ieviests likumā⁶³ paredzētajā termiņā un finansējums tiek piešķirts, ievērojot normatīvo aktu⁶⁴ prasības. Nepietiekamas pakalpojuma uzraudzības dēļ ir pieļauts, ka 2015.gadā vismaz 3,9 tūkst. EUR jeb 4% no pakalpojuma faktiskā finansējuma ir izlietoti nepamatoti.

JPI “Vienota tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izveide” (atzinums – ar iebildi, resors – MK)

Revīzijā konstatēts, ka, lai arī Valsts kancelejas īstenotā projekta par Vienota tiesību aktu projektu portāla izveidi ieviešanas darbus bija paredzēts uzsākt jau 2014.gadā, tomēr divu gadu laikā nav veikta lielākā daļa no plānotā un būtiski kavējas uzdevumu izpildes termiņi, kas norāda uz projekta neīstenošanas risku. Piešķirtais finansējums 2014.gadā netika izlietots un 2015.gadā tika apgūts minimālā apmērā – 34% no plānotā. Pastāv risks, ka projekta vadības trūkuma dēļ, projektu nestrukturēti realizējot, tiks veiktas iegādes, kas pēc tam nebūs savietojamas/noderīgas ar turpmākajām iegādēm, un gala rezultātā valsts budžeta līdzekļi būs iztērēti nelietderīgi, nenodrošinot portāla darbību.

Trūkumi iestāžu iekšējās kontroles vidē

Trūkumi iestāžu iekšējās kontroles vidē tika konstatēti gan **nodrošinot rīcībpolitikas faktisko ieviešanu**, gan arī **ikdienas procesu un atsevišķu projektu vadībā**.

Līdzīgi trūkumu rīcībpolitikā sekām, arī iekšējās kontroles sistēmas vājums un profesionālās vadītprasmes trūkums var rezultēties nelietderīgā budžeta līdzekļu izlietojumā. Tomēr reālas darbības iekšējās kontroles vides pilnveidošanā, atšķirībā no trūkumu novēršanas rīcībpolitikā, var veikt iestādes vadība pati, tādējādi operatīvāk novēršot konstatētos trūkumus.

Elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā sabiedriskajiem) piešķirtās dotācijas izlietojuma kontrole (atzinums – negatīvs, resors – Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome)

Vērtējot elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā sabiedriskajiem) piešķirtās dotācijas sabiedriskā pasūtījuma īstenošanai izlietojuma atbilstību tam paredzētajiem mērķiem, jāsecina, ka Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome kontroli pār to nenodrošina.

Revīzijā tika konstatēts, ka Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, neveicot normatīvajos aktos noteiktās kontroles procedūras, nav nodrošinājusi efektīvu sabiedriskā pasūtījuma izpildes un piešķirtās dotācijas izlietojuma uzraudzību:

- ❖ kontroles neesamības dēļ līdz 28.04.2016. Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes rīcībā nebija informācijas par piešķirtās dotācijas sabiedriskā pasūtījuma nodrošināšanai izlietojumu 2,1 milj. EUR apmērā;
- ❖ Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par Latvijas Radio 2015.gadā piešķirtās dotācijas sabiedriskā pasūtījuma nodrošināšanai izlietojumu, jo, neievērojot Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes iekšējā normatīvajā aktā noteikto, vairākkārt tika pagarināts Latvijas Radio pārskata iesniegšanas termiņš. Pārskatu par Latvijas Radio sabiedriskā pasūtījuma izpildi 2015.gadā Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome ir iesniegusi Valsts kontrolē 27.04.2016., līdz ar to revidenti nevarēja veikt pārbaudi par Latvijas Radio piešķirtās valsts budžeta dotācijas 2,5 milj. EUR apmērā izlietojuma atbilstību piešķiruma mērķim.

Veselības ministrijas rīcības atbilstība, nodrošinot rezidentu pienākumu izpildi (atzinums – negatīvs, resors – Veselības ministrija)

Vērtējot Veselības ministrijas rīcības atbilstību, nodrošinot rezidentu pienākumu izpildi, jāsecina, ka Veselības ministrija nav ievērojusi normatīvo aktu⁶⁵ prasības par rezidentu apmācībai izlietoto valsts budžeta līdzekļu atmaksu un nav izveidojusi efektīvu rezidentūras valsts budžeta finansējuma izlietojuma uzraudzības mehānismu.

Revīzijā tika konstatēts, ka Veselības ministrijas bezdarbības rezultātā:

- ❖ ir pieļauta situācija, ka ik gadu palielinās rezidentūru nebeigušo personu skaits (no 4% 2009.gadā līdz 20% 2015.gadā) un to personu skaits (30%), kuras beigušas rezidentūru, bet nav izpildījušas uzņemtos pienākumus pilnā apjomā;
- ❖ nav atgūti izlietotie valsts budžeta līdzekļi rezidentu apmācībai 0,9 milj. EUR apmērā no 124 personām, kuras septiņu gadu laikā nav pabeigušas rezidentūru.

Tāpat revīzijā konstatēts, ka normatīvā akta⁶⁶ prasība, kas ir spēkā no 01.09.2011. (piemērojama personām, kuras studijas uzsākušas no 01.09.2011. līdz 31.03.2016.), nenodrošina valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas mērķa sasniegšanu – papildināt veselības aprūpes nozari ar jauniem speciālistiem, jo nenosaka rezidenta pienākumu strādāt veselības aprūpes nozarē, bet gan vispārīgi paredz, ka personām, kas ir beigušas rezidentūru par valsts budžeta līdzekļiem, ir pienākums strādāt Latvijas Republikā. Turklāt normatīvā akta⁶⁷ prasību izpildes uzraudzība prasa nesamērīgus administratīvos resursus – ir jāapkopo dati par personu piecu gadu laikā samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli un tie jāsalīdzina ar rezidenta apmācībai izlietoto valsts budžeta līdzekļu kopsummu.

Datu valsts inspekcijai papildus piešķirtā finansējuma izlietojums (atteikums sniegt atzinumu, resors – Tieslietu ministrija)

Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par Datu valsts inspekcijai piešķirtā finansējuma vismaz 239 tūkst. EUR apmērā (kas ir 76% no 2015.gadā papildus piešķirtā finansējuma funkciju nodrošināšanai) izlietojuma atbilstību paredzētajiem mērķiem, jo būtiski trūkumi iekšējās kontroles sistēmā ierobežoja veikto funkciju un šīm darbībām izlietoto finanšu līdzekļu izsekojamību.

Trūkumi IKT projektu vadībā

IKT projektiem nākotnē vajadzētu atvieglot informācijas apmaiņu un administratīvi atslogot resorus, tomēr trūkumi IKT projektu vadībā tika konstatēti gan **plānojot, izstrādājot, uzturot un pilnveidojot** informācijas sistēmas, gan arī **ieviešot citas ar IT saistītas aktivitātes**.

Prokuratūras informācijas sistēmas (ProIS) izveide (atzinums – ar iebildi, resors – Prokuratūra)

Revīzijā konstatēts, ka, lai gan ProIS un e-pakalpojumu funkcionalitātes izstrāde ir pabeigta 2015.gada oktobrī, to izmantošana atbilstoši plānotajiem mērķiem Prokuratūrā nav uzsākta un ir paredzēta tikai 2017.gadā. ProIS un e-pakalpojumu izmantošanai vēl ir jāizdara grozījumi normatīvajos aktos, jāizstrādā lietošanas instrukcijas un jāveic darbinieku apmācība, ko plānots paveikt līdz 2016.gada beigām.

Valsts kontroles vērtējumā sistēmas ieviešanā un informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldībā pastāv trūkumi, kas var negatīvi ietekmēt ProIS izveides mērķu sasniegšanu:

- ❖ nav digitalizētas visas sākotnēji plānotās kriminālprocesa uzraudzības lietas, un kopš 2015.gada 5.septembra uzraudzības lietu digitalizācija ir pārtraukta. Kriminālprocesa uzraudzības lietu digitalizācijas, kam izlietoti 0,7 milj. EUR, pārtraukums neveicina mērķa par pilnīgu datu pieejamību ProIS sasniegšanu. Uzraudzības lietu digitalizāciju gan ir plānots atsākt ar 2017.gada 1.janvāri, tomēr darbības plāns (kuras lietas un kādos termiņos tiks digitalizētas) turpmākajai lietu digitalizēšanai nav izstrādāts, līdz ar to sistēmā var nebūt pieejama visa darbam nepieciešamā informācija;
- ❖ līdz pilnvērtīgai ProIS darbības uzsākšanai netiks sasniegts mērķis ik gadu gūt finanšu ietaupījumu aptuveni 0,4 milj. EUR apmērā uz darbinieku noslodzes samazinājuma un papīra dokumentu aprites izmaksu samazinājuma rēķina;
- ❖ būs ierobežotas Prokuratūras iespējas efektīvi izmantot iespēju bez maksas novērst kļūdas garantijas laikā, jo, uzsākot pilnvērtīgu sistēmas izmantošanu no 2017.gada, būs atlikuši vairs tikai deviņi mēneši no 24 garantijas mēnešiem;
- ❖ lielākā daļa Prokuratūras un ārējos normatīvajos aktos paredzēto drošības pārvaldības instrukciju un kārtību vēl nav izstrādātas, tostarp nav pabeigta fizisko personu datu apstrādes reģistrācija.

Valsts zemes dienesta ģeotelpisko datu ģeotelpiskās informācijas sistēmas (ĢIS) izveide (atzinums – ar iebildi, resors – Tieslietu ministrija)

Revīzijā konstatēts, ka Valsts zemes dienestā izstrādātā ĢIS funkcionalitāte kopumā tiek izmantota un e-pakalpojumi strādā, tomēr pastāv apstākļi, kas negatīvi ietekmē ĢIS izveides mērķu sasniegšanu. ĢIS ietvaros izstrādātajā Aizsargjoslu izraisošo objektu un apgrūtināto teritoriju modulī (ATIS) dati nav reģistrēti un pilno funkcionalitāti plānots uzsākt lietot ar 2018.gada janvāri. Detalizēts darba plāns sadarbības organizēšanai ATIS nepieciešamo datu saņemšanai no iesaistītajām pusēm nav izstrādāts, radot risku, ka moduļa pilnvērtīgu lietošanu, tajā skaitā datu izplatīšanu, plānotajā termiņā nevarēs uzsākt.

3.daļa – Valsts budžeta ieņēmumi

Augsta prioritāte

Kļūdas un neatbilstības norāda uz būtiskiem trūkumiem gada pārskatā; revidējamai vienībai tiks sniegts modificēts atzinums un/vai konstatējumi neietekmē finanšu pārskatu, bet ir būtiski pēc rakstura un nozīmīgi revidējamās vienības darbībai, lai Valsts kontrole uz to vērstu Saeimas un sabiedrības uzmanību.

3.1. Ieņēmumu uzskaite un uzrādīšana pārskatā

Finanšu ministrija kopš 2006.gada vēl arvien nav veikusi pietiekamas darbības, lai valsts budžeta ieņēmumus Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītu pēc uzkrājuma principa un Saimnieciskā gada pārskats atbilstu Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta “Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)”⁶⁸ prasībām, līdz ar to Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par nodokļu ieņēmumu pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi ieņēmumi, pret kuriem ir radies nodokļu pienākums, un visas saistības, kuras radušās nodokļu administrēšanas rezultātā, kas attiecas uz pārskata periodu, izņemot ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, ko administrē pašvaldības.

Finanšu ministrija kopš 2009.gada joprojām nav nodrošinājusi nodevu administrēšanas sistēmas sakārtošanu, kā rezultātā Saimnieciskā gada pārskatā par 2015.gadu uzrādītā informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga, kā arī pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā, jo:

- normatīvie akti paredz kārtību, kādā nodevas administrētājam ir jāpārlicinās par nodevas samaksu, bet nenosaka, kā nodevas administrētājam ir jāuzskaita nodevu ieņēmumi un jā sagatavo pārskati par nodevu ieņēmumiem un piemērotajiem atvieglojumiem, atbrīvojumiem un pārmaksāto summu atmaksām;
- valsts budžets nav saņēmis visus tam piekritīgos ieņēmumus no vīzu nodevas, tomēr revīzijā nebija iespējams ticami aplēst negūto ieņēmumu apmēru;
- autoceļu lietošanas nodevas samaksas kontroles trūkumu rezultātā pastāv risks, ka valsts budžets nav saņēmis tam piekritīgos nodevas ieņēmumus vismaz 1,4–1,9 milj. EUR apmērā, tomēr revīzijā nebija iespējams ticami aplēst negūto ieņēmumu kopējo apmēru, jo

ir komplicēti identificēt visus nodevas objektus. Lai gan nodevas ieņēmumu prognozēšana līdz šim veikta vien divas reizes un vēsturisko datu apjoms ir neliels, tomēr jānorāda, ka nodevas prognozes ir izstrādātas uz novecojušas informācijas pamata un neizmantojot ekonomisko rādītāju paredzamās izmaiņas, kā rezultātā nodevas ieņēmumi valsts budžetā ir prognozēti par trešdaļu lielāki, nekā tie faktiski tiek iekasēti.

Saskaņā ar Saimnieciskā gada pārskatu par 2015.gadu konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2015.gadā ir 8 814,7 milj. EUR, tajā skaitā⁶⁹:

- ❖ valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi (tajā skaitā atvasināto publisko personu budžeta ieņēmumi) – 7 280,2 milj. EUR;
- ❖ pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi – 1 534,5 milj. EUR.

Nodokļu un nodevu ieņēmumi atbilstoši normatīvajā aktā noteiktajam Saimnieciskā gada pārskatā tiek uzrādīti pēc naudas plūsmas principa⁷⁰.

Savukārt pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi, tajā skaitā ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļa un pašvaldību nodevas, pārskatā tiek norādīti arī pēc uzkrājuma principa⁷¹. Pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi 2015.gadā no pašvaldību nodevām pēc uzkrājuma principa veido 7 milj. EUR un pēc naudas plūsmas principa – 6,9 milj. EUR⁷².

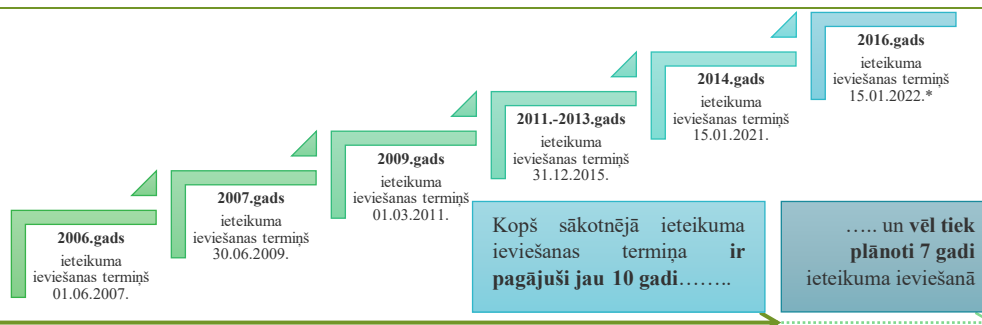
Starptautiskais publiskā sektora grāmatvedības standarts “Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)”⁷³ nosaka, ka nodokļu ieņēmumi uzskaitāmi un gada pārskatā uzrādāmi pēc uzkrājuma principa.

Valsts kontroles revīzijās⁷⁴ jau kopš 2006.gada ir secināts, ka Latvijas Republikas normatīvie akti nenosaka:

- ❖ ka Saimnieciskā gada pārskatā jāuzrāda informācija par valsts un pašvaldību nodokļu un nodevu aprēķinātajiem ieņēmumiem, nodokļu parādiem, kā arī likumos noteikto nodokļu atvieglojumu piemērošanas rezultātā nesaņemtajām nodokļu summām, līdz ar to Saimnieciskā gada pārskats sniedz nepilnīgu informāciju;
- ❖ kādā veidā jāveic nodevu uzskaitē, kādu pārskatu veidā ir jānorāda informācija par nodevu administrēšanas rezultātiem, tajā skaitā par piemērotajiem atvieglojumiem, atbrīvojumiem un pārmaksāto summu atmaksām, un kā šī informācija ir jāiekļauj Saimnieciskā gada pārskatā.

Lai nodrošinātu valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanu pilnā apmērā un pilnīgas un pareizas informācijas atklāšanu Saimnieciskā gada pārskatā, Finanšu ministrija bija apņēmusies⁷⁵ veikt nepieciešamās darbības jau 2006.gadā, taču ieteikumu ieviešanas termiņi tika vairākkārt pārcelti (skatīt 11.attēls). Valsts kontroles revīzijās⁷⁶ rezultātā Finanšu ministrija apņēmas līdz 2021.gada 15.janvārim veikt nepieciešamās darbības, nodrošinot valsts budžeta ieņēmumu uzskaiti atbilstoši uzkrājuma principam, kā to nosaka Starptautiskais publiskā sektora grāmatvedības standarts⁷⁷ “Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)”, un normatīvajos aktos noteikt nodevu administrēšanas procesu.

Atbilstoši Finanšu ministrijas sniegtajai informācijai⁷⁸ ministrijas uzkrājuma principa vadības komiteja 2015.gada 14.janvārī apstiprināja Uzkrājuma principa ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plānu, kas ietver pasākumu organizatorisko struktūru (skatīt 11), scenāriju, darba uzdevumus, to īstenošanas termiņus un par plāna izpildes pasākumiem atbildīgās institūcijas.

*Atbilstoši Finanšu ministrijas precizētajam “Uzkrājuma principa ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plāns” projektu plānots pabeigt 2022.gada 21.decembrī.

11.attēls Kādā termiņā Finanšu ministrija plāno ieviest valsts budžeta ieņēmumu uzskaiti atbilstoši uzkrājuma principam?

Lai nodrošinātu, ka projektā paredzētie uzdevumi 2016.gadam tiks īstenoti plānotajā termiņā, Finanšu ministrijas valsts sekretāre 2016.gada 29.janvārī noteica⁷⁹ konkrētus atbildīgos gandrīz visiem uzdevumiem, kas veicami 2016.gada laikā. Savukārt Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komiteja Finanšu ministrijas valsts sekretāres noteikto uzdevumu izpildei izveidoja⁸⁰ astoņas apakšgrupas (skatīt 12.attēls), kurām noteica konkrētus mērķu sasniegšanas termiņus. Pārējo uzdevumu, kas projekta īstenošanai jāveic līdz 2016.gadam, piemēram, nodevu administrēšanas procesa sakārtošana, VID informācijas sistēmu pielāgošana, sabiedrības informēšana u.c., izpilde jānodrošina pašai darba grupai.

Līdz 2016.gada 17.martam

Pēc 2016.gada 17.marta

12.attēls Kāda ir precizētā uzkrājumu principa ieviešanas projekta organizatoriskā struktūra?

Atbilstoši Uzkrājuma principa ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plānam līdz 2016.gada beigām tiek paredzēts izstrādāt iespējamus scenārijus normatīvo aktu grozījumu priekšlikumiem, bet 2017.gadā izstrādāt normatīvo aktu grozījumus. 2017.gadā tiks uzsākta arī informācijas sistēmu, kurās faktiski tiks veikta valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē, izstrāde.

3.1.1. Nepilnības nodevu sistēmā

Valsts nodevu objektus un valsts nodevu noteikšanas kārtību nosaka likums “Par nodokļiem un nodevām”, bet konkrētās valsts nodevas apmēru un noteikšanas kārtību nosaka konkrētās nodevas likums un MK noteikumi. Revīzijas ziņojuma sagatavošanas brīdī valsts nodevu apmērus un maksāšanas kārtību noteica septiņi likumi un vairāk nekā 100 MK noteikumu.

Revīzijas ziņojuma sagatavošanas brīdī valsts nodevu administrēšanas procesā bija iesaistītas 32 institūcijas un 97 zvērināti tiesu izpildītāji, kā arī 107 zvērināti notāri⁸¹.

Jau 2011.gadā tika konstatētas problēmas ar nodevu objekta un maksas pakalpojumu nošķiršanu⁸², jo maksas pakalpojuma un nodevu objekta noteikšanas kritēriji ir diezgan līdzīgi un vienus un tos pašus pakalpojumus viena iestāde var klasificēt kā nodevas objektus, turpretī otra iestāde – kā maksas pakalpojumus. 2013.gada 10.aprīlī stājās spēkā jaunā nodevu definīcija⁸³ – nodeva ir obligāts maksājums ar mērķi personas darbības regulēšanai, kuras apmērs tiešā veidā nav saistīts ar institūcijas veiktās darbības izmaksu segšanu.

Lai gan kopš 2013.gada normatīvais akts⁸⁴ nosaka, ka nodevas apmērs nav tiešā veidā saistīts ar iestādes izdevumiem (neizslēdzot, ka nodevas un iestādes izdevumu apmēri var sakrist), tomēr joprojām ir nodevas, kuras institūcijas nosaka, pamatojoties uz iestādes izdevumiem, piemēram:

- ❖ no 2004.gada līdz 2010.gadam nodeva par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu bija 0,17%–0,4% no komersanta sabiedriskā pakalpojuma neto apgrozījuma⁸⁵;
- ❖ 2010.gadā, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai pārņemot pašvaldību regulatoru funkcijas, nodevas apmērs tika noteikts 0,17% no komersanta sabiedriskā pakalpojuma neto apgrozījuma⁸⁶. Nodevas apmērs tika noteikts, dalot Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas gada izdevumus ar visu komersantu kopējo gada apgrozījumu un noapaļojot iegūto rezultātu (0,168%) līdz 0,17%;
- ❖ 2016.gada 14.jūnijā nodeva tika⁸⁷ palielināta līdz 0,2% no komersantu sabiedriskā pakalpojuma neto apgrozījuma. Nodevas palielināšana tika pamatota – “lai nodrošinātu finanšu resursu pietiekamību pieaugošo regulatīvo funkciju izpildei un sekmētu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas spēju kvalitatīvi un pastāvīgi pieaugošā apjomā dinamiskā tirgus attīstības procesā veikt sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu”⁸⁸.

No nodevas palielināšanas piemēra ir redzams, ka valstī joprojām nav vienotas izpratnes, kas ir maksas pakalpojumi un kas ir nodeva. Bieži maksas pakalpojumi tiek definēti kā nodeva, bet nodevu iestādes mēģina pielīdzināt maksas pakalpojumiem, lai segtu nepieciešamos izdevumus funkcijas nodrošināšanai.

Pastāv arī citas problēmas nodevu administrēšanas sistēmā – nav noteiktas nodevas administrējošās iestādes pienākumi, nodevas uzskaites principi un kontroles mehānismi. Lai gan minētās problēmas jau

kopš 2009.gada⁸⁹ ir vairākkārt analizētas Finanšu ministrijas sagatavotajos informatīvajos ziņojumos, atkārtoti tikušas konstatētas gan 2011.gadā⁹⁰, gan 2013.gadā⁹¹ un izskatītas vairākās MK sēdēs, tomēr tās vēl arvien nav atrisinātas.

Lai optimizētu valsts un pašvaldību pakalpojumu sniegšanu, nodrošinātu iedzīvotājiem pakalpojumu pieejamību visā Latvijas teritorijā atbilstoši “vienas pieturas” aģentūras principam un mazinātu administratīvo slogu pakalpojuma saņēmējam, līdz 2013.gada 30.jūnijam VARAM bija jāizstrādā koncepcija un likumprojekts “Publisko pakalpojumu likums”, kurā cita starpā bija paredzēts izveidot sarakstu ar publiskajiem pakalpojumiem – nodevām un maksas pakalpojumiem, definējot objektu, piemērošanas mērķi, administrējošo institūciju un norādot citu svarīgu informāciju par katru publisko pakalpojumu. VARAM izstrādāja un valdība akceptēja Publisko pakalpojumu likumu, taču tas Saeimā skatīts tikai pirmajā lasījumā⁹² un vairāku gadu garumā nav izskatīts otrajā lasījumā.

VARAM sniedza informāciju⁹³, ka Saeimas komisijas nevirzīs Publisko pakalpojumu likuma projektu otrajam lasījumam, līdz ar to atsevišķas normas tiks iestrādātas Valsts pārvaldes iekārtas likumā. 2016.gada 5.maijā tika pieņemti grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā, tomēr veiktās izmaiņas tieši neietekmē nodevu administrēšanu.

MK 2014.gada 22.aprīlī⁹⁴ uzdeva nozaru ministrijām izveidot valsts nodevu uzskaites sistēmas ieviešanas vai pilnveidošanas plānu un atbilstoši tam līdz 2015.gada 1.augustam izstrādāt priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos un Finanšu ministrijai līdz 2015.gada 1.decembrim apkopot ministriju normatīvo aktu grozījumu projektus un iesniegt tos MK.

Līdz 2015.gada augustam dažas ministrijas iesniedza Finanšu ministrijā priekšlikumus, piedāvājot atcelt dažas nodevas, jo tās neatbilst nodevu būtībai, piemēram, Satiksmes ministrija iesniedza priekšlikumu likvidēt nodevu par kuģu, kuģošanas līdzekļu un gaisa kuģu reģistrēšanu – nodeva ar 2015.gada 1.jūliju tika likvidēta. Tomēr ne visas ministrijas ir iesniegušas priekšlikumus to atbildībā esošo nodevu administrēšanas sistēmas pilnveidei.

Tā kā priekšlikumi nodevas administrēšanas sistēmas uzlabošanai netika iesniegti izskatīšanai MK noteiktajā termiņā, MK pagarināja⁹⁵ priekšlikumu iesniegšanas termiņu līdz 2016.gada 1.jūlijam.

Valsts sekretāru sanāksmē 2016.gada 16.jūnijā tika izskatīts Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts⁹⁶, kas paredz:

- ❖ noteikt nodevas administrācijas definīciju;
- ❖ noteikt pienākumu veikt nodevas uzskaiti;
- ❖ piešķirt deleģējumu MK noteikt kārtību, kādā nodevas administrācija veic nodevas uzskaiti, nodrošinot administrēšanas procesa mērķa sasniegšanu;
- ❖ precizēt tiesību normas saistībā ar valsts nodevu objekta noteikšanas kārtību, paredzot, ka nodevas objekti tiks noteikti tikai ar speciālajiem likumiem, nevis ar likumu “Par nodokļiem un nodevām”;
- ❖ pilnveidot pārmaksāto vai nepareizi iemaksāto Civilprocesa likumā noteikto valsts nodevu atmaksas procesu.

Lai gan nodevu administrēšanas sistēmā ir identificētas vairākas būtiskas problēmas un Valsts sekretāru sanāksmē ir izskatīti priekšlikumi normatīvā akta grozījumiem⁹⁷, kas nākotnē varētu sakārtot nodevu

administrēšanas sistēmu, tomēr līdz 2016.gada 12.augustam nevienu no tām vēl nevar uzskatīt par novērstu.

Atbilstoši normatīvajam aktam⁹⁸ 2015.gadā bija 111 valsts nodevu objekti un Saimnieciskā gada pārskatā⁹⁹ norādīts, ka šo objektu ieņēmumi ir 130,7 milj. EUR, tajā skaitā:

- ❖ valsts nodevas par valsts sniegto nodrošinājumu un juridiskajiem un citiem pakalpojumiem – 85,6 milj. EUR;
- ❖ valsts nodevas par speciālu atļauju (licenču) izsniegšanu un profesionālās kvalifikācijas atbilstības dokumentu reģistrāciju – 5 milj. EUR;
- ❖ speciāliem mērķiem paredzētās valsts nodevas – 40,1 milj. EUR;
- ❖ pārējās nodevas – 8,8 tūkst. EUR.

Revīzijas ietvaros valsts nodevas katru gadu tiek pārbaudītas izlases veidā. Pārbaudes tiek plānotas tā, lai piecu gadu laikā aptvertu lielākās valsts nodevas. Šīs revīzijas laikā, veicot pārbaudes par vīzu nodevas un autoceļu lietošanas nodevas administrēšanu, konstatētas uzskaites un kontroles problēmas, kuru rezultātā nevar gūt pārliecību par nodevu ieņēmumu pilnīgumu. Finanšu stabilitātes nodevas administrēšanā konstatētās problēmas par savlaicīgu nodevas iekasēšanu tika novērstas revīzijas laikā.

3.1.2. Vīzu nodevas administrēšana

Vīzas izsniedz Latvijas Republikas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību ārvalstīs (turpmāk – pārstāvniecības), PMLP, Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta un Valsts robežsardzes (turpmāk – Robežsardze) amatpersonas¹⁰⁰.

Pieņemot izskatīšanai vīzas pieprasīšanai iesniegtos dokumentus, atbildīgā amatpersona pieteikumu reģistrē Nacionālajā vīzu informācijas sistēmā (turpmāk – NVIS)¹⁰¹, savukārt iesniegtos dokumentus uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai – Uzturēšanās atļauju reģistrā¹⁰². Pieprasījumus ielūguma vai izsaukuma apstiprināšanai reģistrē Ielūgumu reģistrā¹⁰³.

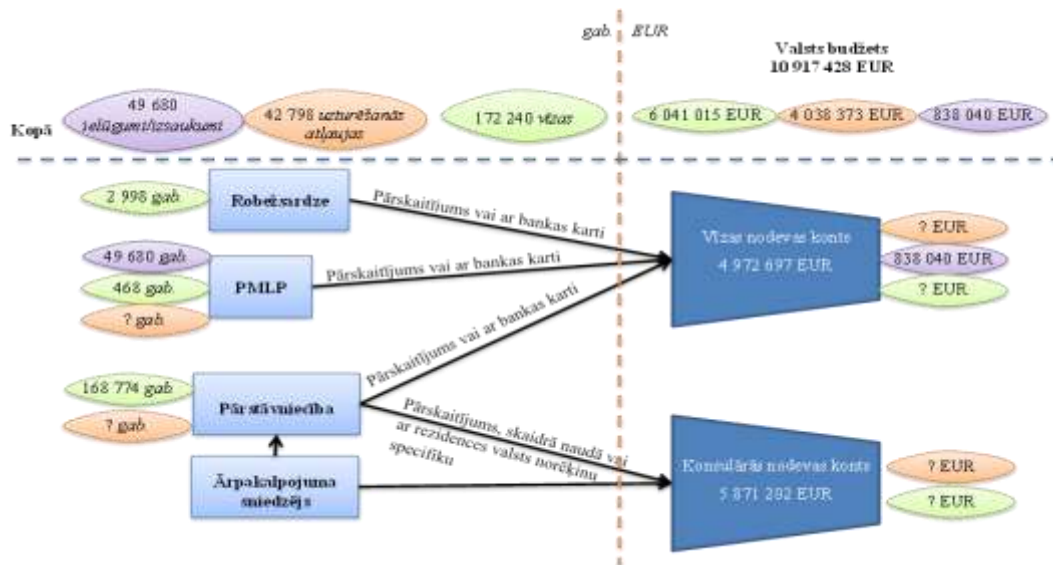
Attiecīgajos reģistros netiek reģistrēti saņemtie pieteikumi, kurus nav pamata pieņemt, piemēram, pieteikums ir piekritīgs citai dalībvalstij vai nav iesniegti atbilstoši dokumenti¹⁰⁴.

Vīzu nodevai ir noteiktas dažādas likmes, kas atkarīgas no pieprasījuma veida un izsniegšanas termiņa (skatīt 1.pielikums). Turklāt ir vairākas personu kategorijas, kurām pienākas vīzu nodevas samaksas atvieglojums vai atbrīvojums¹⁰⁵ (skatīt 2.pielikums).

Vīzu nodevas maksājumus valsts budžetā var veikt, izmantojot šādus maksājuma pakalpojumu veidus: ar maksājumu karti maksājumu karšu pieņemšanas terminālī, skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu uz konkrēto vīzu nodevas kontu. Pārstāvniecībās nodevas apmaksu var veikt, izmantojot maksājumu veidus saskaņā ar rezidences valsts norēķinu specifiku (piemēram, naudas čeki)¹⁰⁶.

Vīzu nodevas naudas plūsmu sarežģī fakts, ka nodevas administrēšana tiek veikta arī ārpus Latvijas Republikas. Valsts kasē ir atvērts vīzu nodevas konts, kurā vīzu nodeva tiek ieskaitīta no PMLP un Robežsardzes, savukārt no pārstāvniecībām šajā kontā tiek ieskaitīta tikai vīzu nodeva, kuru pieteikuma iesniedzēji samaksājuši ar bankas karti vai ar bankas pārskaitījumu. Pārējie vīzu nodevas ieņēmumi

Atsevišķās valstīs pieteikumus vīzas saņemšanai pieņem ārpakalpojuma sniedzēji, kas iekasē vīzu nodevu un pieņem dokumentus. Ārpakalpojumu sniedzēji saņemtos vīzu nodevas ieņēmumus ieskaita Valsts kases vīzu nodevas kontā vai konkrētās pārstāvniecības kontā, bet saņemtos dokumentus iesniedz pārstāvniecībā, kas pieteikumus reģistrē atbilstošā valsts informācijas sistēmā (skatīt 13.attēls).

Lai nodrošinātu valsts budžeta ieņēmumu informācijas sistematizēšanu, apkopošanu un analīzi, tiek izmantota budžeta ieņēmumu klasifikācija. Visi valsts budžeta ieņēmumi valsts gada pārskatā tiek uzrādīti pēc budžeta ieņēmumu klasifikācijas¹⁰⁷.

Ārlietu ministrija sniedza skaidrojumu¹⁰⁸, ka vēstniecībām, sagatavojot darbības pārskatus, ir pienākums salīdzināt valsts informācijas sistēmās esošo informāciju par maksājamās nodevas apmēru ar faktiskajiem nodevas ieņēmumiem. Gadījumā, ja tiek konstatētas neatbilstības, vēstniecībai ir pienākums sniegt skaidrojumu par atšķirību iemesliem.

NAV KLASIFICĒTS

Arī Robežsardzē, saskaņā ar tās sniegto informāciju¹¹⁰ nav izstrādātas kontroles procedūras, lai pārlicinātos, ka visi sniegtie pakalpojumi ir apmaksāti. 2016.gada janvārī ir uzsākta kontrole par ievadīto datu kvalitāti saistībā ar biometrisku vīzu izsniegšanu, tomēr kontrole pār nodevas pilnīgu samaksu nav lietderīga. Robežsardzes darbinieki darbības uzsāk tikai tad, ja tiek uzrādīts oriģināls maksājuma uzdevums, kura mērķī norādīts pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds un dzimšanas dati.

Saskaņā ar Saimnieciskā gada pārskatu¹¹¹ 2015.gadā:

- ❖ vīzu nodevas ieņēmumi ir 5 milj. EUR;
- ❖ konsulārās nodevas ieņēmumi ir 6,4 milj. EUR.

Atbilstoši Ārlietu ministrijas sniegtajai informācijai¹¹² konsulārās nodevas ieņēmumu lielākā daļa tika iekasēta pārstāvniecībās, un nodevas ieņēmumi 2015.gadā pārsvarā veidojušies no vīzu nodevas ieņēmumiem (skatīt 5.tabula). Līdz ar to konsulārās nodevas ieņēmumi ir krietni mazāki nekā norādīts Saimnieciskā gada pārskatā un faktiski nesasniedz 27,9 tūkst. EUR, savukārt vīzu nodevas ieņēmumi ir 10,8 (5 milj. EUR vīzu nodevas kontā ieskaitītais + 5,8 milj. EUR pārstāvniecībās iekasētā vīzu nodeva) milj. EUR.

5.tabula Kā sadalās pārstāvniecību konsulārās nodevas ieņēmumi pa nodevu veidiem?

Informācijas avots	Nodevas nosaukums	Ieņēmumi (euro)
Saimnieciskā gada pārskatā sniegtā informācija	Konsulārā nodeva	6 440 597
Ārlietu ministrijas sniegtā informācija par pārstāvniecību veiktajiem maksājumiem valsts budžeta konsulārās nodevas kontā	Vīzu nodeva	5 865 805
	Nodeva par pasu izsniegšanu	1 612 275
	Citas nodevas par juridiskajiem un citiem pakalpojumiem	53 895
	Nodeva par personas apliecību izsniegšanu	48 260
	Konsulārā nodeva	27 861
	Valsts nodeva par informācijas sniegšanu no Sodu reģistra	9 591
	Nodeva par notariālās darbības izpildi, izņemot mantojumus un dāvinājumus	8 969
	Nodeva par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra	8 598
	Nodeva par atteikšanās no Latvijas pilsonības un pilsonības atjaunošanas dokumentēšanu	1 540

Revīzijā, salīdzinot valsts informācijas sistēmās pieejamo informāciju par aprēķināto vīzu nodevu (par pieteikumiem vīzas, uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā saņemšanai) ar faktiskajiem vīzu nodevas ieņēmumiem, tika konstatēts, ka nodevas ieņēmumi ir par 60 tūkst. EUR (jeb 0,5%) mazāki, nekā aprēķināts (skatīt 6.tabula).

6.tabula Vai valsts budžets ir saņēmis tam piekritīgos vīzu nodevas ieņēmumus?

Nodevas objekts	Nodevas apmērs euro (valsts informācijas sistēmās)*	Valsts budžetā ieskaitītais nodevas apmērs**	Starpība
1	2	3	4=3-2
Iesniegtais pieteikums ielūgumu un izsaukumu apstiprināšanai	838 040		
Iesniegtais pieteikums uzturēšanās atļaujas vai pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai	4 038 373		

Nodevas objekts	Nodevas apmērs <i>euro</i> (valsts informācijas sistēmās)*	Valsts budžetā ieskaitītais nodevas apmērs**	Starpība
1	2	3	4=3-2
Iesniegtais pieteikums vīzas saņemšanai	6041015		
Kopā	10 917 428	10 858 287	-59 141

* NVIS, Uzturēšanās atļauju reģistrs, Ielūgumu reģistrs.

** PMLP, Robežsardzes un pārstāvniecību 2015.gadā iekasētais vīzu nodevas apmērs, kurš valsts budžetā ieskaitīts 2015.gadā (10 833 800 *euro*) un 2016.gada sākumā (24 487 *euro*).

Lai arī kopējā aprēķināto un iekasēto nodevu starpība ir nebūtiska, analizējot datus konkrētās pārstāvniecībās, konstatētas atšķirības ir salīdzinoši nozīmīgas, piemēram:

- ❖ Latvijas vēstniecībai Krievijā faktiski iekasētā summa ir par 0,4 milj. EUR mazāka nekā aprēķinātā. Ārlietu ministrija skaidro¹¹³, ka starpību rada summas, ko personas par pakalpojumu saņemšanu pārstāvniecībā ir apmaksājušas ar bankas karti, tādējādi iemaksājot to tieši vīzu nodevas kontā, līdz ar ko vēstniecība savā finanšu uzskaitē šīs summas neuzrāda;
- ❖ Latvijas vēstniecībai Ukrainā faktiski iekasētā summa ir par 0,1 milj. EUR lielāka nekā aprēķināta. Ārlietu ministrija skaidro¹¹⁴, ka starpība veidojas, jo lielākā daļa pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai tika nodota PMLP. Līdz ar to sistēmā, kā nodevas administrētājs norādīts PMLP, lai gan nodevu faktiski iekasēja Latvijas vēstniecībā Ukrainā.

Turklāt, salīdzinot NVIS datus par saņemtajiem pieteikumiem C kategorijas vīzas saņemšanai ar PMLP Eiropas Komisijai nosūtīto statistiku par vēstniecībās un robežkontroles punktos saņemtajiem pieteikumiem tādas pašas vīzas saņemšanai, tika konstatēts, ka Eiropas Komisijai informācija sniegta par 409 pieteikumiem mazāk (skatīt 3.pielikums).

Atsevišķos gadījumos, analizējot datu nesakritības iemeslus, tika konstatēts, ka valsts informācijas sistēmās esošie dati ir nepilnīgi:

- ❖ sistēmās reģistrēts vairāk pieteikumu, nekā to ir faktiski, piemēram, vienai personai vienā dienā ir reģistrēti četri pieteikumi, no kuriem viens ir noformēts līdz galam un personai izsniegts atbilstošs dokuments, bet pārējie trīs sistēmā atrodas līdz galam nepabeigti;
- ❖ ne visos gadījumos pieteikumiem, kur ir piemērots nodevas atbrīvojums, ir norādīts atbrīvojuma pamatojums, šādi neievērojot normatīvajā aktā noteikto¹¹⁵;
- ❖ ne visos gadījumos ir norādīts pareizais nodevas apmērs, piemēram, vienā gadījumā nodevas apmērs norādīts kā paātrinātai dokumentu izsniegšanai (3 dienās), bet faktiski lēmums par dokumenta izsniegšanu pieņemts pēc vairāk nekā piecām dienām, kā rezultātā nodevai būtu jābūt standarta apmērā.

Minēto nesakritību dēļ valsts informācijas sistēmu datus par saņemtajiem pieteikumiem dokumentu izsniegšanai nav iespējams precīzi salīdzināt ar valsts budžeta kontos ienākošajām summām, lai izsekotu konkrētās nodevas summas sasaistei ar sniegto pakalpojumu un izsniegto dokumentu. Revīzijas laikā bija ierobežotas iespējas gūt pārliecību par vīzu nodevas pilnīgumu un identificēt iestādi vai konkrētu gadījumu, kurā nodevas ieņēmumi ir iekasēti neatbilstoši.

Revīzijā konstatēts, ka nav ieviestas kontroles procedūras, kas novērstu nekvalitatīvu datu ievadīšanu valsts informācijas sistēmās un nodrošinātu pārlicību par sniegtajam pakalpojumam atbilstošu nodevas apmaksu.

Reaģējot uz revīzijā konstatētajām neatbilstībām, PMLP 2016.gadā sadarbībā ar Robežsardzi un Ārlietu ministriju identificēja NVIS esošos kļūdainos ierakstus un veica to labošanu. PMLP veiktās apmācības Robežsardzes darbiniekiem tika papildinātas ar biežāk pieļauto kļūdu analīzi, lai novērstu to turpmāku pieļaušanu. PMLP plāno pilnveidot arī valsts informācijas sistēmas, iestrādājot obligāti aizpildāmus laukus un izvēlņu laukus, kas mazinātu darbinieku cilvēcisko faktoru (cilvēciskās kļūdas) ietekmi. Līdz informācijas sistēmu pilnveidošanas brīdim PMLP ik mēnesi veiks kļūdaino datu atlasīšanu, ko nodos labošanai attiecīgajām institūcijām.

Risinot konstatētās problēmas, 2016.gada 30.augustā tika izdarīti grozījumi normatīvajā aktā¹¹⁶, kas nosaka, ka visas nodevas, kas iekasētas pārstāvniecībās, tiek ieskaitītas konsulārās nodevas ieņēmumos. Līdz ar to Saimnieciskā gada pārskatā nebūs jāatklāj precīza informācija par vīzu nodevas ieņēmumiem.

3.1.3. Autoceļu lietošanas nodevas administrēšana

Nodevas būtība

ES direktīva¹¹⁷ kopš 1999.gada 20.jūlija paredz maksājumus par autoceļu lietošanu.

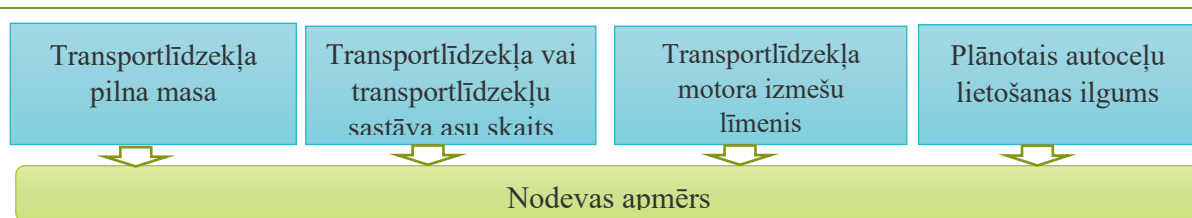
Lai pārņemtu ES normatīvo aktu prasības, Saeima 2008.gada beigās pieņēma Autoceļu lietošanas nodevas likumu. Likumā tika noteikts tā spēkā stāšanās datums – 2009.gada 1.jūlijs, taču tas tika vairākkārt grozīts¹¹⁸, līdz nodevu sāka piemērot ar 2014.gada 1.jūliju¹¹⁹.

Nodevas mērķis ir:

- ❖ valsts galveno autoceļu uzturēšana un attīstība;
- ❖ videi draudzīgāku transportlīdzekļu izmantošanas veicināšana¹²⁰.

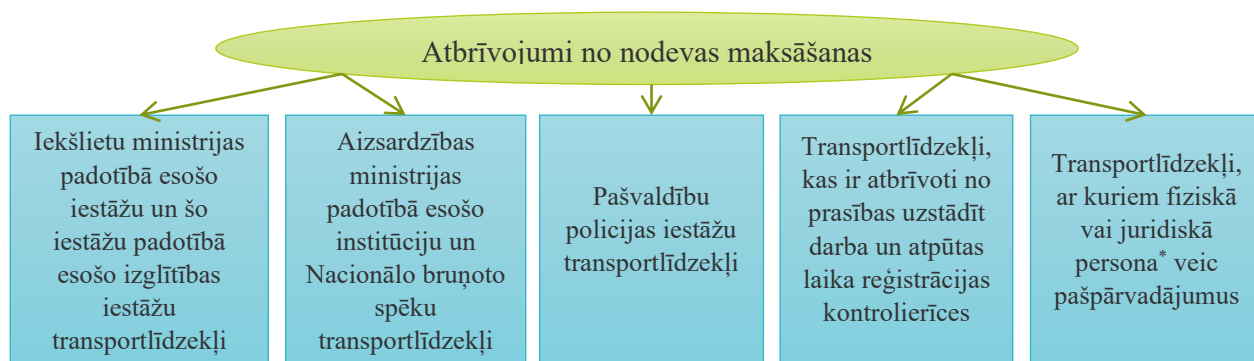
Nodeva jāmaksā gan fiziskām, gan juridiskām personām (arī ārvalstu personām) – mehāniskā transportlīdzekļa īpašniekiem, turētājiem vai vadītājiem par noteikto valsts galveno autoceļu posmu lietošanu ar kravas transportlīdzekļiem un to sastāviem, kuru pilna masa ir lielāka par 3500 kg un kuri paredzēti vai tiek izmantoti kravu autopārvadājumiem¹²¹.

Nodevas apmēru ietekmē četri faktori¹²² (skatīt 14.attēls).

14.attēls No kā ir atkarīgs nodevas apmērs?

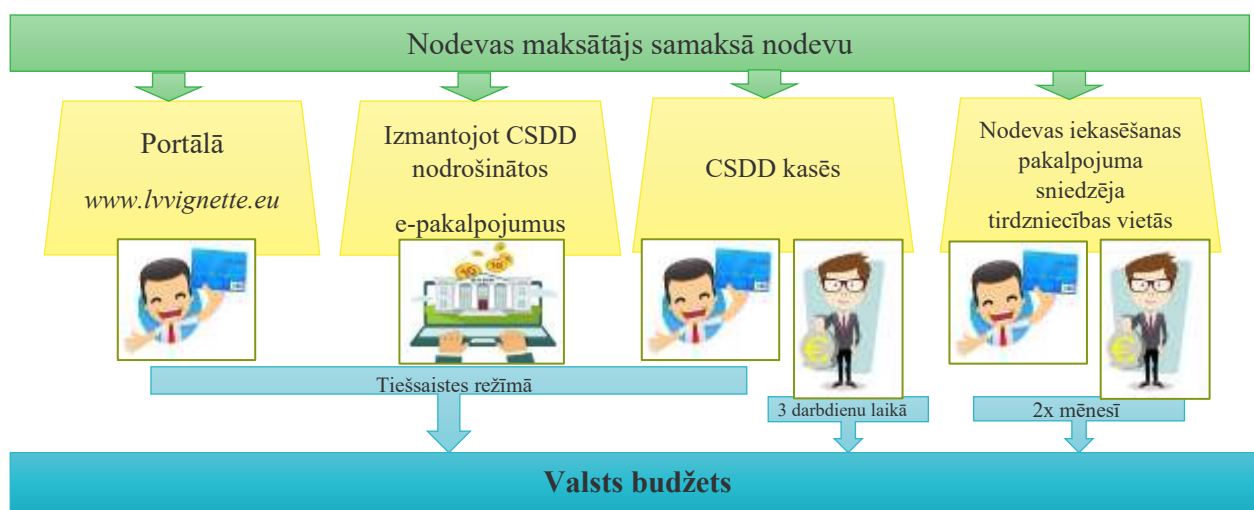
Nodevas maksātājam ir iespēja samaksāt dienas, nedēļas, mēneša vai gada likmi par attiecīgi plānoto konkrēto autoceļu lietošanas ilgumu¹²³. Papildus ir noteikti vairāki atbrīvojumi¹²⁴ – definēti transportlīdzekļi, par kuriem nodeva nav jāmaksā (skatīt 15.attēls).

* kas ir iekļauta Lauku atbalsta dienesta maksājumu saņēmēju datubāzē vai reģistrēta valsts aģentūrā "Lauksaimniecības datu centrs" kā dzīvnieku īpašnieks vai turētājs.

15.attēls Par kuriem transportlīdzekļiem nav jāmaksā nodeva?

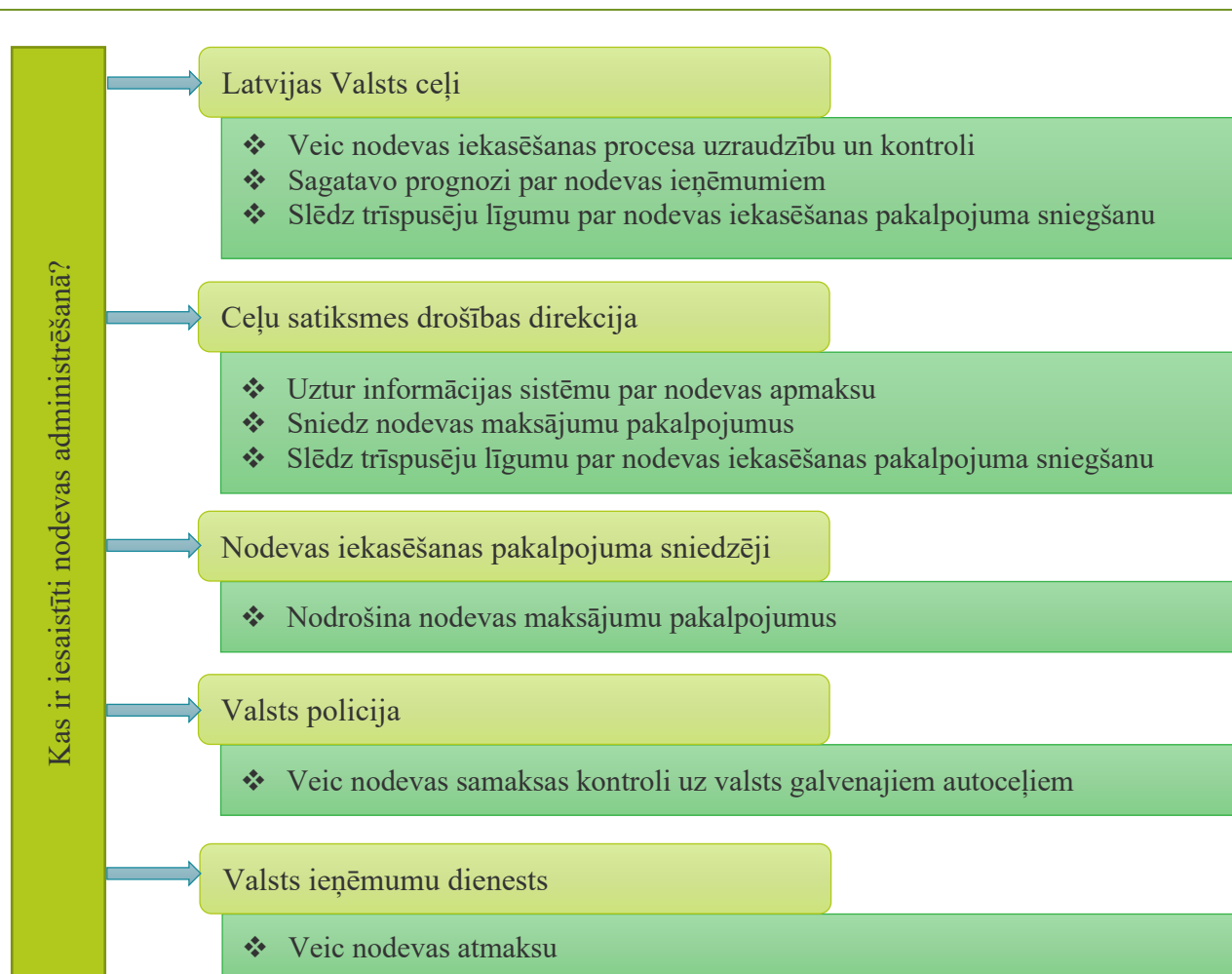
Nodevas samaksu var veikt skaidrā naudā, ar maksājumu karti vai ar pārskaitījumu¹²⁵ (skatīt 16.attēls).

16.attēls Kā var samaksāt nodevu un cik ilgā laikā summa tiek ieskaitīta valsts budžetā?

Nodevas administrēšana

Nodevu administrē valsts akciju sabiedrības "Ceļu satiksmes drošības direkcija"¹²⁶ (turpmāk – CSDD), LVC un VID¹²⁷, kā arī nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēji atbilstoši tiem dotajam deleģējumam, bet nodevas samaksas kontroli veic Valsts policija¹²⁸ (skatīt 17.attēls).

17.attēls Kādas ir nodevas administrētāju funkcijas?

Atbilstoši normatīvajam regulējumam¹²⁹ nodevas administrēšanai CSDD veic šādas funkcijas:

- ❖ uztur portāla *lvvignette.eu* (turpmāk – portāls) nepārtrauktu darbību un nodrošina tā pieejamību tiešsaistes režīmā nodevas maksātājiem, nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzējiem, LVC un VID;
- ❖ nodrošina, ka portālā esošā informācija par veiktajiem nodevas maksājumiem tiek pievienota transportlīdzekļu un to vadītāju reģistram tiešsaistes režīmā;
- ❖ sniedz nodevas maksājumu pakalpojumus un iekasēto nodevas summu pilnā apmērā atbilstoši portālā reģistrētajai informācijai iemaksā valsts pamatbudžeta ieņēmumu kontā Valsts kasē;
- ❖ izstrādā nodevas iekasēšanas tehnisko specifikāciju nodevas iekasēšanas pakalpojumu sniedzēju darbam portālā, slēdz trīspusēju līgumu ar LVC un nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēju, kā arī ne retāk kā divas reizes mēnesī nodrošina portālā rēķinu (atskaiti) par nodevas maksājumiem iepriekšējo divu nedēļu periodā, kas IS automātiski tiek

veidots atbilstoši portālā reģistrētajai informācijai par attiecīgā nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēja iekasētajiem nodevas maksājumiem.

Nodevas administrēšanā atbilstoši normatīvajam regulējumam¹³⁰ LVC uzdotas šādas funkcijas:

- ❖ veikt nodevas iekasēšanas procesa uzraudzību un kontroli;
- ❖ sagatavot iesniegšanai Satiksmes ministrijā prognozi par ieņēmumiem no nodevas nākamajam gadam un vidējam termiņam;
- ❖ izvērtēt juridiskās personas atbilstību prasībām, kas izvirzītas nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzējam un slēdz trīspusēju līgumu ar CSDD un nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēju.

Nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēji nodrošina nodevas maksājumu pakalpojumus un atbilstoši portālā reģistrētajai informācijai un IS automātiski veidotajam rēķinam iekasēto nodevas summu pilnā apmērā iemaksā valsts pamatbudžeta ieņēmumu kontā Valsts kasē¹³¹.

VID, pamatojoties uz nodevas maksātāja iesniegumu, normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos pieņem lēmumu par nodevas atmaksāšanu¹³².

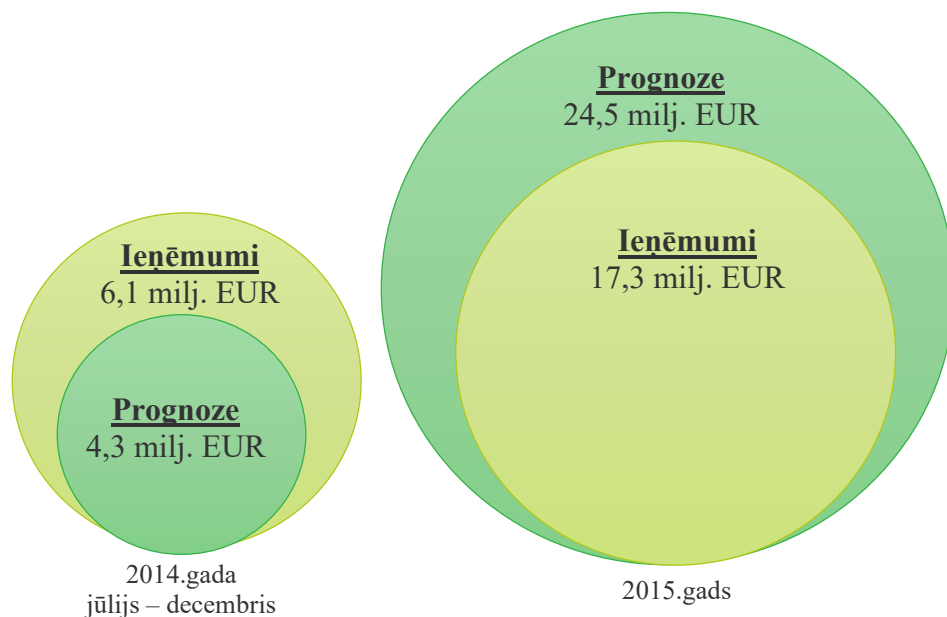
Valsts policija veic nodevas samaksas kontroli uz autoceļiem, apturot transportlīdzekli un autopārvadājumu kontroles ietvaros pārliecinoties par nodevas samaksas spēkā esamību, izmantojot transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā esošos datus¹³³.

Nodevas ieņēmumu prognozēšana

Nodevas ieņēmumu prognoze LVC pirmo reizi bija jāgatavo 2014.gada budžetam. Tā kā šīs nodevas administrēšana iepriekš nebija veikta, nebija arī pieredzes, metodikas un vēsturisko datu tās prognozēšanai. Izmantojot datus par Latvijā reģistrēto transportlīdzekļu skaitu, ārējo robežu šķērsojošo citās valstīs reģistrēto transportlīdzekļu skaitu, satiksmes intensitāti un balstoties uz pieņēmumiem par attiecīgo transportlīdzekļu atrašanos valsts autoceļu tīklā, LVC 2013.gadā prognozēja, ka nodevas ieņēmumi no 2014.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim būs 4,3 milj. EUR, bet 2015.gadā – 11,4 milj. EUR¹³⁴.

Tā kā pirmajos trīs mēnešos kopš eirovinješu režīma ieviešanas 2014.gada jūlijā–septembrī nodevas ieņēmumi bija būtiski lielāki par plānotajiem, sasniedzot 6,1 milj. EUR, 2014.gada oktobrī LVC precizēja nodevas ieņēmumu prognozi 2015.gadam un vidējam termiņam¹³⁵, izmantojot faktiskos 2014.gada jūlija–septembra rezultātus, LVC aprēķināja vidējos nodevas mēneša ieņēmumus (2 milj. EUR) un, reizinot tos ar 12 mēnešiem, ieguva prognozi 2015.gadam – 24 milj. EUR, bet 2016. un 2017.gada prognoze noapaļota līdz 25 milj. EUR, kas iekļauta arī budžeta ieņēmumu prognozēs¹³⁶.

Faktiskie nodevas ieņēmumi 2015.gadā bija 17,3 milj. EUR jeb 71% no prognozētajiem ieņēmumiem (skatīt 18.attēls).

18.attēls Kāda ir nodevas ieņēmumu izpilde pret prognozi?

Veidojot nodevas ieņēmumu prognozi 2016.gada budžetam, LVC akceptēja Satiksmes ministrijas sagatavoto nodevas ieņēmumu prognozi (25 milj. EUR), kas balstīta uz LVC 2014.gada nogalē veikto aprēķinu, nevis aktuālajiem datiem par faktiski iekasētajiem nodevas ieņēmumiem 2015.gadā un valstī notiekošajiem ekonomiskajiem procesiem.

Atbilstoši LVC sniegtajai informācijai¹³⁷, nodevas prognozēšanas metodika tiek pilnveidota – pieejami vēsturiskie dati par pilnu gadu un tiek izvērtēta iespēja izmantot arī notiekošos ekonomiskos procesus.

Nodevas iekasēšanas uzraudzība un samaksas kontrole

Kopš nodevas ieviešanas 2014.gada 1.jūlijā vidēji mēnesī tika veikti 93,7 tūkstoši maksājumu par nodevu un vidējie mēneša ieņēmumi no nodevas ir 1,5 milj. EUR (skatīt 4.pielikums). 2015.gadā tika veikts 1 miljons¹³⁸ nodevas maksājumu par kopējo summu 17,3 milj. EUR.

Atbilstoši normatīvajā aktā¹³⁹ noteiktajam deleģējumam LVC pienākumos ietilpst nodevas iekasēšanas procesa uzraudzība un kontrole, proti, iekasētās nodevas apmēra un tā savlaicīgas ieskaitīšanas attiecīgajā valsts pamatbudžeta kontā Valsts kasē uzraudzība.

Revīzijā, analizējot nodevas iekasēšanas pakalpojumu sniedzēju nodevas ieņēmumu ieskaitīšanas valsts pamatbudžetā disciplīnu, konstatēts, ka daži uzņēmumi veic samaksu retāk, nekā tas ir noteikts gan normatīvajā aktā¹⁴⁰, gan noslēgtajā līgumā starp CSDD, LVC un nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēju. Līdz ar to valsts pamatbudžetā netiek laikus saņemti tam piekritīgie ieņēmumi.

Turklāt līgumos, saskaņā ar normatīvajā aktā noteikto¹⁴¹, paredzēta atbildība par neveiktu vai kavētu nodevas ieskaitīšanu kontā Valsts kasē – nodevas maksājumu pakalpojuma sniedzējs maksā valsts budžetā līgumsodu 0,1% apmērā no nesamaksātās summas par katru samaksas nokavējuma dienu.

Valsts kontrole revīzijā, analizējot visu 23 uzņēmumu, ar ko LVC un CSDD ir noslēgusi līgumus par nodevas maksājumu pakalpojumu sniegšanu, veikto nodevas iemaksu valsts pamatbudžetā, konstatēja, ka par laikus nesamaksāto nodevu līdz 2015.gada 31.decembrim LVC bija jāaprēķina līgumsods 16,7 tūkst. EUR apmērā, kas savukārt nodevas iekasētājiem jāieskaita atbilstošajā kontā Valsts kasē.

Atbilstoši likumam “Par nodokļiem un nodevām”¹⁴² par laikā valsts budžetā neiemaksāto nodevu nodevas subjektam piemēro nokavējuma naudu. Savukārt par nodevu administrācijas iekasētās nodevas savlaicīgu neieskaitīšanu valsts budžetā nokavējuma naudu varētu piemērot saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību¹⁴³. Atbilstoši Valsts kases skaidrojumam¹⁴⁴ minētā Likuma par budžetu un finanšu vadību norma šādas situācijas neregulē, līdz ar to normatīvais regulējums, iespējams, nerisina gadījumus, kad nodevu valsts budžetā laikā neiemaksā nodevas administrētājs.

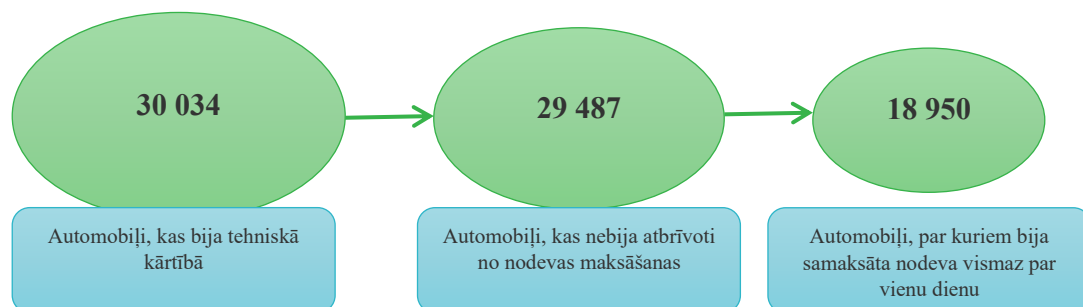
Lai gan LVC pienākumos ietilpst kontrolēt nodevas samaksas valsts budžetā pareizību, tomēr revīzijā konstatēts, ka LVC neveic kontroles pasākumus, lai pārliecinātos, ka nodevas iekasēšanas pakalpojuma sniedzēji ir pareizi aprēķinājuši nodevas apmēru un laikā iemaksājuši attiecīgo summu valsts budžetā¹⁴⁵. Līdz ar to no nodevas maksājumu pakalpojuma sniedzējiem vispār netika pieprasīts veikt soda naudas iemaksu valsts budžetā.

Reaģējot uz revīzijā konstatētajām neatbilstībām, LVC sadarbībā ar CSDD pilnveidoja samaksas kontroli, lai no 2016.gada jūlija maksājumu pakalpojumu sniedzējiem rēķini par nodevas iemaksāšanu valsts budžetā tiktu izrakstīti automātiski un pirms jaunā rēķina izrakstīšanas sistēma pati automātiski pārbaudītu iepriekšējo rēķinu apmaksas stāvokli, aprēķinot līgumsodu par kavētajiem maksājumiem.

Lai gan Latvijā 2015.gadā tehniskā kārtībā bija gandrīz 30 tūkstoši¹⁴⁶ automobiļu, kuri teorētiski varētu būt nodevas objekti, tomēr tikai par 18,9 tūkstošiem jeb 64% automobiļu tika samaksāta nodeva vismaz vienu reizi (skatīt 19.attēls).

Lai nodrošinātu, ka nodeva tiek samaksāta visos gadījumos, kad izpildās nodevas maksāšanas priekšnosacījumi, atbildīgajām institūcijām ir jāveic pietiekamas kontroles.

Lai Valsts policija nodrošinātu papildu funkciju veikšanu saistībā ar nodevas samaksas kontroli, Iekšlietu ministrijas 2015.gada bāzes izdevumi apakšprogrammai 06.01.00 “Valsts policija” tika palielināti par 230 tūkst. EUR (tai skaitā izdevumi atlīdzībai 12 amata vietām, izdevumi precēm un pakalpojumiem, pamatkapitāla veidošanai)¹⁴⁷. Valsts policija norādīja, ka papildu finanšu līdzekļu piešķiršana ļaus veikt nodevas samaksas kontroli diennakts režīmā (divās maiņās)¹⁴⁸.

19.attēls Latvijā reģistrētie kravas automobiļi, kuri varētu atbilst nodevas objektam un par kuriem ir veikts nodevas maksājums

Valsts policija 2015.gadā veica 11 819 kravas transportlīdzekļu pārbaudes, kuru ietvaros nodevas samaksa pārbaudīta 7772 gadījumos. 2016.gadā Valsts policijā ieviesta Autopārvadājumu kontroles uzskaites sistēma, kurā turpmāk tiks detalizēti uzkrāti dati par autopārvadājumu kontroles laikā konstatētajiem pārkāpumiem. Revīzijā konstatēts, ka nodevas samaksas kontroli uz valsts autoceļiem Valsts policija nodrošinājusi ar atšķirīgu intensitāti dažādos reģionos (skatīt 7.tabula)¹⁴⁹.

7.tabula Ar kādu kapacitāti uz valsts ceļiem 2015.gadā tika kontrolēta nodevas samaksa?

Reģions	Valsts policijas darbinieku skaits	Valsts policijas automobiļu skaits	Nodevas samaksas kontroļu skaits
Rīgas	7	2	2182
Kurzemes	5	2	1104
Latgales	5	2	2082
Zemgales	5	1	1360
Vidzemes	5	1	1044
Kopā:	27	8	7772

Lai gan Valsts policija saņēma papildu finansējumu autopārvadājumu kontroles pastiprināšanai, revīzijā, izlases veidā vērtējot Valsts policijas ekipāžu dislokācijas plānus¹⁵⁰, ir konstatēts, ka Valsts policija autopārvadājumu kontroli katru dienu un diennakts režīmā (divās maiņās) faktiski neveic (skatīt 20.attēls).

Zemgales reģions, 2015.gada oktobris

P	O	T	C	P	S	Sv
			1.	2.	3.	4.
5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
26.	27.	28.	29.	30.	31.	

Vidzemes reģions, 2015.gada marts

P	O	T	C	P	S	Sv
						1.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.
30.	31.					

Kurzemes reģions, 2015.gada decembris

P	O	T	C	P	S	Sv
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
28.	29.	30.	31.			

Latgales reģions, 2015.gada jūlijs

P	O	T	C	P	S	Sv
		1.	2.	3.	4.	5.
6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
27.	28.	29.	30.	31.		

Veiktas kontroles	Nav veiktas kontroles
Kontrole veikta naktī pēc plkst. 00.00	

20.attēls Valsts policijas autopārvadājumu kontroles grafiki attiecīgajā reģionā un mēnesī.

Turklāt nevar gūt pārliecību, vai visās dienās, kad Valsts policija veikusi autopārvadājumu kontroli, tā veikusi arī nodevas samaksas kontroli uz valsts galvenajiem autoceļiem, jo ekipāžas veic pārbaudes arī uz citiem ceļiem un pilsētu teritorijās, kur nodeva nav jāmaksā, piemēram:

- ❖ Zemgales reģionā 2015.gada 9.oktobrī pārbaudes veiktas “Varakļānos, Madonā, Kusā un Aiviekstē”¹⁵¹;
- ❖ Kurzemes reģionā 2015.gada 14. un 23.decembrī – “P118, P108”¹⁵²;
- ❖ Vidzemes reģionā 2015.gada 25.martā – “Vecpiebalgas novadā”¹⁵³.

Valsts policija 2015.gadā noformēja 1444 administratīvo pārkāpumu protokolus nodevas jomā¹⁵⁴. 82,5% no šiem pārkāpumiem konstatēti Latvijā reģistrētiem transportlīdzekļiem.

Atbilstoši Valsts policijas sniegtajai informācijai¹⁵⁵, galvenā problēma nodevas samaksas kontrolē, ir gūt pārliecību, ka transportlīdzeklim nodeva ir maksājama. Nodevas atbrīvojumu klāsts ir plašs un grūti pārbaudāms, līdz ar to pat vairākkārt palielinot kontroļu skaitu, nebūs iespējams panākt vēlamu rezultātu – nodeva tiek maksāta par transportlīdzekļiem, kas atbilst nodevas objektam.

Lai visiem autopārvadātājiem, kas izmanto Latvijas valsts nozīmes autoceļus, tiktu nodrošināta vienāda pieeja, nodeva ir jāmaksā par ikvienu autotransporta līdzekli neatkarīgi no tā reģistrācijas valsts, respektīvi, gan Latvijas autopārvadātājam ar Krievijā reģistrētu transportlīdzekli, gan Krievijas autopārvadātājam ar Krievijā reģistrētu transportlīdzekli ir jāmaksā nodeva par valsts nozīmes autoceļu lietošanu Latvijā.

Tā kā komercpārvadājumi pa Latvijas valsts nozīmes autoceļiem notiek ne tikai Latvijas iekšienē, bet arī transportējot kravu caur Latviju uz Lietuvu, Baltkrieviju, Krieviju un Igauniju vai kādu citu valsti, revīzijas laikā tika apzinātas iespējas iegūt informāciju par Latvijas robežu šķērsojošajiem kravas transportlīdzekļiem, kuri atbilst nodevas objektam.

Diemžēl revīzijas ietvaros nebija iespējams iegūt datus par autotransportu, kas šķērso Latvijas–Lietuvas un Latvijas–Igaunijas robežu, jo šajās vietās videonovērošanas iekārtas ir uzstādījušas tikai kaimiņvalstu (Igaunijas un Lietuvas) atbildīgās institūcijas. VID ir pieeja šīm videonovērošanas iekārtām, tomēr iegūt datus par visu gadu par visiem transportlīdzekļiem tehniski nav iespējams. VID ir iespēja pārbaudīt tikai konkrēta transportlīdzekļa robežšķērsošanas datumu un laiku.

Tomēr revīzijas laikā tika iegūti dati par kravas transportlīdzekļiem, kas 2015.gadā no 2.februāra līdz 31.decembrim šķērsojuši Latvijas–Krievijas un Latvijas–Baltkrievijas robežu.

Salīdzinot VID datus¹⁵⁶ par kravas transportlīdzekļiem, kas 2015.gadā šķērsojuši Latvijas–Krievijas vai Latvijas–Baltkrievijas robežu Grebņevas, Terehovas, Silenes vai Pāternieku robežkontroles punktus, ar portāla datiem¹⁵⁷ par nodevas maksājumiem 2015.gadā, konstatēts, ka vairāk nekā 170 tūkstošos jeb 52% gadījumu¹⁵⁸ transportlīdzeklis ir ie braucis vai izbraucis no Latvijas teritorijas, nesamaksājot nodevu.

Pēc revidentu aplēses valsts budžets 2015.gadā nav saņēmis vismaz no 1,4 milj. EUR līdz 1,9 milj. EUR¹⁵⁹ nodevas ieņēmumu (skatīt revidentu aplēses aprēķinu pielikumā).

Analīzes rezultātā konstatēts arī, ka VID dati par transportlīdzekļiem, kas šķērsojuši Latvijas–Krievijas un Latvijas–Baltkrievijas robežu, ir nekvalitatīvi, jo 7% jeb 2 tūkstošos gadījumu sistēma nav atpazinusi transportlīdzekļa reģistrācijas numuru.

Tā kā nav pieejama informācija par faktisko transportlīdzekļu skaitu, kas atbilstu nodevas objektam, tajā skaitā transportlīdzekļiem, kas šķērsojuši Latvijas–Lietuvas un Latvijas–Igaunijas robežu, nav iespējams aplēst, cik lieli nodevas ieņēmumi nav iekasēti kopumā.

Ieteikumi

Valsts kontrole revīzijā par Latvijas Republikas 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu¹⁶⁰ par konstatētajām nepilnībām ir sniegusi ieteikumu nodrošināt nodokļu ieņēmumu uzrādīšanu pēc uzkrājumu principa un normatīvajos aktos noteikt nodevu administrēšanas procesu. Finanšu ministrija ir apņēmusies līdz 2021.gada 15.janvārim ieteikumu ieviest.

Lai valsts budžeta ieņēmumu plānošana tiktu veikta atbilstošā veidā, Finanšu ministrijai sadarbībā ar LVC uzlabot autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumu prognozēšanas procesu un izmantojamus datus.

Finanšu ministrijai izvērtēt un, ja nepieciešams, normatīvajos aktos noteikt nodevas administrētāja atbildību par savlaicīgu nodevas neiemaksāšanu valsts budžetā.

Lai nodrošinātu, ka valsts budžets savlaicīgi saņem tam piekritīgos autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumus, Finanšu ministrijai sadarbībā ar Satiksmes ministriju, LVC un Valsts policiju pilnveidot nodevas samaksas kontroles mehānismu.

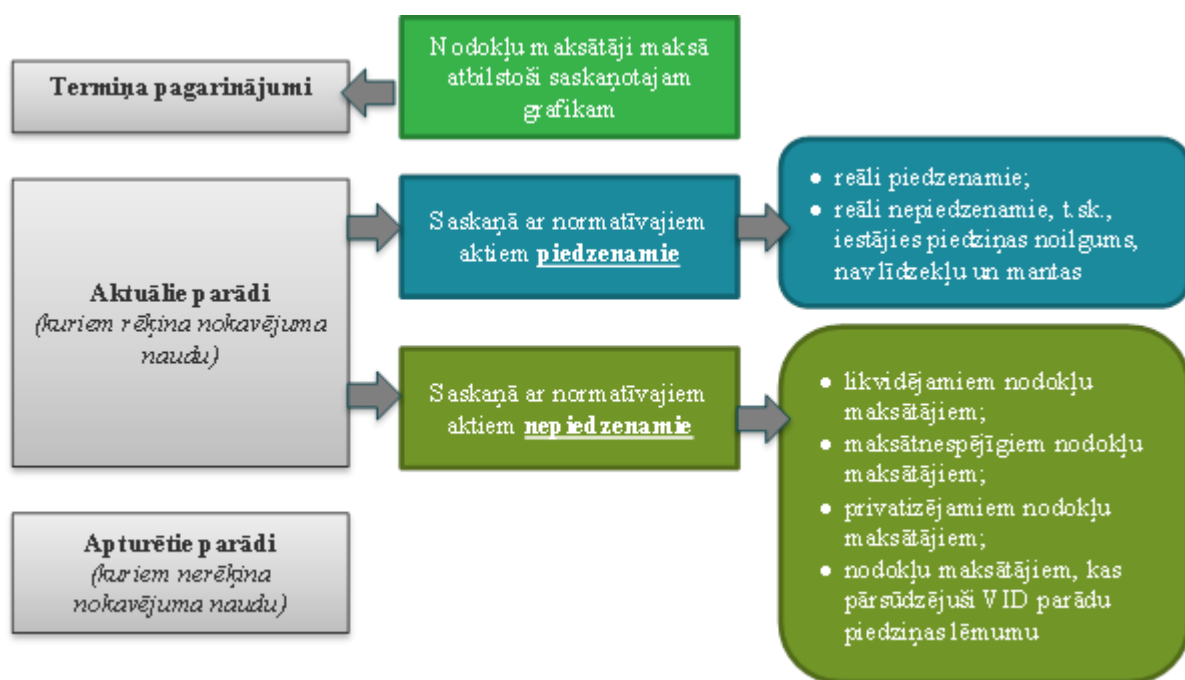
Otrais un ceturtais ieteikums netika saskaņots. Finanšu ministrija neatbalsta sniegtos ieteikumus, skaidrojot, ka darbības ieteikuma ieviešanai ir citu ministriju/iestāžu kompetences jautājumi.

Trešais ieteikums netika saskaņots. Finanšu ministrija neatbalsta sniegto ieteikumu, skaidrojot, ka neredz iespēju noteikt vienotu uzraugošu mehānismu, lai nodevu administrētājs nodevas savlaicīgi ieskaitītu valsts budžetā.

3.2. Nodokļu parādi

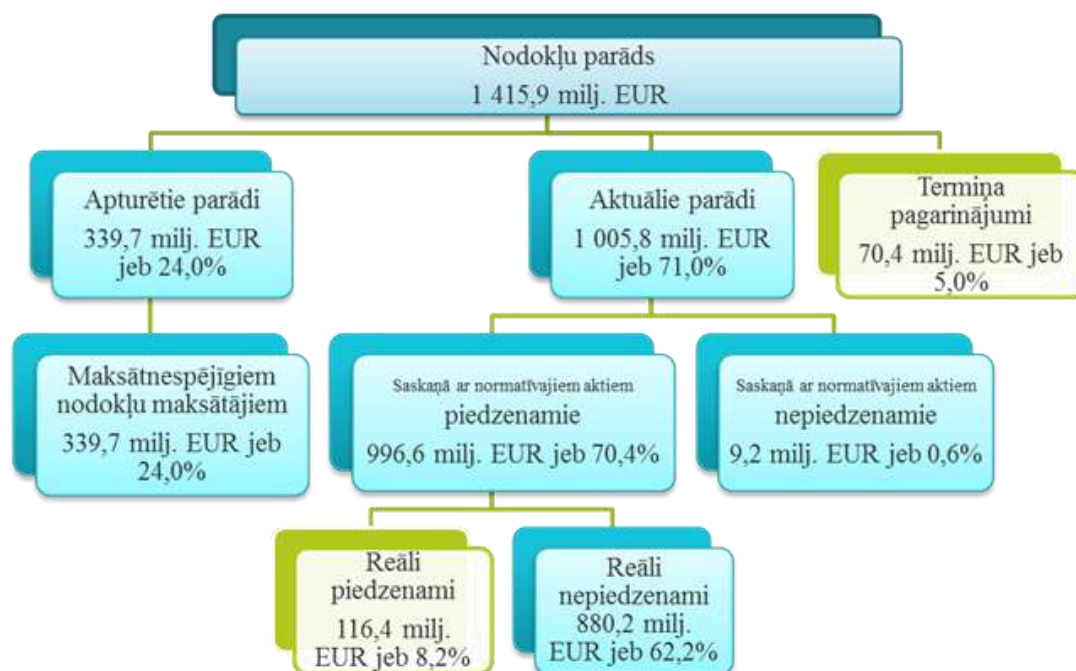
Ņemot vērā to, ka cēloņi zemajai nodokļu iekasēšanai vēl arvien nav pilnībā izvērtēti, nepiedzenamais nodokļu parāds turpina pieaugt, kā rezultātā kopējais nodokļu parāds uz 2016.gada 1.janvāri pārsniedza 1/6 no valsts budžeta ieņēmumiem.

VID administrēto nodokļu parādu summas klasificē atbilstoši nodokļu parādu iedalījumam kā aktuālos parādus, apturētos parādus un termiņa pagarinājumus¹⁶¹ (skatīt 21.attēls).

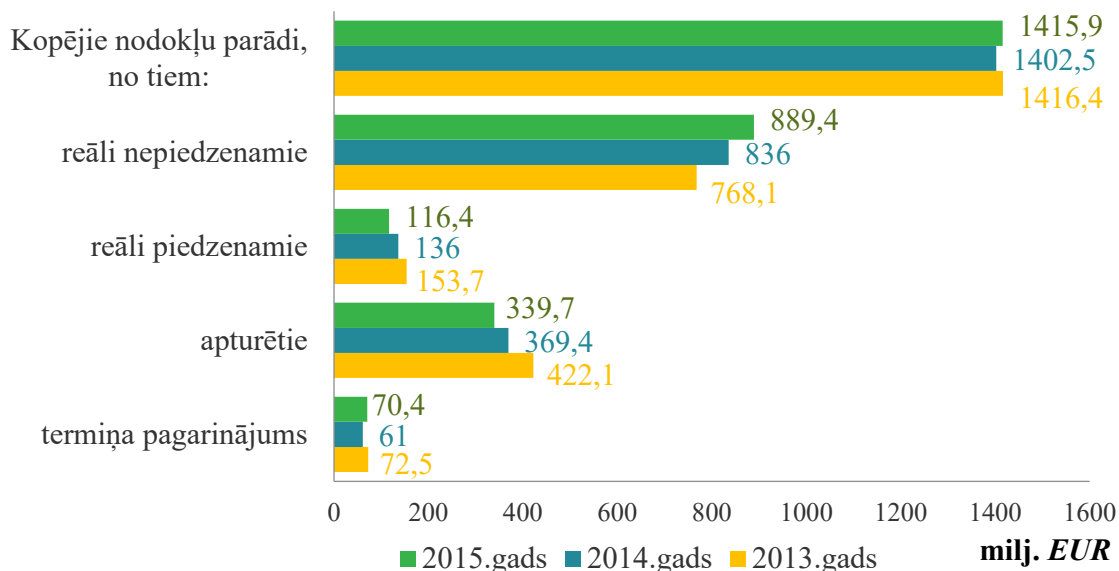
21.attēls Kā tiek iedalīti nodokļu parādi?

2016.gada sākumā kopējā nodokļu parādu summa bija 1 415,9 milj. EUR. Lielāko daļu veidoja reāli nepiedzenamie nodokļu parādi – 62,2% (skatīt 22.attēls)¹⁶².

22.attēls Kāda ir nodokļu parādu struktūra uz 2016.gada 1.janvāri?

Lai gan kopumā nodokļu parādi uz 2015.gada 31.decembri palielinājās par 0,9%¹⁶³, salīdzinot ar 2014.gada 31.decembri, tomēr reāli nepiedzenamo nodokļu parādu kopsumma 2015.gada laikā ir pieaugusi par 6,4% (skatīt 23.attēls)¹⁶⁴.

23.attēls Kāda ir nodokļu parādu struktūras dinamika 2013.–2015.gadā?

Jau vairākus gadus nodokļu parādu lielāko īpatsvaru veido reāli nepiedzenamie nodokļu parādi un tiem ir tendence ar katru gadu palielināties, vienlaikus reāli piedzenamo nodokļu parādu apmērs ar katru gadu samazinās. Valsts kontroles ieskatā Finanšu ministrijai jāgūst padziļināta izpratne par šīs tendences cēloņiem un uz tās pamata jāplāno cēloņu novēršanas pasākumi.

Valsts kontrole revīzijās par 2011. un 2013. Saimnieciskā gada pārskatu Finanšu ministrijai sniedza ieteikumu identificēt cēloņus zemajam nodokļu parādu iekasēšanas līmenim un rast risinājumu situācijas uzlabošanai¹⁶⁵. Finanšu ministrija apņēma līdž 2016.gada 15.oktobrim izpētīt situāciju un sagatavot dienesta ziņojumu finanšu ministram.

Finanšu ministrija ir izstrādājusi politikas plānošanas dokumenta “Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2017.–2021.gadam” projektu¹⁶⁶, kurā ir iekļauta sadaļa “Nodokļu administrēšanas politika”. Minētajā dokumentā piedziņas procesa uzlabošanai kā prioritātes līdz 2021.gadam tiek izvirzīta valdes locekļu atbildības palielināšana, ierobežojumu izstrāde negodprātīgiem nodokļu maksātājiem dibināt jaunus uzņēmumus un VID tiesību paplašināšana piemērot visus nodrošinājuma līdzekļus, ja pastāv aizdomas, ka nodokļu maksātājs likvidē savus aktīvus.

Valsts kontrole minētajā dokumenta projektā saskata vairākus trūkumus un aicina Finanšu ministriju pirms tā apstiprināšanas apsvērt arī šādus nepieciešamos uzlabojumus:

- ❖ normatīvie akti jau tagad paredz ierobežojumu nodokļu maksātājiem dibināt jaunus uzņēmumus, tomēr problēma ar to netiek pilnībā atrisināta. Finanšu ministrijas izstrādātais dokuments neizskata, piemēram, risinājumus faktiski pastāvošām situācijām, kad negodprātīgie nodokļu maksātāji amatiem valdē un kā fiktīvus dibinātājus izmanto plašu ar uzņēmumu faktiski nesaistītu personu loku, tajā skaitā ārvalstu pilsoņus;
- ❖ normatīvie akti patlaban atļauj nodokļu administrācijai uzlikt ierobežojumus aktīvu atsavināšanai pēc audita pabeigšanas. Finanšu ministrijas izstrādātajā dokumentā nav ietverts izvērtējums par spēkā esošās normas efektivitāti, tāpat trūkst izvērtējums, vai komersantiem uz kontroles pasākuma uzsākšanas brīdi vispār pieder aktīvi, kurus varētu atsavināt. Bez šādas padziļinātas situācijas izpētes nav iespējams prognozēt, vai un cik efektīvi būs Finanšu ministrijas piedāvātie pilnvaru paplašinājumi, tas ir, par kādu indikatīvu apmēru samazināsies nodokļu parāds;
- ❖ attiecībā uz dokumenta projektā piedāvāto risinājumu skaidrās naudas izņemšanas vienkāršošanai – dokumentā trūkst statistikas par tādu nodokļu maksātāju skaitu, kas darbojas ar skaidru naudu, tas ir, kam ir kases aparāti vai reģistrētas stingrās uzskaites kvītis. Bez šādiem datiem nav iespējams novērtēt, cik nodokļu maksātājiem vispār ir iespējams piemērot skaidrās naudas izņemšanu un par kādu indikatīvu apmēru šo pasākumu rezultātā samazināsies nodokļu parāds;
- ❖ Finanšu ministrija dokumenta projektā piedāvā izstrādāt normatīvo regulējumu, kā rezultātā tiktu dzēsti 16,5 milj. EUR lieli nodokļu parādi. Ņemot vērā to, ka nodokļu parādu dzēšana normatīvajā regulējumā ir noteikta jau kopš 2013.gada, dokumentā būtu ietverama esošā regulējuma trūkumu detalizēta analīze.

3.3. Nodokļu kontroles pasākumi

Lai gan VID ir izstrādāti iekšējie normatīvie akti¹⁶⁷, lai nodrošinātu kvalitatīvu nodokļu audita procesa gaitu, tomēr faktiski VID darbinieki šo normatīvo aktu prasības ievēro nepilnīgi. Kvalificēta trešā persona tikai no audita pierakstiem nevar gūt pilnīgu izpratni par precīzu audita gaitu un izsekot visai loģiskajai ķēdei no auditā iegūtajiem pierādījumiem līdz pieņemtajam lēmumam par audita rezultātu. Konstatētās nepilnības audita lietās norāda uz nepieciešamajiem uzlabojumiem iestādes iekšējās darbības organizēšanā vai darbību dokumentēšanā atbilstoši iekšējai kārtībai, lai nodrošinātu, ka audita apjoms ir patiesi pietiekams un izdarītie secinājumi, tajā skaitā par papildus aprēķināmajiem nodokļiem – objektīvi, izsekojami, neapstrīdami, bet strīdu gadījumā – efektīvi pierādāmi.

Revīzijā konstatēts, ka VID muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes joprojām netiek veiktas deklarācijām ar vislielāko nodokļu nenomaksāšanas risku, katra konkrētā darījuma atlases pamatojums nav izsekojams, jo netiek dokumentēts, kā arī procesa izmaksas viena *euro* iekasēšanai (0,7 *euro*) un procesa ilgums, kas dažreiz aizņem vairāk nekā gadu, neliecina par VID mērķtiecīgu rīcību, lai sasniegtu labāku rezultātu ar mazākiem resursiem.

Viens¹⁶⁸ no VID uzdevumiem ir iekasēt no nodokļu maksātāja pareizo nodokļu summu saskaņā ar normatīvo aktu¹⁶⁹ prasībām.

Liela nozīme nodokļu administrēšanas procesā ir nodokļu kontrolei, kuras galvenie mērķi ir nodrošināt, lai visi nodokļu maksātāji iemaksātu noteiktos nodokļu (nodevu) maksājumus budžetā noteiktajos apmēros un noteiktajā termiņā, kā arī samazināt iespējas izvairīties no nodokļu (nodevu) maksāšanas, tādējādi novēršot zaudējumu rašanos budžetam un nodrošinot labvēlīgu vidi godīgai komercdarbībai.

Nodokļu kontrole tiek īstenota, veicot datu atbilstības pārbaudes, apsekošanas, novērošanas, tematiskās pārbaudes, padziļinātās pārbaudes un nodokļu auditus. Optimālais nodokļu kontroles veids tiek izvēlēts, veicot par nodokļu maksātāju iegūtās informācijas analīzi – pārskatu un deklarāciju datu ticamības novērtēšanu un risku analīzi. Kā viens no svarīgākajiem nodokļu kontroles veidiem ir nodokļu revīzija jeb audits.

3.3.1. Nodokļu auditu (revīziju) dokumentēšana

Nodokļu audits ir nodokļu administrācijas pārbaude, kad tiek kontrolēta viena nodokļa vai vairāku nodokļu, nodokļu deklarācijas posteņu vai nodevu un citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas maksāšanas un ieskaitīšanas budžetā pareizība un atbilstība normatīvajiem aktiem¹⁷⁰ noteiktā taksācijas periodā.

Nodokļu audita process ir nodokļu maksātāja finanšu pārskatu un citu grāmatvedības dokumentu audits, kurā VID darbiniekam ir jāpārlicinās, vai nodokļi aprēķināti atbilstoši normatīvo aktu¹⁷¹ prasībām un vai tie ir pārskaitīti budžetā likumos noteiktajā kārtībā.

Veidojot audita pierakstus, VID darbiniekam tajos jānorāda konstatēto faktu būtība. Tiem ir jābūt viegli salasāmiem un objektīviem, lai varētu izdarīt objektīvus secinājumus, un trešajai personai viegli uztveramiem un saprotamiem. Tāpat audita pierakstiem jābūt sistemātiski sakārtotiem atbilstoši pārbaudāmajām tēmām (nodokļiem), lai tajos varētu viegli orientēties. Audita pierakstu lapas jāsanumurē, katrā lapā norādot datumu un tēmas nosaukumu¹⁷².

Revīzijā, izlases veidā pārbaudot 34 no to 878 auditu lietām, kuri tika uzsākti un pabeigti 2015.gadā, konstatēts, ka nevienā no audita pierakstiem nav iespējams izsekot, kad un par kādu audita tēmu veikta pārbaude un kāds ir galvenais secinājums. Secinājumi par veiktajām pārbaudēm atrodami tikai audita pārskatā jeb lēmuma projektā par audita rezultātiem. Audita pieraksti trešajai personai nav viegli uztverami, jo tikai divu auditu pieraksti bija daļēji sakārtoti atbilstoši VID iekšējo normatīvo aktu prasībām¹⁷³.

[IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA]

- ❖ [IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA]
- ❖ [IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA]
- ❖ [IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA]
- ❖ [IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA]

Lai gan VID ir noteiktas iekšējās kontroles un to veicēji¹⁷⁴, lai nodrošinātu audita procesa ievērošanu, tomēr praksē tās netiek piemērotas. Revīzijā novērots, ka audita pierakstus katrs auditors veido atbilstoši savai ērtībai, nevis noteiktajam procesam. Ne vienmēr audita lietai tiek pievienoti visi auditā no nodokļu maksātāja iegūtie dokumenti, kā rezultātā nav iespējams izsekot, vai VID darbinieku secinājumi atbilst konstatējumiem un pierādījumi ir pietiekami. Revīzijas laikā tika konstatēta arī audita lieta, kurā viens no svarīgajiem dokumentiem ir nozaudēts, bet citā audita lietā auditors pēc audita beigām no VID informācijas sistēmām ir izdzēsis lēmumu par audita uzsākšanu.

Ņemot vērā to, ka pēc audita uzsākšanas nodokļu maksātājam ir ierobežotas iespējas veikt labojumus, kā arī atbilstoši normatīvajam aktam¹⁷⁵ nodokļu maksātājam nedrīkst atmaksāt nodokļa pārmaksu par periodu, kurā tiek veikts nodokļu audits, – savlaicīga informācijas par audita uzsākšanu neievadīšana var negatīvi ietekmēt pārējās VID veicamās nodokļu administrēšanas darbības.

Revīzijā konstatēts, ka svarīgā informācija par audita procesa gaitu VID informācijas sistēmās tiek ievadīta novēloti – 29,4% no izlasē pārbaudītajām audita lietām informācija par lēmumu, ar kuru tiek uzsākts audits, VID informācijas sistēmās ievadīta, neievērojot noteiktos termiņus¹⁷⁶, piemēram, vienā gadījumā informācija ievadīta ar 12 dienu kavēšanos.

Atbilstoši normatīvajam aktam¹⁷⁷ VID darbiniekam pilnvarojums ir nepieciešams, tikai apmeklējot nodokļu maksātāja telpas. Revīzijā konstatēts, ka 23,5% no izlasē pārbaudītajām audita lietām audits veikts un visas sarunas (sākuma un beigu) notikušas VID telpās, tomēr VID darbiniekam ir izsniegts pilnvarojums. Tas nozīmē, ka VID lieki tērē resursus, izsniedzot saviem darbiniekiem pilnvarojumu,

kad tas nav nepieciešams, vai arī pilnvarojums izsniegts kontroles pasākumu veikšanai audita ietvaros, taču to rezultāti nav pievienoti audita lietai un līdz ar to nav iespējams pārliecināties, kā šie kontroles pasākumi ietekmētu audita rezultātus.

Revīzijā konstatēts, ka VID saziņa ar nodokļu maksātājiem ne vienmēr ir klientorientēta. 76,5% no izlasē pārbaudītajām audita lietām VID no auditējamā nodokļu maksātāja vai saistītajiem uzņēmumiem informāciju par darījumiem ar konkrētiem uzņēmumiem gada vai trīs gadu garumā (dažos gadījumos līgumus, kas slēgti arī pirms trīs gadiem) ar pamatojošiem dokumentiem pieprasa iesniegt vidēji 9 dienās. Tā kā informācijas apjoms ir liels, nodokļu maksātājiem ir jāatliek ikdienas darbi un jāsaņem VID pieprasītā informācija, jo pretējā gadījumā atbilstoši normatīvajiem aktiem¹⁷⁸ VID var apturēt nodokļu maksātāja saimniecisko darbību. Vairākos gadījumos VID noteiktais termiņš ir bijis nesamērīgs, piemēram, nodokļu maksātājam tiek dota viena diena, lai iepazītos ar audita rezultātiem un sniegtu papildu informāciju, kas pierādītu nodokļu maksātāja nevainību. Neskatoties uz nesamērīgi īsu termiņu nodokļu maksātāja paskaidrojumu sniegšanai, VID pieņem lēmumu par audita rezultātiem un noteicis nodokļu maksātājam papildu maksājumus valsts budžetam.

3.3.2. Muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes

Saskaņā ar Saimnieciskā gada pārskatu par 2015.gadu¹⁷⁹ muitas nodokļa ieņēmumi 2015.gadā bija 40 milj. EUR.

Normatīvais akts¹⁸⁰ nosaka VID uzdevumus muitas politikas īstenošanā, tajā skaitā kontrolēt muitas lietās pieņemto normatīvo aktu ievērošanu, kā arī piemērot muitas tarifus, kontrolēt preču un citu priekšmetu ievešanas un izvešanas atļauju sistēmas ievērošanu, iekasēt valsts nodokļus, muitas nodokli un muitas nodevas, kā arī citus valsts noteiktos obligātos maksājumus, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem nomaksājami uz muitas robežas.

Saskaņā ar ES¹⁸¹ un nacionālajiem normatīvajiem aktiem¹⁸² VID pēc preču laišanas brīvā apgrozībā var veikt pēcmuitošanas pārbaudi. Pēcmuitošanas pārbaudi ietvaros VID var veikt datu atbilstības pārbaudi un/vai nodokļu auditu¹⁸³.

Valsts kontrole revīzijā par 2010.gada Saimnieciskā gada pārskatu secināja¹⁸⁴, ka muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudēm netiek atlasīti darījumi ar visaugstāko nodokļu nemaksāšanas risku, jo risku izvērtējums netiek veikts kompleksi visiem nodokļu maksātāju darījumiem; tā vietā atlase notiek manuāli pēc katras atsevišķas pazīmes. Revīzijas rezultātā Valsts kontrole ieteica¹⁸⁵ VID izvērtēt iespēju pēcmuitošanas pārbaudi plānošanā izmantot kādu no automatizētajām risku analīzes sistēmām un veikt pasākumus, lai pēcmuitošanas pārbaudes tiktu veiktas darījumiem ar visaugstāko piemēroamo risku.

Atbilstoši FM sniegtajai informācijai¹⁸⁶ konstatēto trūkumu novēršanai un sniegtā ieteikuma ieviešanai VID ir izstrādāta un 2013.gada maijā produkcijas vidē nodota programma, kura nodrošina visu darījumu automatisku risku izvērtēšanu un automatisku muitas deklarāciju atlasīšanu datu atbilstības pārbaudi veikšanai.

Revīzijā par 2015.gada Saimnieciskā gada pārskatu tika vērtēts, vai datu atbilstības pārbaudēm tiek pakļautas muitas deklarācijas ar vislielāko risku un kāda ir šo pārbaudi rezultativitāte.

Nodokļu maksātāji 2015.gadā Elektroniskajā muitas datu apstrādes sistēmā ir noformējuši 152 304 muitas deklarācijas¹⁸⁷, piemērojot muitas procedūru “Laišana brīvā apgrozībā”, no kurām datu atbilstības pārbaudes kritērijiem atbilda 79 859 muitas deklarācijas¹⁸⁸.

Revīzijā konstatēts, ka muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes procesā joprojām pastāv daļa no nepilnībām, kas tika konstatētas revīzijā par 2010.gada Saimnieciskā gada pārskatu¹⁸⁹. Lai gan ir izstrādāta informācijas sistēma, kas muitas deklarācijas automātiski atlasa pārbaudēm, tomēr aizvien muitas deklarācijas netiek novērtētas pēc piemērošā riska, tādējādi netiek nodrošināta riskantāko muitas deklarāciju pārbaude.

VID muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes mērķis ir pārbaudīt muitas deklarācijās sniegtās ziņas attiecībā uz aprēķinātajiem nodokļiem un tos ietekmējošo faktoru atbilstību normatīvo aktu prasībām, atklāt neatbilstības un veikt atbilstošus pasākumus konstatēto neatbilstību novēršanai¹⁹⁰. Muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudēm jāpakļauj ne mazāk kā 5% no muitas kontroles punktos iepriekšējā mēnesī noformētajām muitas deklarācijām ar piemēroto muitas procedūru “Laišana brīvā apgrozībā”¹⁹¹. Papildus atlasītajām muitas deklarācijām muitas darbinieks pārbaudei pievieno arī muitas deklarācijas, par kurām saņemta riska informācija no citām VID struktūrvienībām, ievērojot, ka deklarācija noformēta ne vēlāk kā trīs gadus pēc muitas parāda rašanās.

VID 2015.gadā datu atbilstības pārbaudei atlasīja 8,5% no visām muitas deklarācijām, kuras noformētas iepriekšējā mēnesī. Vērtējot deklarāciju atlases procesu, konstatēts, ka VID, veidojot atlasi, neievēro vienotu pieeju. Piemēram, no visām deklarācijām, kurām piešķirts atlases kritērijs Nr.1, tika pārbaudīti 25%, kamēr no deklarācijām ar atlases kritēriju Nr.3 – tikai 3%. Lai gan konkrētajās grupās 3% pārbaudes apjoms absolūtajos skaitļos (1793 pārbaudes) ir lielāks nekā 25% pārbaudes apjoms (179 pārbaudes), tomēr nav iespējams izsekot, kā tieši tiek noteikts optimālais pārbaudes apjoms vai skaits katram atlases kritērijam (skatīt 8.tabula).

8.tabula Kāds ir VID 2015.gadā veikto datu atbilstības pārbaudes skaits attiecībā pret noformētajām muitas deklarācijām?

Atlases kritērija Nr.*	Noformēto muitas deklarāciju skaits	Veiktās datu atbilstības pārbaudes	
		skaits	%
1	715	179	25,0
2	1693	293	17,3
3	62 598	1793	2,9
4	11 893	1708	14,4
5	16 755	1197	7,1
6	3027	357	11,8
7	1287	1287	100
Kopā:	79 859**	6799***	8,5

* Izņemot deklarācijas ar atlases kritērija kodu Nr.8.

** Kopsumma ir samazināta par 36 293 muitas deklarācijām, jo 17 911 muitas deklarācijas norādītas vairākos riska kritērijos.

*** Kopsumma ir samazināta par 15 muitas deklarācijām, jo 15 muitas deklarācijas norādītas vairākos riska kritērijos.

Revīzijas laikā VID nevarēja sniegt informāciju par muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaūžu kopējām izmaksām, tomēr atbilstoši VID sniegtajai informācijai¹⁹² 56 pārbaudes veicošo darbinieku atlīdzībai 2015.gadā tika izlietoti 237,9 tūkst. EUR. Lai gan VID viena *euro* iekasēšana 2015.gadā izmaksājusi 0,0147 *euro*¹⁹³, tomēr muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaūžu procesā tikai viena iekasējamā *euro* aprēķināšana izmaksā 0,7 *euro* (skatīt revidentu aplēses aprēķinu pielikumā). Ņemot vērā to, ka no aprēķinātās summas reāli tika iekasēti tikai 96,6%, viena *euro* iekasēšanas kopējās izmaksas šajā procesā 2015.gadā bija 0,8 *euro*.

Revīzijā konstatēts, ka joprojām nav iespējams izsekot, kāpēc konkrētā muitas deklarācija, kas atlasīta datu atbilstības pārbaudei, ir riskantāka par citu, tajā skaitā – cik liela ir iespējamība, ka šai deklarācijai piemīt nodokļu nenomaksāšanas risks, un cik liela ietekme iespējamām kļūdām konkrētajā deklarācijā ir uz kopējiem nodokļu ieņēmumiem. Tā kā risku identificēšanas un novērtēšanas process netiek detalizēti dokumentēts, trešā persona nevar gūt priekšstatu par deklarāciju atlasē pārbaudei pamatotību.

Piemēram, VID noteiktais atlasē kritērijs Nr.2 ir muitas deklarācija ar akcīzes precēm – kafija, bezalkoholiskie dzērieni, šokolādes izstrādājumi ar alkoholu, eļļas, kas izmantojamas par degvielu vai kurināmo u.c. preces. Ja komersants deklarē kādu no šīm precēm, VID kādu no šīm muitas deklarācijām atlasīs datu atbilstības pārbaudei.

Skatoties uz procesiem, fakts, ka komersants deklarē akcīzes preces, vēl neliecina par nodokļu nenomaksāšanas risku, tā drīzāk ir viena no darbījuma pazīmēm. Pamatojums šo pazīmju sasaistei ar riskiem, piemēram, ar nodokļu nenomaksāšanas risku, to iestāšanās varbūtību un iespējamo ietekmi, nav izsekojams.

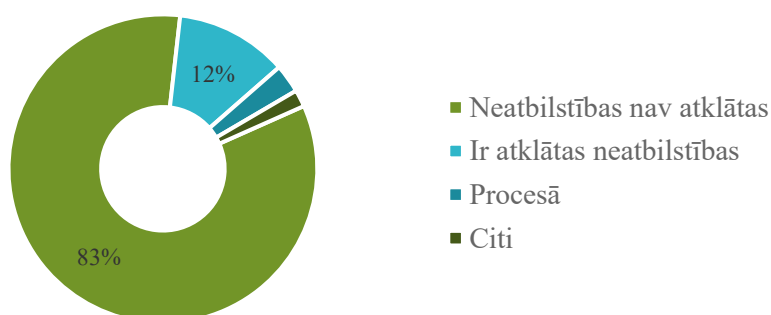
Akcīzes nodokļa deklarāciju pieņemšanai no nodokļu maksātājiem un izvērtēšanai VID ir izveidota speciāla struktūrvienība, kuras viens no pienākumiem ir pārliecināties par pareizu un precīzu informācijas sniegšanu akcīzes nodokļa deklarācijās. Tomēr revīzijā nav konstatēts, ka VID struktūrvienība, kas atbildīga par muitas deklarāciju datu atbilstību pārbaudes veikšanu, sadarbotos un apmainītos ar informāciju ar VID struktūrvienību, kas ir atbildīga par akcīzes nodokļa deklarāciju pieņemšanu un izvērtēšanu.

No tā izriet, ka faktiski divas VID struktūrvienības uzrauga vienu un to preču kustību no dažādiem aspektiem, bet neapmainās ar informāciju savā starpā, kas var radīt papildu slogu nodokļu maksātājam, ja tam viena un tā pati informācija VID jāsniedz divreiz.

Turklāt jānorāda, ka saskaņā ar VID iekšējā normatīvā akta¹⁹⁴ nosacījumiem VID darbiniekiem datu atbilstības pārbaudes ietvaros jāveic resursu ietilpīgas pārbaudes arī tādu risku mazināšanai, kas nebija iekļauti sākotnējos atlasē kritērijos, piemēram, muitas deklarācijām, kurās piegādes noteikumi ir *Incoterms 2010 C* vai *D* grupa, nozīmīgi resursi tiek patērēti, pārbaudot preču izcelsmes vai tarifa klasifikācijas atbilstību, lai gan lielākas finansiālas sekas varētu būt tam, ka muitas deklarācijā izdevumi par preču transportēšanu nav aplikti ar PVN.

Muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes procesa ietvaros VID var veikt tās pašas darbības, kas tika veiktas, jau formējot muitas procedūru muitas kontroles punktā – gan tajā, kurā krava šķērso ES ārējo robežu, gan tajā, kurā tiek piemērota muitas procedūra “Laišana brīvā apgrozībā”. Ar datu atbilstības pārbaudēm VID nodrošina arī virskontroli, kuras ietvaros tiek vērtēts, vai muitas kontroles punktu amatpersonas preču deklarēšanas brīdī ir veikušas tās kompetencei atbilstošu pienācīgu kontroli.

Iepazīstoties ar VID veikto muitas deklarāciju datu atbilstības pārbažu rezultativitāti, konstatējams, ka vai nu muitas deklarācijas bijušas noformētas ļoti kvalitatīvi vai nu VID darbinieku izvēlētajās muitas deklarācijās faktiski nav bijuši deklarēti riskanti darījumi, jo tikai 12% no VID pārbaudītajiem gadījumiem ir atklātas neatbilstības (skatīt 24.attēls). Turklāt datu atbilstības pārbažu rezultātā VID tikai 416 muitas deklarācijām veicis nodokļu pārreķinu – aprēķinot papildu maksājumus valsts budžetam 415,4 tūkst. EUR apmērā un samazinot valsts budžeta ieņēmumus par 76,7 tūkst. EUR¹⁹⁵ – kopumā valsts budžetam papildus aprēķināts 338,7 tūkst. EUR, izlietojot 237,9 tūkst. EUR pārbažu veikušo darbinieku atlīdzībai.

24.attēls Kādi ir VID veikto muitas deklarāciju datu atbilstības pārbažu rezultāti?

Jāuzsver, ka vairākos gadījumos datu atbilstības pārbaudes tiek veiktas ilgāk nekā gadu – uz 2016.gada aprīli VID nebija pabeidzis atsevišķas datu atbilstības pārbaudes, kas tika uzsāktas 2015.gada janvārī, februārī, martā un aprīlī.

Ieteikumi

VID pilnveidot iekšējo kontroli pār audita procesa reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, lai sekmētu kvalitatīva audita veikšanu un novērstu riskus, ka audits nav veikts pietiekamā apmērā un veiktie secinājumi nav balstīti uz vispārēju un objektīvu situācijas izvērtējumu.

VID izveidot muitas deklarāciju datu atbilstības pārbažu atlases procesu, kurš balstīts uz muitas deklarācijā deklarētajiem darījumiem piemītošajiem nodokļu nenomaksāšanas riskiem, un datu atbilstības pārbaudes veikt muitas deklarācijām ar lielāko iespējamo nodokļu nenomaksāšanas risku.

3.4. VID korupcijas risku pārvaldība

VID korupcijas risku pārvaldība nav sistemātiska, pārdomāta un nenodrošina risku mazināšanu. Korupcijas risku reģistrā noteiktais risku līmenis vairākos gadījumos ir neatbilstošs VID pašu noteiktajai metodikai, un risku novērtējums procesiem nav saskaņots ar VID amatiem noteiktajiem riska līmeņiem. Tomēr, lai arī novēloti, 2016.gadā tiek ieviestas KNAB ieteicamās¹⁹⁶ minimālās prasības korupcijas risku pārvaldībai.

Neskatoties uz KNAB vadošo lomu korupcijas novēršanas politikas koordinācijā, ir jāveicina pāreja uz sistēmu, kur atbildība par korupcijas novēršanu ir katra resora pastāvīgs uzdevums un katra iestāde, kurā nodarbinātās personas var pieļaut koruptīvus nodarījumus, ir atbildīga par korupcijas novēršanas un apkarošanas mērķu sasniegšanu¹⁹⁷.

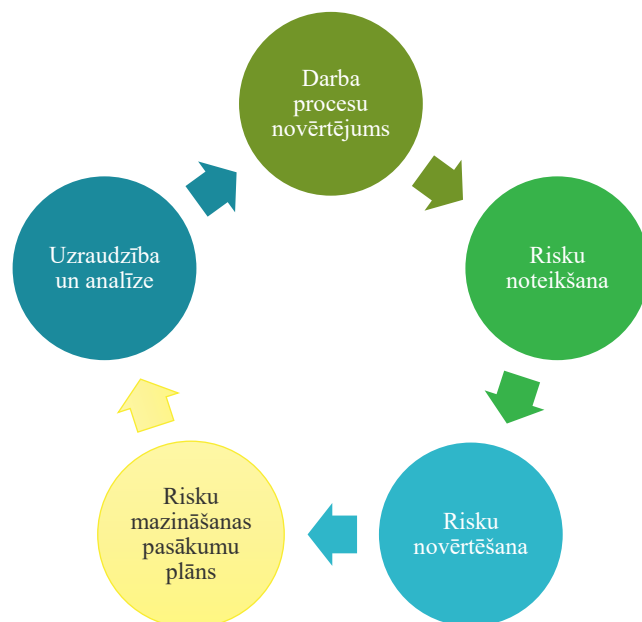
Korupcija ir kukuļošana vai jebkura cita valsts amatpersonas rīcība, kas vērsta uz to, lai, izmantojot dienesta stāvokli, savas pilnvaras vai pārsniedzot tās, iegūtu nepelnītu labumu sev vai citām personām¹⁹⁸. Korupcijas risks ir varbūtība, ka kāds no darbiniekiem ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumu un nodarot kaitējumu (mantiskā izteiksmē vai sagraujot reputāciju) institūcijai¹⁹⁹.

Pretkorupcijas pasākumu mērķis ir mazināt vai nepieļaut korupcijas un krāpšanas rašanās iespējamību konkrētā iestādē. Iestādes vadītājs, kura uzdevums ir nodrošināt pastāvīgu, ekonomisku, efektīvu un lietderīgu iestādes darbību, ir atbildīgs par risku vadības, kontroles un pārvaldības pasākumu kopuma – iekšējās kontroles sistēmas - izveidošanu²⁰⁰.

Iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, tās pārraudzību un uzlabošanu nodrošina iestādes vadītājs²⁰¹. Tā kā korupcijas un krāpšanas gadījumā darbinieks nav ieinteresēts griezties tiesā, tad valsts iestādē nepieciešams izveidot efektīvu tiesiskuma kontroles mehānismu, kas parasti sastāv no kvalitātes pārbaudes, lēmuma pēckontroles un apstrīdēšanas mehānisma, kam kopā jānodrošina visaptveroša pārvaldes iekšējā kontrole²⁰².

Iestādes vadītājam jāmeklē iespējas, kā novērst vai ierobežot krāpšanas, tajā skaitā korupcijas, notikumu negatīvo ietekmi, veidojot risku pārvaldības sistēmu. Risku pārvaldības sistēma ietver pasākumu kopumu, kuru izpildes nodrošinājumā ir iesaistīts katrs iestādes darbinieks savas kompetences ietvaros.

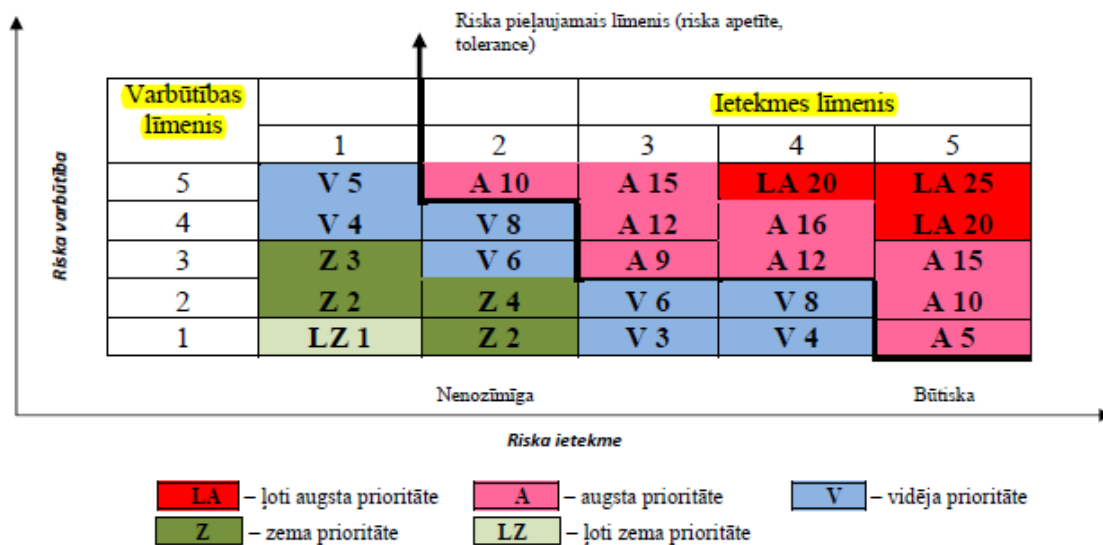
Lai konkrētā iestādē mazinātu korupcijas risku iespējamību, sākotnēji iestādei ir jāveic iespējamo risku identificēšana darba procesos un uzdevumos, kuros pastāv lielākie korupcijas riski (skatīt 25.attēls). Atbilstoši šim novērtējumam jāizveido risku reģistrs, kurā apvienoti visi iespējamie korupcijas riski un novērtēta to iespējamība un ietekme, ar ko iestāde var saskarties, īstenojot tās misiju un mērķus. Identificētos riskus sadala augsta, vidēja un zema līmeņa riskos. Atbilstoši šim reģistram un saskaņā ar iestādes darbības veidu, mērķiem, struktūru, funkcijām un procedūrām iestāde var izstrādāt risku pārvaldības stratēģiju jeb pasākumu plānu, kurā tiktu noteiktas nepieciešamās darbības, lai samazinātu iespējamo nepelnīta labuma gūšanu, pildot amata pienākumus, un nepieļautu zaudējumus iestādei vai valsts budžetam²⁰³.

25.attēls Kāds ir risku pārvaldības process?

VID ir veicis korupcijas risku izvērtēšanu un visus identificētos riskus apkopojis risku reģistrā, norādot katra riska iespējamību un ietekmi, grupējot tos atbilstoši VID darbības jomām. Revīzijā, analizējot VID apstiprināto korupcijas risku reģistru²⁰⁴, konstatēts, ka tajā noteiktas 20 darbības jomas un identificēti 254 korupcijas riski (skatīt 5.pielikums). Lielākais korupcijas risku skaits ir muitas jomā (47 riski jeb 18,5%) un akcīzes jomā (43 riski jeb 16,9%).

VID identificētie 254 korupcijas riski iedalīti no ļoti zema līdz augstam riska līmenim (skatīt 5.pielikums). Jānorāda, ka ļoti augsts riska līmenis nav piešķirts nevienā no VID darbības jomām, bet 15 gadījumos riska reģistrā informācija par riska līmeni ir norādīta nepareizi, jo neatbilst VID Riska matricai²⁰⁵ (skatīt 26.attēls) – diviem riskiem vērtība ir pazemināta un 13 riskiem vērtība ir paaugstināta.

26.attēls Kāda ir VID Riska matrica jeb riska vērtības noteikšanas tabula?

Revīzijā konstatēts, ka vienam un tam pašam uzdevumam dažādas struktūrvienības ir piešķirušas atšķirīgas riska vērtības. Lai gan vienam uzdevumam dažādās struktūrvienībās varētu būt atšķirīgs riska līmenis, tomēr argumentācija dažādam vērtējumam nav izsekojama, jo nav dokumentēta un darba grupa nevarēja sniegt konkrētus skaidrojumus. Piemēram, veicamais uzdevums “(P041) Administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana un lēmumu pieņemšana administratīvo pārkāpumu lietās atbilstoši kompetencei” identificēts deviņās VID darbības jomās, un astoņās jomās ir uzrādīts korupcijas risks ar kodu KR-8 (par iespējamu vienošanos par labu personai un soda nepiemērošanu). Vienā struktūrvienībā uzdevums novērtēts ar augstu risku, trīs struktūrvienībās ar vidēju risku un četrās struktūrvienībās ar zemu risku. Pie tam vienā struktūrvienībā piešķirtā riska vērtība saskaņā ar Riska matricu ir paaugstināta no zemas uz vidēju (skatīt 6.pielikums). Revīzijā nevarējām gūt pārliecību par pamatojuma atšķirībām.

Jānorāda, ka arī labā prakse IKT nozarē²⁰⁶ cita starpā nosaka ieviest kontroles krāpšanas, tajā skaitā korupcijas, risku mazināšanai. Piemēram, informācijas sistēmu drošības pārvaldība ietver informācijas sistēmu notikumu žurnālēšanas (auditācijas pierakstu) pārvaldību, tajā skaitā notikumu žurnāla regulāru pārskatīšanu, lai identificētu drošības incidentus, drošības politikas un iekšējo procesu pārkāpumus, krāpšanas notikumus un citas ikdienas darbam neraksturīgas darbības īsi pēc to notikšanas.

Datu drošībai VID ir noteicis²⁰⁷, ka struktūrvienības vadītājiem reizi ceturksnī, izmantojot *Datu noliktavas sistēmā* (turpmāk – DNS) izveidotus pārskatus²⁰⁸, jākontrolē tiešā padotībā esošais darbinieks, lai nodrošinātu VID informācijas sistēmas²⁰⁹ lietotāju darbību atbilstību ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem un VID struktūrvienību vadītāju dotajiem uzdevumiem. Šīs kontroles rezultātā ir jānodrošina, ka gada ietvaros tiek izanalizētas vismaz 75% darbinieku veikto darbību VID informācijas sistēmās.

Papildus šai kontrolei VID noteikts, ka virsuzraudzību pār katras atsevišķās struktūrvienības vadītāja veiktajām kontroles darbībām nodrošina VID patstāvīgo struktūrvienību vadītāji²¹⁰.

Revīzijas ietvaros VID informēja²¹¹, ka pēc VID darbinieku iniciatīvas ir izveidotas 20 citas tiesību lomas²¹² un 12 citi pārskati²¹³ (bez jau minētajiem diviem DNS pārskatiem), ar kuru palīdzību VID struktūrvienību vadītāji var veikt kontroli pār veiktajām darbībām VID informācijas sistēmās.

Lai gūtu pārliecību, ka VID iekšējos tiesību aktos noteiktā VID informācijas sistēmu lietotāju darbību uzraudzība netiek veikta formāli, tika veikta VID informācijas sistēmu lietotāju sarakstu un DNS pārskatu lietojuma statistikas²¹⁴ detalizēta analīze. No 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 30.martam tika konstatētas 349 VID struktūrvienība, kurā kāds no darbiniekiem ir vismaz vienas no VID informācijas sistēmām lietotājs.

Izvērtējot, vai šajās struktūrvienībās tiešais vadītājs ir strādājis ar DNS pārskatiem, lai analizētu padoto darbinieku veiktās darbības sistēmās, tika konstatēts, ka no 349 struktūrvienībām:

- ❖ 93 struktūrvienībās nevienam darbiniekam nebija piešķirtas tiesības lietot attiecīgos DNS pārskatus un līdz ar to veikt padoto darbinieku veikto darbību uzraudzību;
- ❖ 256 struktūrvienībās vismaz vienam darbiniekam atbilstošie DNS pārskati bija pieejami, tomēr tikai puse no tiem DNS pārskatus bija atvēruši vismaz vienu reizi. Pārējie tos nebija ne reizi atvēruši, lai veiktu noteiktos uzraudzības pasākumus.

Revīzijas rezultātā VID līdz 2016.gada septembrim plānoja²¹⁵ inventarizēt DNS pārskatus, kas tiek izmantoti VID IS datu drošības uzraudzībai, precizēt iekšējo tiesību aktu²¹⁶ un informēt darbiniekus par nepieciešamību ievērot VID iekšējos tiesību aktus.

Lai sabiedrību un valdību pārliecinātu par VID pārdomātu rīcību korupcijas risku pārvaldībā, VID 2016.gadā uzsāka vairākas aktivitātes, lai šajā jomā ieviestu KNAB²¹⁷ minimālās uzraudzības prasības.

Atbilstoši KNAB ieteikumiem²¹⁸ korupcijas risku mazināšanai iestādēm ir jāidentificē amati, kuri visvairāk pakļauti korupcijas riskiem. Identificētie amati ir jānovērtē un jāuzskaita speciālā sarakstā, norādot konkrēto personu, kas ieņem šo amatu, un cik ilgi šī persona konkrēto amatu ieņem. Sarakstā ir jāiekļauj arī tādi amati, kas pēc ieviestajiem kontroles pasākumiem joprojām uzskatāmi par sensitīviem.

Lai gan KNAB ieteikumus²¹⁹ korupcijas risku mazināšanai ir sniedzis jau 2009.gadā, tomēr VID tikai 2016.gada 22.aprīlī²²⁰ veica sensitīvo amatu identificēšanu un novērtēšanu (skatīt 7.pielikums).

Sensitīvo amatu riska līmeņa izvērtēšanā VID ir izmantojis vairākus kritērijus:

- ❖ funkcijas saturs un veicamie pienākumi;
- ❖ vai iepriekš šajā amatā ir bijuši korupcijas gadījumi vai pārkāpumi;
- ❖ vai ir informācija par korupcijas gadījumiem citās struktūrvienībās, kurās ir līdzīgi amati;
- ❖ vai ir bijuši mēģinājumi prettiesiski ietekmēt lēmuma pieņemšanu attiecīgajā amatā;
- ❖ vai, pieņemot lēmumus, VID amatpersonai ir nepieciešams arī citu VID struktūrvienību saskaņojums;
- ❖ vai struktūrvienībā ir ieviesta iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz konkrēto amatu (vai regulāri tiek veikta pēcpārbaude par pabeigtajiem darbiem un pieņemtajiem lēmumiem, vai visā laika periodā tiek kontrolēti darbinieku veicamie darba uzdevumi dažādās to stadijās un vai tiek nodrošināta interešu konflikta iespējamības kontrole).

Lai gan VID sensitīvo amatu riska līmeņa noteikšanai tika izmantoti vairāki kritēriji, tomēr, salīdzinot VID funkcijām noteikto riska līmeni ar šo funkciju veicēju amatu riska līmeni, kā arī ņemot vērā revidentu viedokli par sensitīvajiem un tiem līdzīgajiem amatiem piemītošo riska līmeni, rodas šaubas par konkrētajam amatam noteiktā riska līmeņa pamatotību, jo:

- ❖ vairākiem VID amatiem ir noteikts mazāks riska līmenis nekā VID funkcijai, piemēram, funkcijai, kurā ir vidēji riski, 97% amatu riska līmenis novērtēts kā ļoti zems, savukārt citā VID funkcijā ar augstu risku amatam piemītošais riska līmenis novērtēts kā zems;
- ❖ vienā struktūrvienībā strādājošiem vadītājiem ir noteikts atšķirīgs riska līmenis, piemēram, pārvaldes direktora vietniekiem, kas uzrauga visas pārvaldes darbu, riska līmeņiem būtu jābūt līdzvērtīgiem, tomēr VID Nodokļu pārvaldē (Nodokļu administrēšanas joma) vienam direktora vietniekam riska līmenis novērtēts kā ļoti augsts, kamēr pārējiem diviem – kā augsts, savukārt VID Muitas pārvaldē no četriem direktora vietniekiem trijiem riska līmenis novērtēts kā ļoti augsts, bet vienam – kā augsts;
- ❖ VID amatiem, kuriem, atbilstoši revidentu viedoklim, noteikti amata pienākumi, kas pakļauti augstam korupcijas riskam, noteikti nesamērīgi zemi riska līmeņi, piemēram, amatiem, kuros jāizvērtē saņemtā informācija par nelegāli iegūto līdzekļu legalizāciju, riska līmenis novērtēts kā zems, tāpat amatiem, kuros jāanalizē visas starpības starp nodokļu maksātāju iesniegtajiem akcīzes preču aprites pārskatiem, identificējot nepareizu akcīzes nodokļa deklarēšanu, riska līmenis novērtēts kā zems vai ļoti zems.

Jānorāda arī uz šādu pretrunu – lai arī nevienai VID funkcijai netika noteikts ļoti augsts riska līmenis, 31% no šo funkciju veicēju sensitīvajiem amatiem piešķirts ļoti augsts riska līmenis. Tā kā veiktais izvērtējums nav dokumentēts un nav iespējams izvērtēt, kāpēc konkrētajam amatam ir piešķirts šāds riska līmenis, grūti novērtēt, vai VID sensitīvo amatu vērtēšana ir veikta objektīvi un ņemot vērā VID jau ieviestās iekšējās kontroles.

Korupcijas risku mazināšanai procesu līmenī ir izstrādāts konkrētu pasākumu plāns, taču sensitīvo amatu risku mazināšanai netiek plānoti nekādi pasākumi. Valsts kontroles ieskatā procesu risku vērtējums un sensitīvo amatu izvērtējums ir savstarpēji cieši saistīti procesi, kas nav skatāmi atrauti viens no otra. VID apstiprinātie pasākumi korupcijas risku mazināšanai nav vērsti uz sensitīvajiem amatiem noteikto risku novēršanu.

Papildus VID novērtētajiem korupcijas riskiem procesu līmenī un noteiktajiem sensitīvajiem amatiem VID ir izstrādāta arī kārtība²²¹, kurā noteiktas primārās struktūrvienības, kurās būtu veicama darbinieku rotācija, un kārtību, kādā šī rotācija veicama. Darbinieku rotācijas galvenie mērķi ir paaugstināt ierēdņa profesionālo pieredzi, paplašināt viņa zināšanas un attīstīt kompetences, sekmējot amata pienākumu radošu un kvalitatīvu izpildi, un nodot profesionālo pieredzi, kā arī cita starpā – mazināt korupcijas riskus.

Jāuzsver, ka VID kārtība²²² darbinieku rotācijai tika izstrādāta, pirms VID identificēja sensitīvos amatus. Tā kā nav dokumentēts, kā VID ir noteicis, kuras ir riskantākās struktūrvienības un kāpēc, nav iespējams novērtēt, vai šajā sarakstā nebūtu jāiekļauj arī citas struktūrvienības, piemēram, VID Akcīzes preču aprites daļa, kurā arī ir darbinieki ar ļoti augstiem korupcijas riskiem.

Salīdzinot VID amatus, kas līdz 2016.gada jūnija beigām tika pakļauti rotācijai, ar VID sensitīvajiem amatiem, tika konstatēts, ka 87% no rotācijai pakļautajiem amatiem bija novērtēti ar ļoti augstu riska līmeni, bet vienā gadījuma amata vieta novērtēta ar vidēju riska līmeni (skatīt 9.tabula).

9.tabula Kāds ir 2016.gadā rotācijai pakļauto VID amata vietu riska līmenis?

Identificētais riska līmenis	Amatu vietu skaits	%
Ļoti augsts	33	86,8%
Augsts	4	10,5%
Vidējs	1	2,6%

Vērtējot VID kārtību²²³ par VID darbinieku rotāciju, tika konstatēts, ka VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāji un viņu vietnieki (patlaban 21 amata vieta) konkrēto amatu drīkst ieņemt ne ilgāk par pieciem gadiem. Atsevišķos gadījumos ar VID ģenerāldirektora rīkojumu darbinieka rotāciju var pagarināt par vienu gadu.

2016.gadā tika rotēti 10 darbinieki, bet viens pārvaldes direktors tika atstādināts no pienākumu pildīšanas. Lai gan no VID iekšējiem tiesību aktiem izriet, ka attiecībā uz atlikušajiem 11 darbiniekiem (21 amata vieta mīnus 10 darbinieki, kas faktiski rotēti) būtu jākontrolē, lai viņu atrašanās konkrētajā amatā nepārsniegtu piecus gadus, revīzijas laikā netika iegūti pierādījumi, ka VID būtu veicis šādu izvērtējumu vai arī būtu izdots VID ģenerāldirektora rīkojums par darbinieka rotācijas termiņa pagarināšanu. Tāpat VID nevarēja sniegt informāciju²²⁴, kad un kādā apjomā varētu tikt veikta nākamā paaugstināta riska darbinieku rotācija.

Savukārt izskatot divu konkrētu darbinieku rotācijas izvērtēšanas nepieciešamību un piedāvātos amatus, uz kuriem darbinieki tika rotēti, tika konstatēts, ka VID Personālvadības pārvaldes sagatavotajos izvērtējumos iekļauta pamatinformācija²²⁵ par darbinieka izglītību, profesionālo pieredzi, iemaņām un prasmēm, galvenajiem amata pienākumiem esošajā un piedāvātajā amatā, nenorādot, kādas kompetences ir nepieciešamas jaunajā amatā un vai darbiniekam tās ir atbilstošas, kā arī nenorādot gala vērtējumu, vai darbinieks ir piemērots jaunajam amatam. Līdz ar to nav iespējams izvērtēt, vai un kā VID Personālvadības pārvalde ir vērtējusi darbinieka kompetenču atbilstību jaunajam amatam.

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai²²⁶ darbinieku kompetences šobrīd tiek vērtētas tikai tādā līmenī, ka tiek salīdzināti esošā un jaunā amata pienākumi, esošā un nepieciešamā izglītība, profesionālā pieredze, iemaņas un prasmes. Pēc būtības darbiniekam piemītošās un amatam nepieciešamās kompetences būs iespējams vērtēt un salīdzināt tikai no nākamā gada, kad katram darbiniekam amata aprakstā tādas tiks noteiktas.

VID vēstulēs²²⁷ darbiniekiem par valsts civildienesta attiecību turpināšanu citā amatā norādīta iegūtā izglītība, darba pieredze, amata pienākumi esošajā un jaunajā amatā un darbinieka noderīgās kompetences. Saskaņā ar VID kārtību²²⁸ darbiniekiem tika lūgts vienas darba dienas laikā izteikt viedokli par pārcelšanu piedāvātajā amatā, pamatojoties uz Valsts civildienesta likumu²²⁹. Tā kā likums²³⁰ nenosaka, cik ilgā laikā darbiniekam ir jāsniedz viedoklis par pārcelšanu, VID noteiktais īsais atbildes sniegšanas termiņš var liegt darbiniekam sagatavot un sniegt pamatotu viedokli.

Vērtētie darbinieki piekrita izteiktajam amata piedāvājumam²³¹, taču vienā gadījumā darbinieks norādīja, ka jaunais amats ir jauna darbības joma un pastāv bažas par jaunā amata pienākumu pildīšanu maksimāli kvalitatīvi un civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi, bet otrā gadījumā darbinieks norādīja, ka jaunā amata pienākumi atšķiras no esošajiem un, ņemot vērā, ka darbinieks tiek pārcelts starp struktūrvienībām, kuras līdz 2016.gada beigām plānots apvienot, rotācija nav lietderīga. Lai arī divi minētie gadījumi, iespējams, ir izņēmuma situācijas, Valsts kontroles ieskatā, rotējot darbiniekus starp struktūrvienībām, kuras pārskatāmā nākotnē plānots apvienot, rūpīgi jāizvērtē rotācijā ieguldāmie administratīvie resursi pret sagaidāmo rezultātu, – īpaši ņemot vērā rotācijas galvenos mērķus, nevis pastarpināto mērķi korupcijas risku mazināšanai.

Kaut arī rīkojumos tika norādīts, ka pirms pārcelšanas tika vērtēta darbinieku izglītība, profesionālā pieredze, iemaņas, prasmes un amata pienākumu pildīšanai nepieciešamās kompetences, trešajai personai nav iespējams izsekot iepriekš vērtētajām kompetencēm un kā tās uzlabos darbu jaunajās VID struktūrvienībās.

Ieteikumi

Lai uzlabotu VID korupcijas risku pārvaldību:

- ❖ caurskatīt VID apstiprināto korupcijas risku reģistru un visiem identificētajiem riskiem precizēt noteikto riska līmeni atbilstoši Riska vadības procesa apraksta²³² Riska matricai, kā arī izvērtēt līdzvērtīgiem uzdevumiem noteiktos atšķirīgos riskus dažādās struktūrvienībās;
- ❖ izvērtēt un, ja nepieciešams, precizēt piecu sensitīvajiem amatiem piemītošo korupcijas risku mazināšanai, piemērojot katram risku līmenim atbilstošus nosacījumus, izvērtējot riskus mazinošo pasākumu efektivitāti. Nodrošināt, ka noteiktā rotācija tiek arī faktiski izpildīta atbilstoši VID izstrādātajai kārtībai²³³, tajā skaitā ievērojot piecu gadu ierobežojumu.

Vidēja prioritāte

Kļūdas un neatbilstības, tajā skaitā kontroles sistēmā, norāda uz risku, ka par nākamo gada pārskatu varētu tikt sniegts modificēts atzinums.

3.5. Nodokļu pārmaksu atmaksāšana

VID, neievērojot normatīvajā aktā²³⁴ noteiktās prasības un vienlīdzīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem, ir kavējis 14,2 milj. EUR (ekstrapolētā vērtība) pārmaksātā IIN un 42,9 milj. EUR (ekstrapolētā vērtība) pārmaksātā PVN atmaksas termiņu. Kavējot pārmaksu atmaksas termiņu, VID atmaksājamo summu nepalielina atbilstoši normatīvā akta nosacījumiem²³⁵, tādējādi radot risku, ka pret valsts budžetu kopumā varētu tikt iesniegtas prasības 173,0 tūkst. EUR (ekstrapolētā vērtība) apmērā.

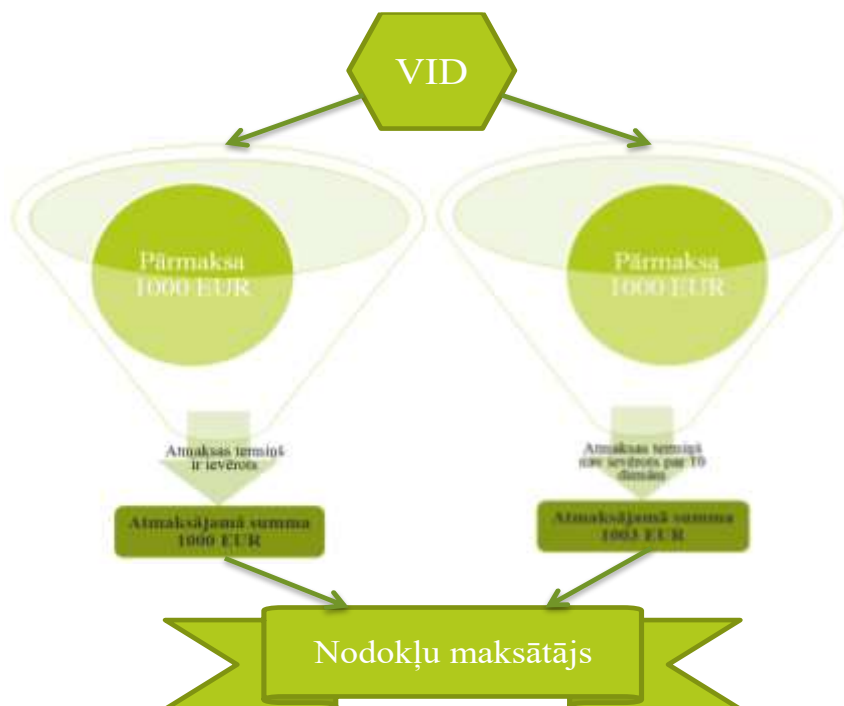
Turklāt VID nepamatoti 2015.gadā atmaksāja IIN 88,9 tūkst. EUR (ekstrapolētā vērtība) apmērā.

Nodokļu maksātājiem ir tiesības saņemt pārmaksāto nodokļu atmaksu saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, pieprasīt pārmaksātās nodokļa summas atmaksāšanu vai novirzīšanu kārtējo nodokļu maksājumu segšanai triju gadu laikā pēc konkrētā nodokļa likumā noteiktā maksāšanas termiņa²³⁶, tajā skaitā nodokļu maksātājam ir tiesības pieprasīt VID atmaksāt pārmaksāto vai rezumējošā kārtībā kļūdaini samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokļa summu²³⁷ un pievienotās vērtības nodokļa summu²³⁸.

VID ir pienākums nodrošināt, lai likumu “Par nodokļiem un nodevām” un citus nodokļu (nodevu) likumus ievēro gan nodokļu maksātāji, gan nodokļu administrācija²³⁹, tajā skaitā VID pienākums ir kontrolēt nodokļu un nodevu, kā arī citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību.

Pārmaksātās nodokļu summas pēc nodokļu maksātāja pamatota iesnieguma saņemšanas un pārbaudes nodokļu administrācijā novirzāmas nokavēto vai kārtējo nodokļu maksājumu segšanai vai atmaksājamas 15 dienu laikā, ja konkrēto nodokļu likumi neparedz citu atmaksāšanas laiku un kārtību²⁴⁰.

Ja pārmaksātās nodokļu summas nepamatoti netiek atmaksātas konkrētā nodokļa likumā noteiktajā termiņā, atmaksājamo summu palielina par trim piektdaļām no nokavējuma naudas, ko aprēķina kā 0,05% no pārmaksāto nodokļu maksājumu summas par katru nokavējuma dienu²⁴¹ (skatīt 27.attēls).

27.attēls Kā VID jāatmaksā pārmaksātā nodokļa summa nodokļu maksātājam?

Saskaņā ar Saimnieciskā gada pārskata par 2015.gadu²⁴² datiem nodokļu pārmaksas uz 2015.gada 31.decembri bija 287,1 milj. EUR, un 2015.gada laikā VID faktiski atmaksājis 1 088,9 milj. EUR nodokļu pārmaksu.

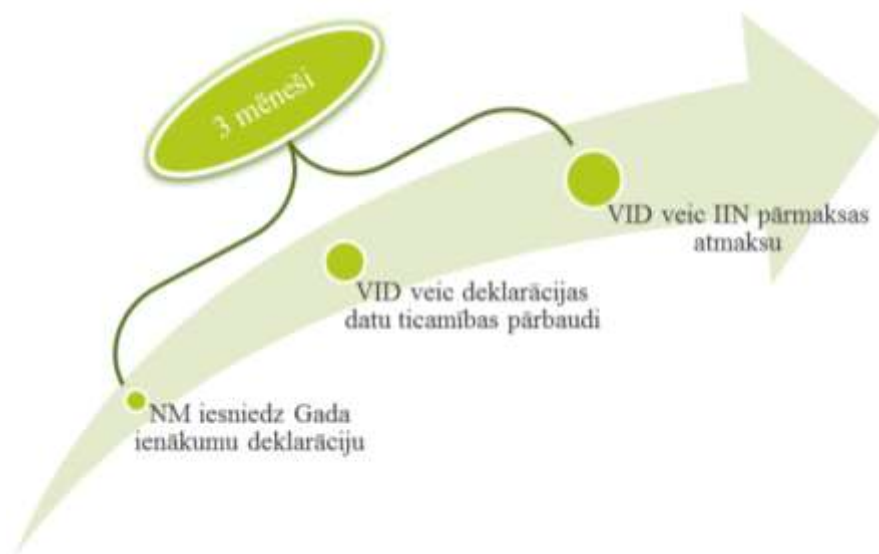
Revīzijas pārbaūžu apjomā iekļautas pēc vērtības būtiskās 2015.gada laikā nodokļu maksātājiem atmaksātās pārmaksātās nodokļu summas PVN (kopsummā 772,4 milj. EUR), uzņēmumu ienākuma nodoklī (kopsummā 30,7 milj. EUR) un IIN (kopsummā 71,1 milj. EUR)²⁴³.

Revīzijā, izmantojot statistisko izlasi, tika pārbaudīts, vai pārmaksu atmaksas no PVN, uzņēmumu ienākuma nodokļa un IIN kontiem izskaitītas pamatoti, atbilstošā summā (tajā skaitā atbilstoši lēmumiem par pārmaksas pamatotību, attaisnojuma dokumentiem, pārbaudītajām nodokļu deklarācijām), uz pareizajiem kontiem un vai tiek ievērots atmaksāšanas termiņš²⁴⁴ (tajā skaitā, vai termiņa kavējuma gadījumā tiek palielināta atmaksājama nodokļa summa atbilstoši normatīvajam regulējumam²⁴⁵).

Neatbilstības tika konstatētas, nodokļu administrācijai atmaksājot pārmaksāto IIN un PVN – atmaksas apmērā, kā arī normatīvajos aktos²⁴⁶ noteikto atmaksāšanas termiņu ievērošanā.

3.5.1. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārmaksu atmaksāšana

VID triju mēnešu laikā no deklarācijas iesniegšanas dienas atmaksā maksātājam IIN radušos starpību, ja rezumējošā kārtībā aprēķinātais nodoklis ir mazāks par avansā samaksāto²⁴⁷ (skatīt 28.attēls).

28.attēls Kādā termiņā VID jāatmaksā iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārmaksa?

Revīzijā par 2013.gada Saimnieciskā gada pārskatu²⁴⁸ tika secināts, ka VID, neievērojot normatīvo aktu²⁴⁹ prasības, 2013.gadā ir kavējis pārmaksātā IIN 15,8 milj. EUR²⁵⁰ apmērā (ekstrapolētā vērtība) atmaksāšanas termiņu, kā arī nav palielinājis atmaksājamo summu atmaksas termiņa kavēšanas gadījumos, radot risku, ka pret valsts budžetu varētu tikt iesniegtas prasības 176 tūkst. EUR²⁵¹ apmērā.

Saskaņā ar VID sniegto informāciju²⁵² 2015.gada sākumā situācija ar IIN pārmaksu atmaksas procesu ir sliktāka nekā 2014.gadā, jo no 2015.gada 1.janvāra līdz 31.jūlijam 22 % gadījumu pārmaksas atmaksa veikta, neievērojot normatīvajā aktā noteikto termiņu.

Atbilstoši VID sniegtajam skaidrojumam²⁵³ pārmaksu atmaksas termiņi 2015.gadā netika ievēroti, jo iesniegto pieprasījumu pārmaksas atmaksai skaits pieaudzis par 24%, salīdzinot ar 2014.gada atbilstošo periodu, kamēr VID darbinieku skaits ir samazinājies.

Revīzijā par 2015.gada Saimnieciskā gada pārskatu, statistiski izvēloties 10 darījumu izlasi no IIN konta 2015.gadā izskaitītajām summām uz nodokļu maksātāja kontu, tika konstatēts:

- ❖ diviem nodokļu maksātājiem jeb 20% no statistiskajā izlasē pārbaudītajiem darījumiem pārmaksātā IIN atmaksa nav veikta normatīvajā aktā²⁵⁴ noteiktajā termiņā. Vienam nodokļu maksātājam IIN pārmaksas 421,68 *euro* atmaksa kavēta piecas dienas, bet otram – 38,06 *euro* atmaksa kavēta divas dienas. Konkrētajos gadījumos VID no valsts budžeta atmaksājamo IIN summu nav palielinājis atbilstoši normatīvajā aktā²⁵⁵ noteiktajam kopā par 0,65 *euro* jeb trim piektdaļām no 0,05% par katru nokavējuma dienu;
- ❖ vienā gadījumā nodokļu maksātājs 2014.gada ienākumu deklarācijā bija kļūdaini no gada apliekamo ienākumu apjoma atskaitījis izdevumus par 2015.gadu 52 *euro* apmērā, bet VID to nekonstatēja un nepamatoti atmaksāja IIN 12,48 *euro* (52 *euro* x 24%) apmērā.

Lai gan revīzijā izskatītajos gadījumos faktiski atklātā kļūda summāri ir neliela, tomēr, attiecinot jeb ekstrapolējot iegūto rezultātu pret visiem darījumiem, konstatētā kļūda ir būtiska. Ekstrapolējot kļūdas,

kad pārmaksātā IIN summa netiek atmaksāta normatīvajā aktā²⁵⁶ noteiktajā termiņā, pret nodokļu maksātāju kopu, kuriem 2015. gadā no IIN konta izskaitīta IIN pārmaksa uz nodokļu maksātāja kontu, – summa, kas nav atmaksāta laikā, ir 14,2 milj. EUR un nodokļu maksātājiem iespējamā nesamaksātā nokavējuma nauda ir 14,3 tūkst. EUR.

Savukārt, ekstrapolējot iegūto rezultātu, kad pārmaksātā IIN summa atmaksāta nepamatoti, pret nodokļu maksātāju kopu, kuriem 2015. gadā no IIN konta izskaitīta IIN pārmaksa uz nodokļu maksātāja kontu – summa, kas kļūdaini atmaksāta, ir 88,9 tūkst. EUR.

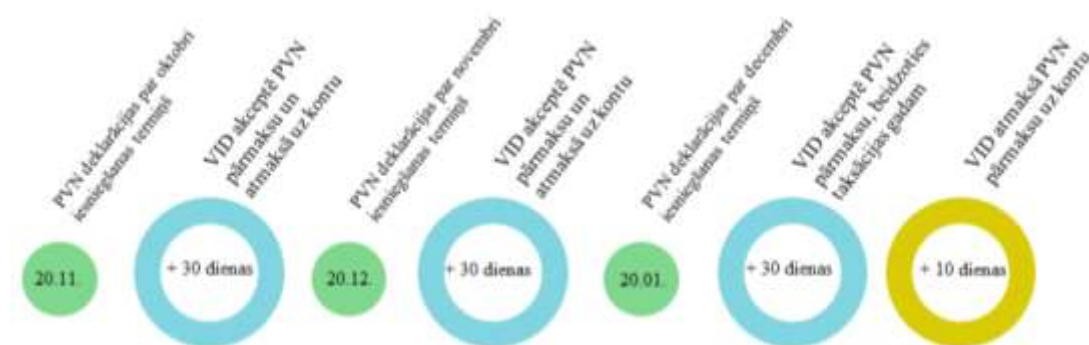
Jānorāda, ka ar 2016. gadu Latvijā tika ieviests gada diferencētais neapliekamais minimums²⁵⁷, kas nozīmē, ka turpmāk tiks piemērots nevis vienāds neapliekamais minimums visiem, bet gada neapliekamais minimums (2016. gadā no 75 euro līdz 100 euro) būs atkarīgs no nodokļa maksātāja gada ienākumu apmēra. Gada laikā visiem nodarbinātajiem, kas ienākuma gūšanas vietā iesnieguši algas nodokļa grāmatiņu, tiks piemērots minimālais neapliekamais minimums, bet 2017. gada sākumā nodokļu maksātājiem, kuru 2016. gada neapliekamo ienākumu apjoms nepārsniegs 12 tūkst. EUR (1 tūkstotis euro mēnesī), būs jāiesniedz VID gada ienākumu deklarācija par 2016. gadu.

Ņemot vērā to, ka VID 2015. gadā nespēja laikus veikt pārmaksu atmaksu pie iesniegtajām 361 614²⁵⁸ deklarācijām, bet 2017. gadā iesniedzamo deklarāciju apjoms palielināsies vismaz līdz 602 579²⁵⁹, pastāv augsts risks, ka VID arī 2017. gadā nespēs laikus atmaksāt IIN pārmaksas.

2016. gada februārī VID pilnveidojis IIN atmaksas procesu, ieviešot automātisku pārmaksu atmaksas sistēmu – iesniegtās gada ienākumu deklarācijas automātiski tiek novērtētas pēc izstrādātiem riska kritērijiem un deklarācijām bez riskiem tiek veikta automātiska IIN pārmaksas atmaksa.

3.5.2. Pievienotās vērtības nodokļa pārmaksu atmaksāšana

Pārmaksāto nodokļa summu, kas izveidojusies taksācijas periodā, VID atmaksā nodokļu maksātāja norādītajā bankas kontā, ievērojot noteikto 30 dienu termiņu, ja izpildās kāds no normatīvajā aktā noteiktajiem priekšnosacījumiem. Savukārt, beidzoties taksācijas gadam, VID PVN pārmaksu atmaksā reģistrētā nodokļu maksātāja norādītajā bankas kontā 10 dienu laikā pēc tam, kad VID apstiprinājis pārmaksāto nodokļa summu par taksācijas gadu²⁶⁰ (skatīt 29. attēls).

29. attēls Kādā termiņā VID jāveic PVN pārmaksas apstiprināšana un atmaksa?

Revīzijā, statistiski izvēloties 54 darījumu izlasi no PVN kontiem 2015.gadā izskaitītajām summām uz nodokļu maksātāja kontiem, tika konstatēts, ka trīs nodokļu maksātājiem jeb 5% no statistiskajā izlasē pārbaudītajiem darījumiem pārmaksātā PVN atmaksa nav veikta normatīvajā aktā²⁶¹ noteiktajā termiņā, kavējot no 4 līdz 28 dienām un kopumā laikā neatmaksājot 718 tūkst. EUR (skatīt 10.tabula). Visos gadījumos, kad VID kavēja pārmaksātā PVN atmaksu, VID no valsts budžeta atmaksājamo PVN summu nav palielinājis atbilstoši normatīvajā aktā²⁶² noteiktajam kopā par 7,7 tūkst. EUR jeb trim piektdaļām no normatīvajā aktā²⁶³ noteiktās nokavējuma naudas par katru nokavējuma dienu.

10.tabula VID kavētās PVN pārmaksu atmaksas un neapreķinātā nokavējuma nauda

Nr.p.k.	PVN pārmaksa, euro	Kavēto dienu skaits	Nokavējuma nauda, euro
1	690 201	28	5 798
2	11 422	5	17
3	16 373	4	20
Kopā:	717 996		5 835

Ekstrapolējot iegūto rezultātu, kad pārmaksātā PVN summa netiek atmaksāta normatīvajā aktā²⁶⁴ noteiktajā termiņā, pret nodokļu maksātāju kopu, kuriem 2015.gada laikā no konta izskaitīta PVN pārmaksa uz nodokļu maksātāja kontu – summa, kas nav atmaksāta laikā, ir 42,9 milj. EUR un nodokļu maksātājiem iespējamā nesamaksātā nokavējuma nauda ir 158,7 tūkst. EUR.

Kopumā VID veiktās darbības liecina par proaktīvu sadarbību ar nodokļu maksātāju, jo pat tajos gadījumos, kad nodokļu maksātājs nenorāda kontu, uz kuru veikt nodokļa pārmaksu atmaksu, VID izmanto tā rīcībā esošo informāciju par nodokļu maksātāja kontiem vai sazinās ar nodokļu maksātāju.

Tomēr revīzijā tika konstatēti atsevišķi gadījumi, kad VID rīcībai trūkst konsekvences. Piemēram, vienā gadījumā VID laikus uz nodokļu maksātāja norādīto kontu veica PVN pārmaksas atmaksu. Nākamajā dienā atmaksāto summu banka atgrieza, jo nodokļu maksātāja konts bija slēgts, tomēr VID nav informējis nodokļu maksātāju par šo faktu, kā arī nav lūdzis norādīt citu konta numuru. Tikai pēc nodokļu maksātāja iesnieguma VID veicis attiecīgās pārmaksas atmaksu uz nodokļu maksātāja aktuālo kontu.

Revīzijā tika konstatēts, ka VID, nodokļu maksātājam pieprasot papildu informāciju un nosakot termiņu tās iesniegšanai, nav ievērojis normatīvajā aktā²⁶⁵ noteikto. VID 2015.gada 4.decembrī, izmantojot Elektroniskās deklarēšanas sistēmu, nodokļu maksātājam nosūtīja vēstuli, pieprasot līdz 2015.gada 19.decembrim iesniegt papildu informāciju, kas nepieciešama pārmaksātās nodokļa summas apstiprināšanai. Atbilstoši normatīvajam regulējumam²⁶⁶ VID bija jānosaka termiņš vismaz līdz 2015.gada 23.decembrim.

Lai uzlabotu sniegto pakalpojumu kvalitāti un veiktu darbus laikā un efektīvāk, VID iekšējos normatīvajos aktos²⁶⁷ noteicis PVN pārmaksu atmaksu veikt 3–5 darbdienu laikā pēc pārmaksas apstiprināšanas. Revīzijā, analizējot VID praksi pārmaksu atmaksas procesā, tika konstatēts, ka astoņos gadījumos jeb 15% no statistiskajā izlasē pārbaudītajiem 54 gadījumiem pārmaksātā PVN atmaksa veikta vēlāk nekā desmit dienas (vidēji 12 dienas) pēc lēmuma pieņemšanas par pārmaksas apstiprināšanu.

Ieteikums

Lai mazinātu risku, ka pret valsts budžetu tiek iesniegtas prasības par nokavējuma naudas piedziņu pārmaksu atmaksas termiņa kavēšanas gadījumos un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem, VID veikt pasākumus pārmaksāto IIN un PVN summu atmaksāšanai normatīvajos aktos noteiktajos termiņos.

3.6. Pašnodarbināto personu reģistrēšana

Valsts budžets 2015.gadā nav saņēmis tam piekritīgos VSAOI ieņēmumus vismaz 23,6 tūkst. EUR līdz 283,9 tūkst. EUR apmērā, jo VID nav nodrošinājis, ka vismaz 238 saimnieciskās darbības veicēji laikus reģistrējas kā VSAOI maksātāji un veic atbilstošus maksājumus valsts budžetā.

Saimnieciskās darbības veicējam jāreģistrējas VID kā pašnodarbinātajai personai un jāveic VSAOI maksājumi, ja viņa mēneša peļņa ir virs minimālās mēnešalgas (320 *euro*) vai kopējā peļņa no gada sākuma sasniedz 12 minimālās mēnešalgas (3 840 *euro*)²⁶⁸ (skatīt 30.attēls).

		10.03.2015.		15.04.2015.		15.07.2015.			
		Jāreģistrējas kā VSAOI maksātājam		Jāiesniedz deklarācija par 1.ceturksni VSAOI jāaprēķina par februāri		Jāiesniedz deklarācija par 2.ceturksni VSAOI jāaprēķina gan par maiju, gan jūniju			
mēnesis	janvāris	februāris	marts	aprīlis	maijs	jūnijs	jūlijs	...	...
peļņa mēnesī, EUR	315	420	250	-50	2955	170	640		
kopējā peļņa gadā, EUR	315	735	985	935	3890	4060	4700		
VSAOI minimālais objekts, EUR	0	320	0	0	320	320	320		

30.attēls Kad saimnieciskās darbības veicējam ir jāveic VSAOI?

Pašnodarbinātā persona VSAOI objektu var brīvi izvēlēties – maksāt VSAOI minimālā apmērā vai no visas peļņas²⁶⁹.

Revīzijā tika veiktas pārbaudes, lai pārliecinātos, ka VID kontrolē saimnieciskās darbības veicēju pienākumu reģistrēties kā pašnodarbinātai personai un veikt VSAOI maksājumus. Revīzijā, analizējot saimnieciskās darbības veicēju iesniegtajās gada ienākumu deklarācijās uzrādītos ienākumus, konstatēts, ka vismaz 238 saimnieciskās darbības veicējiem 2014.gadā bija jāreģistrējas kā pašnodarbinātai personai un jāveic VSAOI maksājumi vismaz minimālā apmērā.

Tādējādi pēc revidentu aplēsēm valsts budžetā netika ieskaitīti VSAOI ieņēmumi vismaz 23,6 tūkst. EUR līdz 283,9 tūkst. EUR apmērā (skatīt revidentu aplēses aprēķinu pielikumā).

Ieteikums

Lai nodrošinātu, ka valsts budžets saņem tam piekritīgos VSAOI maksājumus, VID pilnveidot pašnodarbināto personu informēšanas un reģistrācijas procesu.

3.7. PVN maksātāja reģistrēšana

VID izveidotā PVN nodokļu maksātāju reģistrēšanas sistēma nenodrošina risku mazināšanu, lai tajā netiktu reģistrēti riskanti komersanti, kuru mērķis ir nevis veikt saimniecisko darbību, bet izkrāpt PVN no valsts budžeta. Lai gan normatīvais akts²⁷⁰ nosaka kritērijus nodokļu maksātāju atbilstības izvērtēšanai pirms viņu reģistrēšanas PVN maksātāju reģistrā, VID nodokļu maksātāju atbilstību šiem kritērijiem novērtē formāli un gadījumos ar līdzvērtīgiem nosacījumiem pieņem atšķirīgus lēmumus.

Par PVN maksātāju reģistrē fiziskās un juridiskās personas, personālsabiedrības, personu grupas pilnvaroto fizisko personu, PVN grupu un fiskālo pārstāvi, pirms tas veic ar nodokli apliekamos darījumus, saņem pakalpojumus iekšzemē un sniedz pakalpojumus, kuru sniegšanas vieta ir cita dalībvalsts²⁷¹.

VID nodokļu maksātāju PVN maksātāju reģistrā reģistrē²⁷², pamatojoties uz reģistrācijas iesniegumu, ko iesniedz VID vai Uzņēmumu reģistrā vienlaikus ar pieteikumu par komersanta ierakstīšanu komercreģistrā.

Nodokļu maksātāju VID PVN maksātāju reģistrā neregistrē²⁷³, ja pastāv vismaz viens no šādiem apstākļiem: – nodokļu maksātājs nesniedz pieprasīto informāciju vai sniedz nepamatotu vai nepatiesu informāciju, nav sasniedzams tā norādītajā juridiskajā adresē vai deklarētās dzīvesvietas adresē vai arī šī adrese faktiski nepastāv vai adrese atbilst riska adreses nosacījumiem, nodokļu maksātājam vai tā amatpersonai, prokūristam vai pilnvarotai personai, kas ir Latvijas Republikas rezidenti, Latvijā nav deklarētās dzīvesvietas adreses, nodokļu maksātāja – juridiskās personas amatpersona vai nodokļu maksātājs – fiziskā persona ir iekļauta riska personu sarakstā, nodokļu maksātājam ir apturēta saimnieciskā darbība.

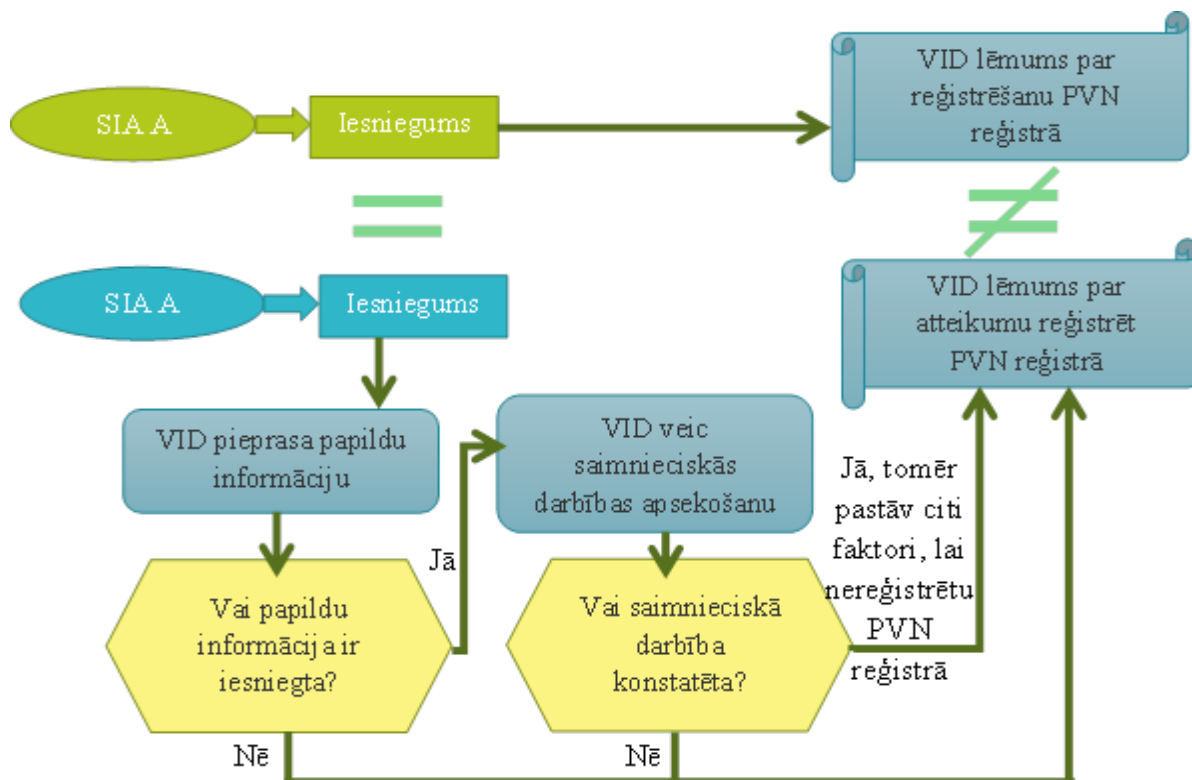
Savukārt atkārtoti²⁷⁴ VID PVN maksātāju reģistrā nodokļu maksātāju reģistrē, ja nodokļu maksātājs iesniedz iepriekš neiesniegto pieprasīto informāciju un neiesniegtās deklarācijas, samaksā valsts budžetā maksājamās nodokļa summas un nokavējuma naudas, precizē datus par juridisko adresi vai deklarēto dzīvesvietu, VID atjauno saimniecisko darbību un juridiskās personas amatpersonas vai fiziskās personas izslēdz no riska personu saraksta.

Pēc reģistrācijas iesnieguma saņemšanas no nodokļu maksātāja VID piecu darba dienu laikā jāpieņem lēmums²⁷⁵ par nodokļa maksātāja reģistrāciju VID PVN maksātāju reģistrā vai lēmums atteikt reģistrāciju.

Ja VID pēc reģistrācijas iesnieguma saņemšanas no nodokļa maksātāja ir pieprasījis papildu informāciju, tad VID lēmumu²⁷⁶ par nodokļa maksātāja reģistrāciju VID PVN maksātāju reģistrā vai lēmumu par atteikumu reģistrēt pieņem piecu darba dienu laikā pēc pieprasītās informācijas saņemšanas.

Revīzijā konstatēts, ka VID lēmumu par nodokļa maksātāja reģistrēšanu PVN maksātāju reģistrā vai lēmumu atteikt reģistrēšanu pieņem laikus, normatīvajā aktā²⁷⁷ noteiktajā termiņā – piecu darba dienu laikā pēc iesnieguma vai pieprasītās informācijas saņemšanas. Tomēr VID vienādos faktiskajos apstākļos dažādiem nodokļu maksātājiem pieņem atšķirīgus lēmumus par nodokļu maksātāja reģistrēšanu PVN maksātāju reģistrā (skatīt 31.attēls un 8.pielikums).

Revīzijā, izlases veidā pārbaudot 102 gadījumus, kad nodokļu maksātājs iesniedzis iesniegumu reģistrēšanai PVN reģistrā (52 no lēmumiem par reģistrēšanu PVN maksātāju reģistrā, 50 – no lēmumiem par atteikumu reģistrēt PVN maksātāju reģistrā), konstatēts, ka 60 gadījumos nodokļu maksātājs sniedzis vien minimālu informāciju. VID 34 no tiem (65,4% gadījumu), nepieprasot papildu informāciju, reģistrēja PVN maksātāju reģistrā, bet 26 nodokļu maksātājiem (52% gadījumu) VID pieprasījis papildu informāciju un pēc tās izskatīšanas vai nesaņemšanas atteicis reģistrāciju PVN maksātāju reģistrā.

31.attēls Vai VID lēmumi par reģistrēšanu PVN maksātāju reģistrā pie līdzvērtīgiem nosacījumiem ir vienādi?

Visos gadījumos, kad nodokļu maksātāji reģistrēti PVN maksātāju reģistrā, VID veicis papildu pārbaudi, lai pārliecinātos, ka nodokļu maksātāji pēc reģistrācijas PVN maksātāju reģistrā reāli veic saimniecisko darbību un godprātīgi maksā nodokļus.

Revīzijas laikā konstatēts, ka no izlasē iekļautajiem 52 gadījumiem, kad nodokļu maksātājs reģistrēts PVN maksātāju reģistrā, VID, uzraugot nodokļu maksātāju pēc tā reģistrācijas, veicis nepieciešamās darbības, lai uz 2016.gada 20.jūliju četrus negodprātīgos nodokļu maksātājus izslēgtu no PVN maksātāju reģistra (skatīt 11.tabula).

11.tabula Vai nodokļu maksātāji, kas 2015.gadā ir reģistrēti VID PVN reģistrā, arī 2016.gadā ir PVN maksātāji?

Nodokļu maksātājs	Reģistrēts PVN reģistrā	Izslēgts no PVN reģistra	Informācija reģistrācijas iesniegumā
SIA G	20.05.2015.	25.04.2016.	Minimāla un papildus nav pieprasīta
SIA F	03.06.2015.	03.06.2016.	Minimāla un papildus nav pieprasīta
SIA D	12.03.2015.	02.06.2016.	Pilnīga
SIA H	23.09.2015.	11.07.2016.	Pilnīga

Ieteikums

Lai mazinātu risku, ka PVN maksātāju reģistrā tiek reģistrēti riskanti komersanti, un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret PVN maksātājiem, VID pilnveidot PVN maksātāju reģistrēšanas procesu, nodrošinot, ka pie līdzvērtīgiem nosacījumiem PVN maksātāju reģistrēšanā VID rīkojas identiski un tiek pieņemti vienādi lēmumi.

3.8. Komercesabiedrību vienkāršotā likvidācija

Lai gan normatīvie akti paredz savlaicīgu tādu komercesabiedrību likvidāciju, kas faktiski neveic saimniecisko darbību, tomēr Uzņēmumu reģistra nepietiekamu darbību rezultātā šādas komercesabiedrības turpina pastāvēt un var tikt izmantotas noziedzīgu darījumu veikšanā, tai skaitā PVN izkrāpšanā no valsts. Revīzijā noskaidrots, ka uz 2016.gada 27.janvāri 17,8% no kopējā komercreģistrā reģistrēto subjektu skaita jeb 31 644 komercesabiedrības neveica legālu saimniecisko darbību, tomēr nav likvidētas.

Sākot ar 2013.gadu, kad tika izdarīti grozījumi Komerclikumā²⁷⁸, gan Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs (turpmāk - UR), gan VID var pieņemt lēmumu par sabiedrības saimnieciskās darbības izbeigšanu (skatīt 32.attēls).

Sabiedrības darbību var izbeigt	
Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs	Valsts ieņēmumu dienests
ja sabiedrības valdei ilgāk par trim mēnešiem nav pārstāvības tiesību un sabiedrība triju mēnešu laikā pēc rakstveida brīdinājuma saņemšanas nav novērsusi norādīto trūkumu.	- sabiedrība viena mēneša laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas nav iesniegusi gada pārskatu un kopš pārkāpuma izdarīšanas ir pagājuši vismaz seši mēneši; - sabiedrība viena mēneša laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas nav iesniegusi nodokļu likumos paredzētās deklarācijas par sešu mēnešu periodu; - sabiedrības darbība ir apturēta, pamatojoties uz nodokļu administrācijas lēmumu, un sabiedrība triju mēnešu laikā pēc tās darbības apturēšanas nav novērsusi norādīto trūkumu.

32.attēls Kādā gadījumā var izbeigt saimniecisko darbību?

Lai nepārkāptos iestāžu funkcijas, ir noteikts²⁷⁹, ka VID nevar apturēt komercsabiedrības saimniecisko darbību, ja komercsabiedrībai ilgāk nekā trīs mēnešus nav pārstāvības tiesību. Šādā gadījumā VID nosūta informāciju UR, bet UR pieņem lēmumu²⁸⁰ par komercsabiedrības darbības izbeigšanu.

UR jau ilgāku laika periodu²⁸¹ strādā pastiprinātas intensitātes apstākļos, jo darba apjoms ir būtiski pieaudzis. Piemēram, 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, darba apjoms palielinājies par 45%, sagatavojot brīdinājumus komercsabiedrībām, kurām ilgāk par trim mēnešiem nav pārstāvības tiesību, un par 130%, pieņemot lēmumus izbeigt komercsabiedrības darbību. Faktiski, lai nodrošinātu iepriekš minēto lēmumu izpildi un ierakstītu komercreģistrā ziņas par komercsabiedrības darbības izbeigšanu, UR darba apjoms ir palielinājies trīs reizes.

Pēc UR datiem uz 2016.gada 27.janvāri 17,8% no visiem komercreģistrā reģistrētajiem tiesību subjektiem jeb 31 644²⁸² komercsabiedrības bija tādas, kas būtu izslēdzamas vienkāršotās likvidācijas kārtībā. No tām 4478 komercsabiedrībām ilgāk par trim mēnešiem nebija pārstāvniecības tiesību un 27 166 komercsabiedrībām nebija nevienas aktuālas amatpersonas. 2015.gadā UR²⁸³ nosūtīja 6129 brīdinājumus komercsabiedrībām, kuru valdēm ilgāk nekā trīs mēnešus nebija pārstāvības tiesību, 3003 gadījumos tika pieņemts lēmums par komercsabiedrības darbības izbeigšanu, bet tikai 2815 gadījumos komercsabiedrībām darbība tiešām tika izbeigta.

Lai revīzijā novērtētu VID aktivitātes komersantu, kuri faktiski neveic saimniecisko darbību, darbības savlaicīgai apturēšanai, nejaušās izlases veidā tika pārbaudīti 35 gadījumi, kuros komersanta darbība atbilst kritērijiem saimnieciskās darbības izbeigšanai (nodokļu maksātājs neiesniedz nodokļu deklarācijas, ir reģistrēts riska adresē, neatsaucās uz VID aicinājumiem u.c.).

Revīzijā konstatēts, ka no izlasē iekļautajiem 35 gadījumiem astoņos komercsabiedrībai ilgāk nekā trīs mēnešus nav bijis pārstāvības tiesību. VID visos gadījumos ir informējis UR, bet tikai vienā gadījumā

UR ir uzsācis komercsabiedrības likvidācijas procesu. Pārējos gadījumos lēmuma pieņemšana kavējusies – pat līdz vienam gadam. Revīzijas laikā UR lēmumu²⁸⁴ par komercsabiedrības darbības izbeigšanu pieņēma vēl četros gadījumos, jo Valsts kontrole lūdza par tiem papildu informāciju.

Ieteikums

Lai novērstu risku, ka neaktīvas komercsabiedrības tiek izmantotas noziedzīgiem nodarījumiem, Finanšu ministrijai sadarbībā ar Tieslietu ministriju un UR veikt nepieciešamās darbības nodokļu maksātāju savlaicīgai izslēgšanai no valsts reģistriem, nodrošinot ka valsts reģistros pieejama informācija tikai par komercsabiedrībām, kas faktiski veic komercdarbību.

Ieteikums netika saskaņots. Finanšu ministrija neatbalsta sniegto ieteikumu, skaidrojot, ka darbības ieteikuma ieviešanai ir citu ministriju/iestāžu kompetences jautājumi.

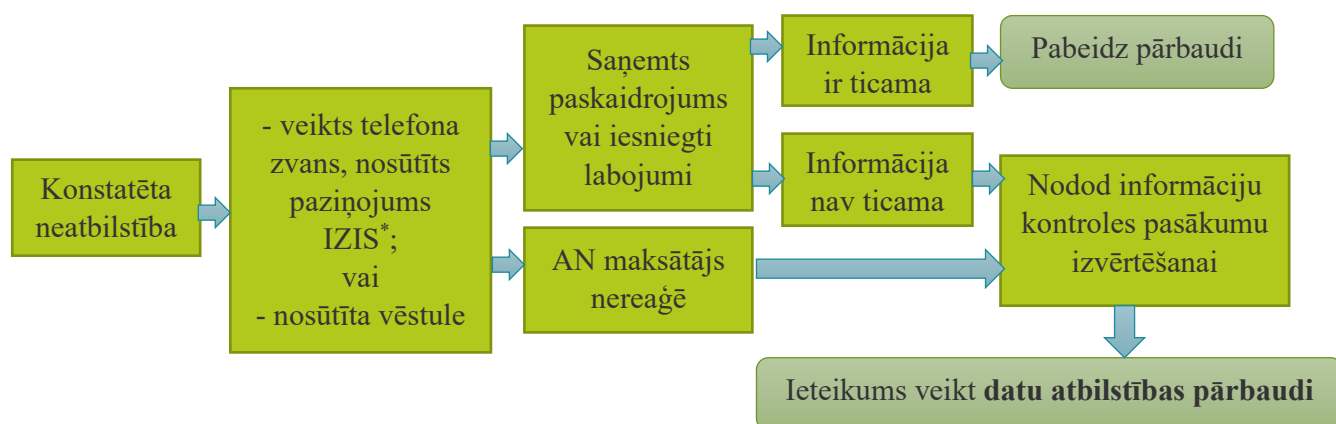
3.9. Akcīzes nodokļa administrēšana

VID kontrolē akcīzes nodokļa iekasēšanu un akcīzes preču apriti, tomēr revīzijā konstatēti daži trūkumi kontroles darba procesa organizēšanā:

- laikā netiek nodrošināts, ka VID rīcībā esošā informācija par akcīzes nodokļa deklarācijās un aprites pārskatos nodokļa maksātāju deklarēto akcīzes nodokli ir pareiza, kā rezultātā nav iespējams veikt nodokļa nenomaksāšanas riska ticamu izvērtēšanu;
- lai gan VID ir pieejamas trīs informācijas sistēmas nodokļu maksātāju saimnieciskās darbības risku identificēšanai un analīzei, tomēr neviena no tām netiek lietota risku noteikšanai fizisko personu akcīzes nodokļa jomā. Savukārt komersantiem veiktās risku novērtēšanas akcīzes jomā rezultāti netiek izmantoti kontroles pasākumu plānošanai un veikšanai, līdz ar to riskantākie komersanti netiek kontrolēti.

3.9.1. Akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto datu ticamības novērtēšana

VID Akcīzes preču aprites daļa (turpmāk – APAD) veic kontroles pasākumus akcīzes preču aprites jomā, lai kontrolētu akcīzes nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas pareizību (pilnīgu iekasēšanu), tajā skaitā veic nodokļu maksātāju deklarēto datu kvalitātes pārbaudi un datu ticamības novērtējumu akcīzes nodokļa deklarācijās un akcīzes preču aprites pārskatos deklarētajiem datiem. Konstatējot datu neatbilstības, VID APAD veic saraksti ar nodokļu maksātājiem. Tomēr, ja nodokļu maksātāji neatbilstības nav novērsuši un tās ietekmē nodokļa aprēķinu, VID APAD uzdevums ir informēt VID Nodokļu kontroles pārvaldi par datu ticamības novērtējuma rezultātiem (skatīt 33.attēls)²⁸⁵.

*VID Izziņu informācijas sistēma, kuru nodokļu administrācija izmanto saziņai ar nodokļu maksātāju

33.attēls Kā VID tiek veikts datu ticamības novērtējums?

Lai pārliecinātos, ka nodokļu maksātāji akcīzes nodokli aprēķina pareizi²⁸⁶, VID Nodokļu kontroles pārvalde izvērtē datu atbilstības pārbaudes veikšanas nepieciešamību, ņemot vērā VID rīcībā esošo informāciju, nodokļu maksātāju deklarētos datus un VID APAD sniegto informāciju par datu ticamības novērtējuma rezultātiem. Ja VID APAD nesniedz informāciju VID Nodokļu kontroles pārvaldei par datu ticamības pārbaudes pabeigšanu, nodokļu maksātājam datu atbilstības pārbaude netiek veikta un netiek kontrolēta pareiza akcīzes nodokļa aprēķināšana un maksāšana valsts budžetā.

Revīzijā konstatēts, ka VID 64 nodokļu maksātāju 152 akcīzes nodokļa deklarācijās par 2015.gadu identificēja starpības starp deklarācijās un akcīzes preču aprites pārskatos deklarētajiem datiem un uzsācis datu ticamības novērtēšanas pārbaudi²⁸⁷.

Revīzijā, atlasot visas 2015.gada akcīzes nodokļa deklarācijas, kurām uz 2016.gada jūniju VID informācijas sistēmā netika ievadīta informācija par datu ticamības novērtējuma pabeigšanu (28 no 152 deklarācijām), konstatēts, ka VID APAD ilgstoši nav nodrošinājusi datu ticamības novērtējuma rezultātā konstatēto neatbilstību novēršanu (skatīt 12.tabula), lai gan VID APAD datu ticamības novērtējums jāveic mēneša laikā no akcīzes nodokļa deklarācijas un aprites pārskatu iesniegšanas²⁸⁸.

12.tabula Kādā periodā Datu ticamības novērtēšanas laikā izvērtētas neatbilstības?

Periods	4 līdz 6 mēneši	7 līdz 9 mēneši	10 līdz 13 mēneši	Vairāk nekā 14 mēneši (izvērtēts revīzijas laikā)
Deklarāciju skaits	6	6	9	7
Nodokļu maksātāju skaits	4	4	3	1

Konkrētajā gadījumā, kur viena nodokļu maksātāja septiņām deklarācijām vairāk kā gadu nav pabeigta datu ticamības pārbaude, VID skaidroja, ka APAD ir paļāvusies, ka nodokļu maksātājs pats novērsīs neprecizitātes, par kurām tas tika informēts. Bet nodokļu maksātājs, nesniedzot precizēto deklarāciju, nākamās akcīzes nodokļa deklarācijas vai aprites pārskatus iesniedza ar līdzīgām kļūdām. Tā rezultātā VID informācijas sistēmās neprecīzās informācija dēļ VID nav varējis objektīvi izvērtēt nodokļu maksātājam piemītošos nodokļu nenomaksāšanas riskus un nepieciešamos kontroles pasākumus. Revīzijas laikā VID APAD par šo nodokļu maksātāju informāciju nosūtīja VID Nodokļu kontroles pārvaldei datu atbilstības pārbaudes veikšanai.

3.9.2. Akcīzes preču aprites kontrole

Saskaņā ar Saimnieciskā gada pārskatu par 2015.gadu²⁸⁹ akcīzes nodokļa ieņēmumi valsts budžetā ir 796,3 milj. EUR, tajā skaitā 53,8% (428,3 milj. EUR) veido akcīzes nodokļa ieņēmumi no naftas produktiem²⁹⁰. Akcīzes nodoklis naftas produktiem tika iekasēts par Latvijā patēriņam nodotajiem 1 259,8 tūkst. tonnu naftas produktu, tajā skaitā 144,7 tūkst. tonnu naftas produktu, kuriem piemēro atbrīvojumu no akcīzes nodokļa vai atvieglojumus (samazinātu likmi)²⁹¹.

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai²⁹² 2015.gadā 3016 nodokļu maksātāji varēja iegādāties 188,5 tūkst. tonnu naftas produktu, piemērojot atbrīvojumu vai atvieglojumu no akcīzes nodokļa, izmantojot VID attiecīgi izsniegtās 3417 izziņas²⁹³.

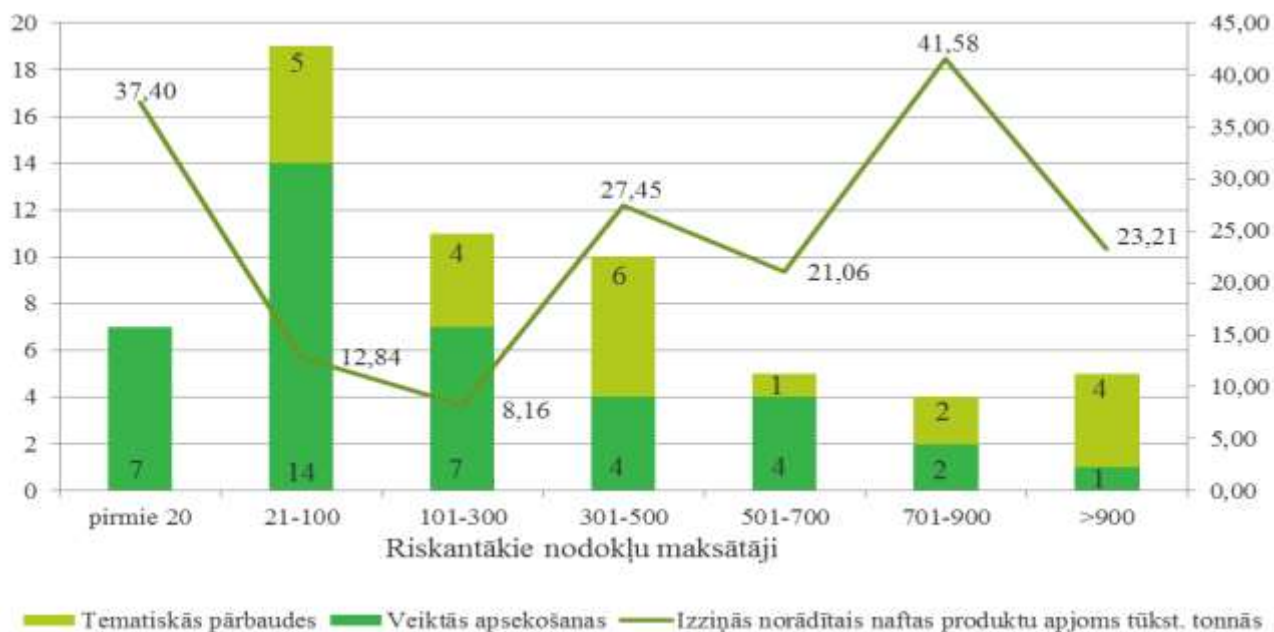
VID veic kontroles pasākumus akcīzes preču aprites jomā²⁹⁴, tajā skaitā naftas produktiem, kurus atbrīvo no akcīzes nodokļa un kuriem piemēro samazinātu likmi²⁹⁵, lai pēc iespējas ātrāk un efektīvāk pārbaudītu tos nodokļu maksātājus, kuriem riska analīzes rezultātā konstatēts visaugstākais risks²⁹⁶. Kontroles pasākumu plānošanai VID rīcībā ir vairākas savstarpēji nesaistītas risku analīzes sistēmas – ESKORT, RASA un Akcīzes risku analīzes sistēma²⁹⁷.

Lai pārliecinātos, ka VID kontrolē akcīzes nodokļa atbrīvojumu un atvieglojumu piemērošanas pamatotību, revīzijā tika veiktas pārbaudes par VID veiktajiem kontroles pasākumiem nodokļu maksātājiem, kuri 2015.gada laikā varēja iegādāties naftas produktus, piemērojot samazinātu akcīzes nodokļa likmi vai atbrīvojumu no tā.

Revīzijas laikā VID iesniedza²⁹⁸ sarakstu, kurā nodokļu maksātāji sakārtoti pēc tiem piešķirtajiem riska punktiem pa mēnešiem – saraksta augšgalā ir nodokļu maksātāji, kuriem ir identificēti vislielākie nodokļu nenomaksāšanas riski, bet apakšā – ar viszemākajiem riskiem.

Revīzijā tika konstatēts:

- ❖ fiziskām personām VID riska informācijas sistēmās netiek analizēti ar akcīzes nodokli saistītie riski, kā rezultātā 2015.gadā VID nav veicis kontroles pasākumus pie fiziskajām personām, kurām 2015.gadā bija spēkā izziņa par tiesībām iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus (izmantošanai par kurināmo) vai eļļas atkritumus (izmantošanai par kurināmo);
- ❖ kontroles pasākumi pārsvarā tiek veikti komersantiem, kuri atrodas saraksta lejasgalā, tātad – nav paši riskantākie (skatīt 34.attēls), lai gan kā pamatojums kontroles pasākumam tiek norādīta riska analīze;
- ❖ saraksta pirmajiem 20 riskantākajiem komersantiem kontroles pasākumi aprobežojas ar septiņu komersantu apsekošanu – četriem komersantiem VID veica apsekošanu, lai pārliecinātos par naftas produktu marķēšanu, bet trīs komersanti tematiskās pārbaudes laikā nav veikušas saimniecisko darbību, tāpēc VID aizpildījis apsekošanas aktu.

34.attēls VID veiktie kontroles pasākumi komersantiem, kuriem izsniegtas izziņas par tiesībām iegādāties naftas produktus ar atbrīvojumu vai ar atvieglojumu no akcīzes nodokļa

Ieteikumi

Lai veicinātu, ka nodokļu maksātāji pareizi deklarē akcīzes nodokļa aprēķinu un veic maksājumus valsts budžetā atbilstošā apmērā, VID nodrošināt, ka APAD datu ticamības novērtējumu veic noteiktajā termiņā un informāciju savlaicīgi nodod VID Nodokļu kontroles pārvaldei datu atbilstības pārbaudes uzsākšanai.

Lai uzlabot VID kontroles pasākumu procesu akcīzes nodokļa administrēšanas jomā, VID izvērtēt vai riska analīzes informācijas sistēmas tiek izmantotas pilnvērtīgi un efektīvi un nodrošināt, ka:

- ❖ kontroles pasākumi tiek veikti nodokļu maksātājiem ar augstāko akcīzes preču aprites risku atbilstoši konkrētajai akcīzes preču aprites jomai;
- ❖ tiek veikts kontroles pasākumu veikšanas nepieciešamības izvērtējums fiziskajām personām, kurām VID ir izsniedzis izziņas ar iespēju iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus (izmantošanai par kurināmo) vai eļļas atkritumus (izmantošanai par kurināmo).

4.daļa – Pašvaldību gada pārskati

Augsta prioritāte

Kļūdas un neatbilstības norāda uz būtiskiem trūkumiem gada pārskatā; revidējamai vienībai tiks sniegts modificēts atzinums un/vai konstatējumi neietekmē finanšu pārskatu, bet ir būtiski pēc rakstura un nozīmīgi revidējamās vienības darbībai, lai Valsts kontrole uz to vērstu Saeimas un sabiedrības uzmanību.

4.1. Pārskata daļa – Ilgtermiņa ieguldījumi

Saskaņā ar “Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī” bilances posteņa “Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtība 2015.gada sākumā bija 8 132 milj. EUR jeb 96%, bet gada beigās – 8 111,2 milj. EUR jeb 96% no bilances aktīvu kopsummas.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa “Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtība pārskata gada sākumā bija 5 658,6 milj. EUR jeb 70% un pārskata gada beigās – 5 574,1 milj. EUR jeb 69% no visu pašvaldību bilances posteņa “Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtības.

4.1.1. Zeme, ēkas un būves

Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par zemi, ēkām un būvēm nav patiesa un salīdzināma, jo zemes, ēku un būvju vērtība gada sākumā ir nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. EUR un gada beigās – vismaz par 73,4 milj. EUR.

Lai gan valsts reģistriem ir jānodrošina sabiedrība ar aktuālu informāciju par visiem valsts teritorijā esošiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, valsts reģistru lietotājiem nav pieejama kvalitatīva, aktuāla un skaidri saprotama informācija, tajā skaitā pārskata gada inventarizācijas veikšanai, kas ietekmē arī Saimnieciskā gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti.

Saskaņā ar “Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī” bilances posteņa “Zeme, ēkas un būves” vērtība pārskata gada sākumā bija 5 782,3 milj. EUR jeb 68% no bilances aktīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 5 813, 5 milj. EUR jeb 69% no bilances aktīvu kopsummas.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa “Zeme, ēkas un būves” vērtība pārskata gada sākumā bija 3 902,8 milj. EUR jeb 67% no visu pašvaldību bilances posteņa “Zeme, ēkas un būves”

vērtības un pārskata gada beigās bija 3 857,2 milj. EUR jeb 66% no visu pašvaldību bilances posteņa “Zeme, ēkas un būves” vērtības.

Veicot revīzijas procedūras izlasē iekļautajās 29 pašvaldībās, tajā skaitā izvērtējot pašvaldību grāmatvedības datu salīdzināšanu ar kadastra IS datiem, ir konstatēts, ka **pārskata gada sākumā**:

- ❖ bilances posteņa “Zeme, ēkas un būves” vērtība ir **nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. EUR**, jo:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Neuzrādīta zemes vienība	2 jeb 7% no izlasē iekļautajām	Viena pašvaldība ²⁹⁹ grāmatvedības uzskaitē nav uzrādījusi vismaz vienu zemes vienību 782 m ² platībā un 945 <i>euro</i> kadastrālajā vērtībā. Viena pašvaldība ³⁰⁰ grāmatvedības uzskaitē nav uzrādījusi vismaz 155 zemes vienības 11,8 milj. EUR kadastrālajā vērtībā.
Apģrozāmie līdzekļi klasificēti kā ilgtermiņa ieguldījumi	1	Viena pašvaldība ³⁰¹ grāmatvedības uzskaitē ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā ir uzrādījusi atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus 213 <i>euro</i> vērtībā, nepamatoti palielinot ilgtermiņa ieguldījumu vērtību.
Divkārsā apmērā uzskaitītas ēkas un būves	4 jeb 14% no izlasē iekļautajām	Viena pašvaldība ³⁰² inženierbūvi 23 tūkst. EUR vērtībā grāmatvedības uzskaitē ir uzskaitījusi divas reizes. Trīs pašvaldības ³⁰³ grāmatvedības uzskaitē transporta būves ir uzrādījušas divkārsā apmērā, nepamatoti palielinot transporta būvju vērtību par 554,9 tūkst. EUR, jo: ▪ pamatojoties uz domes rīkojumu, neizvērtējot grāmatvedības uzskaitē jau esošās transporta būves, ir vēlreiz ņemtas grāmatvedības uzskaitē transporta būves 491,9 tūkst. EUR vērtībā; ▪ grāmatvedības uzskaitē jau esoša iela 27,5 tūkst. EUR vērtībā ir atkārtoti ņemta grāmatvedības uzskaitē; ▪ četri tilti 35,5 tūkst. EUR vērtībā ir atkārtoti ņemti grāmatvedības uzskaitē.
Nav identificējamās transporta būves	7 jeb 24% no izlasē iekļautajām	Septiņas pašvaldības ³⁰⁴ grāmatvedības uzskaitē pārskata perioda sākumā ir uzrādījušas 27 ceļus un ielas ar kopējo uzskaites vērtību 559,8 tūkst. EUR, kas nav identificēti Ceļu sarakstā, savukārt 30 ceļi un ielas ar kopējo garumu 23,481 km ir uzrādīti Ceļu sarakstā, bet nav identificēti grāmatvedības uzskaitē kontā “1213 Transporta būves”.
Kapitalizētas uzturēšanas izmaksas	1	Viena pašvaldība ³⁰⁵ ir iekļāvusi pamatlīdzekļa vērtībā jeb kapitalizējusi izmaksas, kas radušās, saglabājot vai uzturot transporta būvju esošo stāvokli, kā arī remontējot vai labojot tās, nepamatoti palielinot ilgtermiņa ieguldījuma vērtību vismaz par 21,8 tūkst. EUR
Palielināta vai samazināta posteņa vērtība	1	Viena pašvaldība ³⁰⁶ grāmatvedības uzskaitē uzrādīto transporta būvju bilances vērtību bez pamatojuma ir palielinājusi par 1,3 milj. EUR un laika posmā no 2014.gada 1.novembra līdz 2015.gada 30.septembrim ir nepamatoti aprēķinājusi transporta būvju nolietojumu 20,6 tūkst. EUR, jo: ▪ 2014.gadā 28.oktobrī grāmatvedības uzskaitē ir ņemti 36 ceļi 1,3 milj. EUR vērtībā, tiem nosakot jauna pamatlīdzekļa nolietojuma normu, lai gan ceļi jau bija ņemti grāmatvedības uzskaitē 2005.gada 31.decembrī (vienā summā 2 milj. EUR vērtībā, nenodrošinot analītisko uzskaiti un nosakot nolietojuma normu 20% gadā) un laika posmā no 2006.gada līdz 2010.gadam ceļu uzskaites vērtība bija amortizēta līdz “0” atlikušajai vērtībai (2014.gada 28.oktobrī transporta būvju uzskaites vērtība 2 milj. EUR un uzkrātais nolietojums 2 milj. EUR ir izslēgts no grāmatvedības uzskaites); ▪ turklāt 2005.gada 31.decembrī uzskaitē ņemto transporta būvju uzskaites vērtība bija nepamatoti palielināta par 574,6 tūkst. EUR, jo 4 tilti, 12 inženierbūves 508,3 tūkst. EUR kopējā vērtībā un ceļš 66,3 tūkst. EUR

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
		vērtībā bija uzrādīts divas reizes, laika posmā no 2006.gada līdz 2010.gadam nepamatoti ietekmējot pašvaldības ieņēmumu un izdevumu apmēru.
	20 jeb 69% no izlasē iekļautajām	20 pašvaldības ³⁰⁷ zemes īpašumu vērtību grāmatvedības uzskaitē nav samazinājušas par atsavināto zemes īpašumu domājamo daļu vērtību 1,4 milj. EUR apmērā.
Uzrādītas citām juridiskām personām piederošas ēkas	1	Viena pašvaldība ³⁰⁸ grāmatvedības uzskaitē ir uzrādījusi 10 citai juridiskai personai piederošas ēkas 85 milj. EUR bilances vērtībā.
	1	Viena pašvaldība ³⁰⁹ zemi nav uzrādījusi atbilstoši 2010.gada 1.novembra kadastrālajai vērtībai, palielinot zemes vērtību par 3 tūkst. EUR
	10 jeb 34% no izlasē iekļautajām	10 pašvaldības ³¹⁰ kopsummā par 120,3 tūkst. EUR ir uzrādījušas mazāku zemes uzskaites vērtību.
	6 jeb 21% no izlasē iekļautajām	Sešas pašvaldības ³¹¹ dzīvojamo ēku bilances vērtību nepamatoti palielinājušas vismaz par 11,4 tūkst. EUR.
	1	Viena pašvaldība ³¹² 5 dzīvokļiem dzīvokļu vērtību palielinājusi par zemes gabalu vērtību.

- ❖ 24 pašvaldībās no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām **pārskata gada sākumā** nav ievērotas normatīvo aktu prasības zemes, ēku un būvju uzskaitē, jo:

Konstatētā neatbilstība	Neatbilstības izklāsts
Nav pārvērtēta zeme 2010.gada 1.novembra kadastrālajā vērtībā	7 jeb 24% no izlasē iekļautajām Sešas pašvaldības ³¹³ jeb 25% no 24 pašvaldībām, kuru zemes uzskaites vērtība pārskata gada sākumā bija 19,1 milj. EUR, nav veikušas zemes pārvērtēšanu kadastrālajā vērtībā 2010.gada 1.novembrī ³¹⁴ , tajā skaitā: - divas pašvaldības³¹⁵ 2010.gadā nav veikušas zemes pārvērtēšanu; - četras pašvaldības³¹⁶ zemes pārvērtēšanu ir veikušas daļēji.
Nav pārvērtēta zeme pilnā apmērā	viena pašvaldība ³¹⁷ Nav veikusi zemes pārvērtēšanu pēc kadastrālajām vērtībām 2010.gada 1.novembrī apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaitītajai zemei (iepriekš saskaņojot uzskaites kārtību ar Valsts kases atbildīgo darbinieku).
Nav veikta nekustamā īpašuma objektu salīdzināšana ar kadastra IS datiem	16 jeb 55% no izlasē iekļautajām Deviņas pašvaldības ³¹⁸ nav veikušas zemes īpašumu, kuru zemes uzskaites vērtība ir 30,6 milj. EUR (bilances vērtība 30,5 milj. EUR), salīdzināšanu ar Kadastra informācijas sistēmas reģistra aktualizētajiem datiem 2014.gada 31.decembrī, tajā skaitā: - sešas pašvaldības³¹⁹ zemes salīdzināšanu nav veikušas pēc būtības; - trīs pašvaldības³²⁰ zemes salīdzināšanu ir veikušas daļēji vai nepilnīgi. 15 pašvaldības ³²¹ jeb 63% no 24 pašvaldībām, veicot 2014.gada slēguma inventarizāciju, datus par ēkām un būvēm 164,9 milj. EUR uzskaites vērtībā (131,4 milj. EUR bilances vērtībā) nav salīdzinājušas ar Kadastra IS reģistra aktualizētajiem datiem.
Palielināta vai samazināta posteņa vērtība	8 jeb 28% no izlasē iekļautajām Sešas pašvaldības ³²² nav vērtējušas ēku un būvju vērtības būtiska samazinājuma pazīmes. Piecas pašvaldības ³²³ , kuru dzīvojamo un nedzīvojamo ēku kopējā uzskaites vērtība ir 41,9 milj. EUR (bilances vērtība 33,2 milj. EUR), gada pārskatā un grāmatvedības uzskaitē ir uzrādījušas citām fiziskām un juridiskām personām piederošus nekustamos īpašumus, nepamatoti palielinot ilgtermiņa ieguldījumu vērtību.
Analītiskās uzskaites neesamība un klasifikācijas kļūdas	20 jeb 69% no izlasē iekļautajām Viena pašvaldība ³²⁴ zemes vienībām ar īpašumtiesību statusu „Tiesiskais valdītājs”, kuru kopējā uzskaites vērtība 965,1 tūkst. EUR, nav nodrošinājusi analītisko uzskaiti. 10 pašvaldības ³²⁵ nav nodrošinājušas ēku un būvju analītisko uzskaiti, turklāt

Konstatētā neatbilstība		Neatbilstības izklāsts
		viena pašvaldība³²⁶ dzīvojamo ēku ir uzskaitījusi kopā ar zemi vienā pamatlīdzekļa uzskaites kartītē; Četras pašvaldības³²⁷ nav nodrošinājušas inženierbūvju analītisko uzskaiti, piemēram: - trīs pašvaldības³²⁸ vienā pamatlīdzekļu kartītē ir uzrādījušas, piemēram, ūdenstorni, ūdens apgādes tīklus, ūdens atdzelzošanas iekārtu, kanalizācijas tīklus, akas, sūkņu staciju; atdzelzošanas staciju, kanalizācijas un ūdensvada inženiertīklus; - viena pašvaldība³²⁹ vienā pamatlīdzekļa kartītē ir uzrādījusi vairāku ielu dažādos laika periodos veikto apgaismojuma rekonstrukciju izdevumus; - trīs pašvaldības³³⁰ nav nodrošinājušas transporta būvju analītisko uzskaiti, jo grāmatvedības uzskaitē piecu tiltu vērtība vismaz 42,6 tūkst. EUR apmērā ir iekļauta ceļa vērtībā. Trīs pašvaldības³³¹ nav nodrošinājušas zemes vienību uzskaiti atbilstoši kadastra apzīmējuma numuriem. 14 pašvaldības³³² grāmatvedības uzskaitē nenodala pašu vajadzībām lietojamās ēkas un būves no izīrējamiem un iznomājamiem nekustamajiem īpašumiem. Četras pašvaldības³³³ Ceļu sarakstos ir uzrādījušas 24 tiltus, kas nav identificējami grāmatvedības uzskaitē. Divas pašvaldības³³⁴ atsavināšanai paredzētos nekustamos īpašumus, pamatojoties uz noslēgtajiem nomaksas pirkuma līgumiem, ir uzrādījušas gan krājumu kontā, kā atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, gan debitoru kontā, nepamatoti palielinot pašvaldības aktīvu vērtību, turklāt viena pašvaldība³³⁵ gada pārskatā debitoru prasības nav atbilstoši klasificējusi, ilgtermiņa un īstermiņa prasību sastāvā. Viena pašvaldība³³⁶ nekustamos īpašumus vismaz 12,2 tūkst. EUR vērtībā ir neatbilstoši klasificējusi, jo nedzīvojamo ēku vērtības sastāvā ir iekļauta inženierbūvju vērtība, klasifikācijas kļūdai ir ietekme arī uz aprēķināto nolietojumu; Trīs pašvaldības³³⁷ kontā "1213 Transporta būves" vismaz 302,3 tūkst. EUR kopējā vērtībā ir uzskaitījušas inženierbūves. Četras pašvaldības³³⁸ kontā "1218 Inženierbūves" 533 tūkst. EUR kopējā vērtībā ir uzskaitījušas dažādus neatbilstoši klasificētus pamatlīdzekļus, tajā skaitā: - viena pašvaldība³³⁹ – celiņus, laukumus un teritorijas labiekārtojumu ar kopējo uzskaites vērtību 50,2 tūkst. EUR; - trīs pašvaldības³⁴⁰ – ēkas ar kopējo uzskaites vērtību 4 tūkst. EUR, transporta būves ar kopējo uzskaites vērtību 23,8 tūkst. EUR
Neuzrāda uzskaites vērtību un nolietojuma normas pamatojošus dokumentus	17 jeb 59% no izlasē iekļautajām	13 pašvaldības³⁴¹ tikšanās laikā par izlasē iekļautajām ēkām un būvēm nevarēja uzrādīt vērtību un nolietojuma normu pamatojošus dokumentus 1,2 milj. EUR vērtībā. Piecas pašvaldības³⁴² izlasē iekļautajām inženierbūvēm 767,3 tūkst. EUR vērtībā nevarēja uzrādīt vai daļēji uzrādīja uzskaites vērtību pamatojošus dokumentus. Astoņas pašvaldības³⁴³ izlasē iekļautajām transporta būvēm 19,6 milj. EUR vērtībā nevarēja uzrādīt vai daļēji uzrādīja uzskaites vērtību pamatojošus dokumentus, no kurām viena pašvaldība³⁴⁴ izlasē iekļautajām transporta būvēm varēja uzrādīt uzskaites vērtību pamatojošus dokumentus tikai sākot no 2010.gada, jo attaisnojošus dokumentus par transporta būvēm ar kopējo uzskaites vērtību 17,3 milj. EUR, glabāja iestādes arhīvā piecus gadus.
Nepiemēro amortizēto izmaksu aizstāšanas metodi	19 jeb 66% no izlasē iekļautajām	13 pašvaldības³⁴⁵ rekonstrukcijas izdevumus ir iekļāvušas transporta būvju uzskaites vērtībā, nepiemērojot amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi. 16 pašvaldības³⁴⁶ rekonstrukcijas izdevumus ir iekļāvušas inženierbūvju uzskaites vērtībā, nepiemērojot amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi. Piecas pašvaldības³⁴⁷ rekonstrukcijas izdevumus ir iekļāvušas ēku un būvju uzskaites vērtībā, nepiemērojot amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi.
Kļūdaini veikta nolietojuma aplēse	18 jeb 62% no izlasē	11 pašvaldības ³⁴⁸ inženierbūvēm ir noteikušas neatbilstošas nolietojuma normas ³⁴⁹ .

Konstatētā neatbilstība	Neatbilstības izklāsts
iekļautajām	Viena pašvaldība ³⁵⁰ septiņām ielām un ceļiem ar uzskaites vērtību 38 tūkst. EUR kopš 2013. gada nav veikusi nolietojuma aprēķinu. Piecas pašvaldības ³⁵¹ nav pilnībā nodrošinājušas un septiņas ³⁵² pašvaldības tikai daļēji nodrošinājušas transporta būvju uzskaiti pa seguma veidiem un nepiemēro normatīvajā aktā noteiktās nolietojuma normas, ietekmējot pārskata perioda izdevumu atbilstošu uzrādīšanu.

Tā kā jau vairākus gadus, tajā skaitā pārskata gada sākumā, tika konstatētas būtiskas neatbilstības posteņa "Zeme, ēkas un būves" uzskaitē, kā arī ņemot vērā bilances posteņa lielo īpatsvaru pašvaldību aktīvu sastāvā, Valsts kontroles revidenti veica revīzijas procedūras visās 29 izlasē iekļautajās pašvaldībās, lai gūtu pārliecību, ka ilgtermiņa ieguldījumu postenis "Zeme, ēkas un būves" pārskata gada beigās ir uzrādīts pilnīgi, atbilstoši atzīts, novērtēts un klasificēts.

Pamatojoties uz identificētajiem riskiem, revīzijas laikā Valsts kontroles revidenti izlases veidā veica īpašu darījumu pārbaudi:

- ❖ novadu pašvaldībās – atlasot VZD Kadastra informācijas sistēmas datus katrā no izlasē iekļauto novadu pašvaldību administratīvi teritoriālajā vienībā daudzdzīvokļu mājas ar vislielāko platību, no tām katrā administratīvi teritoriālajā vienībā tika izvēlēta viena daudzdzīvokļu māja ar vislielāko dzīvokļu īpašumos nesadalīto domājamo daļu skaitu;
- ❖ pilsētu pašvaldībās (izņemot Rīgas pilsētas pašvaldību) – tāda paša veida īpašu darījumu pārbaudes, bet pārbaudāmo darījumu apjoms – 15 darījumi katrā pilsētas pašvaldībā;
- ❖ Rīgas pilsētas pašvaldībā – atlasot VZD Kadastra informācijas sistēmas datus 25 daudzdzīvokļu mājas ar vislielāko dzīvokļu īpašumos nesadalīto domājamo daļu skaitu, 251 zemes vienību ar noteiktiem atlases kritērijiem un 25 darījumus no grāmatvedības uzskaitē uzrādītajām daudzdzīvokļu mājām.

Veicot revīzijas procedūras izlasē iekļautajās 29 pašvaldībās, ir konstatēts, ka **pārskata gada beigās:**

- ❖ bilances posteņa "Zeme, ēkas un būves" vērtība ir **nepamatoti palielināta par 73,4 milj. EUR**, jo:

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
19 pašvaldības ³⁵³	Zemes īpašumu vērtība grāmatvedības uzskaitē nav samazināta par atsavināto zemes īpašumu domājamo daļu vērtību 629,7 tūkst. EUR apmērā.
9 pašvaldības ³⁵⁴	Zemes īpašumu vērtība uzrādīta mazākā vērtībā par 26,7 tūkst. EUR.
Viena pašvaldība ³⁵⁵	Viena pašvaldība ³⁵⁶ grāmatvedības uzskaitē nav uzrādījusi vismaz 157 zemes vienības 11,1 milj. EUR kadastrālajā vērtībā.
Viena pašvaldība ³⁵⁷	Zemes īpašumu vērtība uzrādīta mazākā vērtībā par 468,3 tūkst. EUR, no tās vērtības zemes īpašumi 370,5 tūkst. EUR apmērā uzskaitīti zembilancē.
Viena pašvaldība ³⁵⁸	Gada pārskatā uzrādīti citām fiziskām un juridiskām personām piederoši 10 ēku īpašumi 84,4 milj. EUR bilances vērtībā
4 pašvaldības ³⁵⁹	Ēku bilances vērtība nepamatoti palielināta par 11,1 tūkst. EUR.
Viena pašvaldība ³⁶⁰	Ēku vērtība nepamatoti samazināta par 239 euro.

- ❖ zembalances vērtība ir **nepamatoti palielināta vismaz par 491,7 tūkst. EUR**, jo:

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
Vienā pašvaldībā ³⁶¹	Zemes īpašumu vērtība zembalances postenī "Iespējamie aktīvi" nav samazināta par atsavināto zemes īpašumu domājamo daļu vērtību 431,8 tūkst. EUR apmērā. Zembalancē postenī "Iespējamie aktīvi" zemes īpašumi ir uzrādīti par 25,3 tūkst. EUR mazākā vērtībā.
Vienā pašvaldībā ³⁶²	Zembalances postenī "Zembalances aktīvi" ir uzrādīta citām fiziskām un juridiskām personām piederoša ēka un zemes īpašumi 85,2 tūkst. EUR kopējā vērtībā.

- ❖ 23 pašvaldības **pārskata gada beigās** nav ievērojušas normatīvo aktu prasības grāmatvedības uzskaitē un inventarizācijas veikšanā, jo:

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
Viena pašvaldība ³⁶³	Nav veikusi bilances posteņa "Zeme, ēkas un būves" (tajā skaitā transporta būves) inventarizāciju, jo nav veikta datu salīdzināšana ar Kadastra IS un LVC datiem (daļēja un nepilnīga datu salīdzināšana ar kadastra IS datiem ir veikta par īpašumā un valdījumā esošiem zemes īpašumiem).
Viena pašvaldība ³⁶⁴	2015.gadā nav veikusi transporta būvju inventarizāciju pilnā apjomā - nav veikta transporta būvju uzskaites datu salīdzināšana ar LVC, lai gan 2014.gadā revīzijā ir konstatēts, ka grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītie dati par transporta būvēm 598,9 milj. EUR apmērā nav salīdzināmi ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem.
Trīs pašvaldības ³⁶⁵	Nav veikušas transporta būvju 78,9 milj. EUR vērtībā inventarizāciju.
Viena pašvaldība ³⁶⁶	Lai gan ir veikusi transporta būvju inventarizāciju, dati salīdzināti ar attiecīgu valsts reģistru aktualizētajiem datiem un inventarizācijas rezultātā ir konstatētas būtiskas atšķirības (837 097 m ²), grāmatvedības uzskaitē nav veiktas izmaiņas, kas skar ielu platību un vērtības.
13 pašvaldības ³⁶⁷	Ir daļēji salīdzinājusi uzskaites datus par īpašumā vai valdījumā esošiem zemes un ēku īpašumiem ar attiecīgu valsts reģistru aktualizētajiem datiem.
15 pašvaldības ³⁶⁸	Inventarizācijas laikā nav noskaidrojušas visu starpību iemeslus un pilnā apjomā nav veikušas inventarizācijas rezultātu uzrādīšanu grāmatvedības reģistros. Pašvaldības plāno veikt padziļinātu izvērtēšanu, lai noskaidrotu to īpašuma piederību un veiktu datu precizēšanu grāmatvedības reģistros turpmākajos gados.
Viena pašvaldība ³⁶⁹	Lai gan ir veikusi inventarizāciju un dati ir salīdzināti ar attiecīgu valsts reģistru aktualizētajiem datiem, vadība nav apstiprinājusi inventarizācijas sarakstus, kā arī vadības rīkojumā par inventarizācijas rezultātu nav informācijas par nekustamā īpašuma ņemšanu uzskaitē vai platību precizēšanu.
Viena pašvaldība ³⁷⁰	Nav iesniegusi dokumentus, kas apliecinātu salīdzināšanas procesu ar valsts reģistriem, ir iesniegti tikai kopsavilkumi par konstatētajām starpībām. Veicot revīzijas procedūras ir konstatēti gadījumi, kad grāmatvedības uzskaitē zemes īpašumi nav uzskaitīti atbilstoši pašvaldības īpašumā esošo domājamo daļu vērtībai, un šīs atšķirības nav uzrādītas iesniegtajos datu salīdzināšanas kopsavilkumos.
Viena pašvaldība ³⁷¹	Zemes vērtību uzskaitē ir aktualizējusi saskaņā ar VZD datus norādīto kadastrālo vērtību 2013.gada 1.oktobrī.
Viena pašvaldība ³⁷²	Rīgas pilsētas pašvaldība privatizācijai nodotās dzīvojamās ēkas, ar tām saistītās palīgēkas un zemi 2015.gadā pārklasificējusi no pamatlīdzekļiem uz atsavināšanai paredzētiem krājumiem 20,4 milj. EUR apmērā un samazinājusi uzskaites vērtību līdz nulles vērtībai.
Viena pašvaldība ³⁷³	Nav veikusi zemes pārvērtēšanu pēc kadastrālajām vērtībām 2010.gada 1.novembrī apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaitītajai zemei (iepriekš saskaņojot uzskaites kārtību ar Valsts kases atbildīgo darbinieku).
Divas pašvaldības ³⁷⁴	Zemes pārvērtēšanu pēc kadastrālās vērtības 2010.gada 1.novembrī nav veikušas pilnā apmērā, t.i., visiem zemes īpašumiem.
11 pašvaldības ³⁷⁵	Nav nodrošinājušas ēku (dzīvokļu) analītisko uzskaiti.

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
11 pašvaldības ³⁷⁶	Nenodala pašu vajadzībām lietojamās ēkas un būves no izīrējamiem un iznomājamiem īpašumiem.
Divas pašvaldības ³⁷⁷	Zemi neuzskaita atbilstoši zemes vienības kadastra apzīmējuma numuriem.

4.1.2. Valsts reģistri (Kadastrs, Zemesgrāmata)

Tā kā pašvaldībām ir noteikts pienākums katra pārskata gada beigās, veicot inventarizāciju, salīdzināt grāmatvedības uzskaites datus par to īpašumā vai valdījumā esošiem nekustamā īpašuma objektiem ar attiecīgu valsts reģistru aktualizētiem datiem³⁷⁸, pašvaldības veic datu par grāmatvedības uzskaitē esošo nekustamo īpašumu salīdzināšanu ar Kadastra IS un Zemesgrāmatas datiem.

Lielākoties pašvaldības datu salīdzināšanai izmanto Kadastra IS datus, bet Zemesgrāmatas datus dēļ lielā Zemesgrāmatā neregistrēto nekustamo īpašumu skaita izmanto kā papildu informācijas avotu.

Datu salīdzināšanai pašvaldības var izmantot kadastra subjektam noteiktās tiesības reizi kalendārajā gadā rakstveidā pieprasīt un bez maksas normatīvajos aktos noteiktajā apjomā saņemt aktuālos kadastra datus par visiem saviem nekustamajiem īpašumiem, kā arī, izmantojot Valsts zemes dienesta uzturētu identificētai personai internetā pieejamu elektronisko pakalpojumu, var bez maksas elektroniski saņemt aktuālos kadastra datus par savu nekustamo īpašumu normatīvajos aktos noteiktajā apjomā.³⁷⁹

Kadastra darbību nosaka Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums, un tā mērķis ir nodrošināt sabiedrību ar aktuālu kadastra informāciju par visiem valsts teritorijā esošiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem.³⁸⁰

Kadastrs ir vienota uzskaites sistēma, kas, īstenojot administratīvus, organizatoriskus un tehnoloģiskus procesus, nodrošina datu iegūšanu par valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem, kā arī minēto datu uzturēšanu un izmantošanu. Lai nodrošinātu Kadastra darbību, tiek uzturēta un pilnveidota Kadastra informācijas sistēma – valsts informācijas sistēma, kas satur oficiālus kadastra datus. Tās pārzinis un turētājs ir VZD.³⁸¹

Aktuālo kadastra informāciju izmanto (skatīt 35.attēls).³⁸²

	jauna nekustamā īpašuma veidošanai, nekustamā īpašuma objekta, zemes vienības daļas noteikšanai, kadastrālajai vērtēšanai
	īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā
	nekustamā īpašuma attīstības un apsaimniekošanas plānošanai
	nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai
	ekonomiskās attīstības, teritorijas un vides aizsardzības plānošanai, zemes ierīcības darbu veikšanai, valsts statistiskās informācijas sagatavošanai
	citu informācijas sistēmu darbības nodrošināšanai

35.attēls Kādas ir kadastra IS izmantošanas jomas

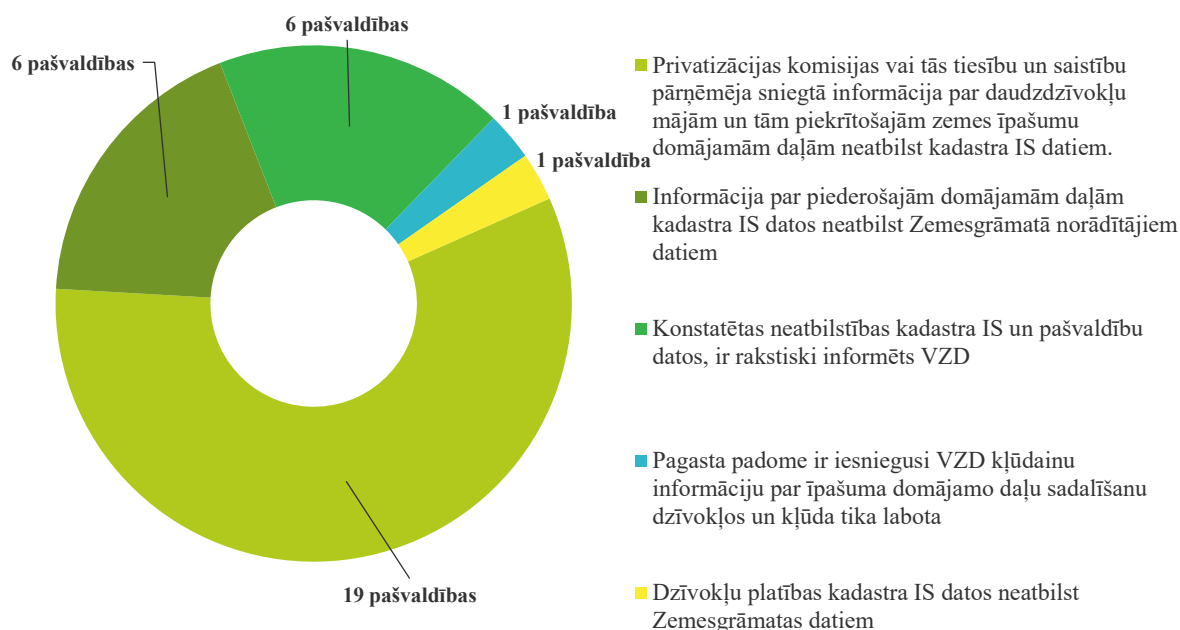
Ziņas, kas nepieciešamas kadastra IS uzturēšanai, VZD sniedz nekustamā īpašuma īpašnieks vai, ja tāda nav, — tiesiskais valdītājs vai kadastra subjekts, vietējā pašvaldība, valsts institūcija.³⁸³

Kadastra subjektam ir tiesības pārliecināties par kadastra dokumentā iekļauto datu atbilstību dokumentiem, uz kuru pamata kadastra dati reģistrēti vai aktualizēti.³⁸⁴

Zemesgrāmatās ieraksta nekustamus īpašumus un nostiprina ar tiem saistītās tiesības. Zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, un to ierakstiem ir publiska ticamība. Nekustamo īpašumu ierakstīšana un lietu tiesību nostiprināšana ir obligāta³⁸⁵.

Datorizētā zemesgrāmata ir elektroniska datubāze, kurā ilgstoši bez satura grozīšanas tiek glabātas zemesgrāmatas, nostiprinājumu žurnāli un alfabētiskie rādītāji, nodrošinot šo datu attēlošanu datora ekrānā un datorizdrukā³⁸⁶.

Salīdzinot izlasē iekļauto 29 pašvaldību privatizācijas komisijas vai tās tiesību un saistību pārņēmēju sniegtos datus ar grāmatvedības uzskaites un valsts reģistru (VZD un Zemesgrāmatas) datiem, kā arī izvērtējot pašvaldību grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanas ar valsts reģistru datiem rezultātus, ir konstatēts, ka pašvaldību privatizācijas komisiju vai tās tiesību un saistību pārņēmēju dati un valsts reģistru dati savstarpēji nesakrīt, ir kļūdaini un sniedz pretrunīgu informāciju (skatīt 36.attēls).

36.attēls Kādas ir neatbilstības pašvaldību privatizācijas komisiju vai tās tiesību un saistību pārņēmēju datus un valsts reģistru datus.

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
19 pašvaldībās ³⁸⁷	Privatizācijas komisijas vai tās tiesību un saistību pārņēmēja sniegtā informācija par daudzdzīvokļu mājām un tām piekrītošajām zemes īpašumu domājamām daļām neatbilst VZD Kadastra datus norādītajam, piemēram:

- ❖ nekustamajam īpašumam Liepas 3, Ogresgals, Ogresgala pag., Ogres nov., kadastra Nr.74800040905, kadastra IS ir uzrādītas nesadalītas d/d ar mīnus zīmi -133 d/d (turklāt veikta daļu samazināšana daļot ar skaitli 2, - 266 / 2 = - 133) – sadalīts vairāk d/d nekā kopējo d/d skaits, dzīvokļa īpašumam Nr.7 nesakrīt d/d skaits ar dzīvokļa platību (visiem pārējiem dzīvokļiem d/d skaits sakrīt ar dzīvokļa platību), par šī dzīvokļa īpašumu tiek sniegta šāda informācija: pēc pašvaldības privatizācijas komisijas vai tās tiesību un saistību pārņēmēja datiem dzīvoklim ir 512 d/d, pēc Zemesgrāmatas datiem - 778 d/d (šo domājamo daļu atšķirība 778 d/d – 512 d/d = 266 d/d / 2 = 133 d/d arī veido negatīvo starpību kadastra IS datus);
- ❖ nekustamajam īpašumam Kalna ielā 1, Aizkrauklē, kadastra Nr.32440050229, pašvaldības privatizācijas komisija vai tās tiesību un saistību pārņēmējs dažādiem dzīvokļiem norāda atšķirīgas domājamās daļas, piemēram, Kalna iela 1, dzīvoklim Nr.12 ir norādītas 422/5499 d/d, bet dzīvoklim Nr.11 - 476/5755 d/d, savukārt kadastra IS datus domājamās daļas tiek reizinātas un tiek uzrādītas šādas kopējās nesadalītās d/d - 52220/6329349;
- ❖ nekustamajam īpašumam Uzvaras ielā 3, Sutru pagastā, Līvānu novadā, kadastra Nr.76820020090, pašvaldības privatizācijas komisija vai tās tiesību un saistību

pārņēmējs visiem dzīvokļiem un zemei norāda kopējās d/d – 13431, piemēram, dzīvoklim Nr.24 un piekrītošajai zemei ir norādītas 678/13431 d/d, savukārt kadastra IS datos šim dzīvoklim un piekrītošajai zemei tiek norādītas 642/19596 d/d.

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
Četrās pašvaldībās ³⁸⁸	Informācija par piederošajām domājamām daļām VZD datos neatbilst Zemesgrāmatā norādītajiem datiem, piemēram:

- ❖ nekustamajam īpašumam Liepu ielā 3, dz.5, Tīnūžos, Ikšķiles novadā kadastra IS ir norādītas 783/24614 d/d, bet Zemesgrāmatā - 634/12947 d/d;
- ❖ nekustamajam īpašumam Smaidas, Kurmene, Vecumnieku novads - 10.dzīvoklim kadastra IS un pašvaldības privatizācijas komisijas vai tās tiesību un saistību pārņēmēja datos ir norādītas 691/14305 d/d, bet Zemesgrāmatā - 691/13434 d/d;
- ❖ nekustamajam īpašumam Blaumaņa ielā 13-50, Ludza, kadastra IS datos ir norādītas 3000/406147 d/d, bet Zemesgrāmatā - 2995/406147 d/d;
- ❖ nekustamajam īpašumam Meža ielā 7, dzīvoklis Nr.72, Jaunolaine, kadastra Nr.80809000135, Olaines pagasta zemesgrāmatas nodaļā Nr.3431 72 norādītas 666/53592 d/d, savukārt kadastra IS datos reģistrēta telpu grupa (dzīvoklis) ar kadastra Nr.80809000135, kura sadalīta dzīvokļu īpašumā ar piederošām kopīpašumā 648/53592 d/d no daudzdzīvokļu mājas un zemes gabala (2016.gada 13.maijā pašvaldība sazinājās ar VZD Nekustamā īpašuma kadastra daļas pārstāvi, kurš apliecināja, ka tiks veikti labojumi Valsts kadastra IS uz no 648/53592 uz 666/53592 daudzdzīvokļu mājas un zemes gabala domājamām daļām).

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
Septiņās pašvaldībās ³⁸⁹	Konstatēta pretrunīga informācija Kadastra IS datos, piemēram:

- ❖ nekustamajam īpašumam Blāzmas, Bārta, Bārtas pagasts, Grobiņas novads – dzīvoklis Nr.7 kadastra IS datos ir norādītas pie dzīvokļa īpašuma piederošās zemes vienību un būvju 3/81 d/d, Zemesgrāmatas datos ir norādītas 3/81 d/d tikai no daudzdzīvokļu mājas, bet, piemēram, dzīvoklim Nr.19 kadastra IS datos ir norādītas pie dzīvokļa īpašuma piederošo zemes vienību un būvju 5160/140790 d/d;
- ❖ nekustamajam īpašumam Priežu iela 9, Grobiņa – dzīvoklim Nr.29, kadastra IS datos ir norādītas 14/1000 d/d, kas atbilst privatizācijas komisijas vai tās tiesību un saistību pārņēmēja norādītajiem datiem, bet dzīvoklim Nr.28 – kadastra IS datos tiek norādītas pie dzīvokļa īpašuma piederošo zemes vienību un būvju piederošās 4270/260570 d/d;
- ❖ nekustamajam īpašumam Rūpniecības 15 – dzīvoklis Nr.12, Jūrmala – kadastra IS TIEK norādītas 10/1000 d/d, bet pārējiem dzīvokļiem – saucējā tiek norādītas 785060 d/d.;

- ❖ nekustamajam īpašumam Liepu 13, Valle, Valles pagasts, Vecumnieku novads – dzīvoklim Nr.28 kadastra IS datos ir norādītas 650/21733 d/d, taču, piemēram, dzīvoklim Nr.1 kadastra IS ir norādītas 784/21888 d/d;
- ❖ nekustamajam īpašumam Paula Lejiņa ielā 7 (kadastra apzīmējums 01000932133001), Rīgā, kadastra IS datos ir norādītas dzīvokļu īpašumos nesadalītās domājamās daļas 221 570 011/ 4 515 729 778, saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju, nav atsavināti četri dzīvokļi (dzīvoklis Nr.45, Nr.57, Nr.89 un Nr.92). Kadastra IS datos ir norādīts, ka dzīvokļa īpašums Nr.45 jeb 747/94994 (Zemesgrāmatas 08.10.2002. lēmums), Nr.57 jeb 744/94994 (Zemesgrāmatas 20.10.2003. lēmums) un Nr.89 jeb 741/95074 (Zemesgrāmatas 02.12.2006. lēmums) pieder fiziskām personām, dzīvokļa īpašumam Nr.92 nav norādīts ne īpašnieks, ne piederošais domājamo daļu skaits. Dažiem dzīvokļu īpašumiem kadastra IS ir norādīts atšķirīgs kopējo domājamo daļu skaits, piemēram, dzīvokļa īpašumam Nr.45 – 94994 d/d, bet dzīvokļu īpašumam Nr.89 – 95074 d/d;

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
Vienā pašvaldībā ³⁹⁰	▪ dzīvokļu platības Kadastra IS datos neatbilst Zemesgrāmatas datiem. ▪ Ir konstatēts, ka pagasta padome ir iesniegusi VZD kļūdainu informāciju par īpašuma domājamo daļu sadalīšanu dzīvokļos un laboja kļūdu, nosūtot VZD informāciju par mājas sadalīšanu dzīvokļu īpašumos.

- ❖ pašvaldība inventarizācijas laikā ir konstatējusi:
 - septiņu dzīvokļu īpašumiem kadastra IS ir uzrādītas neprecīzas dzīvokļu kopējās platības, pašvaldības dati sakrīt ar ierakstiem Zemesgrāmatā, piemēram, dzīvoklis Nr.76, Skolas ielā 38, Ludzā, kadastra IS datos ir norādīta dzīvokļa platība ir 47,40 m², bet Zemesgrāmatā – 47,24 m²;
 - dzīvokļa īpašumam Blaumaņa iela 13-50, Ludzā kadastra IS datos ir norādītas 3000/406147 d/d, bet Zemesgrāmatā – 2995/406147 d/d;
 - saskaņā ar kadastra IS datiem Ludzas novada pašvaldībai pieder ½ domājamās daļas no zemes vienības, bet saskaņā ar pašvaldības domes lēmumu visa zemes vienība pieder pašvaldībai (Baznīcas ielā 18, kadastra apzīmējums 68010040352).

Pašvaldība	Vērtības izmaiņu iemesls
Sešās pašvaldībās ³⁹¹	Veicot uzskaites datu salīdzināšanu ir konstatētas neatbilstības Kadastra IS datos un pašvaldības par neatbilstībām ir rakstiski informējušas VZD.

- ❖ datu salīdzināšana ar valsts reģistru datiem ir apgrūtināta, jo valsts reģistru datos pašvaldībām par to īpašumā un valdījumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem:
 - Kadastra IS standartizētā bezmaksas informācija ir nepārskatāma, ir nepieciešama informācijas papildu apstrāde, turklāt tajā norādītie dati nav nepārprotami identificējami, piemēram, nav skaidri saprotams, vai ailē "kadastrālā vērtība"

norādītā kadastrālā vērtība ir visa nekustamā īpašuma domājamo daļu vērtība, vai tikai nesadalīto domājamo daļu vērtība;

- Kadastra IS kā pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas būves ir uzrādītas citām fiziskām un juridiskām personām piederošas būves un būves ar nenoskaidrotām īpašumtiesībām, piemēram, būvju īpašumi, kas atrodas uz pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas zemes, piemēram, pašvaldības³⁹² nekustamo īpašumu sastāvā ir uzrādītas daudzdzīvokļu mājas Grundzālē, Gaujas ielā 11 dzīvokļu īpašumos nesadalītās domājamās daļas, kuras veido dzīvokļi, kas ir privatizēti par Grundzāles pagasta SIA “Grundzāle” pajām³⁹³;
- Kadastra IS kā pašvaldības īpašums vai valdījums ir uzrādītas dažādu būvju, piemēram, daudzdzīvokļu māju, palīgēku citām fiziskām un juridiskām personām piederošas domājamās daļas (skatīt iepriekš ziņojumā norādīto informāciju);
- pašvaldību rīcībā esošie dati par pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošiem nekustamā īpašuma objektiem Kadastra IS atšķiras no Zemesgrāmatas datiem (skatīt iepriekš ziņojumā norādīto informāciju);
- VZD gadījumos, kad Kadastra IS datos daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašumiem ir norādīts dažāds domājamo daļu skaits, veic dzīvokļu domājamo daļu reizināšanu un dalīšanu, tāpat ir konstatēts negatīvs (domājās daļas ar mīnus zīmi) sadalīto domājamo daļu skaits (skatīt iepriekš ziņojumā norādīto informāciju);
- par daļu īpašumu, kas ir uzrādīti kā pašvaldībai piederoši, pašvaldības rīcībā, kā arī Valsts arhīvu rīcībā nav nekādas informācijas un nav iespējams pierādīt pašvaldības īpašumtiesību neesamību, piemēram, pašvaldība³⁹⁴ nevar iegūt pierādījumus par daudzdzīvokļu dzīvojamo māju dzīvokļu īpašumu un tiem piekrītošo zemes vienību īpašniekiem jo divu pagastu padomju³⁹⁵ lēmumi pēc 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas nav nodoti pašvaldības rīcībā, kā arī nav atrodami Valsts arhīvā.³⁹⁶

Valsts kontrole jau 2010.gadā revīzijā Nr.5.1-2-15/2009 ”Valsts zemes dienesta sniegto pakalpojumu pieejamība, kvalitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām” konstatēja:

- ❖ Tieslietu ministrijas izstrādātie normatīvie akti, kas reglamentē nekustamā īpašuma objekta noteikšanu un kadastra objekta datu aktualizāciju, un izveidotā kontroles, sadarbības un uzraudzības sistēma nenodrošina, ka Kadastra IS uzkrātā informācija atbilst faktiskajam nekustamā īpašuma stāvoklim;
- ❖ nav izveidota sistēma, kādā notiek savstarpējā sadarbība, kā arī kļūdu un iesniegto ziņu savstarpējās atbilstības pārbaudes starp VZD, kadastra subjektu³⁹⁷ un institūcijām, kas ir iesaistītas Kadastra IS uzturēšanai nepieciešamo ziņu sniegšanā, Kadastra IS tiek reģistrēti kļūdaini, nepilnīgi vai atšķirīgi dati, piemēram:
 - nekustamajiem īpašumiem, kas sadalīti dzīvokļa īpašumos, un kopīpašumiem, kuru sastāvā ir būves un kas ir reģistrēti zemesgrāmatā, saskaitot īpašumu domājamās daļas³⁹⁸ katram atsevišķam nekustamajam īpašumam, netiek iegūts viens vesels;

- Kadastra IS uzrādītie dati par nekustamā īpašuma īpašnieku un domājamām daļām nesakrīt ar Zemesgrāmatā uzrādītajiem datiem;
- ❖ lietotājiem nav pieejama kvalitatīva un normatīvajiem aktiem atbilstoša informācija par nekustamiem īpašumiem, jo:
 - nekustamo īpašumu objektu adreses, kas reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā, nav atrodamas Valsts adrešu reģistrā;
 - zemes lietošanas mērķis, būves galvenais lietošanas veids, būves tips vai telpu grupas lietošanas veids neatbilst normatīvajos aktos noteiktajai klasifikācijai;
 - nekustamo īpašumu kadastra numuri atbilst cita nekustamā īpašuma zemes vienības kadastra apzīmējumiem.

Revīzijā tika sniegti vairāki ieteikumi, tajā skaitā:

- ❖ lai Kadastra IS lietotājam būtu pieejami nekustamā īpašuma faktiskajam stāvoklim aktuāli dati, Tieslietu ministrijai, sadarbojoties ar VZD, Tiesu administrāciju un pašvaldībām, izvērtēt iespēju izveidot uzraudzības un informēšanas sistēmu, kas nodrošinātu nekustamā īpašuma subjektu informēšanu un iesaistīšanu Tieslietu ministrijas uzturēto informācijas sistēmu³⁹⁹ datu aktualizēšanā;
- ❖ lai Zemesgrāmatā un Kadastra IS reģistrētie dati būtu pilnīgi, savstarpēji atbilstoši un pareizi, Tieslietu ministrijai izstrādāt pasākumu plānu, iesaistot arī atbildīgās institūcijas, lai konstatētu un labotu neatbilstošos un kļūdainos ierakstus informācijas sistēmās un novērstu turpmāk to rašanās cēloņus.

Tieslietu ministrija, veicot darbības ieteikumu ieviešanai, ir izstrādājusi “Konceptiju par Nekustamā īpašuma valsts kadastra un Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas vienotas informācijas sistēmas izveidi”, kuru 2015.gada 20.novembrī ir apstiprinājis Ministru kabinets.⁴⁰⁰

Konceptijā ir paredzēts:

- ❖ saglabāt divas informācijas sistēmas, uzlabojot datu apmaiņas kvalitāti un pilnveidojot normatīvo regulējumu attiecībā uz iestāžu kompetences nodalīšanu, izstrādājot nosacījumus, ar kādiem izmaiņas, kuras iestāde veikusi savas kompetences datos, informācijas apmaiņas ietvaros aktualizējas otras iestādes informācijas sistēmā (Integrētas procedūras, kuru rezultātā datu nesakritības nav iespējamas, kas ļauj samazināt rešidtrācijas procesam nepieciešamo laiku, jo informācijas aprīte notiek ātrāk);
- ❖ vēsturisko datu kārtošānu veikt pakāpeniski, nodrošinot pakāpenisku arhīva digitalizēšanu, datu kārtošānu un savstarpēju pieeju digitālajiem arhīviem, lai ar to starpniecību iestādes varētu sekmīgāk apmainīties ar informāciju vai iegūt nepieciešamo informāciju;
- ❖ izstrādāt jaunu Kadastra IS, kas nodrošinās kvalitatīvu abu informācijas sistēmu sadarbību un atrisinās problēmas, kuras saistītas ar Kadastra IS tehniskās realizācijas novecošanos, riskiem saskarnes ilgtspējīgai darbībai un citiem nozīmīgiem problēmjautājumiem.

Tomēr vēršam uzmanību uz to, ka arī šajā revīzijā konstatētās neatbilstības valsts reģistros liecina, ka vēl arvien **sabiedrība netiek nodrošināta ar aktuālu kadastra informāciju par visiem valsts**

teritorijā esošiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem, un Valsts kontroles ieskatā koncepcijā ietvertie situācijas risinājuma varianti novērsīs tikai daļu no identificētajām problēmām.

Lai gan Zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, to ierakstiem ir publiska ticamība un nekustamo īpašumu ierakstīšana un lietu tiesību nostiprināšana ir obligāta, dati Zemesgrāmatā par nekustamajiem īpašumiem atšķiras no Kadastra IS datiem un liela daļa nekustamo īpašumu Zemesgrāmatā nav ierakstīta.

Nepatiesā un faktiskajai situācijai neatbilstošā informācija publiskajos reģistros būtiski apgrūtina lietotāju datu, tajā skaitā grāmatvedības uzskaites datu, salīdzināšanu ar publisko reģistru datiem, jo ir jāiegulda lieli resursi kļūdainās informācijas analīzē, lai noskaidrotu patiesos datus par lietotājam īpašumā vai valdījumā esošo īpašumu uzrādīšanas pamatotību Kadastra IS un Zemesgrāmatas datos.

Nav pieļaujama situācija, ka lietotājiem (pašvaldībām), kam ir noteikts pienākums katru gadu pārskata gada inventarizācijā veikt datu salīdzināšanu ar valsts reģistru datiem, Kadastra IS sniegtajā informācijā kā pašvaldību īpašumā vai valdījumā esoši īpašumi regulāri tiek uzrādīti citu fizisko vai juridisko personu īpašumi tikai tāpēc, ka dēļ normatīvajos aktos nenoteikta termiņa, kurā būtu jāveic nekustamā īpašuma reģistrēšana Zemesgrāmatā, fiziskas un juridiskas personas nav reģistrējušas īpašumtiesības Zemesgrāmatā, vai arī tāpēc, ka nekustamajam īpašumam ir nenoskaidrotas īpašumtiesības. Turklāt šādu datu uzrādīšana pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo nekustamo īpašumu sarakstā būtiski palielina salīdzināmo un pārbaudāmo datu apjomu gada pārskata inventarizācijas ietvaros veicamajā datu salīdzināšanā ar Kadastra IS datiem.

Lai gan VZD būtu jābūt ieinteresētam Kadastra IS sistēmas datu sakārtošanā, saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju par vēsturisko datu labošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem no pašvaldībām tiek pieprasīta samaksa vai gadījumos, kad pašvaldība vairs nav nekustamā īpašuma īpašnieks, bet var sniegt datus Kadastra IS datu aktualizēšanai par kļūdainu informāciju, precizējoši dati netiek pieņemti, jo normatīvie akti neparedz VZD šos datus pieņemt.

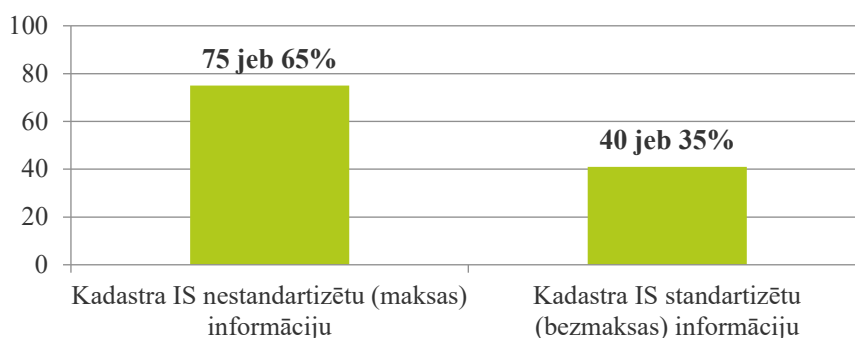
Izņēmuma gadījumi, kad netiek pieprasīta samaksa par kļūdainas informācijas datu aktualizēšanu, ir tie gadījumi, kad kļūdainu datu ievadīšanu ir veicis VZD.

Apgrūtinošā datu par nekustamo īpašumu piederību salīdzināšana ar valsts reģistru (Kadastra IS un Zemesgrāmatas) būtiski ietekmē arī Saimnieciskajā gada pārskatā uzrādīto datu kvalitāti par pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumu apmēru.

Lai gūtu pilnīgāku priekšstatu par konstatēto neatbilstību iemesliem un problēmām datu salīdzināšanā ar kadastra IS datiem un sekmētu sabiedrības nodrošināšanu ar aktuālu valsts nozīmes reģistra – kadastra informāciju, izmantojot aptauju portālā www.visidati.lv izvietotu aptaujas anketu par pašvaldību grāmatvedības datu salīdzināšanu ar kadastra IS datiem, tika aptaujāti 119 pašvaldību vadītāji.

Apkopojot aptaujas anketā 115 pašvaldību sniegtās atbildes, ir noskaidrots:

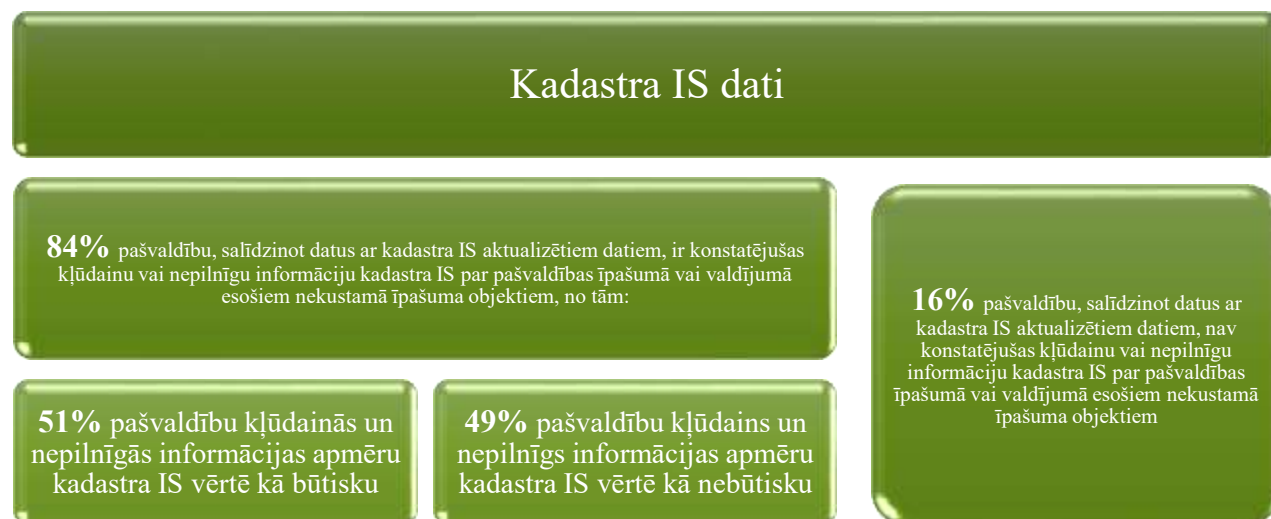
- ❖ 72 pašvaldības jeb 63% pašvaldību pārskata gada beigās, veicot inventarizāciju, datu salīdzināšanai izmanto Kadastra IS nestandardizētu (maksas) informāciju, un norāda, ka standartizētā bezmaksas informācija ir nepārskatāma, nepietiekama un ir nepieciešams resursu ieguldījums informācijas papildu apstrādei (skatīt 37.attēls);

37.attēls Kādi ir pašvaldību pārskata gada beigu inventarizācijā izmantotie Kadastra IS aktualizēto datu veidi

- ❖ kopējās 115 pašvaldību aptaujas anketā norādītās izmaksas pārskata gada beigu inventarizācijai nepieciešamās kadastra IS nestandardizētās (maksas) informācijas iegūšanai ir 11,2 tūkst. EUR, vidēji uz vienu respondentu 98 euro.

Saskaņā ar aptaujas anketā sniegto informāciju 84% pašvaldību, salīdzinot pašvaldības datus ar Kadastra IS datiem, ir saskārušās ar kļūdainu vai nepilnīgu informāciju Kadastra IS par pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošiem nekustamā īpašuma objektiem, no tiem 51% pašvaldību kļūdainās un nepilnīgās informācijas apmēru kadastra datus novērtēja kā būtisku, kas apgrūtina datu par pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošu nekustamā īpašuma objektu salīdzināšanu (skatīt 38.attēls).

38.attēls Kāds ir kļūdu apjoma Kadastra IS datus novērtējums

Saskaņā ar pašvaldību aptaujā sniegto informāciju:

- ❖ 71 pašvaldībai jeb 62% pašvaldību kadastra IS kā pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas būves ir uzrādītas citām fiziskām un juridiskām personām piederošas būves, ar neskaidrām

īpašumtiesībām, piemēram, būvju īpašumi, kas atrodas uz pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas zemes;

- ❖ 76 pašvaldībām jeb 66% pašvaldību kadastra IS kā pašvaldības īpašums vai valdījums ir uzrādītas dažādu būvju, piemēram, daudzdzīvokļu māju, palīgēku citām fiziskām un juridiskām personām piederošas domājamās daļas;
- ❖ 48 pašvaldībām jeb 42% pašvaldību dati par pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošiem nekustamā īpašuma objektiem kadastra IS nesakrīt ar Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem.

Vienlaikus pašvaldības norādīja arī uz šādām problēmām valsts reģistros:

- ❖ informācija kadastra IS nesakrīt ar datiem citos valsts reģistros, piemēram, atšķiras īpašuma adreses kadastra IS un Zemesgrāmatā; kadastra IS dati atšķiras no VMD datiem, kadastra IS datos netiek uzrādīti pašvaldības valdījumā esoši īpašuma objekti;
- ❖ tiek uzrādīta kļūdaina informācija, piemēram:
 - pašvaldībai piederošam nekustamajam īpašumam, kas atrodas uz pašvaldības īpašumā esošas zemes, tiek uzrādīta atzīme “nepieder zemes īpašniekam” vai uz pašvaldības zemes īpašuma esošs citu personu nekustamais īpašums tiek uzrādīts kā pašvaldībai piederošs;
 - nekustamais īpašums informācijā tiek uzrādīts vairākas reizes vai netiek uzrādīts;
 - pašvaldība tiek uzrādīta kā ēkas īpašnieks kooperatīvajām dzīvojamām ēkām (privatizētas saskaņā ar likumu “Par kooperatīvo dzīvokļu privatizāciju”), piemēram, pašvaldība⁴⁰¹ Kadastra IS norādīta kā īpašnieks kooperatīvajām dzīvojamām ēkām (būves statuss – “pieder zemes īpašniekam”)⁴⁰²;
 - tā kā adresācijas noteikumi⁴⁰³ nosaka, ka zemesgabali, kas nav paredzēti apbūvei, nav adresācijas objekti un tiem piešķirams nosaukums (arī pilsētu teritorijā), kadastra IS šobrīd ir reģistrēti īpašumi, kuriem ir nosaukums un nav adreses; ir adrese, bet nav nosaukuma; ir gan nosaukums, gan adrese. Nosaukums un adrese kadastra IS ir divi atsevišķi aizpildāmi lauki un, strādājot ar kadastra IS informāciju, nav iespējams sakārtot informāciju par īpašumiem alfabētiskā secībā ne pēc nosaukumiem, ne adresēm;
 - sadalot vai apvienojot zemesgabalus, tiek dzēsti esošie kadastra apzīmējumi un piešķirti jauni (turklāt pašvaldības rīcībā esošajās programmās NEKIP, NĪNO nav iespējams izsekot kadastra apzīmējuma pēctecībai), un, ja ir dzēsta arī adrese, īpašumu nav iespējams atrast ne pēc reģistriem, ne grāmatvedības datos (informāciju par dzēstajiem un izveidotajiem kadastra apzīmējumiem pašvaldība pieprasa pēc savas iniciatīvas, veicot datu aktualizācijas pasūtījumu VZD⁴⁰⁴);
 - ir neprecīzi ievadītas uzmērīto zemes vienību robežas kadastra kartē, kā rezultātā ir izveidoti neesoši pašvaldībai piekritoši starpgabali;
 - nesaistītiem nekustamajiem īpašumiem kadastra numuri sakrīt ar kadastra apzīmējumiem, kas liedz skaidru nekustamo īpašumu identificēšanu, u.c.

Būtiskākās kļūdas un nepilnības, kuras visvairāk apgrūtina pašvaldību darbu:

- ❖ 37 pašvaldības jeb 32% pašvaldību aptaujā norādīja:
 - pašvaldību Kadastra IS kā pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas būves tiek uzrādītas citām fiziskām un juridiskām personām piederošas būves, jo tām nav noskaidrotas īpašumtiesības, piemēram, būvju īpašumi, kas atrodas uz pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas zemes;
 - pašvaldību Kadastra IS kā pašvaldības īpašums vai valdījums ir uzrādītas dažādu būvju, piemēram, daudzdzīvokļu māju, palīgēku citām fiziskām un juridiskām personām piederošas domājamās daļas;
- ❖ 17 pašvaldības jeb 15% pašvaldību – Kadastra IS datus ir vispārēja neprecizitāte un nepilnība informācijā – nesakrīt zemes vienību adreses, kadastra numuri un apzīmējumi, neprecīzi norādīta zeme zem daudzdzīvokļu ēkām, dzīvojamo daļu nesakritība, platību nesakritība, kā arī tas, ka kadastra datu dažādās gadu izdrukās atšķiras informācija par vienu un to pašu objektu;
- ❖ 15 pašvaldības jeb 13% pašvaldību norādīja, ka visvairāk darbu apgrūtina datu par pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo nekustamā īpašuma objektu Kadastra IS neatbilstība Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem;
- ❖ 9 pašvaldības jeb 8% pašvaldību atbildēja, ka lielas problēmas sagādā nepietiekami operatīva datu aktualizācija, kļūdu labošana un datubāzes atjaunošana;
- ❖ 8 pašvaldības jeb 7% pašvaldību atbildēja, ka kļūdas ir nebūtiskas un neapgrūtina pašvaldību darbu;
- ❖ 3 pašvaldības jeb 3% pašvaldību atbildēja, ka darbu apgrūtina pakalpojuma augstās izmaksas, kas liedz pilnībā iegūt un izmantot visu nepieciešamo informāciju;
- ❖ 2 pašvaldības jeb 2% pašvaldību atbildēja, ka darbu apgrūtina nepilnības likumdošanā, jo nav noteikts termiņš īpašuma tiesību nostiprināšanai Zemesgrāmatā, kas tajā skaitā apgrūtina arī grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu un precizitāti.

Kā iespējamo risinājumu esošās situācijas Kadastra IS datu uzlabošanā:

- ❖ 35 pašvaldības jeb 31% – minēja - uzlabot datu precizitāti un informācijas sniegšanas operativitāti;
- ❖ 21 pašvaldības jeb 19% – minēja - nodrošināt bezmaksas iespēju pašvaldībām operatīvi veikt informācijas aktualizēšanu, konstatēto kļūdu labošanu, kā arī piekļuvi nestandarta Kadastra IS datiem;
- ❖ 17 pašvaldības jeb 15% – minēja - uzlabot dažādu valsts reģistru savstarpējo datu un informācijas apmaiņu (piemēram starp VZD, Zemesgrāmatu, VMD u.c.);
- ❖ 16 pašvaldības jeb 14% – minēja - uzlabot filtrēšanas, atlases, pārskatāmības, datu detalizācijas u.c. iespējas atbilstoši datu lietotāju vajadzībām;
- ❖ 2 pašvaldības jeb 2% – minēja - noteikt termiņus nekustamā īpašuma nostiprināšanai Zemesgrāmatā;

- ❖ 1 pašvaldība – minēja - nodrošināt lietotājiem apmācību par sistēmas lietošanas iespējām.

4.1.3. Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par pamatlīdzekļu izveidošanu un nepabeigto būvniecību nav patiesa un salīdzināma, jo pārskata gada sākumā bilances posteņa vērtība ir nepamatoti samazināta vismaz par 386,5 tūkst. EUR.

Saskaņā ar “Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī” bilances posteņa “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” vērtība pārskata gada sākumā bija 287,9 milj. EUR jeb 3% no bilances aktīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 96,9 milj. EUR jeb 1% no bilances aktīvu kopsummas.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” vērtība pārskata gada sākumā bija 219,7 milj. EUR jeb 76% no visu pašvaldību bilances posteņa “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” vērtības un pārskata gada beigās bija 61,3 milj. EUR jeb 63% no visu pašvaldību bilances posteņa “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” vērtības.

Revīzijas plānošanas laikā, veicot revīzijas procedūras 24 pašvaldībās 405 no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām, ir konstatēts, ka pārskata gada sākumā:

- ❖ bilances posteņa „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība” vērtība ir nepamatoti samazināta par 386,5 tūkst. EUR, jo:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Kapitalizējamas izmaksas norakstītas izdevumos	1	Viena pašvaldība ⁴⁰⁶ nav iekļāvusi pamatlīdzekļa vērtībā jeb kapitalizējusi izmaksas, kas uzlabo pamatlīdzekļa stāvokli tā lietderīgās lietošanas laikā vai būtiski maina esošā pamatlīdzekļa īpašības, salīdzinot ar tā iepriekšējiem rādītājiem 438,6 tūkst. EUR apmērā, bet ir norakstījusi pārskata gada izdevumos.
Nav pārklasificēti ekspluatācijā nodoti objekti	3 jeb 10% no izlasē iekļautajām	Trīs pašvaldības ⁴⁰⁷ bilances posteņi “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” pārskata gada sākumā ir uzrādījušas infrastruktūras objektus 52,1 tūkst. EUR vērtībā, kas ir nodoti ekspluatācijā un tiek lietoti, bet nav pārklasificēti pamatlīdzekļu posteņī “Zeme, ēkas un būves”. Tiem nav veikts nolietojuma aprēķins, nepamatoti samazinot pārskata perioda izdevumus.

- ❖ deviņas pašvaldības jeb 31% no izlasē iekļautajām pašvaldībām nav ievērojušas normatīvo aktu prasības pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības objektu uzskaitē:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Nav veikts vērtības samazinājuma izvērtējums	9 jeb 31% no izlasē iekļautajām	Deviņas pašvaldības ⁴⁰⁸ nav veikušas pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības “nekustīgo” objektu vismaz 114,6 tūkst. EUR vērtībā izvērtējumu.

Revīzijas laikā, sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem, nepilnības pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās būvniecības uzskaitē pārskata gada beigās daļēji tika novērstas.

4.1.4. Bioloģiskie un pazemes aktīvi

Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par bioloģiskajiem un pazemes aktīviem nav patiesa un salīdzināma, jo pārskata gada sākumā bilances posteņa vērtība ir nepamatoti palielināta vismaz par 64,4 tūkst. EUR.

Saskaņā ar “Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī” bilances posteņa “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” vērtība pārskata gada sākumā bija 79,9 milj. EUR jeb 1% no bilances aktīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 82,9 milj. EUR jeb 1% no bilances aktīvu kopsummas.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” vērtība pārskata gada sākumā bija 28,2 milj. EUR jeb 35% no visu pašvaldību bilances posteņa “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” vērtības un pārskata gada beigās bija 30,8 milj. EUR jeb 37% no visu pašvaldību bilances posteņa “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” vērtības.

Revīzijas laikā, veicot revīzijas procedūras 24 pašvaldībās⁴⁰⁹ no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām, ir konstatēts, ka **pārskata gada sākumā** bioloģisko un pazemes aktīvu vērtība ir nepamatoti palielināta vismaz par **64,4 tūkst. EUR**:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Nav veikta vērtības samazinājuma uzskaitē	1	Viena pašvaldība ⁴¹⁰ 2015.gada sākumā grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā nav uzrādījusi izstrādāto pazemes aktīvu krājumu kustību vismaz 151 420 tonnu apmērā un 4,6 tūkst. EUR vērtībā.
Uzrādīta fiziskai personai piederoša mežaudze	1	Viena pašvaldība ⁴¹¹ grāmatvedības uzskaitē ir uzrādījusi citai fiziskai personai piederošu mežaudzi 2,8 tūkst. EUR vērtībā.
Klasifikācijas kļūda	2 jeb 7% no izlasē iekļautajām	Viena pašvaldība ⁴¹² kontā “1269 Pārējie bioloģiskie aktīvi” neatbilstoši ir uzskaitījusi zālājus ar kopējo uzskaites vērtību 104,9 tūkst. EUR, bet viena pašvaldība ⁴¹³ – teritorijas labiekārtošanas darbu izmaksas ar kopējo uzskaites vērtību 65,5 tūkst. EUR.
Nepamatoti samazināta posteņa vērtība	2 jeb 7% no izlasē iekļautajām	Divas ⁴¹⁴ pašvaldības bioloģiskiem aktīviem ir aprēķinājušas nolietojumu 113,5 tūkst. EUR apmērā, nepamatoti samazinot bioloģisko aktīvu vērtību.

Lai gan publiskas personas mantu aizliegts nodot privātpersonai vai kapitālsabiedrībai bezatlīdzības lietošanā⁴¹⁵, viena pašvaldība⁴¹⁶ ir iznomājusi komersantam zemes gabalu, kurā atrodas izpētīta derīgo izrakteņu atradne, neparedzot samaksu par derīgo izrakteņu ieguvu, bet tikai par zemes nomu. Saskaņā ar LVĢMC⁴¹⁷ datiem laika posmā no 2005.gada līdz 2013.gadam veikta derīgo izrakteņu ieguve 60,2 tūkst. m³ apjomā.

Par revīzijas laikā konstatētajiem iespējamiem tiesību normu pārkāpumiem saistībā ar pašvaldības mantas – derīgo izrakteņu nodošanu bez atlīdzības ir informēta Valsts policija.

14 pašvaldības **pārskata gada sākumā** nav ievērojušas normatīvo aktu prasības bioloģisko un pazemes aktīvu uzskaitē:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Neuzrādītas bioloģisko un pazemes aktīvu vienības	13 jeb 45% no izlasē iekļautajām	Trīs pašvaldības ⁴¹⁸ grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā nav uzrādījušas piecus pazemes aktīvus ar kopējo to derīgo izrakteņu pasēs uzrādīto krājumu daudzumu 0,8 milj. m ³ apjomā, no kuriem divās ⁴¹⁹ pašvaldībās laika posmā no 2008.gada līdz 2015.gadam ir veikta derīgo izrakteņu ieguve vismaz 36,7 tūkst. m ³ apjomā. Trīs pašvaldības ⁴²⁰ nav uzrādījušas pašvaldības parkos esošos bioloģiskos aktīvus 71,6 ha platībā un 11 pašvaldības ⁴²¹ grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā nav uzrādījušas mežaudzes vismaz 690,1 ha platībā.
Nav salīdzināti bioloģisko un pazemes aktīvu apjomi	8 jeb 28% no izlasē iekļautajām	Viena pašvaldība ⁴²² 2015.gada sākumā nav salīdzinājusi grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītos derīgo izrakteņu krājumu apjomus divu derīgo izrakteņu atradnēs 426,9 tūkst. EUR vērtībā, jo grāmatvedības uzskaitē uzrādītie krājumu apjomi nesakrīt ar derīgo izrakteņu atradnes pases datiem un nav iesniegti citi krājumu daudzumu un vērtību apliecinājoši dokumenti. Trīs pašvaldības ⁴²³ grāmatvedības uzskaitē mežaudžu platības ir uzrādījušas par 17,3 ha lielākas. Piecas pašvaldības ⁴²⁴ nav veikušas mežaudžu datu salīdzināšanu ar Meža valsts reģistra datiem.
Nepamatoti palielināta posteņa vērtība	1	Viena pašvaldība ⁴²⁵ , salīdzinot 2014.gada beigās uzskaitē esošās mežaudzes ar VMD datiem, ir veikusi mežaudžu vērtības aktualizāciju, nepamatoti palielinot ilgtermiņa ieguldījumu vērtību.
Klasifikācijas kļūda	2 jeb 7% no izlasē iekļautajām	Divas pašvaldības ⁴²⁶ bioloģiskos aktīvus 612 <i>euro</i> vērtībā ir uzrādījušas kontā "1263 Mežaudzes" ⁴²⁷ un kontā "Augļu dārzi un citi ražojoši koki" ⁴²⁸ , nevis kontā "1269 Pārējie bioloģiskie aktīvi".

Revīzijas laikā, sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem, nepilnības bioloģisko un pazemes aktīvu uzskaitē pārskata gada beigās daļēji tika novērstas.

4.1.5. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem nav patiesa un salīdzināma, jo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtība pārskata gada sākumā ir nepamatoti palielināta par 286 tūkst. EUR.

Saskaņā ar "Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī" bilances posteņa "Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi" vērtība pārskata gada sākumā bija 1 219,7 milj. EUR jeb 14% no bilances aktīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 1 249,2 milj. EUR jeb 15% no bilances aktīvu kopsummas.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa "Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi" vērtība pārskata gada sākumā bija 972,2 milj. EUR jeb 80% no visu pašvaldību bilances posteņa "Ilgtermiņa

finanšu ieguldījumi” vērtības un pārskata gada beigās bija 988 milj. EUR jeb 79% no visu pašvaldību bilances posteņa “Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” vērtības.

Normatīvajos aktos⁴²⁹ ir noteikts:

- ❖ ilgtermiņa ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas (ražošanas) vērtībā, kas ietver par attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā;
- ❖ budžeta iestādes bilancē līdzdalību radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos novērtē un norāda saskaņā ar izmaksu vai pašu kapitāla metodi;
- ❖ līdzdalību radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos saskaņā ar izmaksu metodi uzskaita to iegādes vērtībā.

Ja lieto pašu kapitāla metodi⁴³⁰, budžeta iestāde:

- ❖ katra pārskata gada beigās līdzdalību radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos palielina vai samazina atbilstoši līdzdalības daļas vērtības izmaiņām kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā, izmantojot kapitālsabiedrības gada pārskatā norādīto informāciju;
- ❖ kapitāla līdzdalības daļas vērtības pieaugumu vai samazinājumu kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā, ņemot vērā pārskata gada laikā notikušās izmaiņas, uzskaita kā pārskata gada finanšu ieņēmumus vai izdevumus un izmaiņas ilgtermiņa finanšu ieguldījumos. Ja kapitālsabiedrībai ir negatīva pašu kapitāla vērtība, budžeta iestādes ieguldījumu šajā kapitālsabiedrībā samazina līdz nullei un turpmāk zaudējumus no ieguldījuma kapitālsabiedrībā neatzīst;
- ❖ ja kapitālsabiedrības pašu kapitālā ir notikušas izmaiņas, kas netika iekļautas kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējuma aprēķinā (aktīvu pārvērtēšana, ko uzreiz iekļauj kapitālsabiedrības pašu kapitālā), vērtības izmaiņas iekļauj budžeta iestādes pašu kapitālā pārējās rezervēs, kā arī uzskaita kā izmaiņas ilgtermiņa finanšu aktīvos.

Ja lieto izmaksu metodi⁴³¹:

- ❖ ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtības samazinājumu nosaka katra pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu nav noteikts citādi) beigās, kur novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa vērtības būtisku samazinājumu;
- ❖ budžeta iestāde izvērtē šādas pazīmes:
 - ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
 - pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
 - ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts;
 - ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;

- pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā);
- ❖ ja pastāv vismaz viena minētā pazīme, budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, vispirms izvērtē, vai iespējams noteikt ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas;
- ❖ ja ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tā uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, ilgtermiņa ieguldījumu novērtē atbilstoši zemākajai vērtībai.⁴³²

Revīzijas laikā, ir noskaidrots, ka pašvaldības, kuras ir norādījušas, ka ilgtermiņa finanšu ieguldījumus uzskaita saskaņā ar izmaksu metodi, piemēro dažādu praksi ilgtermiņa finanšu ieguldījuma novērtēšanā, tajā skaitā:

- ❖ daļa pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtību aprēķina kā līdzdalības kapitālsabiedrībā procenta un pamatkapitāla datu reizinājumu, neatkarīgi no tā, vai kapitālsabiedrība strādājusi ar zaudējumiem vai peļņu, neņemot vērā kapitālsabiedrību pārskata gada un/vai iepriekšējo gadu zaudējumus, attiecīgi samazinot savu ieguldījuma apmēru;
- ❖ daļa pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtību aprēķina, daļēji ņemot vērā kapitālsabiedrību pārskata gada un/vai iepriekšējo gadu zaudējumus.

Revīzijas laikā, veicot revīzijas procedūras 24 pašvaldībās⁴³³ no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām, ir konstatēts:

- ❖ bilances posteņa „Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” vērtība ir nepamatoti palielināta par **286 tūkst. EUR**, jo:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Kļūdaini veikta aplēse	1	Viena pašvaldība⁴³⁴ ir uzrādījusi par 286 tūkst. EUR lielāku ieguldījumu SIA “Getliņi EKO” kapitālā, jo: ▪ ieguldījums ir novērtēts pēc pašu kapitāla metodes, nevis pēc izmaksu metodes, kā noteikts normatīvajos aktos un norādīts 2014.gada pārskata skaidrojumos⁴³⁵ un gada pārskata veidlapā Nr.7-1PAR⁴³⁶; ▪ veicot inventarizāciju⁴³⁷, ir norādīts, ka izmantota pašu kapitāla metode, arī inventarizācijas norises kārtībā ir noteikts: “Pārējos ilgtermiņa ieguldījumus (līdz 20%) uzskaita pēc izmaksu metodes, izņemot SIA “Getliņi EKO”, kurus uzskaita pēc pašu kapitāla metodes”; ▪ veidlapā Nr.7-1PAR⁴³⁸ ir norādīts, ka ilgtermiņa finanšu ieguldījuma novērtēšanai izmantots auditēts gada pārskats, taču faktiski ir izmantots neauditētais (operatīvais) gada pārskats.

- ❖ pašvaldības, kuras ir norādījušas, ka ilgtermiņa finanšu ieguldījumus uzskaita saskaņā ar izmaksu metodi, piemēro dažādu praksi ilgtermiņa finanšu ieguldījuma novērtēšanā, tajā skaitā – daļa pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtību aprēķina kā līdzdalības kapitālsabiedrībā procenta un pamatkapitāla datu reizinājumu neatkarīgi no tā, vai

kapitālsabiedrība strādājusi ar zaudējumiem vai peļņu, neņemot vērā kapitālsabiedrību pārskata gada un/vai iepriekšējo gadu zaudējumus, attiecīgi samazinot savu ieguldījuma apmēru, bet daļa pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtību aprēķina, daļēji ņemot vērā kapitālsabiedrību pārskata gada un/vai iepriekšējo gadu zaudējumus:

- 12 pašvaldības⁴³⁹ ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtību ir norādījušas kā līdzdalības procenta un pamatkapitāla datu reizinājumu, neņemot vērā kapitālsabiedrību pārskata gada un/vai iepriekšējo gadu zaudējumus (attiecīgi samazinot savu ieguldījuma apmēru);
 - divas pašvaldības⁴⁴⁰ daļēji ir ņēmušas vērā kapitālsabiedrību pārskata gada un/vai iepriekšējo gadu zaudējumus;
 - viena pašvaldība⁴⁴¹ ieguldījumu pārējo biržās kotētu un nekotētu kapitālsabiedrību kapitālā uzskaita pēc pašu kapitāla metodes, kā rezultātā ieguldījums kapitālsabiedrībā⁴⁴², kurai ir iepriekšējo gadu zaudējumi, tiek samazināts līdz nulles vērtībai;
- ❖ pašvaldības nepiemēro konsekventu pieeju ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaitē, jo:
- sešas pašvaldības⁴⁴³ ieguldījumu SIA “Vidusdaugavas SPAAO”, kura strādā ar zaudējumiem, uzskaita nulles vērtībā, tajā skaitā divas pašvaldības⁴⁴⁴ pārskata gada sākumā ieguldījumu SIA “Vidusdaugavas SPAAO” uzrādīja kā līdzdalības procenta un pamatkapitāla datu reizinājumu, neņemot vērā kapitālsabiedrības zaudējumus, taču pārskata gada beigās ieguldījums tika samazināts līdz nullei, ņemot vērā zaudējumus;
 - deviņas pašvaldības⁴⁴⁵ ieguldījumu SIA “Vidusdaugavas SPAAO” uzrāda kā līdzdalības procenta un pamatkapitāla datu reizinājumu, neņemot vērā kapitālsabiedrības zaudējumus;
 - divas pašvaldības⁴⁴⁶ ieguldījumu SIA “Priekules slimnīca” norāda 39,1 tūkst. EUR apmērā, lai gan abu pašvaldību gada pārskata veidlapā Nr.7-1 norādītais līdzdalības procentuālais ieguldījums atšķiras⁴⁴⁷.

Lai gan ilgtermiņa finanšu ieguldījumus saskaņā ar normatīvā akta⁴⁴⁸ prasībām sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas vērtībā, un saskaņā ar izmaksu metodi uzskaitītiem ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem normatīvajā aktā ir noteikta prasība katra pārskata gada beigās veikt ilgtermiņa ieguldījumu vērtības būtiska samazinājuma pazīmju izvērtēšanu, kā arī ir noteikts, pēc kādām pazīmēm ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājums ir izvērtējams, neviena no šīm pazīmēm pēc būtības nav piemērojama finanšu ieguldījumu vērtības samazinājuma izvērtēšanai.

Normatīvais akts⁴⁴⁹ pieļauj, ka bilancē līdzdalību radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos var novērtēt un norādīt saskaņā ar divām metodēm – izmaksu vai pašu kapitāla metodi un daļa pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījumus novērtē pēc pašu kapitāla metodes, bet daļa pašvaldību pēc izmaksu metodes, turklāt daļa pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem, kas ir uzskaitīti saskaņā ar izmaksu metodi, piemēro normatīvā akta prasības ilgtermiņa ieguldījumu vērtības būtiska samazinājuma pazīmju izvērtēšanai, bet daļa – nepiemēro, Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par ilgtermiņa

finanšu ieguldījumiem nav salīdzināma, jo šajā bilances postenī tiek konsolidēti pēc dažādām metodēm uzskaitīti dati.

Pašvaldības, uzskaitot ilgtermiņa finanšu ieguldījumus saskaņā ar izmaksu metodi, piemēro dažādu praksi, un normatīvajā aktā nav skaidri noteikts regulējums, kādi kritēriji būtu piemērojami ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtības samazinājuma izvērtēšanai.

Valsts kontroles ieskatā ir nepieciešams pilnveidot normatīvā akta prasības saistībā ar ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzrādīšanu, piemērojot vienu – pašu kapitāla – metodi informācijas uzrādīšanai gada pārskata veidlapā “Balance”, lai nodrošinātu Pašvaldību gada pārskatu daļas bilances postenī “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” un “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” uzskaiti pēc vienas metodes, paredzot skaidrojumu sniegšanu par ieguldījumu pamatkapitālā apmēru pēc izmaksu metodes tikai pārskata gada veidlapā Nr.7-1 “Līdzdalības kapitālsabiedrību kapitālā izmaiņu pārskats”.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu sabiedrību ar aktuālu kadastra informāciju par visiem valsts teritorijā esošiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem, Tieslietu ministrijai:

- ❖ veikt nepieciešamos pasākumus, lai Kadastra IS sniegtajā informācijā par pašvaldību īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem netiktu uzrādītas citām fiziskām un juridiskām personām piederošas vai nenoskaidrotas piederības būves;
- ❖ izvērtēt iespēju noteiktā laika posmā noteikt īpašu režīmu savstarpējai datu apmaiņai starp Kadastra IS un kadastra subjektiem, tajā skaitā pašvaldībām, kļūdaino datu labošanai;
- ❖ izstrādāt normatīvo regulējumu nekustamo īpašumu, kuriem nav pieejami īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti, īpašuma tiesību noteikšanai;
- ❖ iniciēt normatīvo regulējumu kopīpašuma domājamo daļu aprēķināšanai un pārrēķināšanai, nodrošinot, ka kopīpašuma domājamo daļu kopsumma veido vienu veselumu un ka domājamā daļa ir atsevišķā īpašuma (telpu grupas) platības attiecība pret visu dzīvojamā mājā esošo atsevišķo īpašumu kopējo platību.

Lai uzlabotu Saimnieciskā gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti, Finanšu ministrijai:

- ❖ sadarbībā ar Tieslietu ministriju veikt pašvaldību darbinieku apmācību par Kadastra IS datu un grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu;
- ❖ ieviešot jaunās politikas iniciatīvu „Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana” un izstrādājot jauno normatīvo regulējumu, kas nomainīs esošo normatīvo aktu⁴⁵⁰, izvērtēt nepieciešamību noteikt kritērijus ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtības samazinājuma izvērtēšanai;
- ❖ veicinot vienādu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu pielietošanu konsolidācijā iesaistīto subjektu ilgtermiņa ieguldījumu grāmatvedības uzskaitē, sniegt metodoloģisku atbalstu saimnieciskā gada pārskatā iesaistītajām konsolidējamajām vienībām kritēriju noteikšanā ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtības samazinājuma izvērtēšanai.

4.2.Pārskata daļa – Saistības

Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādītā informācija par saistībām nav patiesa un salīdzināma, jo viena pašvaldība saistības 321,9 milj. EUR apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārskata pielikumā nav uzrādījusi aizņēmumu 571,5 milj. EUR apmērā.

Saskaņā ar Pašvaldības rīcībā esošo informāciju tā nav saņēmusi nekādus naudas līdzekļus no *Riverside HK Ltd.*, un Lielvārdes novada domes bijušais priekšsēdētājs J.Āboliņš, Pašvaldības vārdā parakstot vekseli 200 milj. EUR vērtībā, ir rīkojies, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību pašvaldību aizņēmumu saņemšanai un pārkāpjot savam amatam noteiktās pilnvaras. Lai gan saimnieciskā gada pārskatā ir norādīts, ka parādzīme/vekselis kā aizdevuma līgums nerada saistības Lielvārdes pašvaldībai, tomēr, ņemot vērā gan zvērināta revidenta atteikumu sniegt atzinumu par pašvaldības gada pārskatu, gan Tieslietu ministrijas viedokli par iespējamiem tiesvedību riskiem, uzskatām, ka joprojām saglabājas iespējamo saistību pret pašvaldību vai valsti risks, tādēļ Finanšu ministrijai jāturpina veikt visas iespējamās, tajā skaitā uzraugošās darbības, lai mazinātu iespējamo saistību rašanās risku.

Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma, ko noslēdzis Lielvārdes domes bijušais priekšsēdētājs J.Āboliņš, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli 200 milj. EUR vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Saskaņā ar “Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī” bilances posteņa “Ilgtermiņa saistības” vērtība pārskata gada sākumā bija 1 542,7 milj. EUR jeb 18% no bilances pasīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 1 562,3 milj. EUR jeb 18% no bilances pasīvu kopsummas.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa “Ilgtermiņa saistības” vērtība pārskata gada sākumā bija 1 130,7 milj. EUR jeb 73% no visu pašvaldību bilances posteņa “Ilgtermiņa saistības” vērtības un pārskata gada beigās bija 1 223 milj. EUR jeb 72% no visu pašvaldību bilances posteņa “Ilgtermiņa saistības” vērtības.

Lai gan Finanšu ministrija, pamatojoties uz Tieslietu ministrijas 15.07.2016. vēstuli un *Deloitte* sagatavoto atzinumu uzskata, ka saistībā ar šo darījumu riski ir izslēgti, Valsts kontrole nav saņēmusi

viennozīmīgus un skaidrus apliecinājumus no Finanšu ministrijas vadības par to. Turklāt Pašvaldības vadības skaidrojumi pie 2015.gada pārskata un zvērināta revidenta atzinums par to liecina, ka Finanšu ministrijai un Pašvaldībai ir jāveic darbības risku mazināšanai. Vienlaicīgi mēs esam ņēmuši vērā faktu, ka Pašvaldība 2016.gada 12.septembrī ir iesniegusi prasības pieteikumu par vietnieka pārstāvības varas pārsniegšanu un tiesiska darījuma atzīšanu par Pašvaldībai nesaistošu. Turklāt prasība ir pamatota ar plašu un visaptverošu faktu izvērtējumu, kas viennozīmīgi norāda, ka darījums slēgts gan bez pilnvarojuma, gan neievērojot normatīvo aktu prasības.

Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju pašvaldības administrācijai nebija zināms par šāda darījuma esamību. Informāciju par šo darījumu Pašvaldība 2015.gada 30.novembrī saņēma no Valsts kases 2015.gada 1.decembrī tika sasaukta Lielvārdes novada domes ārkārtas sēde, kurā piedalījās Finanšu ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Valsts kases pārstāvji. Sēdes darba kārtībā bija jautājums “Par alternatīvā finansējuma saņemšanu no Riverside HK Ltd.”, un domes sēdē tika pieņemts lēmums:

- ❖ par domes priekšsēdētāja J.Āboliņa atbrīvošanu no amata;
- ❖ par deputāta J.Āboliņa veikto darbību saistībā ar *Riverside HK Ltd.* izvērtēšanu;
- ❖ par pašvaldības norobežošanos no J.Āboliņa veiktajām darbībām saistībā ar *Riverside HK Ltd.* un minēto saistību neatzīšanu.

Pašvaldības vadība 2015.gada pārskatā norādīja uz būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem saistībā ar šo darījumu, kā arī, ka riski pastāv pašvaldības darbības nodrošinājumam parādzīmē/vekselī noteiktajā maksāšanas termiņā (2016.gada 396.diena) un noilguma termiņā (trīs gadi pēc maksāšanas termiņa), kā arī, ka ir veiktas visas iespējamās darbības pašvaldības interešu aizsardzībai (J.Āboliņa atbrīvošana no domes priekšsēdētāja amata, dokumentu par J.Āboliņa veiktajām darbībām iesniegšana LR Ģenerālprokuratūrā un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, kā arī visas pašvaldības rīcībā esošās informācijas iesniegšana Finanšu ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Valsts kontrolei).

Zvērināts revidents par Lielvārdes novada pašvaldības 2015.gada pārskatu ir atteicies sniegt atzinumu, atteikumu pamatojot ar būtisku nenoteiktību saistībā ar bijušā Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja J.Āboliņa, neievērojot normatīvā akta par pašvaldību aizņēmumu ņemšanu un dokumentu noformēšanu prasības, 2015.gada 24.novembrī ”pašvaldības vārdā parakstīto vekseli par 200 milj. EUR ar atmaksas termiņu 2016.gada decembra 396.diena”, kas var radīt nozīmīgas šaubas par pašvaldības spēju turpināt darbību, kā rezultātā pašvaldība var nebūt spējīga nokārtot savas saistības parastās darbības ietvaros.

Lai novērstu ar darījumu saistītos neskaidros apstākļus un to ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu, Pašvaldība 2016.gada 14.jūlijā noslēdza līgumu ar starptautisko auditorkompāniju *Deloitte* par bijušā Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja rīcības tiesiskuma izvērtēšanu.

Pašvaldība ir saņēmusi Deloitte atzinumu par bijušā Lielvārdes domes priekšsēdētāja rīcības tiesiskumu, kurā ir norādīti arī iespējamie riski, kas izriet no bijušā Lielvārdes domes priekšsēdētāja rīcības, un Pašvaldības iespējamā rīcība, lai mazinātu risku iestāšanās iespējamību.

Likums par budžetu un finanšu vadību nosaka, ka tikai Pašvaldība var noteikt kārtību, kādā veicami darījumi ar pašvaldības kustamo mantu, kā arī kārtību, kādā notiek dāvinājumu un novēlējumu pieņemšana un pārzināšana, aizdevumu, aizņēmumu un citu ekonomisko saistību uzņemšanās

pašvaldības vārdā un pašvaldības, pamatojoties uz domes lēmumu, var ņemt īstermiņa un ilgtermiņa aizņēmumus un uzņemties ilgtermiņa saistības, domes lēmumā, ar kuru pašvaldība uzņemas ilgtermiņa saistības, paredzot arī šādu saistību izpildes finansējuma avotus. Pašvaldībām ir tiesības ņemt aizņēmumus un sniegt galvojumus tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētajos kopējo pieļaujamo palielinājumu apjomos.

Pašvaldību aizņēmumu saņemšana un galvojumu sniegšana notiek Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, t.i., pašvaldības var ņemt aizņēmumus un sniegt galvojumus tikai pēc Padomes lēmuma saņemšanas, ja tajā atbalstīts Pašvaldības lēmums ņemt aizņēmumu, noslēdzot aizdevuma līgumu ar Valsts kasi vai citu aizdevēju - Pašvaldība var slēgt aizdevuma līgumu ar citu aizdevēju pēc tam, kad finanšu ministrs ir apstiprinājis citu aizdevēju.

Lai gan saskaņā ar Pašvaldības rīcībā esošo informāciju, tā nav saņēmusi nekādus naudas līdzekļus no *Riverside HK Ltd.* un tikai Pašvaldība var lemt par aizņēmumu uzņemšanos pašvaldības vārdā, turklāt Pašvaldības bijušais priekšsēdētājs J. Āboliņš parakstot parādzīmi/vekseli 200 milj. EUR vērtībā, ir rīkojies, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību pašvaldību aizņēmumu saņemšanai un pārkāpjot savam amatam noteiktās pilnvaras, tomēr nav pilnībā izslēgts, ka darījumam varētu būt ietekme.

Valsts kontrole vērš uzmanību uz to, ka atzinumu *Deloitte* ir sagatavojusi, pamatojoties tikai un vienīgi uz *Deloitte* rīcībā atzinuma sagatavošanas brīdī esošo informāciju un pieņemot, ka šī informācija ir pareiza. *Deloitte* nav vērtējusi riskus un saistības, kas varētu rasties, ja *Deloitte* rīcībā būtu visi ar darījumu saistītie dokumenti un pierādījumi, kuru esamība teorētiski ir iespējama, kā tas atzīts arī *Deloitte* atzinumā.

Piemēram, *Deloitte* atzinumā vērsta Pašvaldības uzmanība uz joprojām pastāvošo risku, ka J. Āboliņš, izmantojot viņam piešķirtās pilnvaras, varētu būt atvēris kontu Pašvaldības vārdā Latvijā vai ārvalstīs, uz kuru, iespējams, ir pārskaitīti parādzīmē/vekselī norādītie līdzekļi. Jāuzsver, ka risku paaugstina apstākļi, ka parādzīmes/vekseļa 1.punkta redakcija paredz, ka aizņēmējs šādu summu uz parādzīmes/vekseļa parakstīšanas brīdī jau ir saņēmis, savukārt J. Āboliņš parādzīmi/vekseli ir parakstījis. Līdzīgi – *Deloitte* norāda, ka parādzīme/vekselis nav uzskatāma par noslēgtu aizdevuma līgumu tāpēc, ka šobrīd nav pierādījusies aizdevuma faktiskā saņemšana un parādzīmi/vekseli nav parakstījis aizdevējs. Tādējādi no *Deloitte* atzinuma izriet, ka šiem abiem apstākļiem izpildoties, aizdevuma līgums tomēr būtu uzskatāms par spēkā esošu.

Deloitte savā atzinumā arī norāda, ka pastāv iespēja, ka puses varētu būt noslēgušas parādzīmes/vekseļa atcēlējīgumu. Neskatoties uz to, *Deloitte* tomēr norāda, ka pastāv civilās tiesvedības risks. Valsts kontroles ieskatā nenoteiktība par naudas līdzekļu pārskaitīšanas faktu ir būtiska un izšķiroša.

Lielvārdes novada dome līdz Valsts kontroles atzinuma sniegšanai ir veikusi *Deloitte* atzinumā norādītās nepieciešamās darbības pastāvošo risku mazināšanai:

- ❖ 2016.gada 23.augustā ir sagatavota un nosūtīta vēstule – paziņojums *Riverside HK Ltd* Honkongas un Eiropas birojiem un *PCNA SA* birojam Amerikas Savienotajās Valstīs par to, ka bijušais Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs J. Āboliņš nebija pilnvarots parakstīt dokumentus darījuma slēgšanai un veiktās darbības nav atbilstošas Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Valsts kontroles rīcībā esošā informācija, liecina, ka Lielvārdes novada dome nosūtītās vēstules ir saņēmusi kā nenodotas adresātam – kapitālsabiedrībai *Riverside HK Ltd* Honkongas un Eiropas birojiem, jo adresāts šajās adresēs neatrodas;

- ❖ ir sagatavots un 2016.gada 12.septembrī Ogres rajona tiesā iesniegts prasības pieteikums par vietnieka pārstāvības varas pārsniegšanu un tiesiska darījuma atzīšanu par Lielvārdes novada pašvaldībai nesaistošu.

Finanšu ministrija savā 2016.gada 13.septembra vērtējumā par Lielvārdes novada domes deputāta J. Āboliņa parakstīto dokumentu (parādzīme/vekselis, Konfidencialitātes vienošanās) ietekmi uz valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci, norāda, ka *Riverside HK Ltd* 2015.gada 27.novembrī ir telefoniski vērsusies Valsts kasē, lai informētu par sīkāku savas darbības aprakstu un nodomu nopietnību, kas Valsts kontroles ieskatā apstiprina darījumā iesaistīto pušu vēlmi slēgt darījumu, apzinoties iespējamās sekas, tajā skaitā saistības, kas tām būtu jāuzņemas.

Vienlaikus norādām, ka Finanšu ministrija pēc Valsts kontroles aicinājuma nav veikusi tiesību piemērošanas prakses izvērtēšanu līdzīgās situācijās ne tikai Latvijā, bet arī citās jurisdikcijās, tajā skaitā attiecībā uz saistībām, kas pašvaldībai vai valstij var rasties tādos gadījumos, kad amatpersona pārstāvējusi publisku personu neatbilstoši pilnvarojumam. Valsts kontroles ieskatā Finanšu ministrija, sagatavojot Valsts kontrolei 2016.gada 13.septembra vērtējumu par Lielvārdes novada domes deputāta J.Āboliņa parakstīto dokumentu (parādzīme/vekselis, Konfidencialitātes vienošanās) ietekmi uz valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci **nav ņēmusi vērā** Tieslietu ministrijas kā vadošās valsts pārvaldes iestādes tieslietu nozarē viedokli par vairākiem pastāvošajiem riskiem no civiltiesību vai starptautisko tiesību aspekta, kurus Tieslietu ministrija norāda savā 2016.gada 12.septembra vēstulē Nr.1-8.1/128-IP Finanšu ministrijai.

Kā Finanšu ministrija norāda savā 2016.gada 13.septembra vērtējumā par Lielvārdes novada domes deputāta J.Āboliņa parakstīto dokumentu (parādzīmi/vekselis, Konfidencialitātes vienošanās) ietekmi uz valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci, tā ir vairākkārt vērsusies Tieslietu ministrijā – ar lūgumu izvērtēt vekseļa juridisko statusu un vēlāk ar lūgumu sniegt viedokli, vai J. Āboliņa parakstītie dokumenti rada vai nākotnē var radīt juridiskas sekas valsts budžetam, un Tieslietu ministrija atbilstoši tai sniegtajai informācijai ir secinājusi, ka:

- ❖ pamatojoties uz Latvijas Republikas tiesību aktiem (Vekseļa likumu un uz tā pamata izdotajiem Ministru kabineta noteikumiem), Lielvārdes novada domes rīcībā esošajam dokumentam saskaņā ar Vekseļa likuma ceturto nodaļu nav vekseļa spēka (Tieslietu ministrijas 2016. gada 15. jūlija vēstule Nr. 1-13.4/2804 – turpmāk TM jūlija vēstule);
- ❖ papildus Tieslietu ministrija vērsa uzmanību, ka, pamatojoties uz LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013. gada 18. janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-344/2013, Lielvārdes novada domes rīcībā esošajam dokuments ir noformēts kā garantija darījuma rezultātā saņemtās pamatsummas 200 milj. EUR atmaksai un līdz ar to nav piemērojams Vekseļa likuma regulējums, bet vispārējais civiltiesiskais regulējums par darījumiem, tajā skaitā līgumiem (TM jūlija vēstule);
- ❖ pastāv augsts tiesvedības risks gadījumā, ja parādzīmes oriģināls atrodas pie *Riverside HK Ltd* vai, ja tā kā citādi var apliecināt parādzīmē/vekselī norādītās naudas summas nodošanu J.Āboliņam vai Lielvārdes novada pašvaldībai (Tieslietu ministrijas 2016. gada 12.septembra vēstule Nr. 1-8.1/128-IP – turpmāk TM septembra vēstule);
- ❖ lai arī no Lielvārdes novada domes rīcībā esošajam dokumentiem nav iespējams gūt pilnīgu priekšstatu par sarunām, turpmākās sadarbības nodomiem un plānotajiem darījumiem,

tomēr nepārprotami ir secināms, ka starp iesaistītajām pusēm bija paredzēta plašāka sadarbība (TM septembra vēstule);

- ❖ var pastāvēt starptautiskā ieguldījuma (investīciju) aizsardzības strīda risks, ja bez pašlaik Lielvārdes novada domes rīcībā esošajiem dokumentiem pastāv vēl citi dokumenti, kas varētu liecināt par nozīmīgu saistību uzņemšanos no Lielvārdes novada domes puses, tai skaitā par iespējamu *Riverside HK Ltd* ieguldījuma projektu Latvijā (TM septembra vēstule);
- ❖ saskaņā ar apkopoto starptautisko praksi valsts atbildības par prettiesiskām darbībām jautājumos, kas plaši tiek piemērota starptautisko tribunālu nolēmumos, ir inkorporēts starptautisko tiesību princips, ka valsts atbild par tās iestādes vai amatpersonas darbību arī tad, ja amatpersona darbojusies, pārkāpjot savu pilnvaru robežas (TM septembra vēstule);
- ❖ Tieslietu ministrijas ieskatā nav iespējams pilnībā izslēgt iespēju, ka minētais darījums var radīt juridiskas sekas Latvijas valstij, tajā skaitā, gadījumā, ja kāda no iesaistītajām pusēm Lielvārdes novada domes rīcībā esošo dokumentu vai citu ar to saistīto apsoliģumu neizpildes gadījumā vērsas starptautiskā vai Latvijas tiesu instancē ar prasību par zaudējumu atlīdzību no Latvijas Republikas valsts budžeta (TM septembra vēstule).

Budžeta iestāde uzkrāj un aprēķina aizņēmumu procentu un saistību maksājumus saskaņā ar noslēgtajiem aizņēmuma līgumiem. Aprēķinot procentus, tos atzīst kā finanšu izdevumus pārskata periodā un uzskaita kā uzkrātās saistības.⁴⁵¹

Rīgas pilsētas pašvaldība⁴⁵² 2015.gada pārskata:

- ❖ bilances postenī “Ilgttermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem” 2015.gada 31.decembrī ir uzrādījusi atlikumu 321,9 milj. EUR vērtībā, kas saskaņā ar Valsts kontroles iepriekšējā revīzijā konstatēto⁴⁵³ ir saistības pret “DeutscheBank AG” par Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu un gada pārskatā bija jāuzrāda postenī “Ilgttermiņa aizņēmumi”;
- ❖ pielikuma veidlapā Nr.9-1 “Pārskats par aizņēmumiem” nav uzrādījusi saistību summu 571,5 milj. EUR, kas pašvaldībai būs jāatmaksā “DeutscheBank AG” saskaņā ar 2005.gada 22.jūnija, 2006.gada 28.jūnija un 2007.gada 26.jūnija līgumiem par Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu.

Saskaņā ar Finanšu ministrijas sniegto informāciju⁴⁵⁴, sagatavojot valsts budžeta deficīta aprēķinus, tiek izmantota Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmas Kopienā (turpmāk tekstā – EKS 95)⁴⁵⁵ metodoloģija un Latvijas Republikas gada pārskatā par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem uzrādītais pašvaldības⁴⁵⁶ parāds pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem tiek pārklasificēts kā ilgtermiņa aizņēmums.

Finanšu ministrija, saskaņojot Valsts kontroles revīzijas ziņojuma projektu⁴⁵⁷, vēstulē⁴⁵⁸ noraidīja ieteikuma ieviešanu, kas saistīts ar ilgtermiņa saistību uzskaites sakārtošanu, jo uzskata, ka pašvaldības⁴⁵⁹ sniegtā informācija par saistībām ir patiesa un salīdzināma.

Ieteikums

Finanšu ministrijai sadarbībā ar Lielvārdes novada pašvaldību veikt nepieciešamās darbības, tajā skaitā uzraugošās, lai mazinātu nenoteiktību un darījuma ar *Riverside HK Ltd.* iespējamo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu.

4.3. Pašvaldību iekšējās kontroles sistēmas

Neatbilstoša iekšējās kontroles vides – iekšējās kontroles sistēmas neesamības pašvaldībās vai tās neefektivitātes rezultātā tiek pieļautas kļūdu izraisītas neatbilstības un normatīvajiem aktiem neatbilstoša grāmatvedības uzskaites kārtošana, kas būtiski ietekmē pašvaldību gada pārskatos un Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītās informācijas kvalitāti.

4.3.1. Iekšējās kontroles sistēmas izveidošana pašvaldībās

Jau vairākus gadus Valsts kontrole finanšu revīzijā par Pašvaldību gada pārskata daļu un likumības/lietderības revīzijās pašvaldībās ir konstatējusi dažādu normatīvo aktu pārkāpumus, kas, Valsts kontroles ieskatā, ir saistīti ar vairākiem iemesliem, no kuriem būtiskākais ir iekšējās kontroles sistēmas neesamība vai tās neefektivitāte, kā rezultātā tiek pieļautas krāpšanās un kļūdu izraisītas neatbilstības, tiek pieļauta normatīvajiem aktiem neatbilstoša grāmatvedības uzskaites kārtošana, kas liedz savlaicīgas un ticamas finanšu informācijas iegūšanu pašvaldību vadītājiem un tiek pieļauta nelietderīga (neefektīva un neekonomiska) rīcība ar pašvaldības finanšu līdzekļiem un mantu. Iekšējās kontroles sistēmas neesamība vai tās neefektivitāte ietekmē pašvaldību gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti.

Saskaņā ar normatīvajos aktos⁴⁶⁰ noteikto pašvaldību vadītāji:

- ❖ organizē iestādes funkcijas pildīšanu un atbild par to, vada iestādes administratīvo darbu, nodrošinot tā nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu, tajā skaitā pārvalda iestādes finanšu, personāla un citus resursus, kā arī izveido iestādes iekšējās kontroles sistēmu, uzrauga un uzlabo to;
- ❖ ir atbildīgi par budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

Pašvaldībai jārīkojas ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderīgi, t.i., rīcībai jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu.⁴⁶¹

Pašvaldības vadība ir atbildīga par gada pārskata sagatavošanu atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumiem Nr.1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt

tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības politiku.⁴⁶²

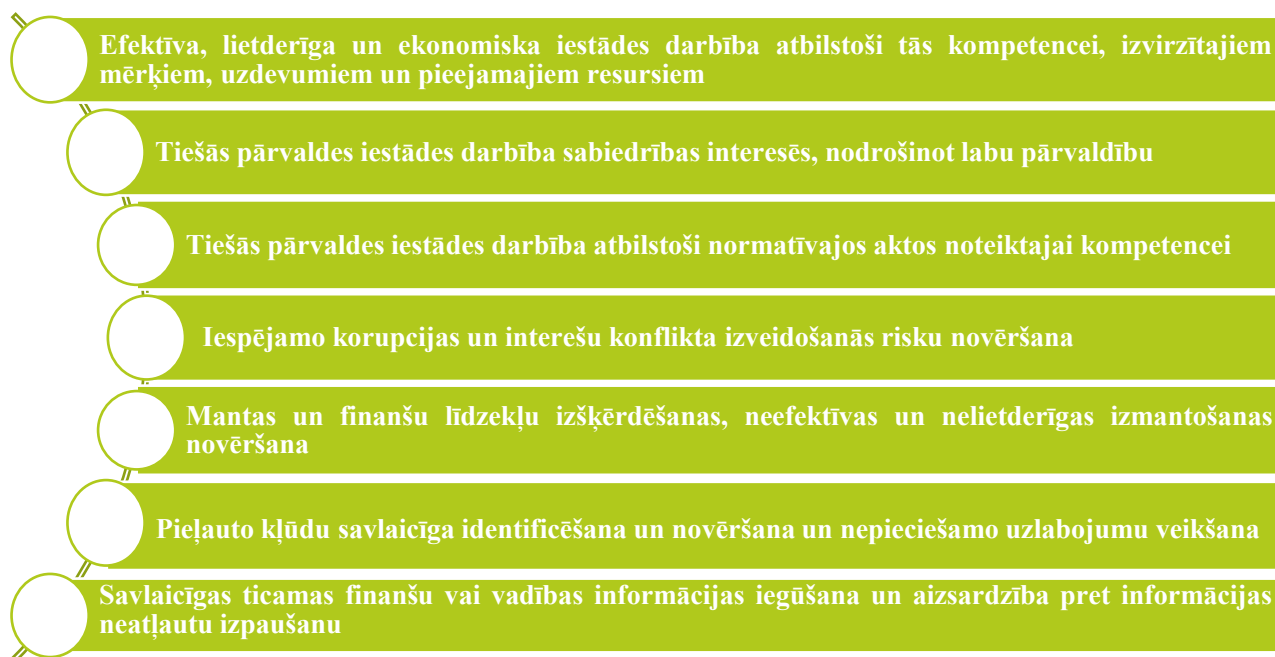
Pamatojoties uz normatīvo aktu⁴⁶³, 2012.gada 8.maijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs⁴⁶⁴, kas nosaka iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības, tās izveidošanas, uzraudzības un uzlabošanas kārtību valsts pārvaldes iestādēs un iestādes vadītāja atbildību par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, uzraudzību un uzlabošanu.

Normatīvā akta⁴⁶⁵ anotācijā ir minēts, ka iekšējās kontroles sistēma ir jāuzlabo, novēršot iespējamās normatīvo aktu pārkāpumus un resursu nelietderīgu, ļaunprātīgu un kļūdainu izmantošanu, jo Finanšu ministrijas apkopotie dati par valsts pārvaldes iekšējā audita struktūrvienību sniegto viedokli par iekšējās kontroles sistēmu liecina, ka kopumā institūcijās ir izveidota iekšējās kontroles sistēma, tomēr ir konstatēti vairāki trūkumi.

Tāpat normatīvā akta⁴⁶⁶ anotācijā ir minēts, ka ir nepieciešams izstrādāt jaunu normatīvo aktu, kas noteiktu iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības un tās izveidošanas, uzraudzības un uzlabošanas kārtību, kā arī sekmētu efektīvāku iekšējās kontroles sistēmu ieviešanu visā valsts pārvaldē.

Lai gan iepriekš minētajā anotācijā ir norādīts, ka jauna normatīvā akta izstrāde sekmētu efektīvāku iekšējās kontroles sistēmu ieviešanu visā valsts pārvaldē, uz pastarpinātās valsts pārvaldes iestādēm – pašvaldībām un to iestādēm, šo noteikumu⁴⁶⁷ prasības nav attiecinātas.

Lai iekšējā kontroles sistēma spētu sekmīgi pastāvēt, normatīvajā aktā par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs⁴⁶⁸ ir noteiktas kontroles sistēmas pamatprasības un ir definēti iekšējās kontroles sistēmas vidi veidojoši elementi⁴⁶⁹ (skatīt 39.attēls).

39.attēls Kādas ir iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības?

Tā kā par kontroles sistēmas izveidi, uzraudzību un uzlabošanu atbildīgs ir pašvaldības vadītājs⁴⁷⁰, pašvaldības vadītājs pieņem lēmumu, kā iekšējās kontroles procesus veikt efektīvāk, izvēloties efektīvākos līdzekļus mērķa sasniegšanai.

Lai gan uz revīzijas laikā pašvaldību vadībai (domes priekšsēdētājiem un izpilddirektoriem) un atbildīgajiem finanšu un grāmatvedības darbiniekiem uzdoto jautājumu „Vai efektīvas, lietderīgas un ekonomiskas pašvaldības darbības un labas pārvaldības sabiedrības interesēs nodrošināšanai (atbilstoši izvirzītajiem mērķiem, uzdevumiem un pieejamajiem resursiem) pašvaldības vadība ir izveidojusi iekšējās kontroles sistēmu?” visos gadījumos tika sniegta apstiprinoša atbilde, pašvaldību vadībai un finanšu speciālistiem lielākoties nav pietiekošas izpratnes par pašvaldības iekšējās kontroles sistēmu veidojošo elementu kopumu, jo pašvaldību⁴⁷¹ vadītāji un atbildīgie darbinieki interviju laikā pašvaldībā bez papildus skaidrojumiem nevarēja sniegt atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar pašvaldības vadības izveidoto iekšējās kontroles sistēmu (skatīt 40.attēls).

Kādos pašvaldības iekšējos tiesību aktos ir dokumentēta iekšējās kontroles sistēmas politika un procedūras?

Kā pašvaldības vadība nodrošina iekšējās kontroles sistēmas uzraudzību un uzlabošanu?

Kādas ir pašvaldības vadības izstrādātās kontroles procedūras ārējo normu (likumu, noteikumu u.c.) un vadības politikas ieviešanas pārbaudei un kādi iekšējie tiesību akti to nosaka?

Kā pašvaldības vadība identificē ar finanšu pārskata sagatavošanu saistītos riskus, kas varētu apdraudēt šī finanšu pārskata spēju sniegt skaidru un patiesu priekšstatu saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām?

Vai pašvaldības vadība ir novērtējusi šo risku būtiskumu, iespējamību un pieņēmusi lēmumus, kā rīkoties, lai novērstu šos riskus?

40.attēls Kādi ir jautājumi par pašvaldību iekšējās kontroles sistēmu, uz kuriem netika sniegtas atbildes?

Lai gan izlasē iekļautajās pašvaldībās tika identificēti vairāki atsevišķi iekšējās kontroles sistēmas elementi, revīzijas laikā, tāpat kā iepriekšējās finanšu revīzijās, tika identificēta kontroļu neesamība vai neefektīvas kontroles vairākos būtiskos pašvaldības pamatdarbības procesos, piemēram, pašvaldības īpašumu uzskaitē un pārvaldīšanā, naudas līdzekļu maksājumu veikšanas procesā, sagādes procesā (iepirkumu veikšanā un materiālo vērtību norakstīšanā) u.c.

4.3.2. Iekšējās kontroles procedūra – pārskata gada inventarizācija

Jau vairākus gadus Valsts kontrole konstatē kļūdas ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē, kam ir būtiska ietekme gan uz katras pašvaldības gada pārskatā uzrādīto datu kvalitāti, gan uz Pašvaldību gada pārskatu daļu, gan uz Saimnieciskā gada pārskatu kopumā.

Valsts kontroles ieskatā viens no iemesliem ir nepilnības vienā no svarīgākajām kontroles procedūrām saistībā ar gada pārskata datu patiesu uzrādīšanu – pārskata gada inventarizācijas veikšanā.

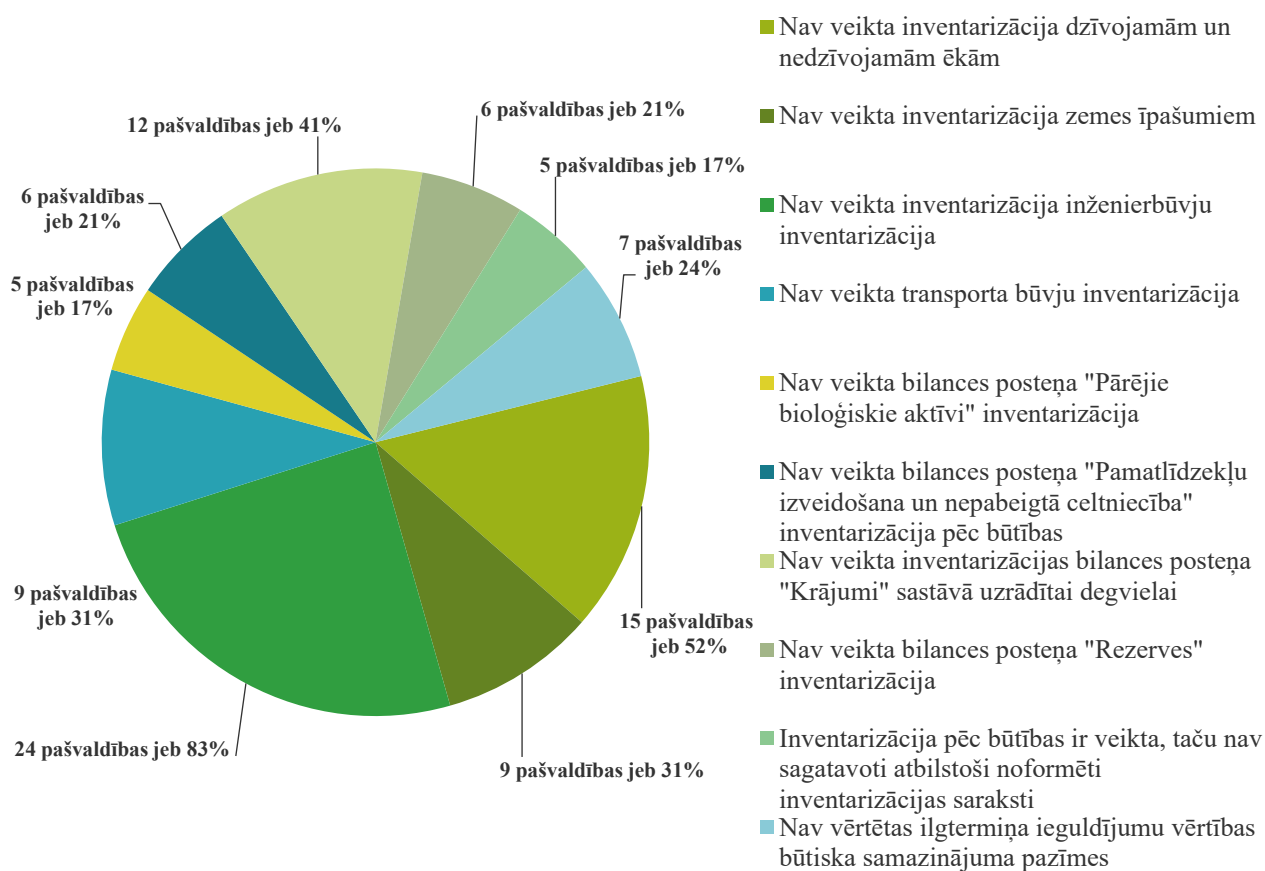
Lai gan katru gadu tiek izdoti pašvaldības vadības rīkojumi par pārskata gada inventarizācijas veikšanu un noteikti atbildīgie darbinieki, izlasē iekļautajās pašvaldībās bilances posteņu inventarizācija netiek veikta vispār vai netiek veikta pēc būtības, kā rezultātā pašvaldību iedzīvotājiem un gada pārskatu lietotājiem netiek nodrošināta patiesas un pilnīgas informācijas sniegšana par pašvaldības rīcībā esošajiem resursiem un to rašanās avotiem, kas, mūsuprāt, lielākoties ir saistīta ar nepietiekošu izpratni par iekšējās kontroles procedūru, tajā skaitā inventarizācijas nozīmīgumu, kā arī ar nepietiekošu zināšanu apjomu, piemēram, datu salīdzināšanai ar valsts reģistru datiem.

Lai gan Valsts kontrole no 2012.gada gan revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās, gan Valsts kases organizētajos semināros pašvaldību vadībai un atbildīgajiem finanšu darbiniekiem ir skaidrojusi inventarizācijas veikšanas nozīmīgumu pašvaldību vadības pārliecības gūšanai par pašvaldību grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādīto datu ticamību, vēl joprojām būtisks situācijas uzlabojums nav panākts.

Revīzijas plānošanas laikā, analizējot inventarizācijas nolikumos, instrukcijās un rīkojumos par 2014.gada pārskata slēguma inventarizācijas veikšanu norādīto informāciju, 24 pašvaldībās⁴⁷² no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām ir konstatēts:

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Inventarizācijas nolikums ir vispārīgs	24 jeb 83% no izlasē iekļautajām	24 pašvaldību ⁴⁷³ inventarizācijas nolikums nesniedz skaidras norādes inventarizācijas veikšanai, lai gan nolikumos ir norādīts, ka jāveic salīdzināšanās ar valsts publisko reģistru datiem, nav noteikts, kādas darbības ir veicamas, piemēram, kādi rādītāji salīdzināmi, kādā veidā tas ir darāms, kā jārikojas konstatējot datu atšķirības. 9 pašvaldību ⁴⁷⁴ nolikumos nekas nav minēts par darbībām, kādas būtu jāveic inventarizējot bilances posteņi "Zemes, ēkas un būves". 12 pašvaldību ⁴⁷⁵ nolikumos nekas nav minēts par darbībām, kādas būtu jāveic inventarizējot bilances posteņi "Krājumi" – degvielu un kurināmo.
Rīkojumos par gada slēguma inventarizāciju nav noteikts pienākums inventarizēt visus bilances posteņus	11 jeb 38% no izlasē iekļautajām	11 pašvaldībās ⁴⁷⁶ rīkojumā par 2014.pārskata gada slēguma inventarizāciju nav noteikts pienākums inventarizēt visus bilances posteņus.

Revīzijas plānošanas laikā, analizējot 2014.gada pārskata slēguma inventarizācijas sarakstos un tiem pievienotajos dokumentos norādīto informāciju, 24 pašvaldībās⁴⁷⁷ no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām ir konstatēts (skatīt 41.attēls).

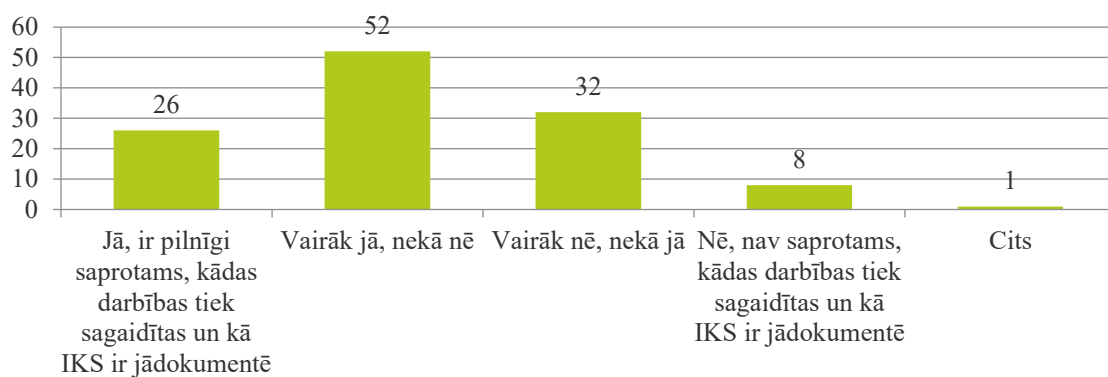
41.attēls Kādas ir pašvaldībās neveiktās 2014.gada pārskata slēguma inventarizācijas?

Lai gan pašvaldībām, iesniedzot Valsts kasē gada pārskatus, ir jāpievieno apliecinājumi par vadības atbildību, tostarp par to, ka ir izveidota visaptveroša un efektīva iekšējās kontroles sistēma, kura nodrošina gada pārskatu sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām būtiskām neatbilstībām⁴⁷⁸, un 113 pašvaldības ir sniegušas apliecinājumu par visaptverošas un efektīva iekšējās kontroles sistēmas esamību, kura nodrošina gada pārskatu sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām būtiskām neatbilstībām, revīzijā konstatētie fakti par kļūdu izraisītām neatbilstībām pašvaldību gada pārskatos, liecina ka ir nepieciešams pilnveidot pašvaldību iekšējās kontroles, tajā skaitā saistībā ar gada pārskata sagatavošanu.

Lai sekmētu pašvaldībām Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto prasību ievērošanu – izveidot, ieviest, uzraudzīt un uzlabot iekšējās kontroles sistēmu, nodrošinot budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem, lietderīgu rīcību ar pašvaldības finanšu līdzekļiem un mantu un ticamas finanšu informācijas iegūšanu pašvaldību vadītājiem un pārskatu lietotājiem, kā arī lai noskaidrotu labāko iespējamo risinājumu esošās situācijas pašvaldību iekšējā kontrolē uzlabošanai, izmantojot aptauju portālā www.visidati.lv izvietotu aptaujas anketu par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas problēmām un iespējamajiem risinājumiem, tika aptaujāti 119 pašvaldību vadītāji.

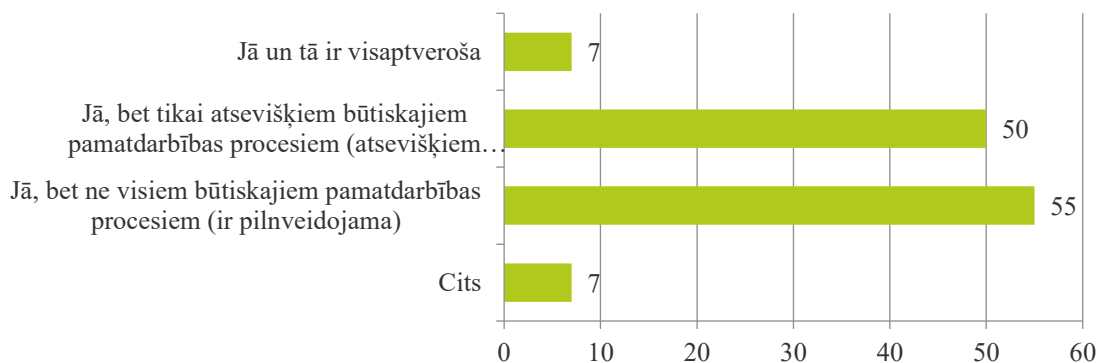
Apkopojot aptaujas anketā 119 pašvaldību norādītos datus, ir noskaidrots:

- ❖ 40 pašvaldību vadītāji jeb 34% respondentu norāda, ka no normatīvajos aktos noteiktās prasības IKS izveidošanai pašvaldībās nav saprotams, vai vairāk nav, nekā ir saprotams, kādas darbības tiek sagaidītas un kā jāveic IKS dokumentēšana (skatīt 42.attēls);

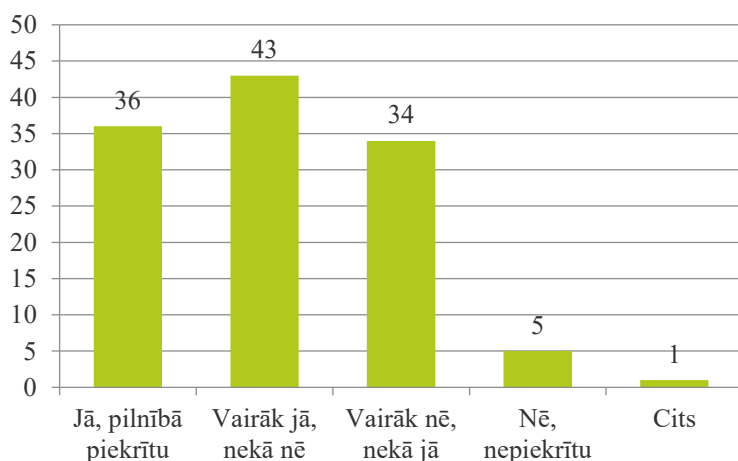
42.attēls Vai normatīvajos aktos noteiktās prasības IKS izveidošanai pašvaldībā, tās iestādēs (struktūrvienībās) ir pietiekoši skaidras un saprotamas?

- ❖ 112 pašvaldību vadītāji jeb 94% respondentu norāda, ka IKS ir liela nozīme pašvaldības, tās iestāžu (struktūrvienību) efektīvas darbības nodrošināšanā;
- ❖ 43 pašvaldību vadītāji jeb 36% respondentu savas zināšanas par IKS vērtē kā ne visai labas vai ļoti sliktas un tikai sešu pašvaldību vadītāji jeb 5% respondentu zināšanas par IKS vērtē kā ļoti labas;
- ❖ 71 pašvaldības vadītājs jeb 60% respondentu vēlas uzlabot savas zināšanas par visiem IKS veidojošiem elementiem (risku noteikšanu, analīzi un izvērtēšanu, IKS kontroles vides izveidošanu un dokumentēšanu, kontroles pasākumu īstenošanu, informācijas un saziņas nodrošināšanu, IKS uzraudzību un uzlabošanu) un tikai trīs pašvaldību vadītāji jeb 3% respondentu norādīja, ka zināšanas par IKS ir pietiekamas un tās nav nepieciešams uzlabot;
- ❖ tikai 6% pašvaldību vadītāji norādīja, ka pašvaldībā, tās iestādēs (struktūrvienībās) ir izveidota IKS un tā ir visaptveroša, savukārt 46% – ka IKS ir izveidota, bet ne pa visiem būtiskajiem pamatdarbības procesiem, un ir pilnveidojama un 42% – ka IKS ir izveidota tikai atsevišķiem pamatdarbības jautājumiem (skatīt 43.attēls);

43.attēls Vai pašvaldībā, tās iestādēs (struktūrvienībās) ir izveidota IKS?

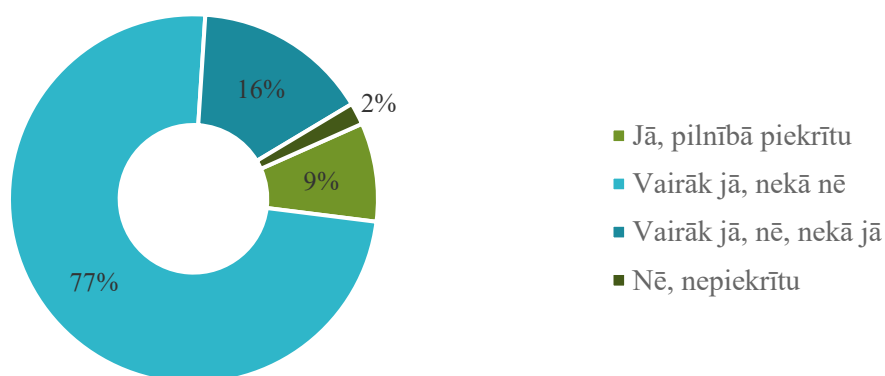
- ❖ 79 pašvaldību vadītāju jeb 66% respondentu piekrīt vai drīzāk piekrīt, ka izveidotā IKS ir jādokumentē, bet 33 pašvaldību vadītāji jeb 28% respondentu sniedza atbildi, ka izveidotā IKS drīzāk nav jādokumentē vai nepiekrīt, ka IKS būtu jādokumentē (skatīt 44.attēls);

44.attēls Vai piekrītat, ka pašvaldības, tās iestāžu (struktūrvienību) izveidotā IKS ir jādokumentē?

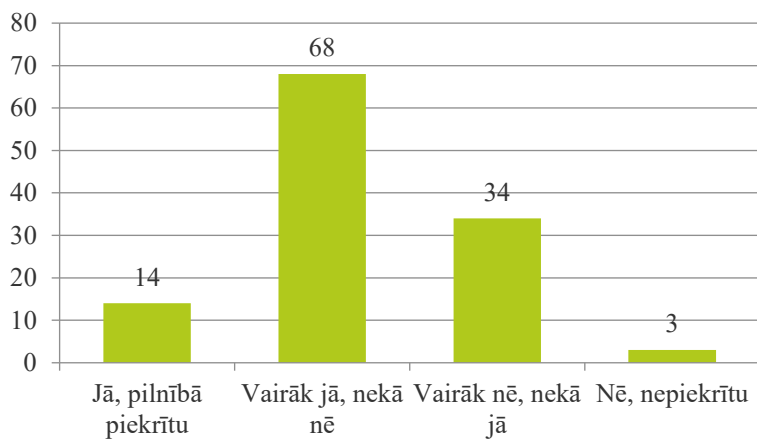
- ❖ par pašvaldībā, tās iestādēs (struktūrvienībās) izveidotās IKS dokumentēšanu:
 - 29 pašvaldību vadītāji jeb 24% respondentu sniedza informāciju, ka izveidotā IKS ir dokumentēta vairākos dokumentos, katrā ir dokumentēti dažādi IKS elementi, bet kopumā IKS ir dokumentēta visiem būtiskajiem pamatdarbības procesiem;

- 67 pašvaldību vadītāji jeb 56% respondentu norādīja, ka izveidotā IKS ir dokumentēta vairākos dokumentos, bet nav dokumentēta IKS visiem būtiskajiem pamatdarbības procesiem;
- 15 pašvaldību vadītāji jeb 13% respondentu norādīja, ka ir dokumentējuši IKS vienā dokumentā par visiem būtiskajiem pamatdarbības procesiem;
- ❖ tikai deviņu pašvaldību vadītāji jeb 8% respondentu sniedza informāciju, ka izveidotā IKS nodrošina pieļauto kļūdu savlaicīgu identificēšanu darbības atbilstībā iekšējiem un ārējiem tiesību aktiem, novēršanu un nepieciešamo uzlabojumu veikšanu (skatīt 45.attēls);

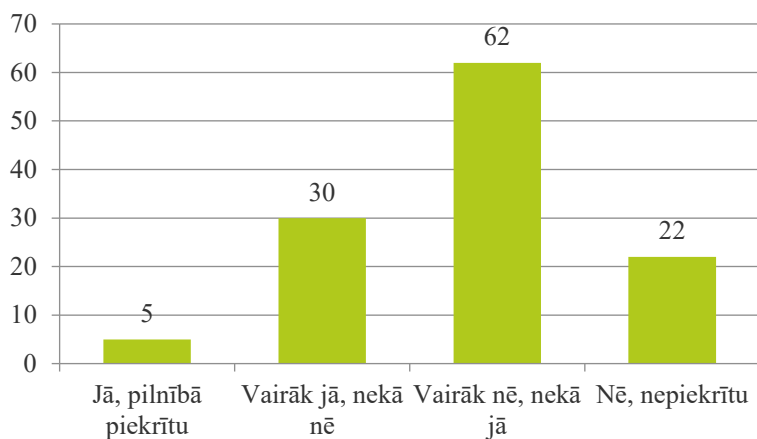
45.attēls Vai pašvaldībā, tās iestādēs (strukturvienībās) izveidotā IKS nodrošina pieļauto kļūdu darbības atbilstībā iekšējiem un ārējiem tiesību aktiem savlaicīgu identificēšanu, novēršanu un nepieciešamo uzlabojumu veikšanu?

- ❖ kvalitātes vadības sistēma ir ieviesta 5 pašvaldībās jeb 4% pašvaldību;
- ❖ 46 pašvaldību vadītāji jeb 39% respondentu norādīja, ka pašvaldībā ir noteikti un dokumentēti pašvaldības un tās iestāžu darbības mērķi un sasniedzamie darbības rezultāti,
- ❖ tikai 14 pašvaldību vadītāji, jeb 12% respondentu atbildēja, ka pašvaldībā, tās iestādēs (strukturvienībās) ir apzināti iekšējie un ārējie riski, kas var traucēt pašvaldības un tās iestāžu mērķu sasniegšanu (skatīt 46.attēls):

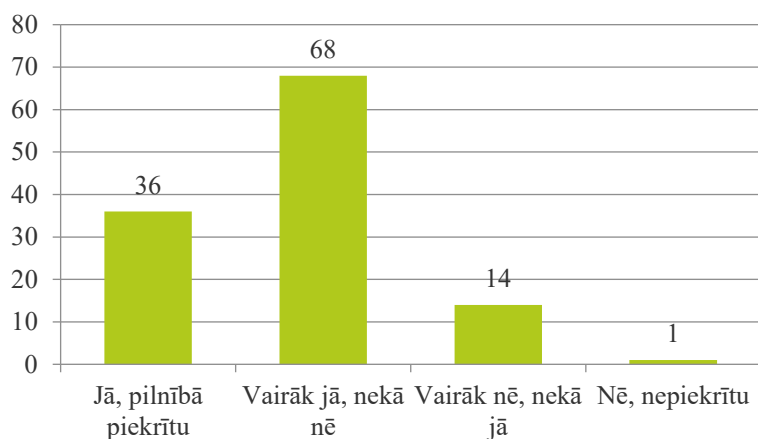
46.attēls Pašvaldībā, tās iestādēs (strukturvienībās) ir apzināti iekšējie un ārējie riski, kas var traucēt pašvaldības un tās iestāžu mērķu sasniegšanu

- ❖ tikai piecu pašvaldību vadītāji, jeb 4% respondentu atbildēja, ka pašvaldībā, tās iestādēs (strukturvienībās) veiktā risku izvērtēšana, noteikšana, analīze un novērtēšana ir dokumentēta (skatīt 47.attēls):

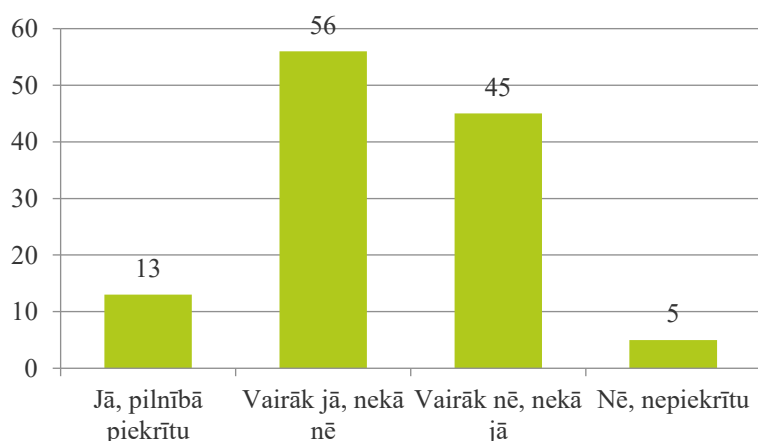
47.attēls Pašvaldībā, tās iestādēs (strukturvienībās) veiktā risku izvērtēšana, noteikšana, analīze un novērtēšana ir dokumentēta

- ❖ 36 pašvaldību vadītāji, jeb 30% respondentu atbildēja, ka pašvaldībā, tās iestādēs (struktūrvienībās) ieviestie kontroles pasākumi pilnībā nodrošina materiālo un finanšu resursu aizsardzību (skatīt 48.attēls):

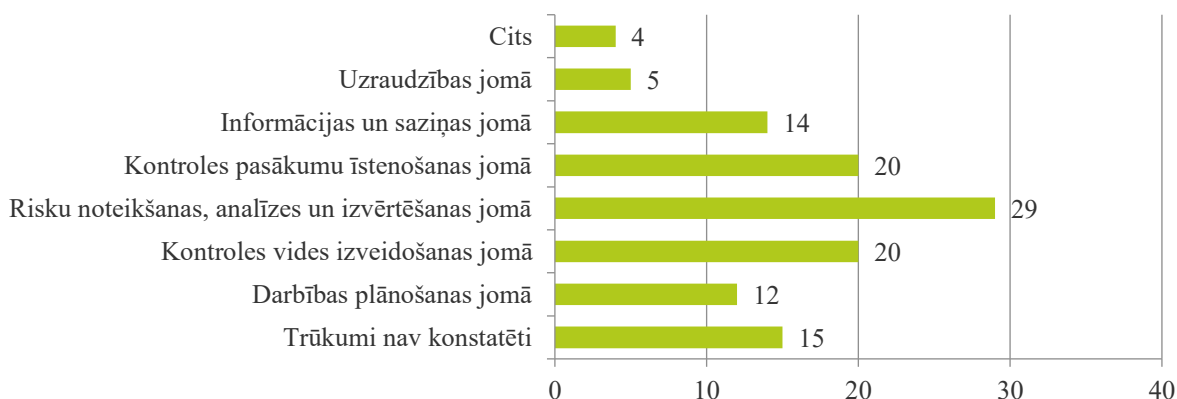
48.attēls Pašvaldībā, tās iestādēs (struktūrvienībās) ieviestie kontroles pasākumi pilnībā nodrošina materiālo un finanšu resursu aizsardzību

- ❖ 50 pašvaldību vadītāji jeb 42% respondentu atbildēja, ka Pašvaldībā netiek veikta vai drīzāk netiek veikta regulāra katras struktūrvienības un iestādes IKS pārbaude (skatīt 49.attēls):

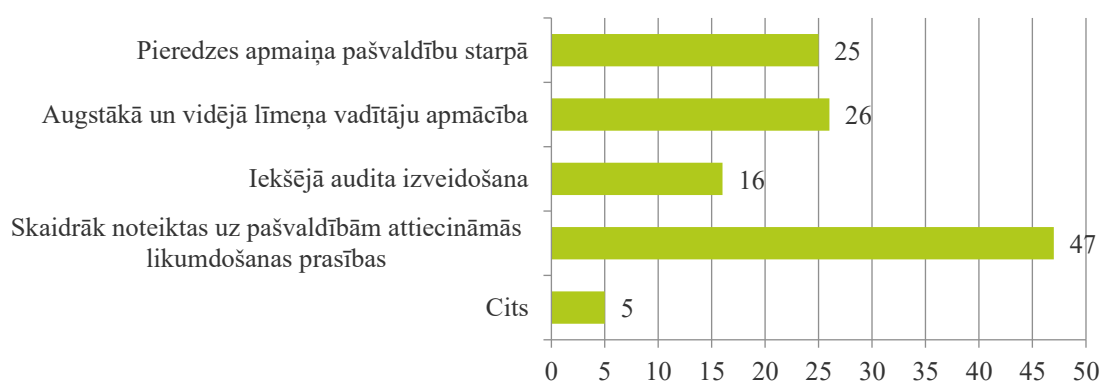
49.attēls Pašvaldībā regulāri tiek veikta katras struktūrvienības un iestādes IKS pārbaude.

- ❖ tikai 15 pašvaldību vadītāji jeb 13% respondentu atbildēja, ka trūkumi pašvaldības iekšējās kontroles sistēmā nav konstatēti (skatīt 50.attēls):

50.attēls Kādā jomā pašvaldībā, tās iestādēs (strukturvienībās) pēdējā gada laikā ir konstatēti trūkumi IKS?

- ❖ 47 pašvaldību vadītāji jeb 40%% respondentu atbildēja, ka vislabāk pašvaldības IKS pilnveidošanu veicinātu skaidrāk noteiktas uz pašvaldībām attiecinātās likumdošanas prasības, savukārt 26 pašvaldību vadītāji jeb 22% respondentu – ka augstākā un vidējā līmeņa vadītāju apmācība (skatīt 51.attēls):

51.attēls Kurš no minētajiem instrumentiem Jūsprāt vislabāk veicinātu pašvaldības IKS pilnveidošanu?

Ieteikumi

Tā kā nepietiekamai izpratnei par iekšējās kontroles sistēmu, tajā skaitā par iekšējās kontroles sistēmu saistībā ar gada pārskata sagatavošanu, ir būtiska ietekme uz pašvaldību gada pārskatos un Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītās informācijas kvalitāti, sekmējot efektīvāku iekšējās kontroles sistēmu ieviešanu pašvaldībās, Ministru kabinetam:

- ❖ ierosināt grozījumus normatīvajos aktos, paredzot skaidrāk noteiktas uz pašvaldībām un to iestādēm attiecināmās likumdošanas prasības par iekšējās kontroles sistēmas izveidi;
- ❖ nodrošināt pašvaldības augstākā un vidējā līmeņa vadītāju apmācību iespējas par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, dokumentēšanu, kontroles pasākumu īstenošanu, informācijas un saziņas nodrošināšanu, IKS uzraudzību un uzlabošanu.

Ieteikumi sākotnēji tika sniegti Finanšu ministrijai un no Finanšu ministrijas puses tas netika saskaņots. Finanšu ministrija neatbalsta sniegto ieteikumu, skaidrojot, ka darbības ieteikuma ieviešanai ir citu ministriju/iestāžu kompetences jautājumi.

Vidēja prioritāte

Kļūdas un neatbilstības, tajā skaitā kontroles sistēmā, norāda uz risku, ka par nākamo gada pārskatu varētu tikt sniegts modificēts atzinums.

4.4.Pašvaldību gada pārskatu daļas sagatavošana – konsolidācijas process Valsts kasē

Lai gan kopumā Pašvaldību gada pārskatu daļas konsolidācijas process ir veikts atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem un Valsts kases iekšējiem tiesību aktiem, tomēr ir konstatēti vairāki trūkumi konsolidācijas procesa organizēšanā, kā rezultātā konsolidācijas procesā nākas piemērot mazākuma principu. Nenovērsot trūkumus, pastāv risks, ka netiks nodrošināta pilnīga darījumu un atlikumu izslēgšana starp valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, budžeta nefinansētām iestādēm un pašvaldības budžeta iestādēm un kopīgām iestādēm.

Trūkumiem Valsts kases konsolidācijas procesā ir ietekme uz Saimnieciskā gada pārskata lietotājiem sniegtās informācijas kvalitāti – salīdzināmību un ticamību. Lai gan konsolidācijā iesaistītajās pašvaldībās netiek ievēroti vienoti grāmatvedības uzskaites principi – gada pārskata lietotājam netiek atklāta informācija par atšķirīgu principu piemērošanu.

Saimnieciskā gada pārskatu sagatavo, norādot finanšu informāciju saskaņā ar uzkrāšanas principu, kā valsts un pašvaldību budžetu un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites konsolidēto pārskatu, izmantojot šādus konsolidācijas veidus:

- ❖ summēšana – pārskatu apvienošana, summējot visus pārskatos minētos rādītājus un veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- ❖ savstarpējo darījumu vai atlikumu (pēc naudas plūsmas principa, pēc uzkrāšanas principa) izslēgšana, kas veikta starp konsolidācijā iesaistītajiem institucionālajiem sektoriem, veidojot pārskatu kopsavilkumus. Darījumus un atlikumus izslēdz, ievērojot mazākuma principu, tas ir, izslēdz savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Ja finanšu pārskatu posteņu (turpmāk – postenis) atzīšanā, novērtējumā, izklāstā vai norādīšanā ir būtiskas kļūdas, šo kļūdu labojumu ietver kā darījumu pārskata perioda finanšu pārskatā un pie pārskata sniedz tā skaidrojumu. Kļūda ir uzskatāma par būtisku, ja tās neatklāšana varētu ietekmēt finanšu pārskata lietotāju pieņemtos lēmumus. Būtiskums ir atkarīgs no attiecīgā posteņa lieluma un rakstura. Lai noteiktu, vai postenis vai posteņu apvienotā summa ir būtiska, novērtē posteņa raksturu un lielumu vienlaikus.⁴⁷⁹

Lai sagatavotu konsolidēto finanšu pārskatu, lieto vienotu grāmatvedības kontu plānu un pamatprincipus gan ministriju un centrālo valsts iestāžu, gan pašvaldību budžetu finanšu pārskatu sagatavošanā.⁴⁸⁰

Konsolidācija aptver visus finanšu pārskatu posteņus.⁴⁸¹

Apvienojot (konsolidējot) budžeta izpildes pārskatu, par pamatu ņem katras ministrijas vai centrālās valsts iestādes, vai pašvaldības iesniegto budžeta izpildes pārskatu.⁴⁸²

Budžeta izpildes pārskatu konsolidē atbilstoši budžeta veidiem, apvienojot attiecīgos ieņēmumu un izdevumu posteņus. Attiecīgā budžeta veida izpildes konsolidētā pārskata sagatavošanas gaitā izslēdz transfertus, kurus viens budžeta izpildītājs ir pārskaitījis citam konsolidācijā iesaistītajam budžeta izpildītājam.⁴⁸³

Kvalitatīvais raksturojums nosaka pārskatā sniegtās informācijas noderīgumu tās lietotājiem. Informācijai jābūt saprotamai, nozīmīgai, ticamai un salīdzināmai.⁴⁸⁴

Valsts kontrole finanšu revīzijā par Latvijas Republikas 2014. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem:

- ❖ izlases veidā pārbaudot pieejamo informāciju *ePārskatu* sistēmā periodā “Salīdzināšanās”, konstatēja gan neapstiprinātus ierakstus, kur abas iestādes norādījušas atšķirīgas summas, gan tādus ierakstus, kurus viena no iestādēm nav apstiprinājusi vispār, piemēram, konsolidējot (izslēdzot savstarpējos darījumus) pozīciju “Transferti”, konstatējot konsolidējamās pārskatos atšķirīgas transfertu summas ieņēmumu un izdevumu pusē, konsolidācijā vienā no pozīcijām (ieņēmumos vai izdevumos) izslēdz mazāko no summām un otrā konsolidējamā pozīcijā tiek saglabāta atlikusī summa;⁴⁸⁵
- ❖ sniedza ieteikumu Finanšu ministrijai nodrošināt, lai atbilstoši normatīvā akta⁴⁸⁶ prasībām tiktu veikta pilnīga kontu atlikumu un darījumu salīdzināšana, kā arī sagatavot un virzīt nepieciešamos grozījumus ārējos normatīvajos aktos, lai nodrošinātu patiesas informācijas sniegšanu par darījumu apjomiem Saimnieciskā gada pārskatā, t.i., panākot maksimālu identisku darījumu un atlikumu vērtību izslēgšanu starp konsolidējamām vienībām⁴⁸⁷.

Kontu atlikumu un darījumu salīdzināšanas nodrošināšanai:

- ❖ ir noteikts⁴⁸⁸, ka gada pārskata sagatavošanas laikā jāsalīdzina darījuma partneru kontu atlikumi un darījumi (naudas un bezatlīdzības) pārskata perioda pēdējā datumā, salīdzināšana jāveic elektroniski, izmantojot *ePārskatu sistēmu*, kā arī ir noteikta detalizēta veidlapu aizpildīšanas kārtība;
- ❖ nav noteiktas veicamās darbības gadījumos, kad iestādes salīdzināšanās veidlapās norāda atšķirīgu informāciju – iestādēm ar normatīvo aktu nav noteikts pienākums veikt labojumus saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem tā, lai salīdzināmais atlikums abu iestāžu grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā tiktu uzrādīts vienādā vērtībā;
- ❖ iepriekšējo gadu revīzijās Saimnieciskā gada pārskata revīzijas grupa ir konstatējusi, ka tiek veikta nepilnīga savstarpējo darījumu un bilances posteņu konsolidācija un savstarpējie darījumi un atlikumi tiek izslēgti, ievērojot mazākuma principu, tajā skaitā arī darījumos starp pašvaldībām un valsts iestādēm, jo:

- iestādes nesalīdzina savstarpējos darījumus un to savstarpējo darījumu apjoms nesakrīt;
- salīdzinot savstarpējos darījumus, iestādes identificē atšķirības, bet nenonāk līdz vienotam savstarpējo darījumu apjomam.

Normatīvie akti attiecībā uz Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem sagatavošanu vēl joprojām pieļauj mazākuma principa piemērošanu konsolidācijas procesā, t.i., izslēdzot savstarpējos darījumus vai atlikumus, izslēdz savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības⁴⁸⁹ un nenosaka kritērijus (robežlielumu) mazākuma principa piemērošanas pieļaujamībai, kā arī neparedz informācijas atklāšanas pienākumu attiecībā uz mazākuma principa piemērošanu gada pārskatu un Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumos.

Ar 2017.gada 1.janvāri stāsies spēkā grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumos Nr.1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība”⁴⁹⁰, kuros ir svītrotā norma par mazākuma principa pielietošanu un noteikta pilnīga darījumu un atlikumu izslēgšana starp ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldības padotības iestādēm⁴⁹¹. Savukārt Ministru kabineta 2012.gada 29.maija noteikumi Nr.375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” vēl joprojām paredz darījumu un atlikumu izslēgšanu, ievērojot mazākuma principu.

Revīzijas laikā tika veikta Pašvaldību gada pārskatu konsolidācijas procesa pārbaude Valsts kasē, lai noskaidrotu, vai Pašvaldību gada pārskatu daļas konsolidācijas procesā ir izslēgti visi savstarpējie darījumi un vai ir veiktas normatīvajam aktam⁴⁹² atbilstošas konsolidācijas procedūras, izslēdzot visus savstarpējos darījumus.

Veicot konsolidācijas procesu pārbaudi, ir konstatētas vairākas nepilnības Procedūru aprakstos, Valsts kases darbinieku rīcības neatbilstība Procedūru aprakstos noteiktajai kārtībai, kā arī Valsts kases rīcībā esošās informācijas neizmantošana konsolidācijas procesa nodrošināšanai. Tāpat ne visos gadījumos ir iespējams izsekot pieņemto lēmumu, kas saistīti ar konsolidācijas procesu, pamatojumam, jo veicamās darbības nav noteiktas Valsts kases iekšējos tiesību aktos un nav dokumentētas. Konstatētās neatbilstības ietekmē arī Saimnieciskā gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti.

Valsts kontroles ieskatā, ja netiks novērstas nepilnības Valsts kases procedūru aprakstos, kā arī ja netiks kontrolēti savstarpējo atlikumu salīdzināšanas process un konsolidācijas procesa nodrošināšanai netiks izmantoti Valsts kases rīcībā esošie dati par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu, pastāv risks, ka Valsts kase nespēs, sagatavojot Saimnieciskā gada pārskatu, veikt pilnīgu darījumu un atlikumu izslēgšanu starp ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību padotības iestādēm.

Lai gan Saimnieciskā gada pārskatā sniegtajai informācijai ir jābūt saprotamai, nozīmīgai, ticamai un salīdzināmai⁴⁹³, analizējot Saimnieciskā gada pārskatā sniegto informāciju, Valsts kontroles ieskatā sniegtajā informācijā ir vairākas nepilnības, kas liedz gada pārskata lietotājiem gūt patiesu priekšstatu par gada pārskatu, tajā skaitā:

- ❖ lietotājam nav sniegti pietiekami skaidrojumi par gada pārskatā uzrādītajiem darījumiem, piemēram:

- nav sniegta informācija par aktīvu apjoma vērtību īpatsvaru aktīvu sastāvā, par kuru zvērināti revidenti ir snieguši iebildes vai apstākļu akcentējumus, jo nav nosakāms nepieciešamo labojumu apmērs;
- lai gan konsolidācijas procesa laikā ir veikta pārklasifikācija pēc ekonomiskās būtības, par posteņi "Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība" pārskata gada beigās neatbilstoši uzrādītiem objektiem 10,8 milj. EUR vērtībā, pārklasifikācija ir veikta tikai daļēji. Lai gan, pamatojoties uz zvērināta revidenta iebildi, būtu bijusi nepieciešama bilances posteņa pārklasifikācija 39 milj. EUR apmērā arī pārskata gada sākumā, tā nebija veikta objektīvu apstākļu dēļ. Saimnieciskā gada pārskatā būtu vēlams sniegt atbilstošu salīdzināmo informāciju par bilances posteņa vērtību pārskata gada sākumā, ja šāda pārklasifikācija būtu veikta;
- pārskatu lietotājam nav sniegta informācija, ka gada pārskatā posteņi "Zeme, ēkas un būves" un "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" vērtībā nav iekļauta daļa aktīvu, kas pašvaldību grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatos ir uzrādīti tikai daudzuma vienībās, turklāt nav nosakāma daudzuma vienībās uzrādīto pazemes aktīvu vērtība;
- lai nodrošinātu gada pārskata kvalitāti un noderīgumu tā lietotājiem, konsolidācijā iesaistītajām iestādēm atbilstoši normatīvajiem aktiem budžeta grāmatvedības jomā būtu jāpiemēro vienoti grāmatvedības uzskaites pamatprincipi un, lai gan vairāki bilances posteņi, tajā skaitā posteņi "Zeme, ēkas un būves" un "Debitori", Pašvaldību gada pārskatu daļā netiek uzrādīti, piemērojot vienotus uzskaites principus, gada pārskata lietotājiem šāda informācija netiek sniegta, piemēram:
 - lai gan prasība veidot uzkrājumus nedrošajiem parādiem neattiecas uz nodokļu ieņēmumu uzskaiti⁴⁹⁴, debitoru sastāvā uzrādītās prasības nav salīdzināmas, jo 14 pašvaldības veido uzkrājumus nekustamā īpašuma nodokļa šaubīgajiem parādiem (pārskata gada beigās 13,9 milj. EUR apmērā) un debitoru posteņi prasības par nekustamā īpašuma nodokli uzrāda neto vērtībā, bet pārējās pašvaldības uzkrājumus nekustamā īpašuma nodokļa šaubīgajiem parādiem neveido un prasības par nekustamā īpašuma nodokli uzrāda bruto vērtībā;
 - lai gan budžeta iestādēm zemes īpašumi (izņemot iegādātos) grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā ir jāuzrāda 2010.gada 1.novembra vērtībā⁴⁹⁵, piecās pašvaldībās⁴⁹⁶ no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām zemes īpašumu vērtība tiek uzrādīta, piemērojot atšķirīgu novērtējumu;
- lai gan normatīvajā aktā⁴⁹⁷ ir noteikts - ja finanšu pārskatu posteņu atzīšanā, novērtējumā, izklāstā vai norādīšanā ir būtiskas kļūdas, šo kļūdu labojumu ietver kā darījumu pārskata perioda finanšu pārskatā un pie pārskata sniedz tā skaidrojumu, par būtiskiem kļūdu labojumiem pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā skaidrojumi nav sniegti. Tā kā normatīvajā aktā⁴⁹⁸ nav noteikts, kas tieši ir jāuzrāda veidlapas Nr.4-3 „Pārskats par darbības finansiālajiem rezultātiem” paskaidrojumos par rindā "A1.8 Citi ieņēmumi no pamatdarbības" un "A2.11. Citi izdevumi no pamatdarbības" ailēs A1.8.SAK, A1.8.KLUD, A2.11.IZSL un A2.11.KLUD iekļautajiem darījumiem un sākotnējā ilgtermiņa ieguldījumu atzīšanā un kas kļūdu labošanā, pašvaldības izvēlas kļūdu labošanu, piemēram, kļūdu labošanu - sākotnēji

atzīstot nekustamos īpašumus, kam jau ilgstoši bija jābūt pašvaldības grāmatvedības uzskaitē, uzrādot kopā ar sākotnēji atzītiem 2015.gadā iegādātiem un bezatlīdzības ceļā saņemtiem ilgtermiņa ieguldījumiem, līdz ar to Valsts kasei nav pieejama informācija par patieso kļūdu labojumu apmēru.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu Pašvaldību gada pārskatu konsolidācijas procesa atbilstību ārējiem normatīvajiem aktiem un Valsts kases iekšējiem tiesību aktiem, tajā skaitā nodrošinātu vienotu grāmatvedības uzskaites principu ievērošanu konsolidācijā iesaistītajās pašvaldībās, kā arī uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata lietotājiem sniegtās informācijas kvalitāti – salīdzināmību un ticamību, Finanšu ministrijai:

- ❖ nodrošināt nepilnību Valsts kases iekšējos tiesību aktos, kas saistīti ar Pašvaldību gada pārskatu konsolidācijas procesu, novēršanu un Pašvaldību gada pārskatu konsolidācijas procesā iesaistīto Valsts kases darbinieku rīcības atbilstību Valsts kases iekšējos tiesību aktos noteiktajai kārtībai;
- ❖ pilnveidot iekšējos normatīvos aktus, nosakot salīdzināšanās perioda rezultātu izvērtēšanu, izvērtēšanas un lēmumu pierakstu veikšanu;
- ❖ ieviešot jaunās politikas iniciatīvu “Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana” un izstrādājot jauno normatīvo regulējumu, kas nomainīs esošo normatīvo aktu⁴⁹⁹, izvērtēt nepieciešamību precizēt iestāžu gada pārskatos atklājamo informāciju par kļūdu labošanu, lai nodrošinātu pietiekošas informācijas atklāšanu Saimnieciskajā gada pārskatā attiecībā uz būtiskiem kļūdu labojumiem⁵⁰⁰;
- ❖ sniegt metodoloģisku atbalstu Saimnieciskā gada pārskatā iesaistītajām konsolidējamajām vienībām, precizējot atklājamo informāciju par kļūdu labošanu, lai nodrošinātu normatīvajā aktā⁵⁰¹ noteiktās prasības izpildi saistībā ar informācijas atklāšanu Saimnieciskā gada pārskatā attiecībā uz būtiskiem kļūdu labojumiem.

Zema prioritāte

Konstatējumi, kas ir mazāk svarīgi, taču šo jautājumu risinājums uzlabos gada pārskata sagatavošanu.

4.5. Pārskata daļa – Apgrozāmie līdzekļi

24 pašvaldībās jeb 83% gadījumu no revīzijas izlasē iekļautajām pašvaldībām to izveidotās naudas līdzekļu aprites kontroles procedūras nav nodrošinājušas naudas līdzekļu uzskaiti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas rada naudas līdzekļu izšķērdēšanas risku.

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances posteņa “Naudas līdzekļi” vērtība pārskata gada sākumā bija 129,6 milj. EUR jeb 53% no visu pašvaldību bilances posteņa “Naudas līdzekļi” vērtības un pārskata gada beigās bija 133,6 milj. EUR jeb 55% no visu pašvaldību bilances posteņa “Naudas līdzekļi” vērtības.

Saskaņā ar “Pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības bilanču kopsavilkumu 2015.gada 31.decembrī” bilances posteņa “Apgrozāmie līdzekļi” vērtība pārskata gada sākumā bija 376,8 milj. EUR jeb 4% no bilances aktīvu kopsummas un pārskata gada beigās – 373,4 milj. EUR jeb 4% no bilances aktīvu kopsummas.

Finanšu revīzijā par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem pašvaldību gada pārskatu daļā Valsts kontrole konstatēja būtiskas nepilnības naudas līdzekļu uzskaitē.

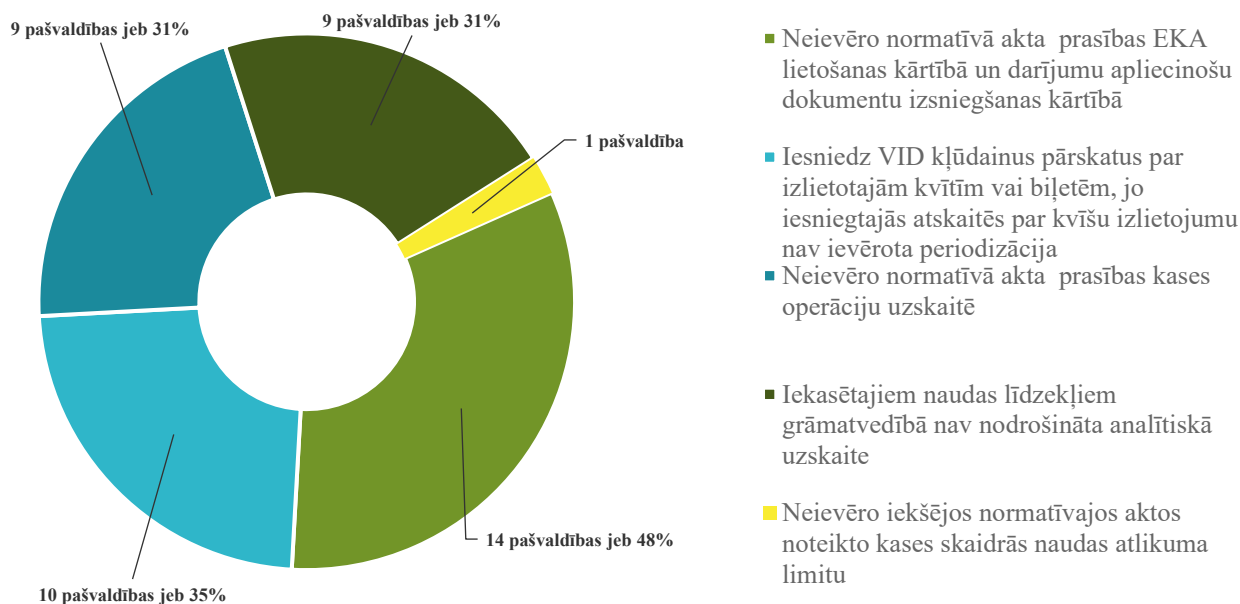
Arī šogad tika konstatētas neatbilstības naudas līdzekļu uzskaitē un, lai gan konstatētās nepilnības būtiski neietekmē gada pārskatā sniegto informāciju, tās ir nozīmīgas pašvaldību darbībai.

Vēršam uzmanību uz to, ka arī šogad veicot revīzijas procedūras 24 pašvaldībās⁵⁰² no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām, ir konstatēti trūkumi pašvaldību iekšējās grāmatvedības kontroles sistēmās saistībā ar naudas līdzekļu uzskaiti:

- ❖ lai gan visu izlasē iekļauto pašvaldību atbildīgie darbinieki intervijās norādīja, ka viena no svarīgākajām iekšējās kontroles procedūrām bezskaidras naudas līdzekļu saglabāšanā ir vadītāja vīza (atļauja), kas atļauj veikt bezskaidras naudas līdzekļu pārskaitījumu no pašvaldības norēķinu kontiem, iepriekš minētā iekšējās kontroles procedūra nav dokumentēta pašvaldību iekšējos tiesību aktos un 14 pašvaldībās⁵⁰³ uz dokumentiem, uz kuru pamata ir veikta samaksa no pašvaldību norēķinu kontiem, ne vienmēr ir vadītāja vīza (atļauja) bezskaidras naudas līdzekļu pārskaitījuma veikšanai, kas liecina par izveidoto iekšējās kontroles procedūru neefektivitāti;
- ❖ 23 pašvaldībām⁵⁰⁴ grāmatvedības uzskaitē ir konstatēti grāmatojumi par saņemtajām prasībām un dzēstajām saistībām, kas neatbilstoši darījuma ekonomiskajai būtībai 22 pašvaldībās⁵⁰⁵ ir grāmatoti ieņēmumu, bet 23 pašvaldībās⁵⁰⁶ – izdevumu kontos,

nenodrošinot piegādātāju un pircēju norēķinu atlikumu un apgrozījuma kontroli un hronoloģisko reģistru kārtošānu.

Vēl arvien liels ir pašvaldību īpatsvars, kurās netiek ievērotas normatīvo aktu prasības naudas līdzekļu uzskaitē (skatīt 52.attēls), tajā skaitā:

52.attēls Kādas ir problēmu jomas naudas līdzekļu uzskaitē?

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
Netiek ievērota EKA lietošanas kārtība un darījumu apliecināšu dokumentu izsniegšanas kārtība	14 jeb 48% no izlasē iekļautajām	14 pašvaldības⁵⁰⁷ neievēro normatīvā akta⁵⁰⁸ prasības EKA lietošanas kārtībā un darījumu apliecināšu dokumentu izsniegšanas kārtībā, tajā skaitā: - trīs pašvaldības⁵⁰⁹ aktus par EKA čeku anulēšanas iemesliem nav sagatavojušas un trīs pašvaldības⁵¹⁰ aktus par EKA čeku anulēšanas iemesliem ir sagatavojušas dažos gadījumos; - trīs pašvaldības⁵¹¹ aktos par EKA čeku anulēšanu ir norādījušas vispārīgu anulēšanas iemeslu, piemēram, kļūdaini izdrukāts čeks, nepareizi reģistrēts darījums, kas neļauj gūt pārliecību par čeka anulēšanas iemeslu; - četras pašvaldības⁵¹² grāmatvedības uzskaitē nav reģistrējušas EKA darbības nodrošināšanai izsniegto maiņas nauda 104 euro apmērā, kā rezultātā nav iespējams noskaidrot naudas līdzekļu izcelsmi; - divas pašvaldības⁵¹³ nav ievērojušas normatīvā akta⁵¹⁴ prasības EKA reģistrēšanas kārtībai; - trīs pašvaldības⁵¹⁵ ir veikušas naudas līdzekļu iekasēšanu, izsniedzot pakalpojumu saņēmējiem un materiālo vērtību pircējiem VID neregistrētus maksājuma saņemšanu apliecināšus dokumentus.
VID tiek iesniegti	10 jeb 35% no izlasē	10 pašvaldības ⁵¹⁶ VID iesniegušas kļūdainus pārskatus par izlietotajām kvītīm vai biļetēm, jo iesniegtajās atskaitēs par kvīšu izlietojumu nav ievērota periodizācija.

Konstatētā neatbilstība	Pašvaldību skaits	Neatbilstības izklāsts
kļūdaini pārskati par izlietotajām kvītīm vai biļetēm	iekļautajām	
Netiek ievērotas prasības kases operāciju uzskaitē	9 jeb 31% no izlasē iekļautajām	Deviņas pašvaldības ⁵¹⁷ nav ievērojušas normatīvā akta ⁵¹⁸ prasības kases operāciju uzskaitē, piemēram: - vienā pašvaldībā⁵¹⁹ kases grāmatu nebija parakstījis atbildīgais grāmatvedis; - divās pašvaldībās⁵²⁰ kases grāmatas lapas nebija numurētas; - vienā pašvaldībā⁵²¹ kases izdevuma orderī nav norādīta persona, kurai naudas līdzekļi ir izsniegti.
Netiek nodrošināta analītiskā uzskaitē	9 jeb 31% no izlasē iekļautajām	9 pašvaldības ⁵²² iekasētajiem naudas līdzekļiem grāmatvedībā nav nodrošinājušas analītisko uzskaiti.
Netiek ievērots kases skaidrās naudas atlikuma limits	viena no izlasē iekļautajām	Viena pašvaldība ⁵²³ nav ievērojusi iekšējos normatīvajos aktos noteikto kases skaidrās naudas atlikuma limitu.

Revīzijas laikā, sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem, nepilnības naudas līdzekļu uzskaitē daļēji tika novērstas.

Par revīzijas laikā konstatētajiem iespējamajiem pārkāpumiem skaidras naudas līdzekļu uzskaitē un darījumus apliecinājošo dokumentu lietošanā ir informēts Valsts ieņēmumu dienests.⁵²⁴

Ieteikums

Tā kā naudas līdzekļi ir vislikvīgākais aktīvu postenis, ņemot vērā lielo pašvaldību īpatsvaru izlasē iekļautajās pašvaldībās, kurās netiek ievērotas normatīvo aktu prasības naudas līdzekļu uzskaitē un iepriekšējās revīzijās konstatētos naudas līdzekļu izšķērdēšanas gadījumus, Finanšu ministrijai nodrošināt mācības pašvaldību darbiniekiem, lai veicinātu iekšējās kontroles procedūru ieviešanu un novērstu normatīvo aktu prasību neievērošanu pašvaldību naudas līdzekļu uzskaitē.

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir:

- ❖ pārbaudīt, vai Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un rezultātiem un vai tas ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām;
- ❖ pārbaudīt vai būtisks finanšu pārskatam pakārtots darījums – Prezidentūras izdevumi – atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz to attiecas;
- ❖ izvērtēt iepriekšējās Valsts kontroles revīzijās par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību sniegto būtiskāko ieteikumu ieviešanu.

Revidējamās vienības un revidentu atbildība

Revidējamās vienības vadība ir atbildīga:

- ❖ par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu atbilstoši MK 2012.gada 29.maija noteikumiem Nr.375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības politiku;
- ❖ par nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas Republikas teritorijā, kā arī par muitas politikas īstenošanu atbilstoši nodokļu normatīvajos aktos noteiktajam. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina krāpšanas un kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību novēršanu;
- ❖ par to, lai nodrošinātu, ka finanšu pārskatam pakārtotie darījumi atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas.

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem. Mēs savu revīziju esam veikuši saskaņā ar Starptautiskajiem revīzijas standartiem, kā arī saskaņā ar Starptautiskajiem standartiem augstākajām revīzijas iestādēm 1000 – 1720 un 4200.

Saskaņā ar šiem standartiem mēs ievērojam ētikas prasības un revīziju:

- ❖ par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu plānojām un veicām, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka Saimnieciskā gada pārskatā nav būtisku kļūdu un neatbilstību, tajā skaitā, ka:

- iekasētie valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumi Saimnieciskā gada pārskatā ir klasificēti un uzskaitīti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un noteiktajā apjomā;
- pašvaldību gada pārskatu daļā nav būtisku kļūdu un neatbilstību;
- ❖ par finanšu pārskatam pakārtotiem darījumiem plānojām un veicām, lai iegūtu ierobežotu pārlicību, ka finanšu pārskatam pakārtotie darījumi atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas. Šo revīzijas procedūru veids, laiks un apjoms ir ierobežots salīdzinājumā ar to, kas veikts par finanšu pārskata sagatavošanu.

Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji

Finanšu revīzija “Par Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 1.punktu un :

- ❖ Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2015.gada 23.septembra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1-34/2015 (par saimnieciskā gada pārskatu kopumā);
- ❖ Piektā revīzijas departamenta 2015.gada 23.septembra revīzijas apakšuzdevumu Nr.2.4.1-34-1/2015 (par pašvaldību gada pārskatu daļu);
- ❖ Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2015.gada 28.septembra revīzijas apakšuzdevumu Nr.2.4.1-34-2/2015 (par valsts budžeta ieņēmumu daļu).

Revīzijas gaitā Valsts kontrole veica pārbaudes procedūras par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu un darījumu atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, kā arī izmantoto grāmatvedības principu izvērtējumu, kuru mērķis ir iegūt revīzijas pierādījumus attiecībā uz pārskatā uzrādītajām summām un skaidrojumiem. Procedūras izvēlētas, pamatojoties uz profesionālu vērtējumu, tajā skaitā – izvērtējot krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību riskus pārskatā. Izvērtējot šādus riskus, novērtēta iekšējās kontroles sistēma, kas izveidota, lai nodrošinātu pārskata sagatavošanu un tajā ietvertās informācijas patiesu uzrādīšanu, un šāda novērtējuma mērķis ir izstrādāt apstākļiem atbilstīgas revīzijas procedūras, nevis sniegt atzinumu par iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti. Revīzijas gaitā novērtēta arī izmantoto grāmatvedības pamatprincipu atbilstība un vadības izstrādāto grāmatvedības aplēšu pamatotība, kā arī novērtēts vispārējais pārskata izklāsts.

Revīzija ietvēra finanšu pārskata, budžeta izpildes pārskata, Finanšu ministrijas vadības ziņojuma par Saimniecisko gada pārskatu un pārskata skaidrojumu pārbaudi, kā arī izlases veidā revīzijā ir pārbaudīta Saimnieciskā gada pārskatu veidojošo pārskatu un to pielikumu konsolidācija.

Tā kā saskaņā ar normatīvo aktu⁵²⁵ **nodokļu un nodevu ieņēmumi Saimnieciskā gada pārskatā tiek uzrādīti pēc naudas plūsmas principa**, izņemot pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumus, tajā skaitā ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, kas ir uzskaitīti pēc uzkrāšanas principa, **Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par:**

- ❖ **nodokļu ieņēmumu pilnīgumu**, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi ieņēmumi, pret kuriem ir radies nodokļu pienākums, un visas saistības, kuras radušās nodokļu administrēšanas

rezultātā, kas attiecas uz pārskata periodu, izņemot ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, ko administrē pašvaldības;

- ❖ ieņēmumu no nodevām pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi uz pārskata periodu attiecināmie ieņēmumi no iekasētajām nodevām, un visas saistības, kas radušās to administrēšanas rezultātā.

Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma, ko noslēdzis Lielvārdes domes bijušais priekšsēdētājs J.Āboliņš, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli 200 milj. EUR vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Revīzijā nebija iespējams noteikt nepieciešamo labojumu kopējo ietekmi uz Pašvaldību gada pārskatu daļā uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu vērtību, jo:

- ❖ informācija par vienas pašvaldības⁵²⁶ grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītajām transporta būvēm 598,9 milj. EUR apmērā nav salīdzināma ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem;
- ❖ viena pašvaldība⁵²⁷ nav veikusi transporta būvju 70,8 milj. EUR vērtībā grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem, kā rezultātā var tikt koriģēta transporta būvju vērtība;
- ❖ informācija par vienas pašvaldības⁵²⁸ grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītajām transporta būvēm 45,2 milj. EUR apmērā nav salīdzināma ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem, turklāt grāmatvedības datus ir uzrādīta par 837 097 m² mazāka transporta būvju platība;
- ❖ nav iespējams noteikt grāmatvedības uzskaitē un bilances posteņī “Zeme, ēkas un būves” pārskata gada beigās ar 0 *euro* vērtību uzrādīto 50 transporta būvju⁵²⁹ vērtību;
- ❖ nav iespējams noteikt grāmatvedības uzskaitē un bilances posteņī “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” pārskata gada beigās ar 0 *euro* vērtību uzrādīto četru izpētīto minerālo atradņu krājumu⁵³⁰ 306 240m³ apmērā vērtību un grāmatvedības uzskaitē uzrādīto divu minerālo atradņu krājumu vērtību, mežaudžu 1901 ha kopējā platībā⁵³¹ vērtību (tajā skaitā mežaudzes 61 ha kopējā platībā ir norādītas viena *euro vērtībā*), parkos un skvēros esošo bioloģisko aktīvu 9032 vienību⁵³² vērtību;
- ❖ 24 pašvaldībās⁵³³ jeb 55% no izlasē iekļautajām pašvaldībām nav pabeigta vai ir veikta tikai daļēji 2014.gada slēguma inventarizācija, pārskata gada slēguma inventarizācija nav pabeigta vai ir veikta tikai daļēji 22 pašvaldībās⁵³⁴;
- ❖ revīzijas laikā pašvaldību atbildīgie darbinieki nevarēja uzrādīt un revidentiem nebija pieejami revīzijai nepieciešamie ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites vērtību pamatojošie dokumenti par aktīviem 19,6 milj. EUR kopējā vērtībā⁵³⁵, kas nedeva iespēju veikt 2015.gada pārskatā uzrādīto aktīvu atbilstības pārbaudi;
- ❖ Valsts kontrole nevar sniegt viedokli par vienas pašvaldības 2015.gada pārskata bilances posteņī “Zeme, ēkas un būves” uzrādītajiem aktīviem gada sākumā 17,5 milj. EUR vērtībā un gada beigās 18,3 milj. EUR vērtībā.

Lai gan saskaņā ar Valsts kontroles rīcībā esošo informāciju Pašvaldība nav saņēmusi nekādus naudas līdzekļus no *Riverside HK Ltd.*, un Lielvārdes novada domes bijušais priekšsēdētājs J. Āboliņš, pašvaldības vārdā parakstot vekseli 200 milj. EUR vērtībā, ir rīkojies, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību pašvaldību aizņēmumu saņemšanai un pārkāpjot savam amatam noteiktās pilnvaras, tomēr pastāv risks, ka pašvaldībai šī darījuma rezultātā varētu rasties saistības.

Iegūtie revīzijas pierādījumi nodrošina pietiekamu pamatu revīzijas ziņojuma sniegšanai.

Valsts budžeta ieņēmumu daļa

Atzīstot, ka neviena nodokļu administrēšanas sistēma nevar nodrošināt, ka visos gadījumos, kad personām ir radušās nodokļu saistības, tiek izpildīts nodokļu deklarēšanas un nomaksas pienākums, revīzija ir plānota tā, lai gūtu pārliecību, ka nodokļu administrācijas izstrādātās un īstenotās procedūras nodrošina pietiekamu un savlaicīgu uzraudzību pār nodokļu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu valsts budžetā. Pārliecība gūta, pārbaudot noteiktas nodokļu administrēšanas jomas, kurās plānošanas posmā identificēti augsti saistību izpildes riski un kuru mazināšanai ir būtiski, ka nodokļu administrācijas izstrādātās kontroles procedūras ir pietiekamas.

Revīzijā, izvērtējot revīzijas plānošanas posmā identificētos neatbilstību riskus, izlases veidā tika veiktas pārbaudes par:

- ❖ nodokļu un nodevu uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā pēc naudas plūsmas principa;
- ❖ to, vai būtiskie nodokļu ieņēmumu posteņi, tas ir, sociālās apdrošināšanas iemaksu, pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa, akcīzes nodokļa, uzņēmumu ienākuma nodokļa, transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa posteņi, kā arī dabas resursu nodokļa postenis, ir uzrādīti pilnīgi, atbilstoši atzīti, novērtēti un klasificēti Saimnieciskā gada pārskata normatīvajos aktos⁵³⁶ noteiktajā kārtībā un noteiktajā apjomā, veicot izlases veida pārbaudes par 96% no Saimnieciskā gada pārskatā norādītajiem kopbudžeta ieņēmumiem;
- ❖ nodokļu administrēšanas procesus, kas ietekmē nodokļu ieņēmumu uzrādīšanu Saimnieciskā gada pārskatā - nodokļu maksātāju reģistrācijas, nodokļu deklarēšanas, nodokļu maksāšanas (tajā skaitā parādu administrēšanas), pārmaksāto nodokļu atmaksas, nodokļu parādu un pārmaksu dzēšanas procesus.

Valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas, kuras administrē ministrijas un attiecīgās pašvaldības, kopā veido valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumus 152,4 milj. EUR, tomēr katra atsevišķi nepārsniedz revīzijai noteikto būtiskumu. Būtiskākos posteņus veido valsts nodevas par valsts sniegto nodrošinājumu un juridiskajiem un citiem pakalpojumiem 100 milj. EUR un speciāliem mērķiem paredzētās valsts nodevas 39,5 milj. EUR. Valsts kontroles revīzijās⁵³⁷ ir konstatēts, ka normatīvie akti nenosaka, kādā veidā jāveic nodevu uzskaiti, kādu pārskatu veidā ir jānorāda informācija par nodevas administrēšanas rezultātiem, tajā skaitā par piemērotajiem atvieglojumiem, atbrīvojumiem un pārmaksāto summu atmaksām, un kā šī informācija ir jāiekļauj Saimnieciskā gada pārskatā. Nodevu administrēšanas sistēma revīzijas ietvaros tika vērtēta administrējot autoceļu uzturēšanas nodevu, finanšu stabilitātes nodevu un vīzu nodevu. Tāpat revīzijas ietvaros tika izvērtētas Finanšu ministrijas veiktās darbības un sasniegtais progress, ieviešot ieteikumu nodevu administrēšanas procesa noteikšanai normatīvajos aktos.

Par pārējo valsts un pašvaldību budžetu ieņēmumu uzskaites pilnīgumu un administrēšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam pārlicība tika gūta:

- ❖ par nekustamā īpašuma nodokli – veicot revīziju par pašvaldību budžetiem, tajā skaitā sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem;
- ❖ par ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem – veicot finanšu revīzijas par ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatu sagatavošanas pareizību, pārbaudot, vai ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatos tie ir uzrādīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- ❖ par ieņēmumiem no dividendēm (maksājumi par valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanu) – veicot revīziju par Saimnieciskā gada pārskatu, pārbaudot, vai Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādīti un saņemti visi ieņēmumi no dividendēm no kapitālsabiedrībām, kurām tās jāmaksā;
- ❖ par procentu ieņēmumiem – revīzijas par Saimnieciskā gada pārskatu ietvaros, pārbaudot Valsts kases sagatavoto finanšu bilanci – vai procentu ieņēmumi ir uzrādīti pilnīgi, atbilstoši atzīti, novērtēti un klasificēti;
- ❖ par ārvalstu finanšu palīdzību – revīzijas par Saimnieciskā gada pārskatu ietvaros, pārbaudot Valsts kases sagatavoto finanšu bilanci – vai Valsts kasē saņemtie ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi ir uzrādīti pilnīgi.

Revīzijā tika veiktas pārbaudes par to, kā nodokļu administrācija:

- ❖ uzrauga savlaicīgu nodokļa maksātāja reģistrāciju;
- ❖ nodrošina nodokļa maksātāju savlaicīgu izslēgšanu no nodokļu maksātāju reģistra, ja nodokļu maksātājs nepilda normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, piemēram, neiesniedz nodokļa aprēķinu, nesniedz attaisnojuma dokumentus nodokļa aprēķina pareizības pārbaudei, neatrodas juridiskajā adresē u.c.;
- ❖ uzrauga nodokļu deklarāciju un pārskatu iesniegšanu atbilstoši nodokļu deklarāciju un pārskatu veidiem un iesniegšanas taksācijas periodiem;
- ❖ pārliecinās par pareizu pievienotās vērtības nodokļa, uzņēmumu ienākuma nodokļa, dabas resursa nodokļa, akcīzes nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālo apdrošināšanu obligāto iemaksu deklarēšanu, tajā skaitā precizējot nepareizi veikto aprēķinu;
- ❖ nodrošina muitas maksājumu deklarēšanu un iekasēšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem;
- ❖ nodrošina transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa iekasēšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem;
- ❖ nodrošina, ka pārmaksāto nodokļu atmaksāšanas procesā no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, uzņēmumu ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa⁵³⁸ kontiem izskaitītās summas ir pamatotas ar attaisnojuma dokumentiem;
- ❖ nodrošina parādu un pārmaksu dzēšanu.

Revīzijas ietvaros:

- ❖ pārbaudes veiktas šādās VID struktūrvienībās – Nodokļu pārvaldē un tās pakļautībā esošajos Klientu apkalpošanas centros, Akcīzes preču aprites daļā, Muitas pārvaldē, Nodokļu kontroles pārvaldē, Finanšu policijas pārvaldes Iekšējās drošības daļā un Informātikas pārvaldē – kurās izlases veidā veiktas pārbaudes par to darbībām, nodrošinot nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, kontroli, valsts nodokļu, nodevu un citu obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas Republikas teritorijā, tajā skaitā, īstenojot muitas politiku un kārtojot muitas lietas un nodrošinot krāpšanas risku pārvaldību;
- ❖ pieprasīta un izvērtēta informācija no Finanšu ministrijas, Valsts kases, valsts akciju sabiedrības “Ceļu satiksmes drošības direkcija” (vienotais reģistrācijas numurs 40003345734), valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts ceļi” (vienotais reģistrācijas numurs 40003344207), Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, Ārlietu ministrijas, valsts policijas, valsts robežsardzes, Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas.

Pašvaldību gada pārskata daļa

Valsts kontrole saskaņā ar Starptautisko revīzijas standartu 600 – *Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)*⁵³⁹ izmanto zvērinātu revidentu veikto darbu par 119 pašvaldību 2015.gada pārskatiem, neatbilstību novērtēšanai izmantojot zvērinātu revidentu noteikto būtiskumu. Lai gūtu pārliecību par Pašvaldību gada pārskatu daļas sagatavošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, revīzijas izlasē tika iekļautas 29 pašvaldības, tajā skaitā:

- ❖ sešas republikas pilsētu pašvaldības (Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas un Ventspils pilsētas pašvaldība);
- ❖ 23 novadu pašvaldības (Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Ogres, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība),

un šo pašvaldību bilances aktīvu kopsumma 2015.gada 31.decembrī bija 5 791,4 milj. EUR jeb 68% no visu pašvaldību kopējiem aktīviem un naudas plūsmas pārskata izdevumu kopsumma bija 1 405 milj. EUR jeb 61% no visu pašvaldību kopējiem izdevumiem (skatīt 53.attēls).

53.attēls Kāds ir 29 izlasē iekļauto pašvaldību teritoriālais izvietojums?

Valsts kontrole ar 2015.gada 12.novembra vēstuli informēja Latvijas Zvērinātu revidentu asociāciju gan par Pašvaldību gada pārskatu daļai būtiskām darījumu grupām, gan par jautājumiem, kas Valsts kontrolei kā vadošiem revidentiem ir nozīmīgi pašvaldību 2015.gada pārskata revīzijai.

Lai veicinātu pašvaldību grāmatvedības uzskaites sakārtošanu un patiesas informācijas uzrādīšanu pašvaldību gada pārskatos, tajā skaitā patiesas informācijas uzrādīšanu Saimnieciskā gada pārskatā, Valsts kontrole minētajā vēstulē aicināja visu 119 pašvaldību zvērinātos revidentus finanšu revīzijas par pašvaldības 2015.gada pārskatu laikā gūt pārliecību par Saimnieciskā gada pārskatam būtisko bilances darījumu grupu pilnīgumu, eksistenci, novērtējumu, īpašumtiesībām un informācijas atklāšanu un ieņēmumu un izdevumu pārskata būtisko darījumu grupu pilnīgumu, notikšanas faktu lieluma atbilstību, likumību un informācijas atklāšanu, tajā skaitā iegūt un dokumentēt pierādījumus, ka pašvaldība:

- ❖ atbilstoši normatīvā akta⁵⁴⁰ prasībām ir veikusi visu kontu inventarizāciju un inventarizācija ir veikta pēc būtības, tajā skaitā grāmatvedības uzskaites dati ir salīdzināti ar valsts reģistru datiem;
- ❖ no bilances ir izslēgusi visus atsavinātos īpašumus, tajā skaitā privatizētos dzīvokļus ar atbilstošām zemes īpašumu domājamām daļām;
- ❖ ēku un būvju rekonstrukcijas izmaksas ir atzinusi atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- ❖ ēkām un būvēm ir piemērojuši atbilstošas nolietojuma normas;
- ❖ ir uzskaitījusi visus tai piederošos bioloģiskos un pazemes aktīvus;
- ❖ visus ekspluatācijā nodotos infrastruktūras objektus ir pārklasificējusi no bilances posteņa "Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība" uz posteni "Zeme, ēkas un būves";
- ❖ ir uzrādījusi visas saistības un prasības;
- ❖ 2015.gada pārskatā ir uzrādījusi visus izsniegtos galvojumus, tajā skaitā studentiem izsniegtos galvojumus.

Revīzijai nozīmīgie jautājumi ar pašvaldību zvērinātiem revidentiem tika pārrunāti arī Valsts kontrolē apaļā galda diskusijas laikā 2015.gada 7.decembrī.

Valsts kontroles revidenti revīzijā papildus vērtēja šādus jautājumus:

- ❖ iespējamās ilgtermiņa saistības 200 milj. *EUR* apmērā un ieņēmumus no maksas pakalpojumiem Lielvārdes novada pašvaldībā⁵⁴¹;
- ❖ bilances posteni "Zeme, ēkas, būves" izlasē iekļautajās 29 pašvaldībās;
- ❖ pašvaldību iekšējās kontroles sistēmas.

Jau vairākus gadus Valsts kontrole dažu zvērinātu revidentu darbu nevar izmantot pilnā apmērā un Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijai par šiem gadījumiem tiek sniegta informācija ar lūgumu lemt par kvalitātes kontroles pārbaudi nepieciešamību.

Lai novērstu nekvalitatīvi veiktu zvērinātu revidentu darbu par pašvaldību gada pārskatu revīzijām un veicinātu pašvaldību grāmatvedības uzskaites sakārtošanu un patiesas informācijas uzrādīšanu pašvaldību gada pārskatos, arī pēc 2014.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijas, Valsts kontrole

lūdza Latvijas zvērinātu revidentu asociāciju lemt par kvalitātes kontroles nepieciešamību zvērināta revidenta veiktajam revīzijas darbam Brocēnu novada pašvaldībā.

Izvērtējot Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas vēstulē sniegto informāciju par veikto kvalitātes kontroli zvērināta revidenta darbam, Valsts kontrole secināja, ka:

- ❖ nav ņemti vērā Valsts kontroles revīzijas grupas konstatētie fakti pēc būtības, t.i., Brocēnu novada pašvaldība grāmatvedības uzskaiti ilgstoši nav kārtojusi atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pieļaujot fundamentālas kļūdas ilgtermiņa ieguldījumu, prasību, naudas līdzekļu un saistību uzskaitē, kā rezultātā gada pārskata lietotājam vairāku gadu garumā ir sniegta nepatiesa informācija par pašvaldības aktīviem, pasīviem, ieņēmumiem un izdevumiem (skatīt revīzijas ziņojumu www.lrvk.gov.lv);
- ❖ ir izteikti nepatiesi apgalvojumi par zvērināta revidenta veikto darbu un tie ir pretrunā Valsts kontroles revīzijas grupas iegūtajiem pierādījumiem Brocēnu novada pašvaldībā.

Tā kā Finanšu ministrijas kompetencē⁵⁴² ir veikt revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles prasību ievērošanas pārbaudi kvalitātes kontroles ietvaros zvērināta revidenta prakses vietā un Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija, pildot tai likumā deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus, atrodas Finanšu ministrijas pārraudzībā⁵⁴³, Valsts kontrole aicināja Finanšu ministriju veikt pārbaudi par revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles prasību ievērošanu no Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas puses un, konstatējot tiesību aktu pārkāpumus, lemt par Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas lēmuma atcelšanu, uzdodot asociācijai veikt atkārtotu kvalitātes kontroli par zvērināta revidenta darbu Brocēnu novada pašvaldībā.

Vienlaikus Finanšu ministrijai tika sniegta informācija, ka Valsts kontroles ieskatā Brocēnu novada pašvaldības gadījumā par zvērināta revidenta darba kvalitāti nav iespējams gūt pārliecību, izmantojot tikai sagatavotos revīzijas darba dokumentus.

Tā kā revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroli Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija veic saskaņā ar nolikumu⁵⁴⁴, kuru tā saskaņo ar Finanšu ministriju kā ar augstāku iestādi, Valsts kontrole aicināja Finanšu ministriju izvērtēt nolikumā noteikto prasību atbilstību efektīvas zvērinātu revidentu darba kvalitātes kontroles nodrošināšanai un lemt par nepieciešamību noteikt īpašas prasības ārkārtas (īpašu gadījumu) kvalitātes kontrolei.

Lai pārrunātu Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas veiktās kvalitātes kontroles rezultātus zvērināta revidenta darbam, Valsts kontrolē 2016.gada 19.maijā notika tikšanās ar Finanšu ministrijas un Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas pārstāvjiem.

Saskaņā ar Finanšu ministrijas sniegto informāciju⁵⁴⁵:

- ❖ pēc tikšanās Finanšu ministrija⁵⁴⁶ lūdza Latvijas Zvērinātu revidentu asociāciju sniegt papildu informāciju, paskaidrojumus un dokumentus. Latvijas zvērinātu revidentu asociācija ir sniegusi informāciju⁵⁴⁷, ka vēl tiek veiktas pārbaudes I.Liepiņas praksē, un lūgusi Finanšu ministriju pagarināt atbildes sniegšanas termiņu līdz 2016.gada 20.septembrim;
- ❖ Latvijas Zvērinātu revidentu asociāciju jau ir uzsākusi darbu pie Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikuma prasību pilnveidošanas, tajā skaitā, arī attiecībā uz kvalitātes

kontroli tiem zvērinātiem revidentiem un zvērinātu revidentu komercsabiedrībām, kas sniedz revīzijas pakalpojumus valsts un pašvaldību institūcijām.

Tomēr Valsts kontrole vērs uzmanību, ka tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad dažos gadījumos tika konstatētas būtiskas neatbilstības izlasē iekļautajās pašvaldībās⁵⁴⁸, kurām par 2014.gada pārskatu zvērināti revidenti ir snieguši atzinumu bez iebildēm, kas liecina par zvērinātu revidentu nepietiekošu darbu, pārbaudot pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Revīzijas laikā, sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem un veicot papildu revīzijas procedūras, tika gūta pārliecība par pašvaldību 2015.gada pārskatu sagatavošanas pareizību, un būtiskākie konstatējumi ir iekļauti šajā revīzijas ziņojumā. Par konstatējumiem Lielvārdes novada un Rīgas pilsētas pašvaldībā ir sagatavoti atsevišķi revīzijas ziņojumi.

Atbilstības jautājumi

Revīzijas laikā 17 resoros pārbaudīts arī būtiska finanšu pārskatam pakārtota darījuma – Prezidentūras izdevumi – atbilstība tiesību aktiem, kas uz to attiecas (skatīt 13.tabula).

13.tabula Pēc kādiem kritērijiem pārbaudīts atbilstības jautājums?

Finansējums (euro)	Galvenais pārbaudāmais jautājums un būtiskākie atbilstības kritēriji*
Prezidentūras izdevumi	
47,9 milj. EUR (pārskata gadā) 106,5 milj. EUR (kopējais no 2013. līdz 2015.gadam)	Galvenais pārbaudāmais jautājums – vai Prezidentūrai piešķirtais finansējums ir izlietots paredzētajiem mērķiem un tiesību aktos noteiktajā kārtībā? Būtiskākie atbilstības kritēriji: • likums “Par valsts budžetu 2015.gadam”; • Ministru kabineta 12.07.2012. rīkojums Nr.334 “Par papildu finansējumu, lai sagatavotu un nodrošinātu Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā”, MK 29.08.2012. rīkojums Nr.413 “Par papildu finansējumu, lai sagatavotu un nodrošinātu Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā”; • Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums un MK 13.08.2013. noteikumi Nr.589 “Noteikumi par papildu atlīdzības noteikšanu amatpersonām (darbiniekiem), kuras ir iesaistītas Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā sagatavošanā un norisē”; • Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē budžeta veidošanas principi un vadlīnijas (pieņemtas zināšanai MK 13.05.2014. sēdē (sēdes protokols Nr.28, 32.š)), Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē personāla piesaistes un motivēšanas vadlīnijas (pieņemtas zināšanai MK 24.04.2012. sēdē (sēdes protokols Nr.22, 53.š)), Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē pasākumu Latvijā sagatavošanas un norises nodrošināšanas vadlīnijas (pieņemtas zināšanai MK 19.08.2014. sēdē (sēdes protokols Nr.44, 58.š)).

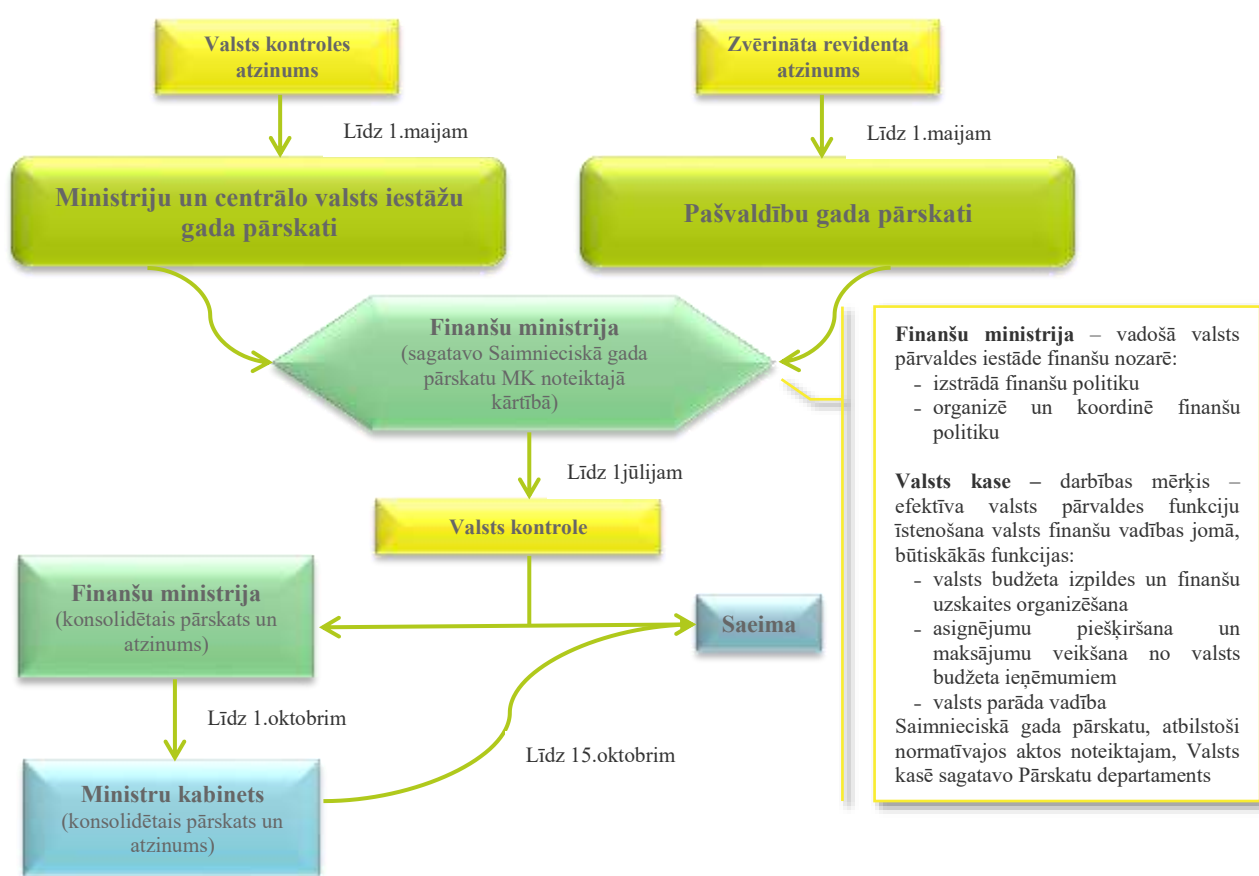
* Atbilstības kritēriji – galvenie tiesību akti un/vai sabiedrībā atzīta prakse, kas uz to attiecas vai citi kritēriji, ja tiek vērtēta darījuma lietderība

Finanšu revīziju par ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatiem ietvaros 21 resorā⁵⁴⁹ tika vērtēta 39 būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstība tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem vai valstiski (starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas.

Revidējamās jomas raksturojums

Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas process

Likums *Par budžetu un finanšu vadību* nosaka, ka Finanšu ministrija sagatavo Saimnieciskā gada pārskatu MK noteiktajā kārtībā un apjomā^{550,551} (skatīt 54.attēls).

54.attēls Kāds ir Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas process?

Saimnieciskā gada pārskats ietver:

- ❖ pārskatu par konsolidētā kopbudžeta izpildi saimnieciskajā gadā un tā pielikumos;
- ❖ valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci saimnieciskā gada 31.decembrī un tās pielikumos;
- ❖ pārskatu par valsts konsolidēto parādu saimnieciskā gada 31.decembrī un tā pielikumos;
- ❖ Finanšu ministrijas vadības ziņojumu par Saimnieciskā gada pārskatu;

❖ Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumus.

Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance tiek sagatavota, konsolidējot ministriju un centrālo valsts iestāžu bilances, pašvaldību bilances un Valsts kases valsts budžeta finanšu bilanci.

Valsts ieņēmumu administrēšana

Finanšu ministrs atbild par valsts budžeta izpildes procesa organizāciju un vadību²⁷⁰. Valsts kase, sadarbojoties ar VID, seko līdzi tam, lai visi ieņēmumi, kas pienākas valsts budžetam, tiktu saņemti laikā un attiecīgajā apjomā, un veic valsts budžeta uzskaites funkcijas²⁷¹.

Viena no Valsts kases funkcijām ir valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana²⁷². Nodokļu un nodevu ieņēmumus Valsts kasē uzskaita brīdī, kad nodokļu summas ir saņemtas Valsts kases kontos.

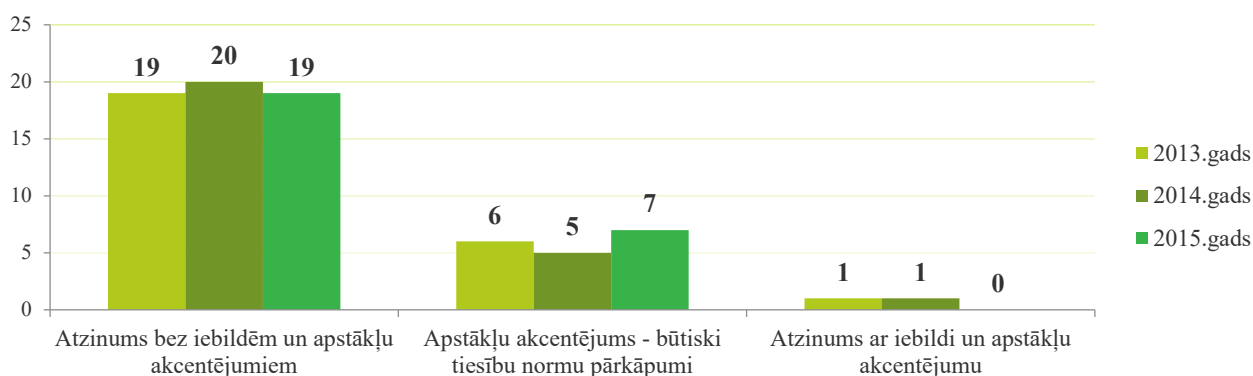
Saskaņā ar normatīvajiem aktiem²⁷³ VID uzdevumi ir:

- ❖ nodrošināt VID administrēto valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas teritorijā un uz muitas robežas, kā arī nodokļu, nodevu un citu obligāto maksājumu iekasēšanu Eiropas Savienības budžetam;
- ❖ nodrošināt, lai nodokļu (nodevu) likumus ievēro gan nodokļu maksātāji, gan nodokļu administrācija, tajā skaitā novērst un atklāt noziedzīgus nodarījumus valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu jomā;
- ❖ kontrolēt nodokļu, nodevu, kā arī citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas, kā arī nodokļu (nodevu) atlaižu un atvieglojumu piemērošanas pareizību;
- ❖ kontrolēt nodokļu (nodevu), kā arī citu valsts noteikto maksājumu parādu un piedzīt bezstrīda kārtībā termiņā nesamaksātos nodokļus, nokavējuma naudas, soda naudas un citus valsts noteiktos maksājumus; izskatīt un izlemt jautājumus par nodokļu (nodevu) maksāšanas termiņu pagarināšanu;
- ❖ likumos un MK noteikumos noteiktajā kārtībā reģistrēt un uzskaitīt nodokļu maksātājus un ar nodokļiem apliekamos objektus, kā arī kontrolēt reģistrācijas dokumentu atbilstību likumu prasībām un faktiskajam stāvoklim;
- ❖ īstenot muitas politiku;
- ❖ nodrošināt akcīzes preču apriti reglamentējošu normatīvo aktu izpildi;
- ❖ konsultēt nodokļu maksātājus nodokļu normatīvo aktu piemērošanas jautājumos u.c.

Lai nodrošinātu uzdevumu izpildi, VID ir jāseko jebkuru juridisko un fizisko personu saimnieciskajai un finansiālajai darbībai, kā arī jāpārbauda sniegto ziņu patiesums un ienākumu avotu likumība²⁷⁴.

Valsts kontroles atzinumi par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada pārskatiem

Kopumā Valsts kontrole ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu revīziju ietvaros sniedza **26 atzinumus par gada pārskatu**. Lai gan 2015.gads ir pirmais pēc ļoti ilga laika, kad netika sniegts neviens atzinums ar iebildi, tomēr nepieciešamība akcentēt apstākļus par būtiskiem tiesību normu pārkāpumiem joprojām saglabājas (skatīt 55.attēls).

55.attēls Kāds ir atzinumu par ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatiem sadalījums pēc to veida?

Salīdzinot ar 2013.gadu un 2014.gadu, trīs no resoriem, kuru atzinumā ir sniegts apstākļu akcentējums, jau trešo gadu ir nemainīgi – Izglītības un zinātnes ministrija, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Akcentējot atzinumos apstākļus, esam vērsuši uzmanību lielākoties uz avansa maksājumiem, tomēr šogad tika konstatētas arī citas būtiskas neatbilstības (skatīt 14.tabula).

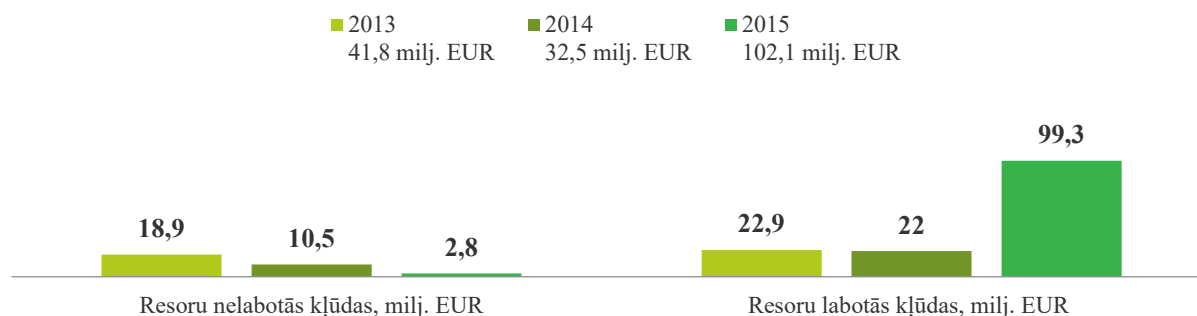
14.tabula Par kādiem būtiskiem tiesību normu pārkāpumiem atzinumos tika akcentēti apstākļi?

Jautājums	Resors	Summa EUR un skaidrojums
Avansa maksājumi (kopējā summa 395,6 tūkst. EUR)	Izglītības un zinātnes ministrija Kultūras ministrija Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome Veselības ministrija Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija Zemkopības ministrija	99,8 tūkst. EUR (prettiesiski nodokļu avansa maksājumi) 11,5 tūkst. EUR (līgumos neparedzēts avanss) 13,4 tūkst. EUR (avanss par pakalpojumiem, kas tiks sniegti 2016.gadā) 171,1 tūkst. EUR (prettiesiski nodokļu avansa maksājumi, iepriekš neplānoti avansa maksājumi un avansa maksājumi par pakalpojumu saņemšanu nākamajos periodos) 12,2 tūkst. EUR (avansa maksājums par pakalpojumiem, kas tiks saņemti 2016.gadā) 87,6 tūkst. EUR (avansa maksājums par pakalpojumiem, kas sniegti 2016.gadā)
Nepamatota atlīdzības izmaksa	Iekšlietu ministrija	23,7 tūkst. EUR (aprēķināta darba samaksa par laiku, kad amatpersonas nav pildījušas dienesta pienākumus (par atpūtas dienām))
Nepamatota stipendiju izmaksa	Izglītības un zinātnes ministrija	104,1 tūkst. EUR (izmaksātas stipendijas izglītojamajiem ar zemu sekmību un sabiedriski neaktīviem izglītojamajiem)

Jautājums	Resors	Summa EUR un skaidrojums
Trūkumi ieņēmumu uzskaites kontrolē	Veselības ministrija	- (nav izveidota sniegto maksas veselības aprūpes pakalpojumu un ieņēmumu uzskaites sistēma, kas nodrošinātu iespēju efektīvi kontrolēt un salīdzināt sniegtos maksas pakalpojumus un gūtos ieņēmumus)
Budžeta līdzekļu izlietojums neatbilstoši mērķim	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	102,7 tūkst. EUR (95% no 108 tūkst. EUR nav izlietots paredzētajam mērķim - ar radiācijas drošību saistīto būvju būvniecības procesa kontroles un uzraudzības funkcijas īstenošanai)

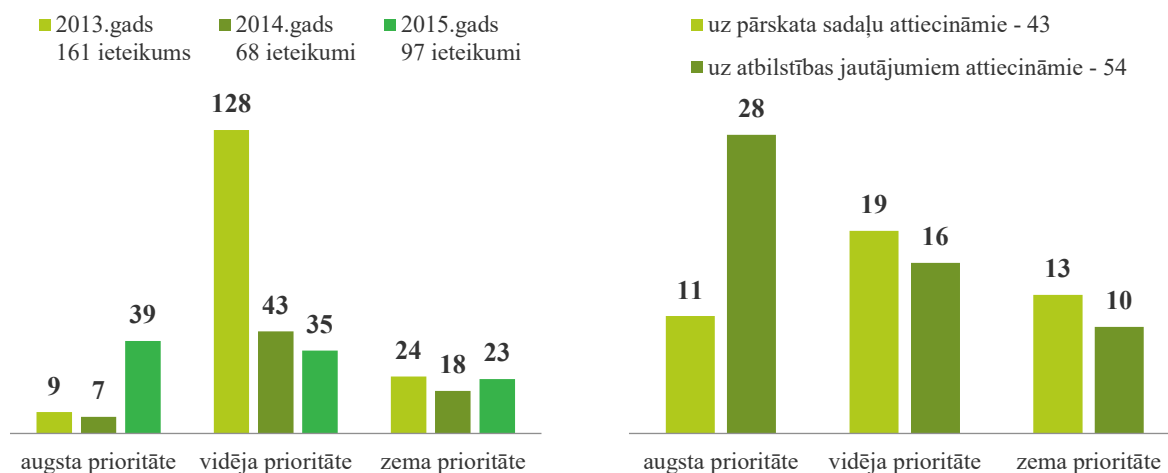
Revīzijās atsevišķās iestādēs joprojām konstatējam neatbilstības iepirkumu jomā, autotransporta izmantošanā, darbinieku atlīdzības aprēķināšanā u.c. Tomēr kā pozitīva tendence jāmin resoru skaits, kuros neesam konstatējuši tādas nepilnības attiecībā uz gada pārskata jautājumiem, kuras būtu nepieciešams iekļaut revīzijas ziņojumos – tādi kopskaitā ir 16 resori (2014.gadā – 10 resori, 2013.gadā – 12 resori).

Nozīmīgākās nelabotās kļūdas (t.i., gan tādas kļūdas, kuras revidējamās vienības nevarēja labot (piemēram, faktiski veiktie maksājumi), gan tādas kļūdas, kuru novēršanai nepieciešams vairāk laika (piemēram, pamatlīdzekļu uzskaites sakārtošana) ir identificētas Veselības un Izglītības un zinātnes ministrijās, savukārt nozīmīgākie labojumi veikti Finanšu ministrijā (konsolidētajā pārskatā atklāta informācija par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētajiem projektiem iepriekšējā plānošanas periodā noslēgtajiem līgumiem). Revīzijās par 2015.gadu konstatētās nelabotās kļūdas salīdzinājumā ar 2013.gadu un 2014.gadu ir samazinājušās attiecīgi par 85% un 73%, savukārt laboto kļūdu apjoms ir pieaudzis 4,3 un 4,5 reizes (skatīt 56.attēls).

56.attēls Kāda ir nelaboto un laboto kļūdu vērtība?

Ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada finanšu revīziju rezultātā kopumā Valsts kontrole revidējamām vienībām ir sniegusi 97 ieteikumus, no kuriem vairāk kā puse ir attiecināmi uz atbilstības jautājumiem (skatīt 57.attēls).

57.attēls Kādi ir sniegtie ieteikumi ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu revīziju ietvaros?

Ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus attiecībā uz gada pārskatu, tiks nodrošināta:

- ❖ piešķirto valsts budžeta līdzekļu likumīga, efektīva un ekonomiska izlietošana atbilstoši paredzētajiem mērķiem;
- ❖ materiālo vērtību uzskaitē un rīcībā ar materiālajām vērtībām atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- ❖ prasību un saistību atbilstoša uzraudzība gada pārskatā;
- ❖ Publisko iepirkumu likuma normu ievērošana.

Ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus attiecībā uz atbilstības jautājumiem pamatā tiks nodrošināta konkrētiem pasākumiem piešķirtā finansējuma izlietošana atbilstoši piešķiruma mērķiem un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada finanšu revīzijās apkopojām arī informāciju par iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu. Tā, piemēram:

- ❖ revīzijā par Aizsardzības ministrijas gada pārskatu tika konstatēts, ka, ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, kas bija vērsti uz to, lai tiktu pilnveidota karavīru veselības aprūpes organizēšana un kontrole, ir veiktas izmaiņas medikamentu aprites kārtībā, tā Nacionālajos bruņotajos spēkos panākot budžeta līdzekļu ekonomiju 127,3 tūkst. EUR apmērā;
- ❖ revīzijā par Iekšlietu ministrijas gada pārskatu tika konstatēts, ka, ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, kas bija vērsti uz to, lai tiktu uzlabota kontrole pār līgumu par Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas uzmērīšanas un demarkācijas darbu izpildi un pieņemšanu atbilstoši līguma prasībām, Nodrošinājuma valsts aģentūra panāks valsts budžeta līdzekļu ekonomiju 493,5 tūkst. EUR apmērā. Tāpat, ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, kas bija vērsti uz nelietderīgu valsts budžeta līdzekļu izlietojuma novēršanu lietisko pierādījumu, arestētās mantas un administratīvo pārkāpumu lietās

izņemto transportlīdzekļu pārvietošanai un glabāšanai, Nodrošinājuma valsts aģentūra ir veikusi vairākus pasākumus, kā rezultātā šim mērķim izlietotie līdzekļi 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, ir samazinājušies par 168 tūkst. EUR;

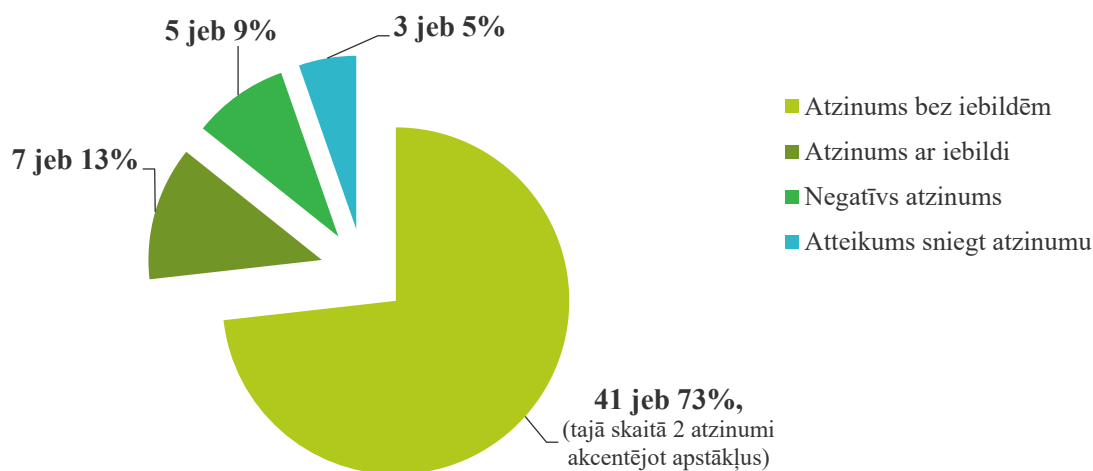
- ❖ revīzijā par Kultūras ministrijas gada pārskatu tika konstatēts, ka Latvijas Nacionālā bibliotēka ir ieviesusi būtiskāko 2014.gada finanšu revīzijā sniegto ieteikumu un 2015.gadā uzrādījusi grāmatvedības uzskaitē 2014.gadā saņemtos pamatlīdzekļus un inventāru par kopējo summu 9,9 milj. EUR, kā arī nodrošinājusi to identificēšanu dabā. Arī 2015.gadā saņemtās materiālās vērtības par kopējo summu 8,4 milj. EUR ir atbilstoši uzrādītas grāmatvedības uzskaitē un identificējamās dabā;
- ❖ revīzijā par Tieslietu ministrijas gada pārskatu tika konstatēts, ka, ieviešot Valsts kontroles ieteikumu saistībā ar maksas pakalpojumu izcenojumu pārskatīšanu atbilstoši faktiskajām izmaksām, VZD ieņēmumi no maksas pakalpojumu sniegšanas palielināsies vismaz par 894,1 tūkst. EUR gadā.

Tomēr ir konstatēti arī negatīvie piemēri – Izglītības un zinātnes ministrijā, Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē un Veselības ministrijā – kad resori nav veikusi atbilstošas darbības, lai nodrošinātu Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanu, piemēram:

- ❖ Izglītības un zinātnes ministrijai 2013.gada un 2014.gada finanšu revīziju ietvaros ir sniegti 23 ieteikumi, no kuriem seši ieteikumi joprojām nav ieviesti. Izglītības un zinātnes ministrija ne tikai vairākkārt ir lūgusi pagarināt ieteikumu ieviešanas termiņus, bet arī regulāri neievēro Valsts kontroles noteiktos ziņošanas par ieteikumu ieviešanu termiņus, turklāt revidenti finanšu revīzijās konstatē identiskas kļūdas, par kuru novēršanu Izglītības un zinātnes ministrija ir informējusi Valsts kontroli. Par formālu vadības attieksmi liecina arī tas, ka Izglītības un zinātnes ministrijas iesniegtajos ziņojumos par veiktajām darbībām ieteikumu ieviešanā ir sniegta informācija par apstākļiem, kas kavē ieteikumu ieviešanu, nevis norādītas veiktās darbības, turklāt ne vienmēr sniegta informācija par veiktajiem pasākumiem atbilstoši ieteikuma mērķim;
- ❖ Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei 2014.gada finanšu revīzijā ir sniegti seši ieteikumi, tajā skaitā par Latvijas Radio, Latvijas Televīzijas un komerctelevizijām piešķirtās dotācijas plānošanas un izlietojuma kontrolēm, Publisko iepirkumu likuma prasību ievērošanu. Lai gan Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome atbilstoši ieteikumu ieviešanas laika grafikam iesniedza Valsts kontrolē informāciju par veiktajām darbībām ieteikumu ieviešanā un informēja, ka visi ieteikumi ir ieviesti, tomēr 2015.gada finanšu revīzijā konstatēts, ka minētie ieteikumi nav ieviesti;
- ❖ Veselības ministrija (Valsts asinsdonoru centrs) nav nodrošinājis 2014.gada finanšu revīzijā sniegtā ieteikuma par kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu un atlaišanas pabalstu atbilstošu aprēķinu ieviešanu, jo arī 2015.gadā centrs vidējo izpeļņu aprēķināja neatbilstoši normatīvā akta⁵⁵² prasībām.

Veicot 2015.gada finanšu revīzijas, Valsts kontrole **pārbaudīja 39 atbilstības jautājumus 21 resorā⁵⁵³, kā arī tika noteikts viens horizontālais atbilstības jautājums**, kas tika vērtēts visos resoros, kur šādi izdevumi bija (kopumā 17 resoros) – **Prezidentūras izdevumi**.

Par katru no pārbaudītajiem atbilstības jautājumiem tika sagatavots atzinums, **kopumā sniedzot 56 atzinumus** (skatīt 58.attēls).

58.attēls Kāds ir atzinumu par atbilstības jautājumiem sadalījums pēc to veida?

Lai gan pozitīvo atzinumu, kas sniegti par atbilstības jautājumiem, skaits ir salīdzinoši liels (41), tomēr attiecībā uz tiem vairāk kā pusē gadījumu (22) revīzijas ziņojumos ir iekļauti dažādi konstatējumi. Salīdzinājumam – gada pārskata jautājumos 62% gadījumu (t.i., 16 resoros) netika konstatēts neviens trūkums.

Atbilstības jautājumi un resori, kuros nekonstatējām trūkumus (19 atzinumi par 10 atbilstības jautājumiem 13 resoros) (skatīt 15.tabula).

15.tabula Par kādiem atbilstības jautājumiem netika konstatēti trūkumi?

Atbilstības jautājums	Resors	Finansējums 2015.gadā, euro
1.Prezidentūras izdevumi (kopējais 2015.gadā piešķirtais finansējums – 36 692 0514 euro)	Ārlietu ministrija Ekonomikas ministrija Iekšlietu ministrija Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome Prokuratūra Sabiedrības integrācijas fonds Satiksmes ministrija Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija Zemkopības ministrija	25 024 913 2 298 679 4 267 079 417 920 65 397 198 977 829 978 1 919 829 1 669 742
2.Paaugstinātas gatavības un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšana	Aizsardzības ministrija	6 724 119
3.Augstākās tiesas administratīvās kapacitātes stiprināšanas pasākums	Augstākā tiesa	191 550
4.Valsts naftas produktu obligāto rezervju uzturēšana	Ekonomikas ministrija	30 907 375
5.Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta transportlīdzekļu iegāde	Iekšlietu ministrija	2 845 744
6.Latvijas Republikas un KF valsts robežas uzmērīšana, demarkācija un ierīkošana	Iekšlietu ministrija	571 345
7.Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām	Labklājības ministrija	136 380

Atbilstības jautājums	Resors	Finansējums 2015.gadā, euro
personām finansējums (kopējā summa 2015.gadā, attiecībā uz kuru nav konstatēti trūkumi, 3 092 843 euro)	Sabiedrības integrācijas fonds	2 956 463
8.Reemigrācijas pasākumu īstenošana (attiecībā uz Latvijas valstspiederīgo absolventu piesaisti darbam valsts tiešās pārvaldes iestādēs, komunikācija ar ārvalstīs dzīvojošiem cilvēkiem, kuri vēlas atgriezties Latvijā)	Ministru kabinets	130 904
9.Materiāltehniskais nodrošinājums Prokuratūrai noteikto funkciju izpildei	Prokuratūra	195 000
10.Dabas kapitāla izmantošana zaļās tautsaimniecības veicināšanā	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	869 539
KOPĀ 2015.gadā pasākumiem piešķirtais finansējums		82 220 933

Vairākos atbilstības jautājumos (22 atzinumi par 17 atbilstības jautājumiem 10 resoros), sniedzot pozitīvu atzinumu, revidenti tomēr norādīja uz trūkumiem, kā arī attiecībā uz diviem atbilstības jautājumiem atzinumā arī akcentēja apstākļus (skatīt 16.tabula).

16.tabula Par kādiem atbilstības jautājumiem, sniedzot pozitīvu atzinumu, tomēr tika konstatēti trūkumi?

Atbilstības jautājums	Resors	Finansējums 2015.gadā, euro
1.Prezidentūras izdevumi (kopējais 2015.gadā piešķirtais finansējums – 7 437 069 euro)	Aizsardzības ministrija Finanšu ministrija Izglītības un zinātnes ministrija Kultūras ministrija Labklājības ministrija Tieslietu ministrija	585 550 1 971 015 902 206 1 580 281 926 773 1 471 244
2.Zemessardzes attīstība	Aizsardzības ministrija	9 449 908
3.Nacionālo bruņoto spēku Kājnieku mehanizācija	Aizsardzības ministrija	16 187 177
4.NBS Izlūkošanas, gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spēju attīstība	Aizsardzības ministrija	14 101 080
5.Nacionālo bruņoto spēku infrastruktūras attīstība	Aizsardzības ministrija	1 792 818
6.Centrālās vēlēšanu komisijas Parakstu vākšanas sistēmas iegādei un ieviešanai	Centrālā vēlēšanu komisija	206 447 (tika akcentēti apstākļi - konstatēti atsevišķi trūkumi projekta vadībā, nedokumentējot vairāku Parakstu vākšanas sistēmas nodevumu testēšanu un nenodrošinot IT drošības vides pārvaldību atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām)
7.VAS “Valsts nekustamie īpašumi” projekts “KNAB izvietošana tam piemērotās telpās”	Finanšu ministrija	- (izdevumi nekustamā īpašuma Cīdāles 1 pielāgošanai KNAB prasībām tiks segti no VAS “Valsts nekustamie īpašumi” līdzekļiem, un pēc objekta nodošanas ekspluatācijā tie iekļaujami KNAB nomas maksā)
8.IZM valsts budžeta programmas 09.00.00 “Sports” apakšprogrammas 09.04.00 “Sporta būves” izdevumi	Izglītības un zinātnes ministrija	7 054 426
9.Latvijas Republikas simtgades satura veidošana	Kultūras ministrija	1 000 000
10.PKC jaunās funkcijas - nodrošināt valsts kapitālsabiedrību un valsts kapitāla daļu pārvaldības koordināciju un uzraudzību, īstenošanas efektivitāte un funkcijas īstenošanai piešķirto finanšu resursu izlietošanas likumība un lietderība	Pārresoru koordinācijas centrs	168 531 (tika akcentēti apstākļi – Pārresoru koordinācijas centrs pilnā apmērā nav izpildījis <i>Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā</i> noteiktās prasības)

Atbilstības jautājums	Resors	Finansējums 2015.gadā, euro
11.Jauna cietauma būvniecība Liepājā	Tieslietu ministrija	1 100 715
12.Jauna nodaļa Olaines cietaumā (Atkarīgo centrs), ieskaitot būvniecību un personāla apmācību	Tieslietu ministrija	3 284 504
13.Valmieras cietauma izmeklēšanas izolatora rekonstrukcija	Tieslietu ministrija	163 182
14.Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)	Tieslietu ministrija	838 902
15.Rīgas pils Priekšpils aprīkojuma iegāde un restaurācija	Valsts Prezidenta kanceleja	4 872 255
16.ES Kopējās lauksaimniecības politikas reformas ieviešana un ZM un tās padotībā esošo iestāžu uz klientu orientētās pakalpojumu sistēmas attīstība 2014.-2020.gadā	Zemkopības ministrija	1 073 593
17.Katlu māju un attīrīšanas iekārtu pārbūve Latvijas Lauksaimniecības universitātē	Zemkopības ministrija	465 000
KOPĀ 2015.gadā pasākumiem piešķirtais finansējums		69 195 607

Par pārējiem atbilstības jautājumiem šogad sniedzām modificētus atzinumus (15 atzinumi par 14 atbilstības jautājumiem 11 resoros) (skatīt 17.tabula).

17.tabula Par kādiem atbilstības jautājumiem sniedzām modificētus atzinumus?

Atzinuma veids	Atbilstības jautājums	Resors	Finansējums 2015.gadā, euro
Atzinums ar iebildi (kopējais 2015.gadā piešķirtais finansējums - 6 034 489 euro)	1.Ceļu satiksmes pārkāpumu fiksēšanas tehnisko līdzekļu (fotoradaru) darbības nodrošināšana	Iekšlietu ministrija	413 161
	2.Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšana no vardarbības cietušām pilngadīgām personām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām	Labklājības ministrija	554 541
	3.Prezidentūras izdevumi	Ministru kabinets Veselības ministrija	700 307 757 232
	4.Vienota tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izveide	Ministru kabinets	284 574
	5.Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekts "Prokuratūras informācijas sistēmas projekts tiesu sistēmas attīstībai"	Prokuratūra	2 263 014
	6.Valsts zemes dienesta ģeotelpisko datu ģeotelpiskās informācijas sistēmas (ĢIS) izveide	Tieslietu ministrija	1 061 660
Negatīvs atzinums (kopējais 2015.gadā piešķirtais finansējums - 35 626 138 euro)	7. Jaunās politikas iniciatīvas ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu realizēšanai VID	Finanšu ministrija	12 485 801
	8.Izdevumi sertifikācijas pakalpojumiem, lai nodrošinātu autentifikācijas, elektroniskā paraksta un šifrēšanas sertifikātu iekļaušanu personas apliecībā (eID kartē)	Iekšlietu ministrija	847 036
	9.Latvijas konkurētspējas novērtējums un tā uzraudzības (monitoringa) sistēma	Ministru kabinets	306 206
	10.NEPLP 2015.gadā piešķirtās dotācijas elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā sabiedriskajiem medijiem) izlietojums	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	21 987 095
	11.Veselības ministrijas rīcības atbilstība, nodrošinot rezidentu pienākumu izpildi	Veselības ministrija	- (līdzekļu atgūšana)
Atteikums sniegt atzinumu	12.Atbalsta programmas pirmā mājokļa iegādei līdzekļu izlietojums	Ekonomikas ministrija	2 335 295

Atzinuma veids	Atbilstības jautājums	Resors	Finansējums 2015.gadā, euro
(kopējais 2015.gadā piešķirtais finansējums – 7 438 346 euro)	13.Ostu publiskās lietošanas infrastruktūras attīstība	Satiksmes ministrija	4 788 721
	14.Datu valsts inspekcijai papildus piešķirtā finansējuma izlietojums	Tieslietu ministrija	314 330
KOPĀ 2015.gadā pasākumiem piešķirtais finansējums			49 098 973

Atzinums ar iebildi sniegts, jo ir nepieciešama tūlītēja rīcība, lai novērstu konstatētos trūkumus un nodrošinātu, ka konkrētie darījumi (aktivitātes) tiek veikti atbilstoši, mērķtiecīgi un jēgpilni. Ja šāda rīcība neseko, pastāv augsts risks, ka nākamās revīzijas rezultātā būs spiesti sniegt negatīvu atzinumu.

Negatīvs atzinums nozīmē, ka revīzijā konstatētas būtiskas neatbilstības, iestādēm nenodrošinot normatīvajos aktos noteikto funkciju veikšanu vai iekšējās kontroles sistēmas pietiekamu un atbilstošu darbību. Atsevišķos gadījumos negatīvais atzinums var norādīt uz nepieciešamību steidzami pārvērtēt darījuma (aktivitātes) turpināšanas lietderību, jo pastāv pamatotas bažas, ka finanšu līdzekļu ieguldījums plānoto mērķi nerasniedz.

Atteikums sniegt atzinumu nozīmē to, ka revidenti nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par darījuma atbilstību izvēlētajiem vērtēšanas kritērijiem. Valsts kontrole atsakās sniegt atzinumu tādos gadījumos, kad, piemēram, uzskaites nepilnību dēļ nevar iegūt pierādījumus par aktivitātei piešķirtā finansējuma izlietojumu, aktivitāti reglamentējošā normatīvā bāze ir neviennozīmīgi interpretējama u.c. Atteikums sniegt atzinumu no turpmākās rīcības viedokļa ir vērtējams pēc būtības – vai ir jāveic normatīvās bāzes sakārtošana vai jānodrošina izsekojama finansējuma uzskaitē u.tml.

Detalizētāka informācija par atbilstības jautājumu izvērtējuma rezultātiem ministrijās un centrālajās valsts iestādēs ir iekļauta šī revīzijas ziņojuma 2.6.2.nodaļā.

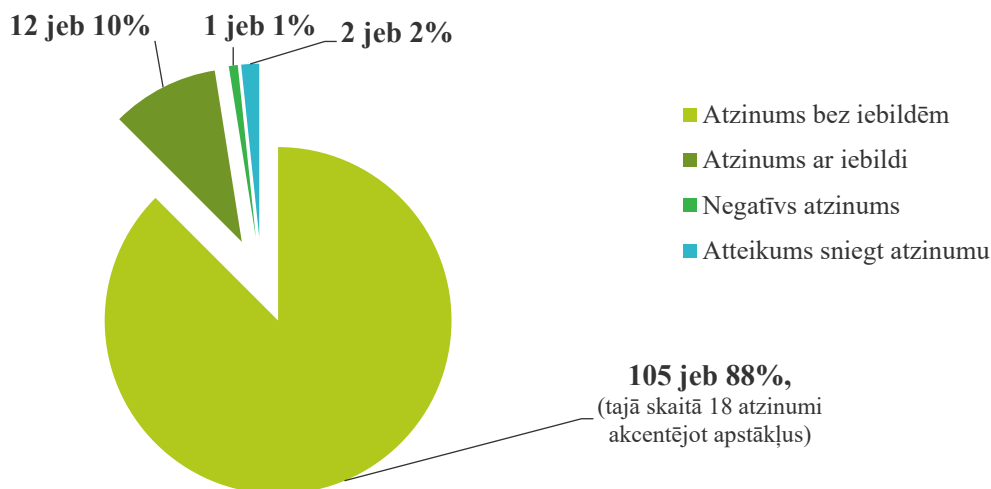
Zvērinātu revidentu atzinumi par pašvaldību 2015.gada pārskatiem

Finanšu revīziju veikšanai, revīzijas pārskatu sagatavošanai un atzinuma sniegšanai par saimnieciskā gada pārskatu pašvaldība ne retāk kā reizi gadā uzaicina auditorfirmas vai zvērinātus revidentus, kuri atbilstoši normatīvajā aktā⁵⁵⁴ noteiktajam gada pārskatam pievieno zvērināta revidenta ziņojumu⁵⁵⁵.

Normatīvajā aktā⁵⁵⁶ ir noteikts:

- ❖ atzinums ir zvērināta revidenta ziņojuma neatņemama daļa, kurā skaidri izteikts viedoklis par to, vai gada pārskatā, arī konsolidētajā gada pārskatā, ietvertie finanšu pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par attiecīgā klienta finansiālo stāvokli, peļņu vai zaudējumiem un naudas plūsmu saskaņā ar attiecīgajiem finanšu pārskatu sagatavošanas principiem (standartiem) un vai tas atbilst normatīvajiem aktiem;
- ❖ zvērināts revidents revīzijas pakalpojumus sniedz, ievērojot Latvijā atzīto starptautisko revīzijas standartu prasības.

Par 119 pašvaldību 2015.gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši šādus atzinumus (skatīt 59.attēls).

59.attēls Kāds ir zvērinātu revidentu atzinumu par pašvaldību gada pārskatiem sadalījums pēc to veida?

- ❖ bez iebildēm – 105 pašvaldībām, tajā skaitā 18 pašvaldībām ir norādīts apstākļu akcentējums (skatīt 18.tabula).

18.tabula Par kādām būtiskām kļūdām un tiesību normu pārkāpumiem zvērinātu revidentu atzinumos tika akcentēti apstākļi?

Pašvaldība	Apstākļu akcentējums	Summa <i>euro</i> un skaidrojums
Auces novada	Par uzsāktu un nepabeigtu ceļu un ielu saraksta precizēšanu un iesniegšanu valsts akciju sabiedrībai "Latvijas Valsts ceļi", kā rezultātā pašvaldības vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu ceļu un ielu uzskaites vērtībai ⁵⁵⁷ .	10 733 661 <i>euro</i> ⁵⁵⁸ (konta 1213 "Transporta būves" atlikuma kopsumma pārskata gada beigās)
Mārupes novada		
Pāvilostas novada		
Zilupes novada		
Balvu novada	Par uzsāktu un nepabeigtu zemes, ēku un būvju inventarizāciju, kā rezultātā pašvaldības vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu zemes, ēku un būvju uzskaites vērtībai ⁵⁵⁹ .	187 519 148 <i>euro</i> ⁵⁶⁰ (konta 1210 "Zeme, ēkas, būves" atlikuma kopsumma pārskata gada beigās)
Cesvaines novada		
Cīblas novada		
Ludzas novada		
Madonas novada		
Siguldas novada		
Varakļānu novada	Par uzsāktu un nepabeigtu pazemes aktīvu inventarizāciju, kā rezultātā pašvaldības vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu pazemes aktīvu uzskaites vērtībai ⁵⁶¹ .	2 064 502 <i>euro</i> ⁵⁶² (konta 1261 "Pazemes aktīvi" atlikuma kopsumma pārskata gada beigās)
Limbažu novada		
Madonas novada		
Naukšēnu novada		
Smiltenes novada	Par būtisku apdraudējumu novada domes finanšu resursiem , kas saistīts ar Centrālās finanšu un līgumu aģentūras un Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumiem par līdzfinansējuma atgūšanu. Daugavpils novada pašvaldība 2013.gadā ir lūgusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju vērsties MK un pieprasīt saskaņā ar Centrālās finanšu un līgumu aģentūras un Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumos par neattiecināmajām izmaksām atzīto ES fondu līdzfinansējumu segt no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Pārskatā saistības netiek atzītas ⁵⁶³ .	727 650 <i>euro</i> (līdzfinansējuma summa)
Daugavpils novada		
Līvānu novada	Par nepieciešamību noskaidrot īpašuma tiesības daudzdzīvokļu māju privatizētajiem dzīvokļiem piekritīgajiem zemes īpašumiem 41 025 m² platībā ⁵⁶⁴ .	63 852 <i>euro</i> (zemes īpašumu kopējā vērtība)
Stopiņu novada	Par būtiskām ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites iepriekšējo periodu	2 433 248 <i>euro</i>

- ♦ ar iebildēm – 12 pašvaldībām (skatīt 19.tabula).

NAV KLASIFICĒTS

Pašvaldība	Iebilde	Summa <i>euro</i> un skaidrojums
Ķeguma novada	Par neveiktu aplēsi smilts – grants karjera vērtības samazinājumam. Par nenosakāmu korekciju apjomu ilgtermiņa finanšu ieguldījuma SIA "ĶEGUMA STARS" kapitālā bilances vērtībai 2015.gada 31.decembrī.	567 773 <i>euro</i> (konta 1261 "Pazemes aktīvi" atlikums pārskata gada beigās) 11 464 336 <i>euro</i>⁵⁷⁸ (kontā 1310 "Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā" uzrādītā SIA "ĶEGUMA STARS" ieguldījuma vērtība pārskata gada beigās)
Ozolnieku novada	Par būtiskām pamatlīdzekļu uzskaites iepriekšējo periodu korekcijām un uzkrātā nolietojuma labojumiem. Kopējā labojumu ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu ir zaudējumi 553,8 tūkst. <i>euro</i>. Par iepriekš neuzskaitītu ilgtermiņa finanšu ieguldījumu atzīšanu. Kopējā labojumu ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu ir ieņēmumi 215,5 tūkst. <i>euro</i>⁵⁷⁹.	
Vecumnieku novada	Par uzsāktu un nepabeigtu vairāku ilgtermiņa ieguldījumu posteņu sakārtošanu, tajā skaitā par kontu 1210 "Zeme, ēkas, būves", 1240 "Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība" un 1261 "Pazemes aktīvi".	8 013 144 <i>euro</i>⁵⁸⁰ (minēto kontu atlikusī vērtība pārskata gada beigās)
Ventspils novada	Par uzskaitīto aktīvu pilnīgumu un uzskaites vērtības precizitāti, tajā skaitā par kontu 1210 "Zeme, ēkas, būves". Par neveikto inventarizāciju bibliotēku fondam.	29 574 400 <i>euro</i> (konta 1210 atlikusī vērtība pārskata gada beigās) 173 232 <i>euro</i>⁵⁸¹ (inventarizācijas kopējais apjoms)

- ❖ negatīvu atzinumu – Brocēnu novada pašvaldībai⁵⁸² (skatīt 20.tabula).

20.tabula Par kādām būtiskām kļūdām un tiesību normu pārkāpumiem zvērināts revidents sniedza negatīvu atzinumu?

Iemesls	
Brocēnu novada pašvaldība	Pašvaldības 2015.gada 31.decembra bilancē ir uzrādītas ēkas 3 005 850 <i>euro</i> vērtībā un turējumā nodotie īpašumi 2 018 740 <i>euro</i>, kuriem nav veikta salīdzināšana ar Valsts reģistru datiem un nav pieejami pirmdokumenti, kas pamatotu īpašuma tiesības un uzskaitē atzīto vērtību. Pašvaldība 2015.gadā debitoru sastāvā ir atzinusi iedzīvotāju parādus par ēku renovāciju 568 705 <i>euro</i> vērtībā, bet revidentiem netika uzrādīti pietiekoši un pamatoti apliecinājumi, kas ļautu pārliecināties par šīs summas precizitāti.
	2015.gada 31.decembra bilances atlikumos ir nezināmas debitoru saistības 2999 <i>euro</i> vērtībā, kurām nav izveidots uzkrājums.
	2015.gada 31.decembra bilances atlikumos nav uzrādītas debitoru saistības 91 997,33 <i>euro</i> apmērā, kuras bija uzrādītas 2013.gada 31.decembrī kontā 20134 "Savstarpējie norēķini pa kontiem" debitoru atlikumā. 2014.gada 1.janvārī pārejot uz jaunu datorprogrammu OZOLS debitoru atlikums netika pārņemts uz jauno datorprogrammu.
	Pašvaldībai ir 100% finanšu ieguldījums SIA "Brocēnu Siltums" kapitālā. Pārskata periodā, pamatojoties uz SIA "Brocēnu Siltums" 2014.gada finanšu pārskatu datiem, tiek atzīts finanšu ieguldījuma vērtības palielinājums pēc pašu kapitāla metodes 68 076 <i>euro</i> apmērā un ieguldījuma bilances vērtība 2015.gada 31.decembrī ir uzrādīta 606 165 <i>euro</i>. Tā kā SIA "Brocēnu Siltums" revidents Neatkarīgu revidenta ziņojumā ir izteicis atteikumu sniegt revidenta atzinumu par 2015.gada finanšu pārskatu, revidentiem nebija iespējams iegūt pienācīgu un atbilstīgu informāciju par šī ieguldījuma bilances vērtību 2015.gada 31.decembrī un to, vai finanšu ieguldījuma vērtības palielinājumam varētu būt nepieciešami precizējumi⁵⁸³.

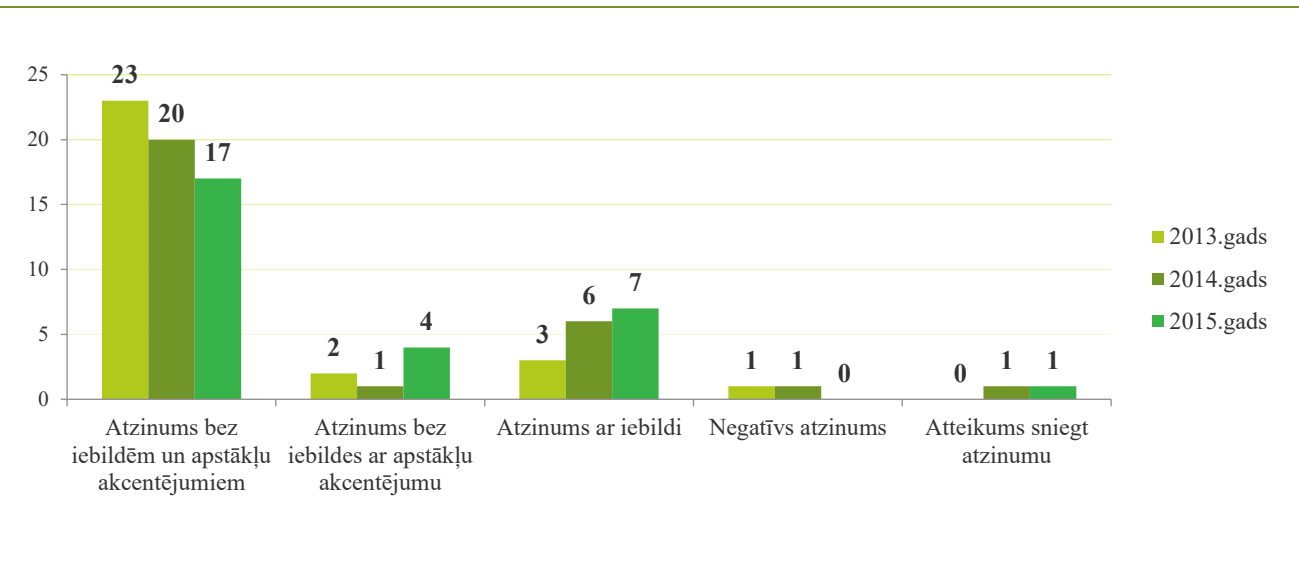
- ❖ atteikumu sniegt atzinumu – Brocēnu novada pašvaldībai un Lielvārdes novada pašvaldībai (skatīt 21.tabula).

21.tabula Par kādām visaptverošām kļūdām un tiesību normu pārkāpumiem zvērināts revidents atteicās sniegt atzinumu?

Atteikums sniegt atzinumu		
Pašvaldība	Brocēnu novada pašvaldībai	Lielvārdes novada pašvaldībai
Iemesls	Atteikums sniegt atzinumu par gadu, kas noslēdzas 2014.gada 31.decembrī, jo pašvaldības vadība nebija spējusi nodrošināt tādu iekšējo kontroli, kas nepieciešama, lai nodrošinātu 2014.gada konsolidētā finanšu pārskata, kas nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības, sagatavošanu. 2015.gada pārskatā uzrādītā salīdzināmā informācija ir balstīta uz finanšu pārskatu par gadu, kas noslēdzas 2014.gada 31.decembrī. 2015.gadā tika veikts iepriekšējā perioda kļūdu labojums, kuru ietekme uz 2015.gada darbības finansiālo rezultātu bija 20 673 562 <i>euro</i> . Šiem apstākļiem ir būtiska ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu un pārskata gada rādītāju salīdzināmību ar salīdzināmiem rādītājiem ⁵⁸⁴ .	Par būtisku nenoteiktību saistībā ar bijušā Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja Jāņa Āboliņa, neievērojot normatīvā akta par pašvaldību aizņēmumu ņemšanu un dokumentu noformēšanu prasības, 2015.gada 24.novembrī Lielvārdes novada pašvaldības vārdā parakstīto “vekseli par 200 000 000 <i>euro</i> ar atmaksas termiņu 2016.gada decembra 396.diena”, kas var radīt nozīmīgas šaubas par pašvaldības spēju turpināt darbību, kā rezultātā pašvaldība var nebūt spējīga nokārtot savas saistības parastās darbības ietvaros ⁵⁸⁵ .

Pašvaldību gada pārskatu daļas kopējā aktīvu vērtība, par kuriem zvērināti revidenti ir snieguši atzinumus ar iebildi vai apstākļu akcentējumu, jo pašvaldības vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu ir **1 576,5 milj. EUR⁵⁸⁶ jeb 19%** no Pašvaldību gada pārskatu daļas aktīvu vērtības.

Par izlasē iekļauto pašvaldību 2013.gada, 2014.gada un 2015.gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši šādus atzinumus (skatīt 60.attēls).

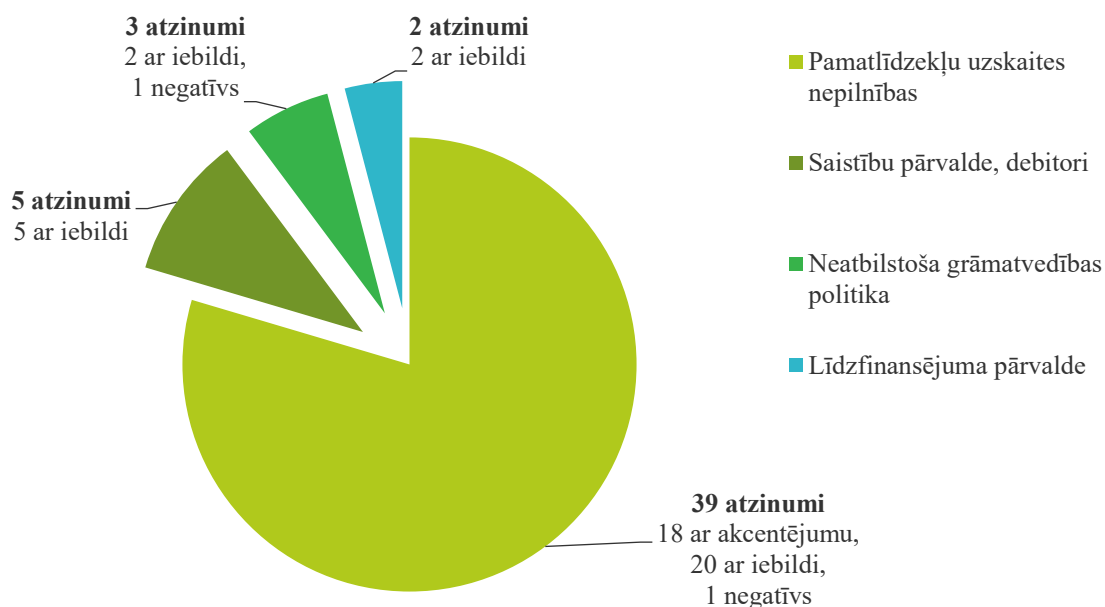

60.attēls Kāds ir zvērinātu revidentu atzinumu par pašvaldību gada pārskatiem sadalījums pēc to veida?

- ❖ par 2013.gada pārskatiem zvērinātie revidenti 23 pašvaldībām ir snieguši atzinumu bez iebildēm, tajā skaitā divām pašvaldībām⁵⁸⁷ ir norādīts apstākļu akcentējums un trīs pašvaldībām⁵⁸⁸ ir sniegts atzinums ar iebildēm, vienai pašvaldībai⁵⁸⁹ ir sniegts negatīvs atzinums;

- ❖ par 2014.gada pārskatiem zvērinātie revidenti⁵⁹⁰ 20 pašvaldībām ir snieguši atzinumu bez iebildēm, tajā skaitā vienai pašvaldībai⁵⁹¹ ir norādīts apstākļu akcentējums un sešām pašvaldībām⁵⁹² ir sniegts atzinums ar iebildēm, vienai pašvaldībai⁵⁹³ ir sniegts negatīvs atzinums un vienai pašvaldībai⁵⁹⁴ ir atteikums sniegt atzinumu;
- ❖ 2015.gada pārskatiem zvērinātie revidenti⁵⁹⁵ 17 pašvaldībām ir snieguši atzinumu bez iebildēm, tajā skaitā četrām pašvaldībām⁵⁹⁶ ir norādīts apstākļu akcentējums un septiņām pašvaldībām⁵⁹⁷ ir sniegts atzinums ar iebildi un vienai pašvaldībai⁵⁹⁸ ir atteikums sniegt atzinumu.

Kopš 2013.gada zvērinātu revidentu pašvaldībām sniegto modificēto atzinumu skaits ir pieaudzis divas reizes. Problēmu jomas, par kurām zvērināti revidenti par pašvaldību 2015.gada pārskatiem ir snieguši iebildes vai apstākļu akcentējumus, neizsakot iebildi (skatīt 61.attēls).

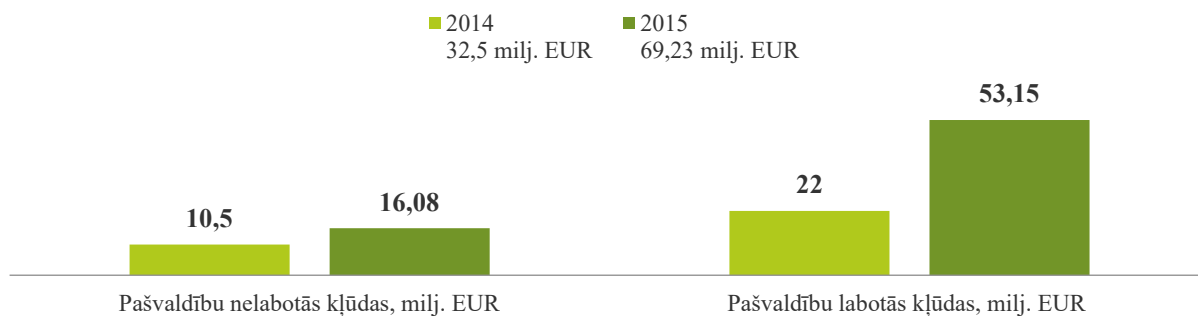

61.attēls Kāds ir modificēto zvērinātu revidentu atzinumu sadalījums pa problēmu jomām?

Revīzijas izlasē iekļautās pašvaldības, ņemot vērā Valsts kontroles revidentu sniegtos ieteikumus, 2015.gada revīzijas laikā daļēji ir novērsušas kļūdas ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē, tajā skaitā:

- ❖ grāmatvedības uzskaitē ir ņemti pašvaldībām piederoši īpašumi 24,9 milj. EUR vērtībā;
- ❖ no grāmatvedības uzskaites ir izslēgti pašvaldībām nepiederoši nekustamie īpašumi un ir samazināta nepamatoti palielinātā nekustamo īpašumu vērtība 78 milj. EUR apmērā;
- ❖ grāmatvedības uzskaitē ar 0 euro vērtību ir ņemtas 50 transporta būves, seši pazemes aktīvi, tajā skaitā četri pazemes aktīvi ar kopējo derīgo izrakteņu apjomu 306 240 m³, 154 mežaudzes 1901 ha platībā un pārējie bioloģiskie aktīvi 9032 vienības.

Kopējā laboto kļūdu ietekme uz Pašvaldību budžeta izpildes rezultātu ir 53,15 milj. EUR (skatīt 62.attēls).

62.attēls Kāda ir revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību laboto un nelaboto kļūdu vērtība?

Revīzijā par 2015.gada pārskatu konstatētās nelabotās kļūdas salīdzinājumā ar 2014.gadu ir pieaugušas par 53%, savukārt laboto kļūdu apjoms ir pieaudzis 2,4 reizes. Nozīmīgākais nelaboto kļūdu apjoms ir identificēts Rīgas pilsētas pašvaldībā un tās ir kļūdas, kuru novēršanai nepieciešams vairāk laika (pamatlīdzekļu uzskaites sakārtošana).

Valsts kontroliere

E.Krūmiņa

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/ termins	Skaidrojums
Atbilstības jautājumi	Tekstā arī – būtiski finanšu pārskatam pakārtoti darījumi
APAD	Akcīzes preču aprites daļa
DNS	Datu noliktavas sistēma
EDS	Elektroniskās deklarēšanas sistēma
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
JPI	Jaunās politikas iniciatīva
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
MK	Ministru kabinets
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
Saimnieciskā gada pārskats	Latvijas Republikas gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Saīsinājums/ termins	Skaidrojums
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Revidentu aplēses

Revīzijas ziņojuma lpp. un rindkopa

Aplēses aprēķins

-
61.lpp 4.rindkopa	1. Salīdzinot robežu šķērsojošās automašīnas ar automašīnas par kurām veikts nodevas maksājums tika iegūti kravas transportlīdzekļi (85 188), kuri robežu šķērsoja (172 027 reizes) nesamaksājot autoceļa lietošanu nodevu. 2. Tika pieņemts, ka visi 85 188 kravas transportlīdzekļi atbilst nodevas objektam, jo: a. transportlīdzekļi nebija reģistrēti uz Aizsardzības ministriju, Iekšlietu ministriju vai pašvaldības policijas iestādēm; b. transportlīdzeklis neveica pašpārvadājumu, jo ievadot preces no Krievijas vai Baltkrievijas ir jānoformē muitas procedūra un jāveic atbilstoši nodokļu maksājumi muitas iestādēs; c. nav iespējama situācija, ka kravas transportlīdzekļiem šķērsojot robežu nebūtu uzstādītas dienas un atpūtas kontrolierīces. 3. Iegūtais rezultāts par robežu šķērsošanas reizēm (172 027), kad netika samaksāta autoceļu lietošanas nodeva, tika reizināts ar minimālo dienas nodevas likmi (8 <i>euro</i>) iegūstot 1,38 milj. EUR neiekasēto autoceļu lietošanas nodevu. 4. Iegūtais rezultāts par robežu šķērsošanas reizēm (172 027), kad netika samaksāta autoceļu lietošanas nodeva, tika reizināts ar maksimālo dienas nodevas likmi (11 <i>euro</i>) iegūstot 1,89 milj. EUR neiekasēto autoceļu lietošanas nodevu.
-
69.lpp 3.rindkopa	1. VID sniegtā informācija par 2015.gadā muitas deklarācijas datu atbilstības pārbaudes veikšanai izlietotajiem līdzekļiem darbinieku atlīdzībai (237 915 <i>euro</i>) tika dalīts ar muitas deklarācijas datu atbilstības pārbaudi rezultātā papildus aprēķinātajiem maksājumiem valsts budžetam (415 460 <i>euro</i> – 76 713 <i>euro</i> = 352 253 <i>euro</i>), iegūstot viena <i>euro</i> aprēķināšanas izmaksas konkrētajam procesam (0,7 <i>euro</i>). 2. VID sniegtā informācija par 2015.gadā muitas deklarācijas datu atbilstības pārbaudes veikšanai izlietotajiem līdzekļiem darbinieku atlīdzībai (237 915 <i>euro</i>) tika dalīts ar valsts budžetā faktiski iemaksāto summu (304 004 <i>euro</i>) par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, iegūstot viena <i>euro</i> iekasēšanas izmaksas konkrētajam procesam (0,78 <i>euro</i>).
-
84.lpp 1.rindkopa	1. Lai noteiktu minimālo nesamaksāto VSAOI, tika pieņemts, ka 2014.gadā visu saimnieciskās darbības veicēju peļņa minimālo obligāto iemaksu objektu (3840 <i>euro</i>) sasniedza tikai 2014.gada decembrī un VSAOI maksājumi bija veicami tikai par vienu mēnesi: a. 2014.gada minimālā alga (320 <i>euro</i>) tika reizināta ar pašnodarbinātā VSAOI likmi 2014.gadā (31,06%), iegūstot viena saimnieciskās darbības veicēja minimālo VSAOI maksājumu (99,392 <i>euro</i>). b. viena saimnieciskās darbības veicēja minimālais VSAOI maksājums (99,392 <i>euro</i>) tika reizināts ar saimnieciskās darbības veicēju, kuru gada peļņa pārsniedza minimālo obligāto iemaksu objektu (3840 <i>euro</i>), skaitu (238) iegūstot 23 655,30 <i>euro</i>. 2. Lai noteiktu maksimālo nesamaksāto VSAOI, tika pieņemts, ka 2014.gadā visu saimnieciskās darbības veicēju peļņa minimālo obligāto iemaksu objektu (3840 <i>euro</i>) sasniedza 2014.gada janvārī un VSAOI maksājumi bija veicami par visiem mēnešiem – iegūtais rezultāts par minimālo nesamaksāto VSAOI (23 655,30 <i>euro</i>) tika reizināts ar gada mēnešiem (12), iegūstot 283 863,60 <i>euro</i>.
-

1.pielikums Kādas ir vīzu nodevas likmes?

Pakalpojums	Nodevas apmērs, euro
<i>Nodevas par vīzas pieprasīšanu</i>	
Šengenas vīzas pieprasīšana	īstermiņa vīza 60,00
	lidostas tranzītvīza
	vīza ar ierobežotu teritoriālo derīgumu
Šengenas vīzas pieprasīšana (samazināta valsts nodeva)	bērniem, kas vecāki par 6 gadiem un jaunāki par 12 gadiem 35,00
	Krievijas Federācijas, Ukrainas, Moldovas, Albānijas, Bosnijas un Hercegovinas, bij. Dienvidslāvijas Republikas Maķedonijas, Melnkalnes, Serbijas, Azerbaidžānas, Armēnijas un Gruzijas pilsoņiem
	atsevišķos gadījumos, lai sekmētu kultūras, sporta, ārpolitikas un attīstības politikas interešu īstenošanu vai veicinātu citu sabiedrības interesēm svarīgu jomu attīstību
Šengenas vīzas pieprasīšana steidzamības kārtībā (3 dienās vai īsākā termiņā pirms paredzamās izceļošanas) Krievijas Federācijas un Ukrainas pilsoņiem	70,00
Šengenas vīzas pagarināšana	30,00
Nacionālās ilgtermiņa vīzas pieprasīšana	vienreizējā vai divreizējā vīza 61,18
	daudzkārtējā vīza 85,37
<i>Valsts nodevas likmes par uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu</i>	
Termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana	30 dienu laikā 99,60
	10 darbdienu laikā 241,89
	piecu darbdienu laikā 384,18
Termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana Latvijas pilsoņa, Latvijas nepilsoņa un pastāvīgās uzturēšanās atļauju saņēmēja ārzemnieka laulātajam, viņa nepilngadīgajam bērnam vai aizbildnībā vai aizgādībā esošajai personai, kā arī akreditētas izglītības iestādes audzēknim vai pilna mācību laika studentam	30 dienu laikā 71,14
	10 darbdienu laikā 213,43
	piecu darbdienu laikā 355,72
Termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana alternatīvo statusu saņēmušam ārzemniekam, viņa laulātajam, alternatīvo statusu saņēmuša ārzemnieka vai viņa laulātā nepilngadīgajam bērnam vai apgādībā esošajai personai vai ārzemniekam, kurš pieprasa termiņuzturēšanās atļauju saskaņā ar Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 27.punktu	30 dienu laikā 21,34
	10 darbdienu laikā 42,69
	piecu darbdienu laikā 64,03
Termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana ārzemniekam, kurš pieprasa termiņuzturēšanās atļauju saskaņā ar Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 28., 29., 30. vai 31. punktu, un viņa ģimenes loceklim	30 dienu laikā 142,29
	10 darbdienu laikā 284,57
	piecu darbdienu laikā 426,86

Pakalpojums	Nodevas apmērs, euro
Termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana saskaņā ar Imigrācijas likuma 33.panta pirmās daļas 2.punktu	90 dienu laikā 142,29 45 dienu laikā 284,57 10 darbdienu laikā 426,86
Pastāvīgās uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana	90 dienu laikā 99,60 45 dienu laikā 241,89 10 darbdienu laikā 384,18
Pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana ārzemniekam, kurš ir Latvijas pilsoņa, Latvijas nepilsoņa vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju saņēmuša ārzemnieka nepilngadīgs bērns vai pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis	30 dienu laikā 35,57 10 darbdienu laikā 177,86
Pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana bēgļa statusu ieguvušam ārzemniekam, viņa laulātajam, kā arī bēgļa statusu ieguvuša ārzemnieka vai viņa laulātā nepilngadīgajam bērnam un apgādībā esošai personai	30 dienu laikā 64,03 10 darbdienu laikā 142,29 piecu darbdienu laikā 170,74
ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana ārzemniekam, kurš pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis, vai ārzemniekam, kurš uzturas Latvijas Republikā ar derīgu pastāvīgās uzturēšanās atļauju	90 dienu laikā 28,46 45 dienu laikā 142,29 10 darbdienu laikā 170,74
ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana Latvijas nepilsonim	30 dienu laikā 28,46 10 darbdienu laikā 170,74
Uzturēšanās atļaujas izsniegšana, ja mainīts ceļošanas dokuments, vienlaikus neveicot uzturēšanās atļaujas reģistrēšanu	17,07
Uzturēšanās atļaujas izsniegšana, ja iepriekšējā uzturēšanās atļauja nozaudēta vai bojāta	7,11
<i>Valsts nodevas likmes par uzturēšanās atļaujas reģistrēšanu</i>	
Par termiņuzturēšanās atļaujas reģistrācijai iesniegto dokumentu izskatīšanu	30 dienu laikā 42,69 10 darbdienu laikā 113,83 piecu darbdienu laikā 184,97
Par termiņuzturēšanās atļaujas, kas izsniegta saskaņā ar Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 28., 29. vai 30.punktu, reģistrācijai iesniegto dokumentu izskatīšanu ārzemniekam un viņa ģimenes locekļiem	30 dienu laikā 71,14 10 darbdienu laikā 142,29 piecu darbdienu laikā 213,43
Par pastāvīgās uzturēšanās atļaujas reģistrēšanai iesniegto dokumentu izskatīšanu	30 dienu laikā 35,57 10 darbdienu laikā 99,60 piecu darbdienu laikā 170,74
<i>Valsts nodevas likmes par ielūguma apstiprināšanu vīzas pieprasīšanai vai izsaukuma apstiprināšanu uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai vai reģistrēšanai</i>	
Par iesniegto pieprasījumu ielūguma, izsaukuma	7,11

Pakalpojums		Nodevas apmērs, <i>euro</i>
apstiprināšanai		
	papildus – par katru ielūguma pieprasījumā iekļauto personu, kas vecāka par sešiem gadiem	2,85
	papildus – par katru ielūguma pieprasījumā iekļauto bērnu līdz sešu gadu vecumam	1,42
	papildus – par katru ielūdzamās personas tiesību uz nodarbinātību pieprasījumu	54,07
Par katru precizējumu ielūguma pieprasījumā iekļautajā informācijā, kas veikts saskaņā ar uzaicinātāja pieprasījumu		5,69

2.pielikums Personu kategorijas, kuras atbrīvotas no vīzu nodevas samaksas

Vīzu nodevu par vienotās vīzas pieteikuma izskatīšanu atceļ, ja iesniedzējs pieder pie kādas no kategorijām⁵⁹⁹:

- ❖ bērni, kas jaunāki par sešiem gadiem
- ❖ skolēni, studenti, pēcdiploma studenti un pavadošie pedagogi, kuru uzturēšanās ir ar mērķi mācīties vai izglītoties
- ❖ pētnieki no trešām valstīm, kuri ceļo, lai veiktu zinātnisku pētniecību, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumā Nr. 2005/761/EK (2005.gada 28.septembris), lai atvieglinātu dalībvalstu vienotu īstermiņa vīzu izsniegšanu trešo valstu pētniekiem, kuri zinātniskās pētniecības nolūkā pārvietojas Kopienā
- ❖ bezpeļņas organizāciju pārstāvji, jaunāki par 25 gadiem, kas piedalās semināros, konferencēs, sporta, kultūras vai izglītības pasākumos, kuros organizējušas bezpeļņas organizācijas

Vīzu nodevu par vienotās vīzas pieteikuma izskatīšanu var atcelt⁶⁰⁰:

- ❖ bērniem no sešu gadu vecuma, kas ir jaunāki par 12 gadiem
- ❖ diplomātisko un dienesta pasu turētājiem
- ❖ bezpeļņas organizāciju rīkoto semināru, konferenču, sporta, kultūras un izglītības pasākumu dalībniekiem, kas ir vecumā līdz 25 gadiem
- ❖ atsevišķos gadījumos, ja tas palīdz veicināt kultūras vai sporta intereses, kā arī intereses ārpolitikas un attīstības politikas jomā, kā arī citās svarīgu sabiedrības interešu jomās vai humānu iemeslu dēļ

No vīzu nodevas par ilgtermiņa vīzas, uzturēšanās atļaujas pieteikuma izskatīšanu vai ielūguma/izsaukuma apstiprināšanu ir atbrīvots⁶⁰¹:

- ❖ ārzemnieks un viņa uzaicinātājs, ja atbrīvošana no valsts nodevas samaksas atbilst Latvijas Republikai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem
- ❖ ārzemnieks un viņa uzaicinātājs, ja ārzemnieka ieceļošana un uzturēšanās Latvijas Republikā atbilst Latvijas valsts interesēm
- ❖ ārzemnieks, kurš pieprasa vīzu ar atzīmi “diplomātiskā vīza” vai “dienesta vīza”
- ❖ ārzemnieks, kurš pieprasa vīzu, un tas ir saistīts ar humāniem apsvērumiem
- ❖ Latvijas pilsonis – par izsaukuma apstiprināšanu viņa laulātajam, nepilngadīgajam (arī aizbildnībā esošajam) bērnam un viņa vai laulātā aizgādībā esošajām personām
- ❖ Latvijas pilsoņa ģimenes loceklis, kurš kopā ar Latvijas pilsoni pārceļas uz Latvijas Republiku no citas ES dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas*
- ❖ repatriants, ja viņš izceļojis no Latvijas Republikas līdz 1990.gada 4.maijam vai dzimis ārvalstīs, vai izceļojis no Latvijas pēc 1990.gada 4.maija un izceļošanas brīdī bijis nepilngadīgs, kā arī viņa ģimenes loceklis, ja viņš ieceļo Repatriācijas likumā noteiktajā kārtībā*
- ❖ bērns līdz 16 gadu vecumam*
- ❖ Valgā pastāvīgi dzīvojošs ārzemnieks, kas ceļo ar Igaunijas ārzemnieka pasi un ir Valkā pastāvīgi dzīvojoša Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa ģimenes loceklis*
- ❖ latvietis vai lībietis (līvs), vai persona, kurai vismaz viens no vecākiem ir Latvijas pilsonis, kā arī viņa laulātais un viņa vai laulātā nepilngadīgie bērni*
- ❖ ārzemnieks, kurš ieguvis bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijas Republikā*
- ❖ ārzemnieks, kuram Latvijas Republikā piešķirta pagaidu aizsardzība*
- ❖ ārzemnieks, kuram saskaņā ar normatīvajiem aktiem par personas atzīšanu par cilvēku tirdzniecības upuri piešķirts cilvēku tirdzniecības upura statuss*
- ❖ Latvijas Republikas valsts tiešās pārvaldes iestāde, pašvaldības dome vai tiesa*
- ❖ ārzemnieks, kurš sniedz palīdzību Latvijas Republikas valsts vai pašvaldību institūcijām, un viņa ģimenes loceklis*
- ❖ ārzemnieks, kurš Latvijas Republikā uzturas sakarā ar zinātnisko sadarbību, viņa ģimenes loceklis un uzaicinātājs*
- ❖ Latvijas Republikas akreditētas izglītības iestādes izglītojamais, kurš ierodas mācīties Latvijas Republikā saskaņā ar apmaiņas programmu, un viņa uzaicinātājs*
- ❖ pedagogs, kurš strādā privātajā izglītības iestādē “Latvijas Starptautiskā skola”, viņa ģimenes loceklis un viņu uzaicinātājs*
- ❖ Latvijas Republikas akreditētas izglītības iestādes pedagogs, viņa ģimenes loceklis un uzaicinātājs*
- ❖ ārzemnieks, kurš iestāties klosterī*
- ❖ ārzemnieka uzaicinātājs*, ja viņš iesniedz ielūguma vai izsaukuma pieprasījumu ārzemniekam, kurš Latvijas Republikā pieprasīs vīzu vai uzturēšanās atļauju kā:
 - komponists, mūziķis, dziedātājs, horeogrāfs, dejotājs, režisors, aktieris, cirka mākslinieks, izrādes nodrošināšanā iesaistīts tehniskais darbinieks vai no valsts budžeta vai pašvaldības finansētas kultūras iestādes vadītājs
 - vērtētājs, kurš novērtē, akreditē un uzrauga laboratorijas, sertificēšanas un inspicēšanas institūcijas

▪ ārvalstīs dzīvojošs jaunietis, kuram viens no vecākiem vai vecvecākiem ir latvietis vai libietis (līvs) un kurš piedalās valsts organizētajos vasaras nodarbinātības pasākumos	
▪ izglītības iestādes audzēknis vai students, kurš ieradīsies Latvijas Republikā mācību praksē vai stažēties kādā Latvijas Republikas akreditētā izglītības iestādē vai komercreģistrā reģistrētā komercsabiedrībā un prakse vai stažēšanās ir saistīta ar darba tiesiskajām attiecībām	
▪ konsultants (eksperts), kurš sniedz palīdzību valsts vai pašvaldības iestādei, vai persona, kura palīdz īstenot tādu starptautisku līgumu vai projektu, kura dalībvalsts ir Latvijas Republika	
▪ komercreģistrā reģistrēts valdes vai padomes loceklis, prokūrists, administrators, likvidators vai personālsabiedrības biedrs, kuram ir tiesības pārstāvēt personālsabiedrību, vai persona, kura pilnvarota pārstāvēt komersantu (ārvalsts komersantu) darbībās, kas saistītas ar filiāli	
▪ persona, kura veikusi <u>Imigrācijas likuma</u> 23.panta pirmās daļas 28.punktā noteikto ieguldījumu	
▪ sporta treneris	
▪ profesionāls sportists pēc sporta kluba uzaicinājuma	
▪ persona, kura tiks nodarbināta atbilstoši speciālo ekonomisko zonu darbību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem	
❖ ārzemnieka uzaicinātājs*, ja viņš iesniedz ielūguma vai izsaukuma pieprasījumu ārzemniekam, kurš Latvijas Republikā saņēmis vīzu vai uzturēšanās atļauju un vēlas saņemt papildu tiesības uz nodarbinātību	
❖ ārzemnieka uzaicinātājs*, ja viņš pieprasījumu iesniedz elektroniski, izmantojot tīmekļa vietnē www.latvija.lv pieejamo speciālo tiešsaistes formu	
❖ Latvijas Republikā akreditētas augstākās izglītības iestādes pilna laika students, kurš uzņemts studijām maģistra vai doktora programmā vai studiju programmā, kuras noslēgumā students iegūst maģistra grādam pielīdzinātu grādu, un viņa uzaicinātājs*	
Valstis ar kurām Eiropas Savienība ir noslēgusi nolīgumus par šīs valsts pilsoņu tiesībām saņemt vīzu uz atvieglotiem nosacījumiem ar nodevas atbrīvojumu:	
❖ Krievijas Federācija	
❖ Ukraina	
❖ Armēnijas Republika	
❖ Moldovas Republika	
❖ Gruzija	
❖ Bosnija un Hercegovina	
❖ Melnkalnes Republika	
❖ Serbijas Republika	
❖ Albānijas Republika	
❖ Azerbaidžānas Republika	
❖ Bijusī Dienvidslāvijas Republika Maķedonija	

3.pielikums Vai Eiropas Komisijas iesniegtā statistika par saņemtajiem pieteikumiem C kategorijas (īstermiņa) vīzu saņemšanai sakrīt ar NVIS datiem?

Pieteikuma pieņemšanas vieta	EK nosūtītā statistika par pieteikumu skaitu	NVIS informācija par pieteikumu skaitu	Starpība
1	2	3	4
Grebņevas I kategorijas RKP	1	1	0
Zilupes II kategorijas dzelzceļa RKP	2	2	0
Terehovas I kategorijas RKP	2	2	0
Salacgrīvas ostas RKP	8	8	0
Sīlenes I kategorijas RKP	67	73	-6
Pāternieku I kategorijas RKP	5	6	-1
Indras I kategorijas RKP	1	1	0
Skultes ostas RKP	17	17	0
Rīgas tirdzniecības ostas II kategorijas RKP	909	910	-1
Starptautiskās lidostas "Rīga" I kategorijas RKP	1 330	1 342	-12
Ventspils ostas RKP	333	333	0
Liepājas ostas RKP	276	276	0
Mērsraga ostas RKP	23	23	0
Rojas ostas RKP	4	4	0
vēstniecība Azerbaidžānā	2 685	2 677	8
vēstniecība ASV	93	94	-1
vēstniecība Baltkrievijā	33 402	33 457	-55
konsulāts Vitebskā	23 059	23 358	-299
vēstniecība Beļģijā		1	-1
vēstniecība Ēģiptē	225	233	-8
vēstniecība Francijā	1	1	0
vēstniecība Gruzijā	7 671	7 537	134
vēstniecība Igaunijā	1	1	0
vēstniecība Indijā	959	963	-4
vēstniecība Izraēlā	13	13	0
vēstniecība Īrijā	1	1	0
vēstniecība Japānā	4	4	0
vēstniecība Kanādā	26	26	0
vēstniecība Kazahstānā	1 700	1 702	-2

Pieteikuma pieņemšanas vieta	EK nosūtītā statistika par pieteikumu skaitu	NVIS informācija par pieteikumu skaitu	Starpība
1	2	3	4
vēstniecības Krievijā konsulārās nodaļas kanceleja Kaļiņingradā	6 048	6 074	-26
vēstniecība Krievijā	48 747	48 872	-125
konsulāts Pleskavā	8 850	8 803	47
ģenerālkonsulāts Sanktpēterburgā	9 752	9 744	8
vēstniecība Ķīnas tautas republikā	1 842	1 848	-6
vēstniecība Lielbritānijā	439	432	7
vēstniecība Turcijā	954	960	-6
vēstniecība Ukrainā	14 276	14 339	-63
vēstniecība Uzbekistānā	3 249	3 246	3
vēstniecība Zviedrijā	3	3	0
Kopā:	166 978	167 387	-409

4.pielikums Autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumi un maksājumu skaits

Gads	Mēnesis	Aprēķinātie ieņēmumi, <i>euro</i>	Maksājumu skaits
1	2	3	4
2014	Jūnijs/Jūlijs	2 964 213	112 058
2014	Augusts	1 613 244	100 399
2014	Septembris	1 536 625	98 162
2014	Oktobris	1 506 770	100 882
2014	Novembris	1 330 574	91 461
2014	Decembris	1 184 145	85 246
2015	Janvāris	1 173 287	71 193
2015	Februāris	1 197 502	81 192
2015	Marts	1 397 697	95 438
2015	Aprīlis	1 413 759	94 578
2015	Maijs	1 366 497	93 777
2015	Jūnijs	1 621 637	94 503
2015	Jūlijs	1 951 394	99 507
2015	Augusts	1 527 836	94 289
2015	Septembris	1 476 707	92 834
2015	Oktobris	1 516 704	97 435
2015	Novembris	1 408 748	94 481
2015	Decembris	1 286 620	89 417
Vidēji mēnesī:		1 526 331	93 714

5.pielikums Apkopojums par VID identificētajiem korupcijas riskiem

VID darbības jomas	Riska līmeņa nosaukums / Korupcijas risku skaits					Kopā	%
	L,A	A	V	Z	L,Z		
1. Nodokļu administrēšanas joma	0	2	13	1	0	16	6,3
• Nodokļu iekasēšana							
• Datu ticamības novērtējuma metodika un uzraudzība	0	16	3	0	0	19	7,5
• Valsts amatpersonu datu administrēšana	0	0	0	3	1	4	1,6
• Informācijas apmaiņa	0	0	3	0	0	3	1,2
• Juridiskā daļa	0	0	0	2	1	3	1,2
2. Akcīzes joma	0	1	21	13	8	43	16,9
3. Nodokļu kontroles joma	0	4	4	3	0	11	4,3
4. Nodokļu parādu piedziņas joma	0	6	3	5	0	14	5,5
5. Muitas joma	0	6	24	17	0	47	18,5
6. Muitas policijas joma	0	1	7	0	0	8	3,1
7. Finanšu policijas joma	0	2	2	22	0	26	10,2
8. Iekšējā audita joma	0	1	0	2	0	3	1,2
9. Juridiskā pirmstiesas strīdu izskatīšanas joma	0	0	12	0	0	12	4,7
10. Finanšu joma	0	0	2	0	0	2	0,8
• Iepirkumi	0	0	0	4	0	4	1,6
11. Informātikas joma	0	3	5	0	0	8	3,1
12. Nodrošinājuma joma	0	0	3	4	0	7	2,8
13. Personāla joma	0	0	0	14	0	14	5,5
14. Sabiedrisko attiecību joma	0	0	1	0	0	1	0,4
15. Slepenības režīma nodrošināšanas joma	0	0	0	9	0	9	3,5
Kopā	0	42	103	99	10	254	100
%		16,5	40,6	39,0	3,9	100	

6.pielikums VID uzdevuma Administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana (P041) konkrētā riska novērtējums

VID darbības jomas	Riska kods	Riska notikuma apraksts	Norādītā riska vērtība	Riska vērtība atbilstoši Riska matricai
Nodokļu administrēšanas jomas Nodokļu iekasēšana	KR-8	Vienošānās ar nodokļu maksātāju par administratīvā soda nepiemērošanu	V4	Z4
Nodokļu administrēšanas jomas Valsts amatpersonu datu administrēšana	KR-8	Administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas laikā vienošanās ar valsts amatpersonu par tai labvēlīga lēmuma pieņemšanu	Z4	Z4
Akcīzes joma	KR-8	Vienošānās ar nodokļu maksātāju par labvēlīga lēmuma pieņemšanu, lai gūtu labumu sev vai citai personai	V6	V6
Nodokļu kontroles joma	KR-8	Vienošānās par labvēlīga lēmuma pieņemšanu nodokļu maksātājam	A9	A9
Nodokļu parādu piedziņas joma	KR-8	Vienošānās par administratīvā soda nepiemērošanu un labvēlīga lēmuma pieņemšana	Z4	Z4
Muitas joma	KR-8	Labvēlīga lēmuma pieņemšana administratīvā pārkāpuma lietā, pārkāpuma izdarīšanā iesaistīto personu interesēs	Z4	Z4
Muitas policijas joma	KR-8	Administratīvo pārkāpumu lietas izbeigšana, atsevišķu izmeklēšanas darbību veikšana/neveikšana, lēmumu pieņemšana iesaistīto personu interesēs	V4	V4
Slepenības režīma nodrošināšanas joma	KR-8	Vienošānās ar valsts amatpersonu par soda sankciju nepiemērošanu	Z4	Z4

7.pielikums VID sensitīvo amatu sadalījums pa VID darbības jomām

VID darbības jomas	Ļoti augsti riski		Augsti riski		Vidēji riski		Zemi riski		Ļoti zemi riski	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Birojs	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%
Nodokļu administrēšanas joma	33	8%	14	3%	52	12%	246	58%	76	18%
Akcīzes joma	2	8%	8	31%	7	27%	7	27%	2	8%
Nodokļu kontroles joma	190	78%	23	9%	13	5%	17	7%	0	0%
Nodokļu parādu piedziņas joma	93	84%	9	8%	0	0%	4	4%	5	5%
Muitas joma	37	18%	91	45%	19	9%	32	16%	22	11%
Muitas policijas joma	34	64%	9	17%	8	15%	0	0%	2	4%
Finanšu policijas joma	49	58%	11	13%	19	23%	4	5%	1	1%
Iekšējā audita joma	0	0%	0	0%	1	17%	5	83%	0	0%
Juridiskā pirmstiesas strīdu izskatīšanas joma	3	5%	42	72%	2	3%	7	12%	4	7%
Finanšu joma	0	0%	2	5%	6	15%	5	13%	27	68%
Informātikas joma	0	0%	5	8%	15	24%	31	50%	11	18%
Nodrošinājuma joma	0	0%	2	3%	6	8%	0	0%	63	89%
Personāla joma	0	0%	0	0%	5	16%	0	0%	26	84%
Sabiedrisko attiecību joma	0	0%	0	0%	2	7%	0	0%	25	93%
Slepenības režīma nodrošināšanas joma	0	0%	3	43%	4	57%	0	0%	0	0%

8.pielikums Vai VID līdzvērtīgi izvērtē nodokļu maksātāja atbilstību PVN maksātāja statusam?

Nodokļu maksātājs	SIA A	SIA X	SIA B	SIA C
1	2	3	4	5
Datums, kad uzņēmums reģistrēts	13.11.2015.	20.10.2015.	08.09.2015.	21.01.2015.
Pamatkapitāla lielums	1000 euro	50 euro	1 euro	2800 euro
Pamatdarbības veids	Apmetēju darbi	Uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi; Konsultēšana nodokļu jautājumos pakalpojumi;	Citu māsaimniecības preču vairumtirdzniecība	Kokmateriālu un būvmateriālu vairumtirdzniecības starpnieku darbība
Datums, kad iesniegts iesniegums PVN maksātāja reģistrācijai	13.11.2015.	21.10.2015.	18.09.2015.	23.01.2015.
Kad tika apsekota saimnieciskā darbība	16.10.2015. Saimniecisko darbību nekonstatē	Saimniecisko darbību neapseko	23.09.2015. Saimniecisko darbību nekonstatē	Saimniecisko darbību neapseko
Kad tika pieprasīta papildu informācija	19.11.2015.	26.10.2015.	nepieprasa	27.01.2015.
Kad NM reģistrēts PVN maksātāju reģistrā	Atteikums reģistrēt 04.12.2015.	Atteikums reģistrēt 10.11.2015., lai gan novērtējumā ieteikums reģistrēt	Reģistrēts 28.09.2015.	Reģistrēts 04.02.2015.
Cita informācija	03.12.2015. iesniedz paskaidrojumu par pieprasīto informāciju	06.11.2015. VID saņem ieskenētu NM parakstītu paskaidrojumu par pieprasīto informāciju, taču tas nosūtīts no citas personas e-pasta, līdz ar to VID uzskata, ka informācija nav iesniegta.	SIA B amatpersona iepriekš administratīvi sodīta par nesadarbošanos ar VID	02.02.2015. iesniedz nepilnīgu paskaidrojumu par pieprasīto informāciju (nepamato nepieciešamību reģistrēties PVN maksātāju reģistrā)

Atsauces

- ¹ Kopā 2 329 332 051 *euro*, tajā skaitā Valsts kontroles revīzijas apjoma ierobežojumi 752 795 924 *euro* un zvērinātu revidentu revīzijas apjoma ierobežojumi 1 576 536 127 *euro*.
- ² MK 2012.gada 29.maija noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 2.punkts, 3.1. un 3.2.apakšpunkts, 34., 36.punkts un 37.2.apakšpunkts.
- ³ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarts 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124. punkts, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ⁴ Valsts kontroles 2006.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-70R/2005 „Par 2005.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” 42.punkts.
- ⁵ Valsts kontroles 2014.gada 15.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 „Par 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” 58.punkts.
- ⁶ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124.punkts, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ⁷ Finanšu ministrijas 2015.gada 2.aprīļa vēstule Nr.15-2-03.2/1901 Valsts kontrolei.
- ⁸ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarts 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124. punkts, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ⁹ Valsts kontroles 2011.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 259.punkts.
- ¹⁰ VID “Nodokļu audita rokasgrāmata” 4.6.nodaļa un 2014.gada 30.decembra VID vēstule Nr.23.17/23079 “Par nodokļu audita un kontroles lietās ievietojamiem dokumentiem”.
- ¹¹ Valsts kontroles 2011.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 259.punkts.
- ¹² Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 1.pants.
- ¹³ KNAB Vadlīnijas iestādes pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādei (KNAB, 2009), http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_pasakumu_plans_vadlinijas.pdf.
- ¹⁴ KNAB 2009.gada informatīvais materiāls “Iekšējās kontroles standarti pretkorupcijas organizatorisko pasākumu kontekstā”, http://www.knab.gov.lv/lv/education/internal_control/; http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_standarti_vadlinijas.pdf (resurss apskatīts 2016.gada 16.jūnijā).
- ¹⁵ Korupcijas riskam visvairāk pakļauti amati, kuros var pastāvēt iespēja, ka tiks piedāvāts vai pieprasīts kukulis, vai arī amatpersona var izmantot savu dienesta stāvokli savtīgos nolūkos.
- ¹⁶ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.
- ¹⁷ Valsts kontrole izmanto starptautiski atzītas statistiskā metodes, kas ļauj izlases rezultātu attiecināt uz visu pārbaudīto populāciju jeb kopu.
- ¹⁸ Kopā 2 325 338 075 *euro*, tajā skaitā Valsts kontroles revīzijas apjoma ierobežojumi 752 795 924 *euro* un zvērinātu revidentu revīzijas apjoma ierobežojumi 1 572 542 151 *euro*.
- ¹⁹ Grobiņas novada pašvaldība, Stopiņu novada pašvaldība, Ventspils novada pašvaldība.
- ²⁰ MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 15.punkts.
- ²¹ Valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts ceļi”, vienotais reģistrācijas numurs 40003344207.
- ²² Pēc revidentu aprēķina, izmantojot Latvijas Republikas 2015.gada pārskatā par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 4.lpp., 2.sējuma 7.pielikumā, 18.pielikumā un 19.pielikumā norādīto informāciju, aprēķinā izslēdzot savstarpējos budžeta transfertus.
- ²³ MK 2012.gada 29.maija noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 2.punkts, 3.2.apakšpunkts, 37.2.apakšpunkts.
- ²⁴ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124. punkts, Starptautiskās grāmatvedības asociācijas mājas lapā pieejamā informācija par izstrādātajiem standartiem, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ²⁵ Valsts kontroles 2006.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-70R/2005 „Par 2005.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” no 40. līdz 43.punktam, 2006.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-11/2006 „Par Latvijas Republikas 2005.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” no 33. līdz 36.punktam, 2007.gada 3.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-65/2006 „Par 2006.gada pārskata par

- valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” no 165 līdz 168.punktam, 2007.gada 12.septembra ziņojuma Nr.5.1–2–57/2006 „Par Latvijas Republikas 2006.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” no 100. līdz 103.punktam, 2008.gada 30.jūnija ziņojuma Nr.5.1-2-61/2007 „Par Dabas resursu nodokļa administrēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām” 97.punkts, 2011.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1–2–23-1/2010 „Par Latvijas Republikas 2010.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 49., 50.punkts, 2012.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 „Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 35.punkts un 2015.gada 15.septembra ziņojuma Nr.2.4-1-39/2014 “Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” II sadaļas “Revīzijas ziņojums par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 40., 43., 44.punkts.
- ²⁶ MK 2009.gada 15.decembra noteikumi Nr.1471 “Kārtība, kādā tiek noteikta un ieskaitīta valsts budžetā izmaksājamā peļņas daļa par valsts kapitāla izmantošanu” (spēkā līdz 2015.gada 31.decembrim) 4.² punkts.
- ²⁷ Likuma par budžetu un finanšu vadību 5.panta otrā daļa.
- ²⁸ Pārresoru koordinācijas centrā pieejamā informācija, “Valsts kapitālsabiedrības, valstij piederošās kapitāla daļas, valsts kapitālsabiedrībām un to meitas sabiedrībām piederošās kapitāla daļas”, http://www.pkc.gov.lv/images/Kapitalsabiedribas/VKS_01072015_lidzdaliba.pdf
- ²⁹ Nav iekļauta informācija par k/s, kuras ir apturējušas darbību (maksātspēja)
- ³⁰ Valsts un valsts izšķirošajā ietekmē esošo kapitālsabiedrību konsolidētie gada pārskati un to 37 meitu kapitālsabiedrību gada pārskati.
- ³¹ MK 2009.gada 15.decembra noteikumi Nr.1471 “Kārtība, kādā tiek noteikta un ieskaitīta valsts budžetā izmaksājamā peļņas daļa par valsts kapitāla izmantošanu” (spēkā līdz 2015.gada 31.decembrim) 4.² punkts.
- ³² Četras kapitālsabiedrības savām mātes kapitālsabiedrībām neizmaksāja dividendēs 3,3 milj. EUR. Mātes kapitālsabiedrībām, šīs 3,3 milj. EUR dividendes būtu jāiekļauj savā peļņā. Tā rezultātā mātes kapitālsabiedrības izmaksātās dividendes valstij pieaugtu par 3 milj. EUR.
- ³³ Apkopojot informāciju par 43 kapitālsabiedrībām, kuras izveidoja valsts un valsts izšķirošā ietekmē esošo kapitālsabiedrību meitas kapitālsabiedrības, gada pārskatiem.
- ³⁴ MK 2009.gada 15.decembra noteikumi Nr.1471 “Kārtība, kādā tiek noteikta un ieskaitīta valsts budžetā izmaksājamā peļņas daļa par valsts kapitāla izmantošanu” (spēkā līdz 2015.gada 31.decembrim) 5.punkts.
- ³⁵ Neattiecas uz kapitālsabiedrībām, kuras strādā ar zaudējumiem, vai kuru pašu kapitāls ir zemāks par pamatkapitālu (peļņa tiek novirzīta iepriekšējo gadu zaudējumu segšanai).
- ³⁶ Paredzamais finansējums valsts budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā – informācija iegūta no Anketas par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu.
- ³⁷ Kopā 2 329 332 051 *euro*, tajā skaitā Valsts kontroles revīzijas apjoma ierobežojumi 752 795 924 *euro* un zvērīnātu revidentu revīzijas apjoma ierobežojumi 1 576 536 127 *euro*.
- ³⁸ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 157.punkts.
- ³⁹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 32.panta pirmā ¹ daļa.
- ⁴⁰ MK 2009.gada 15.decembra noteikumi Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”, 1.2 apakšpunkts, 3.punkts.
- ⁴¹ MK 2012.gada 29.maija noteikumi Nr.375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 23.3.apakšpunkts.
- ⁴² Valsts kases 2013.gada 28.decembra politika Nr.127 “Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaites politika” 19.3.5.3.4. un 19.3.5.6. apakšpunkti.
- ⁴³ Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums.
- ⁴⁴ MK 2009.gada 15.decembra sēde (sēdes protokols Nr.88, 121.§).
- ⁴⁵ MK 2012.gada 12.jūnija sēde (sēdes protokols Nr.33, 37.§).
- ⁴⁶ Likums “Par valsts budžetu 2013.gadam”, likums “Par valsts budžetu 2014.gadam”, likums “Par valsts budžetu 2015.gadam”, MK 2012.gada 12.jūlija rīkojums Nr.334 “Par papildu finansējumu, lai sagatavotu un nodrošinātu Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā”, MK 2012.gada 29.augusta rīkojums Nr.413 “Par papildu finansējumu, lai sagatavotu un nodrošinātu Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā”, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums, MK 13.08.2013. noteikumi Nr.589 “Noteikumi par papildu atlīdzības noteikšanu amatpersonām (darbiniekiem), kuras ir iesaistītas Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā sagatavošanā un norisē”.
- ⁴⁷ Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē budžeta veidošanas principi un vadlīnijas, pieņemtas zināšanai MK 2014.gada 13.maija sēdē (sēdes protokols Nr.28, 32.§), Latvijas prezidentūras ES Padomē personāla piesaistes un motivēšanas vadlīnijas, pieņemtas zināšanai MK 2012.gada 24.aprīļa sēdē (sēdes protokols Nr.22, 53.§), Latvijas

- prezidentūras Eiropas Savienības Padomē pasākumu Latvijā sagatavošanas un norises nodrošināšanas vadlīnijas pieņemtas zināšanai MK 2014.gada 19.augusta sēdē (sēdes protokols Nr.44, 58.§).
- ⁴⁸ Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē budžeta veidošanas principi un vadlīnijas, pieņemtas zināšanai MK 2014.gada 13.maija sēdē (sēdes protokols Nr.28, 32.§).
- ⁴⁹ Budžeta programmā 96.00.00. „Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana 2015.gadā”.
- ⁵⁰ Izpildītāji trīs gadu laikā bijuši 19 resori: Saeima, Aizsardzības, Ārlietu, Ekonomikas, Finanšu, Iekšlietu, Izglītības un zinātnes, Kultūras, Labklājības, Satiksmes, Tieslietu, Veselības, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības un Zemkopības ministrijas, kā arī MK, Prokuratūra, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome un Sabiedrības integrācijas fonds. 2015.gadā budžeta līdzekļi pārdalīti arī no 74. resora - gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums.
- ⁵¹ Ziņojumā analizēta tikai informācija par piešķirto un izlietoto budžeta līdzekļu apmēriem ministrijās un pārējās iestādēs, izņemot Saeimu.
- ⁵² Ārlietu, Ekonomikas, Iekšlietu, Kultūras, Labklājības, Veselības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.
- ⁵³ Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 1.sējuma piezīme Nr.KB.17.5. Izsniegtie galvojumi.
- ⁵⁴ Ziņojumā analizēta tikai informācija par piešķirto un izlietoto budžeta līdzekļu apmēriem ministrijās un pārējās iestādēs, izņemot Saeimu.
- ⁵⁵ Piektās Āzijas un Eiropas valstu izglītības sanāksmes “Uz rezultātiem vērsta ASEM Izglītības sadarbība” un Otrās izglītības vecāko amatpersonu sanāksmes vajadzībām, kas notika no 2015.gada 26.-28.aprīlim Rīgā, kā arī Pirmās ES un Centrālāzijas izglītības ministru sanāksmes, kas notika no 2015.gada 25.-26.jūnijam Rīgā, vajadzībām.
- ⁵⁶ Likuma “Par valsts budžetu 2015.gadam” 46.panta pirmā daļa.
- ⁵⁷ Likums “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, MK 05.08.2014. noteikumi Nr.443 “Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai”.
- ⁵⁸ Likuma “Par valsts budžetu 2015.gadam” 46.panta pirmā daļa.
- ⁵⁹ MK 17.06.2014. noteikumu Nr.339 “Kārtība, kādā veicami maksājumi valsts pamatbudžetā par valsts stratēģiskās infrastruktūras izmantošanu un izlietojami iegūtie finanšu līdzekļi” 10.1.apakšpunkts.
- ⁶⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likums un MK 2014.gada 17.jūnija noteikumi Nr.317 “Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz un publisko līdzdarbības līgumus, kā arī piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu”.
- ⁶¹ MK 01.12.2015. rīkojums Nr.755 “Par apropriācijas pārdali”.
- ⁶² Labklājības ministrijas 10.12.2015. rīkojums Nr.98 “Grozījums Labklājības ministrijas 2014.gada 23.decembra rīkojumā Nr.115 “Par apakšprogrammas 05.01.00 “Sociālās rehabilitācijas valsts programma” pasākumu finansējumu 2015.gadam””.
- ⁶³ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13.panta pirmās daļas 31. un 11.punkts un Pārejas noteikumu 17.1punkts.
- ⁶⁴ MK 23.12.2014. noteikumi Nr.790 “Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām”.
- ⁶⁵ MK 13.03.2001. noteikumi Nr.120 “Rezidentu sadales un rezidentūras finansēšanas noteikumi” (spēkā no 17.03.2001. līdz 02.09.2009.) un 25.08.2009. noteikumi Nr.972 “Rezidentu sadales un rezidentūras finansēšanas noteikumi” (spēkā no 03.09.2009. līdz 06.09.2011.).
- ⁶⁶ MK 30.08.2011. noteikumu Nr.685 “Rezidentu sadales un rezidentūras finansēšanas noteikumi” 28.punkts (redakcijā no 07.09.2011. līdz 31.03.2016.).
- ⁶⁷ MK 30.08.2011. noteikumu Nr.685 “Rezidentu sadales un rezidentūras finansēšanas noteikumi” 28., 29.punkts (redakcijā no 07.09.2011. līdz 31.03.2016.).
- ⁶⁸ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124. punkts, Starptautiskās grāmatvedības asociācijas mājas lapā pieejamā informācija par izstrādātajiem standartiem, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ⁶⁹ Pēc reidentu aprēķina, izmantojot Latvijas Republikas 2015.gada pārskatā par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 4.lpp., 2.sējuma 7.pielikumā, 18.pielikumā un 19.pielikumā norādīto informāciju, aprēķinā izslēdzot savstarpējos budžeta transfertus.
- ⁷⁰ MK 2012.gada 29.maija noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 2.punkts, 3.2.apakšpunkts, 37.2.apakšpunkts.

- ⁷¹ Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 18.pielikums „Kopsavilkums par pašvaldību pamatbudžeta izpildi 2015. gadā”.
- ⁷² Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 18.pielikums „Kopsavilkums par pašvaldību pamatbudžeta izpildi 2015.gadā”.
- ⁷³ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124. punkts, Starptautiskās grāmatvedības asociācijas mājas lapā pieejamā informācija par izstrādātajiem standartiem, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ⁷⁴ Valsts kontroles 2006.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-70R/2005 „Par 2005.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļā” no 40. līdz 43.punktam, 2006.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-11/2006 „Par Latvijas Republikas 2005.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” no 33. līdz 36.punktam, 2007.gada 3.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-65/2006 „Par 2006.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” no 165 līdz 168.punktam, 2007.gada 12.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-57/2006 „Par Latvijas Republikas 2006.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” no 100. līdz 103.punktam, 2008.gada 30.jūnija ziņojuma Nr.5.1-2-61/2007 „Par Dabas resursu nodokļa administrēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām” 97.punkts, 2011.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par Latvijas Republikas 2010.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 49., 50.punkts, 2012.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 „Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 35.punkts un 2015.gada 15.septembra ziņojuma Nr.2.4-1-39/2014 “Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” II sadaļas “Revīzijas ziņojums par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 40., 43., 44.punkts.
- ⁷⁵ Valsts kontroles 2006.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-70R/2005 „Par 2005.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļā” 42.punkts.
- ⁷⁶ Valsts kontroles 2014.gada 15.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 „Par 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” 58.punkts.
- ⁷⁷ Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta 23 „Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)” 116., 117. un 124.punkts, www.ifac.org (resurss apskatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ⁷⁸ Finanšu ministrijas 2015.gada 2.aprīļa vēstule Nr.15-2-03.2/1901 Valsts kontrolei.
- ⁷⁹ Finanšu ministrijas valsts sekretāres 2016.gada 29.janvāra rezolūcija Nr.1-2-09.1/1819 “Par Uzkrājuma principa valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plānā ietvertajiem īstenojamiem uzdevumiem.
- ⁸⁰ Uzkrājumu principa ieviešanas vadības komitejas 2016.gada 17.marta protokols Nr.5.
- ⁸¹ Zvērinātu notāru oficiālā mājaslapā pieejamais notāru saraksts uz 2016.gada 1.augustu, <https://www.latvijasnotars.lv/lv/notary/profiles/>.
- ⁸² MK 2012.gada 20.marta sēdē (protokols Nr.16, 31.§) izskatītais Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums “Par valsts nodevu un maksas pakalpojumu nošķiršanu un nodevu sistēmas pilnveidošanu”.
- ⁸³ 2013.gada 14.marta likuma “Grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām”” 1.pants.
- ⁸⁴ 2013.gada 14.marta likuma “Grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām”” 1.pants.
- ⁸⁵ MK 2004.gada 28.decembra noteikumi Nr.1068 “Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un tās maksāšanas kārtību” (spēkā līdz 2010.gada 1.janvārim).
- ⁸⁶ MK 2009.gada 22.decembra noteikumi Nr.1623 “Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un nodevas maksāšanas kārtību” (spēkā no 2010.gada 1.janvāra).
- ⁸⁷ MK 2016.gada 14.jūnija noteikumi Nr.364 “Grozījumi MK 2009. gada 22. decembra noteikumos Nr.1623 “Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un nodevas maksāšanas kārtību”” (stāties spēkā no 2017.gada 1.janvāra).
- ⁸⁸ MK 2016.gada 14.jūnija noteikumi Nr.364 “Grozījumi MK 2009. gada 22. decembra noteikumos Nr.1623 “Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un nodevas maksāšanas kārtību”” anotācija, <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40384201&mode=mk&date=2016-06-14>.
- ⁸⁹ Valsts kontroles 2010.gada 15.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-29-4/2009 „Par 2009.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” no 19. līdz 30.punktam.
- ⁹⁰ MK 2012.gada 20.marta sēdē (protokols Nr.16, 31.§) izskatītais Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums “Par valsts nodevu un maksas pakalpojumu nošķiršanu un nodevu sistēmas pilnveidošanu”.
- ⁹¹ MK 2014.gada 22.aprīļa sēdē (protokols Nr.24, 32.§) izskatītais Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums “Par valsts nodevu administrēšanas procesa un ieņēmumu uzskaites sistēmas pilnveidošanu”.

- ⁹² 11.Saeimas likumprojekts Nr.1061/Lp11 Publisko pakalpojumu likums 2014.gada 8.maijā izskatīts 1.lasījumā un 12.Saeimas likumprojekts Nr.130/Lp12 Publisko pakalpojumu likums 2014.gada 18.decembrī izskatīts 1.lasījumā.
- ⁹³ 2016.gada 14.aprīļa intervija ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbildīgajām amatpersonām.
- ⁹⁴ MK 2014.gada 22.aprīļa sēdē (protokols Nr.24, 32.§) izskatītais Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums "Par valsts nodevu un maksas pakalpojumu nošķiršanu un nodevu sistēmas pilnveidošanu".
- ⁹⁵ MK 2015.gada 8.decembra sēdes protokols Nr.66 12.§.
- ⁹⁶ Valsts sekretāru 2016.gada 16.jūnija sanāsmē (24#13) izskatītais likumprojekts "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"" (Nr.VSS-579).
- ⁹⁷ Valsts sekretāru 2016.gada 16.jūnija sanāsmē (24#13) izskatītais likumprojekts "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"" (Nr.VSS-579).
- ⁹⁸ Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 11.pants.
- ⁹⁹ Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 8.pielikums.
- ¹⁰⁰ MK 2011.gada 30.augusta noteikumu Nr.676 "Vīzu noteikumi" 5.punkts.
- ¹⁰¹ MK 2011.gada 30.augusta noteikumu Nr.676 "Vīzu noteikumi" 50.punkts.
- ¹⁰² MK 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi" 102.punkts.
- ¹⁰³ MK 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi" 101.punkts, MK 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.552 "Ielūgumu apstiprināšanas un uzaicinājumu noformēšanas kārtība" 31.punkts.
- ¹⁰⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.767/2008 (2008. gada 9. jūlijs) par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS regula) 24., 25., 38.pants.
- ¹⁰⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Regulas (EK) Nr.810/2009, ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (turpmāk – Vīzu kodekss), 16.pants, MK 2013.gada 1.oktobra noteikumu Nr.1034 "Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem" 2.–8. un 10.punkts, ES nolīgumi par vīzu atvieglinātu izsniegšanu.
- ¹⁰⁶ MK 2013.gada 1.oktobra noteikumu Nr.1034 "Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem" 9.punkts
- ¹⁰⁷ Likuma par budžetu un finanšu vadību 11.panta 1.punkts, MK 2005.gada 27.decembra noteikumi Nr.1032 "Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju".
- ¹⁰⁸ 2016.gada 30.marta intervija ar Ārlietu ministrijas atbildīgajām amatpersonām.
- ¹⁰⁹ 2016.gada 31.marta intervija ar PMLP atbildīgajām amatpersonām un PMLP 2016.gada 30.augusta vēstule Nr.24/1-42/2912 Valsts kontrolei.
- ¹¹⁰ 2016.gada 26.aprīļa intervija ar Valsts robežsardzes atbildīgo amatpersonu.
- ¹¹¹ Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 8.pielikuma 62.lpp.
- ¹¹² Ārlietu ministrijas 2016.gada 11.marta elektroniski sniegtā informācija.
- ¹¹³ Ārlietu ministrijas 2016.gada 21.martā elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹¹⁴ Ārlietu ministrijas 2016.gada 8.aprīlī elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹¹⁵ MK 2011.gada 30.augusta noteikumu Nr.676 "Vīzu noteikumi" 53.7.apakšpunkts.
- ¹¹⁶ MK 2016.gada 30.augusta noteikumi Nr.577 "Grozījumi MK 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr. 1032 "Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju"".
- ¹¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 1999.gada 17.jūnija Direktīvu 1999/62/EK par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu kravas transportlīdzekļiem (tajā skaitā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 17.maija Direktīva 2006/38/EK, ar ko groza Direktīvu 1999/62/EK par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravas transportlīdzekļiem, Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 27.septembra direktīva 2011/76/ES, ar ko groza direktīvu 1999/62/EK par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravas transportlīdzekļiem (Dokuments attiecas uz EEZ)).
- ¹¹⁸ 2009.gada 1.jūlija likums "Grozījumi Autoceļu lietošanas nodevas likumā", 2011.gada 1.janvāra likums "Grozījumi Autoceļu lietošanas nodevas likumā", 2013.gada 11.decembra likums "Grozījumi Autoceļu lietošanas nodevas likumā".
- ¹¹⁹ 2013.gada 6.novembra likums "Grozījumi Autoceļu lietošanas nodevas likumā".
- ¹²⁰ Autoceļu lietošanas nodevas likuma 1.pants.
- ¹²¹ Autoceļu lietošanas nodevas likuma 2., 3.pants un 1.pielikums.
- ¹²² Autoceļu lietošanas nodevas likuma 4.panta pirmā daļa.

- ¹²³ Autoceļu lietošanas nodevas likuma 4.panta otrā, trešā, ceturtā un piektā daļa.
- ¹²⁴ Autoceļu lietošanas nodevas likuma 6.pants.
- ¹²⁵ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 3.punkts.
- ¹²⁶ Valsts akciju sabiedrības „Ceļu satiksmes drošības direkcija”, vienotais reģistrācijas numurs 40003345734.
- ¹²⁷ Autoceļu lietošanas nodevas likuma 5.pants.
- ¹²⁸ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 11.punkts, Autoceļu lietošanas nodevas likuma 8.panta pirmā daļa.
- ¹²⁹ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 3.2., 8.1., 12.1., 12.2.apakšpunkts, 11., 14., 15.punkts.
- ¹³⁰ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 8., 11.punkts, 16.2., 16.3.apakšpunkts.
- ¹³¹ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 3.3., 12.2.apakšpunkts.
- ¹³² Autoceļu lietošanas nodevas likuma 7.panta pirmā, trešā, ceturtā daļa, MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 18.punkts.
- ¹³³ MK 2011.gada 24.maija noteikumi Nr.411 "Autopārvadājumu kontroles organizēšanas un īstenošanas kārtība" 10.¹punkts.
- ¹³⁴ 2013.gada 6.novembra "Grozījumi Autoceļu lietošanas nodevas likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹³⁵ LVC 2016.gada 5.februāra intervijā iesniegtais dokuments.
- ¹³⁶ Likuma "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2015., 2016. un 2017.gadam" 2.pielikums.
- ¹³⁷ LVC 2016.gada 21.jūlijā sanāksmes laikā ar Valsts kontroli un autoceļu nodevas administrēšanā iesaistītajām institūcijām sniegtā informācija.
- ¹³⁸ CSDD 2016.gada 15.marta elektroniski sniegtā informācija.
- ¹³⁹ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 16.punkts.
- ¹⁴⁰ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 12.2.apakšpunkts.
- ¹⁴¹ MK 2014.gada 26.maija noteikumu Nr.272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 11.2.apakšpunkts.
- ¹⁴² Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 29.pants.
- ¹⁴³ Likuma par budžeta un finanšu vadību 47.panta pirmā daļa.
- ¹⁴⁴ 2016.gada 2.septembra sanāksmē ar Finanšu ministriju, VID, Valsts kasi un Valsts kontroli sniegtā informācija.
- ¹⁴⁵ LVC 2016.gada 11.aprīļa e-pasta vēstule.
- ¹⁴⁶ CSDD 2016.gada 15.marta elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁴⁷ MK 2014.gada 1.jūlija noteikumu Nr.372 „Grozījumi MK 2011.gada 24.maija noteikumos Nr.411 „Autopārvadājumu kontroles organizēšanas un īstenošanas kārtība”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹⁴⁸ MK 2014.gada 1.jūlija noteikumu Nr.372 „Grozījumi MK 2011.gada 24.maija noteikumos Nr.411 „Autopārvadājumu kontroles organizēšanas un īstenošanas kārtība”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācija) 2.pielikums "Valsts policijas skaidrojums par papildu darbu apjomu saistībā ar autoceļu nodevas kontroles veikšanu".
- ¹⁴⁹ Valsts policijas 2016.gada 23.februāra, 7.marta e-pasta vēstule.
- ¹⁵⁰ Valsts policijas Satiksmes uzraudzības un koordinācijas biroja Autopārvadājumu uzraudzības nodaļas norīkojumu izvietojumu iknedēļas plāni atbilstoši Valsts policijas elektroniski iesniegtajai dokumentiem (2016.gada 23.februāra un 7.marta e-pasta vēstules).
- ¹⁵¹ Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Satiksmes drošības pārvaldes Satiksmes uzraudzības un koordinācijas biroja Autopārvadājumu uzraudzības nodaļas posteņu dislokācijas plāns Zemgales reģionam 2015.gada 1.–11.oktobrim.
- ¹⁵² Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Satiksmes drošības pārvaldes Satiksmes uzraudzības un koordinācijas biroja Autopārvadājumu uzraudzības nodaļas posteņu dislokācijas plāns Kurzemes reģionam 2015.gada 1.–12.decembrim un 21.–31.decembrim.

- ¹⁵³ Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Satiksmes drošības pārvaldes Satiksmes uzraudzības un koordinācijas biroja Autopārvadājumu uzraudzības nodaļas posteņu dislokācijas plāns Vidzemes reģionam 2015.gada 23.–31.martam.
- ¹⁵⁴ Iekšlietu ministrijas Informācijas centra 2016.gada 15.jūlija elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹⁵⁵ Valsts policijas 2016.gada 21.jūlijā sanāksmes laikā ar Valsts kontroli un autoceļu nodevas administrēšanā iesaistītajām institūcijām sniegtā informācija.
- ¹⁵⁶ VID 2016.gada 26.februārī elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁵⁷ CSDD 2016.gada 15.martā elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁵⁸ Pieņemot, ka Aizsardzības ministrijas, Iekšlietu ministrijas vai pašvaldības policijas iestāžu transportlīdzekļi nav šķērsojuši Latvijas–Krievijas un Latvijas–Baltkrievijas robežu, tā pat nav iespējama situācija, ka kravas transportlīdzekļiem, kas šķērso Latvijas–Krievijas un Latvijas–Baltkrievijas robežu, nebūtu uzstādīti darba un atpūtas kontrolierīces. Kā arī tiek pieņemts, ka uzņēmumi veicot pašpārvadājumus nešķērso Latvijas–Krievijas un Latvijas–Baltkrievijas robežu.
- ¹⁵⁹ 172 027 reizes Latvijas robeža šķērsota ar transportlīdzekli, par kuru nebija samaksāta nodeva, kas reizināti ar minimālo nodevas dienas likumi 8 *euro* un maksimālo – 11 *euro*.
- ¹⁶⁰ Valsts kontroles 2014.gada 15.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 „Par 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” 58.punkts.
- ¹⁶¹ Finanšu ministrijas 19.06.2000. rīkojums Nr.662 „Nodokļu parādu klasifikācija (nodokļu parādu struktūra)” un MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 25.punkts.
- ¹⁶² VID mājas lapā pieejamā informācija par nodokļu parāda stāvokli uz 2016.gada 1.janvāri <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=11&id=1296&hl=1> (resurss skatīts 2016.gada 8.februārī).
- ¹⁶³ Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 21.lpp.
- ¹⁶⁴ VID 18.03.2015. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹⁶⁵ Valsts kontroles 14.09.2012. revīzijas Nr.5.1-2-32-2/2011 ziņojuma „Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 63.punkts un Valsts kontroles 15.09.2014. revīzijas Nr.5.1-2-32-1/2013 ziņojuma „Par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 261.punkts.
- ¹⁶⁶ Finanšu ministrijas 2016.gada 31.augusta elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹⁶⁷ VID “Nodokļu audita rokasgrāmata” 4.6.nodaļa un 2014.gada 30.decembra VID vēstules Nr.23.17/23079 “Par nodokļu audita un kontroles lietās ievietojamiem dokumentiem”.
- ¹⁶⁸ VID “Nodokļu audita rokasgrāmata”, 2014.gada 30.decembra VID vēstules Nr.23.17/23079 “Par nodokļu audita un kontroles lietās ievietojamiem dokumentiem”, VID 2014.gada 27.novembrī iekšējie noteikumi Nr.80 “Nodokļu revīzijas (audita) procesa kārtība Valsts ieņēmumu dienestā”.
- ¹⁶⁹ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 2.pants.
- ¹⁷⁰ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 2.pants.
- ¹⁷¹ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 2.pants.
- ¹⁷² VID “Nodokļu audita rokasgrāmata” 4.6.nodaļa.
- ¹⁷³ VID “Nodokļu audita rokasgrāmata” 4.6.nodaļa un 2014.gada 30.decembra VID vēstules Nr.23.17/23079 “Par nodokļu audita un kontroles lietās ievietojamiem dokumentiem”.
- ¹⁷⁴ VID “Nodokļu audita rokasgrāmata” 5.nodaļa.
- ¹⁷⁵ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 28.panta sestā daļa.
- ¹⁷⁶ VID “Nodokļu audita rokasgrāmata” 4.nodaļa
- ¹⁷⁷ Likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 10.panta pirmās daļas 1.punkts.
- ¹⁷⁸ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 34.1.panta pirmās daļas 2.punkts.
- ¹⁷⁹ Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 7.pielikuma 41.lpp.
- ¹⁸⁰ Likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu” 11.panta otrās daļas 1., 2.punkts.
- ¹⁸¹ Padomes 1992.gada 12.oktobra Regula (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi.
- ¹⁸² Muitas likums, likums “Par nodokļiem un nodevām”, likums “Par Valsts ieņēmumu dienestu”.
- ¹⁸³ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1.panta 16. un 27.punkts.
- ¹⁸⁴ Valsts kontroles 2011.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 258.punkts.
- ¹⁸⁵ Valsts kontroles 2011.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 259.punkts.

- ¹⁸⁶ Finanšu ministrijas 2013.gada 28.jūnija vēstule Nr.15-2-03.2/3808 „Par Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu”.
- ¹⁸⁷ VID 2015.gada publiskā pārskata 32.lpp.
- ¹⁸⁸ VID 2016.gada 18.aprīlī elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹⁸⁹ Valsts kontroles 2011.gada 14.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 258.punkts.
- ¹⁹⁰ VID 2014.gada 30.maija iekšējo noteikumu Nr.40 “Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde veic muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes pēc preču laišanas brīvā apgrozībā” 5.punkts.
- ¹⁹¹ VID 2014.gada 30.maija iekšējo noteikumu Nr.40 “Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde veic muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes pēc preču laišanas brīvā apgrozībā” 6. un 10.punkts.
- ¹⁹² VID 2016.gada 29.jūnija elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹⁹³ VID 2016.gada 8.februāra “Pārskats par VID darbības stratēģijas 2014. – 2016.gadam stratēģisko rezultātīvo rādītāju un uzdevumu īstenošanas rezultātīvo rādītāju izpildi 2015.gadā” 4.lpp.
- ¹⁹⁴ VID 2014.gada 30.maija iekšējo noteikumu Nr.40 “Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde veic muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes pēc preču laišanas brīvā apgrozībā” 13.1.apakšpunkts.
- ¹⁹⁵ VID 2016.gada 20.maijā elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ¹⁹⁶ KNAB 2009.gada informatīvais materiāls “Iekšējās kontroles standarti pretkorupcijas organizatorisko pasākumu kontekstā”, http://www.knab.gov.lv/lv/education/internal_control/; http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_standarti_vadlinijas.pdf (resurss apskatīts 2016.gada 16.jūnijā).
- ¹⁹⁷ MK 2015.gada 16.jūlija rīkojuma Nr.393 “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņēm 2015.-2020.gadam” pamatnostādņu 2.1.punkts, <http://likumi.lv/ta/id/275394-par-korupcijas-noversanas-un-apkarosanas-pamatnostadnem-2015-2020-gadam>.
- ¹⁹⁸ Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 1.pants.
- ¹⁹⁹ KNAB Vadlīnijas iestādes pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādei (KNAB, 2009), http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_pasakumu_plans_vadlinijas.pdf.
- ²⁰⁰ KNAB mājaslapa, Iekšējā kontrole, http://www.knab.gov.lv/lv/prevention/internal_control/.
- ²⁰¹ Iekšējā audita likuma 4.pants.
- ²⁰² Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijas 4.nodaļa Tiesiskuma kontrole, <http://www.public.law.lv/ptilevickoncepcija.html>.
- ²⁰³ KNAB Iekšējās kontroles standartu vadlīnijas valsts pārvaldes vajadzībām un Vadlīnijas iestādes pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādei, http://www.knab.gov.lv/uploads/free/intosai_ik_vadlinijas.pdf, http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_pasakumu_plans_vadlinijas.pdf.
- ²⁰⁴ VID 2015.gada 4.marta ar rīkojumu Nr.389 apstiprinātais “Valsts ieņēmumu dienesta korupcijas risku reģistrs”.
- ²⁰⁵ VID 2015.gada 20.aprīļa ar rīkojumu Nr.617 apstiprinātā procesa apraksta “VID risku vadības politikas un riska vadības procesa apraksts”, IX sadaļa “Risku novērtēšana un prioritāšu noteikšana”.
- ²⁰⁶ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Informācijas sistēmu drošības pārbaudes vadlīnijas 3.6. Notikumu žurnāla ierakstu pārskati, analīze un atskaites; OWASP “Log review and management” (https://www.owasp.org/index.php/Log_review_and_management); COBIT 4.1 DS5.5 Security Testing, Surveillance and Monitoring; National Institute of Standards and Technology recommendations “Guide to Computer Security Log Management” 2.2 The Need for Log Management.
- ²⁰⁷ VID 2014.gada 6.marta iekšējo noteikumu Nr.16 „Valsts ieņēmumu dienesta uzturēto informācijas sistēmu informācijas apstrādes kontroles kārtība” 4., 5. un 9.punkts un Pielikuma “Padotībā esošo darbinieku veikto darbību kontroles veikšanas instrukcija” 4.punkts.
- ²⁰⁸ DNS pārskati “ISAUDIT_strukturv_darbinieku_darbibas.rep” un “ISAUDIT_strukturv_darbinieku_darbibas_v_uzv.rep”
- ²⁰⁹ Centrālā muitas informācijas sistēma, Datu noliktavas sistēma, Elektroniskās deklarēšanas sistēma, Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēma, Akcīzes preču pārvietošanas un kontroles sistēma, ES datu sagatavošanas sistēma, Fizisko personu riska analīzes sistēma, Nodokļu informācijas sistēma un Valsts amatpersonu deklarāciju informācijas sistēma.
- ²¹⁰ VID 2014.gada 6.marta iekšējo noteikumu Nr.16 „Valsts ieņēmumu dienesta uzturēto informācijas sistēmu informācijas apstrādes kontroles kārtība” 11.punkts.
- ²¹¹ VID 2016.gada 24.maija vēstule Nr. 2-16/1078 un VID 2016.gada 1.jūnija vēstule Nr.2-16/373 Valsts kontrolei.

- ²¹² tiesību lomas - IS_AUDITS_CA, IS_AUDITS_IS_CA, IS_AUDITS_IS_RI, IS_AUDITS_IS_TI, IS_AUDITS_NIS_CA, IS_AUDITS_NIS_RI, IS_AUDITS_NIS_TI, IS_AUDITS_DN_CA, IS_AUDITS_DN_RI, IS_AUDITS_DN_TI, IS_AUDITS_CMIS, IS_AUDITS_VADIS_CA, IS_AUDITS_VADIS_RI, IS_AUDITS_VADIS_TI, IS_AUDITS_CA, IS_AUDITS_ESDSS, IS_AUDITS_EDS, IS_AUDITS_EDS_NIS_VADIS, IS_AUDITS_NIS-VADIS un IS_AUDITS_PIESLEGUMI
- ²¹³ pārskati - ISAUDIT_Laiks.rep, ISAUDIT_Liet_Aktiv.rep, ISAUDIT_stundas_arpus_dl. rep, ISAUDIT_Darbības.rep, ISAUDIT_Liet_Laik.rep, ISAUDITDN_NM_Darb.rep, ISAUDIT_NM_Darb.rep, ISAUDIT_par_vienu_lietotāju.rep, ISAUDIT_strukturv_darbinieku_darbības.rep, ISAUDIT_strukturv_darbinieku_darbības_iepr_per.rep, ISAUDIT_strukturv_darbinieku_darbības_v_uzv. rep un ISAUDIT_Liet_piesleg. wid.
- ²¹⁴ VID 2016.gada 15.aprīļa vēstule Nr. 2-16/198 un VID 2016.gada 24.maija vēstule Nr. 2-16/1078 Valsts kontrolei.
- ²¹⁵ VID 2016.gada 24.maija vēstule Nr. 2-16/1078 un VID 2016.gada 1.jūnija vēstule Nr.2-16/373 Valsts kontrolei.
- ²¹⁶ VID 2014.gada 6.marta iekšējie noteikumi Nr.16 „Valsts ieņēmumu dienesta uzturēto informācijas sistēmu informācijas apstrādes kontroles kārtība” un Pielikums “Padotībā esošo darbinieku veikto darbību kontroles veikšanas instrukcija”.
- ²¹⁷ KNAB 2009.gada informatīvais materiāls “Iekšējās kontroles standarti pretkorupcijas organizatorisko pasākumu kontekstā” 13.lpp., http://www.knab.gov.lv/lv/education/internal_control/; http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_standarti_vadlinijas.pdf (resurss apskatīts 2016.gada 16.jūnijā).
- ²¹⁸ KNAB 2009.gada informatīvais materiāls “Iekšējās kontroles standarti pretkorupcijas organizatorisko pasākumu kontekstā” 13.lpp., http://www.knab.gov.lv/lv/education/internal_control/; http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_standarti_vadlinijas.pdf (resurss apskatīts 2016.gada 16.jūnijā).
- ²¹⁹ KNAB 2009.gada informatīvais materiāls “Iekšējās kontroles standarti pretkorupcijas organizatorisko pasākumu kontekstā”, http://www.knab.gov.lv/lv/education/internal_control/; http://www.knab.gov.lv/uploads/free/ik_standarti_vadlinijas.pdf (resurss apskatīts 2016.gada 16.jūnijā).
- ²²⁰ VID 2016.gada 22.aprīļa rīkojums Nr.581 “Par “VID korupcijas riskam visvairāk pakļauto amatu saraksta” apstiprināšanu”.
- ²²¹ VID 2016.gada 15.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.25 “VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāju, vadītāju vietnieku un citu ierēdņu pārcelšanas kārtība”.
- ²²² VID 2016.gada 15.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.25 “VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāju, vadītāju vietnieku un citu ierēdņu pārcelšanas kārtība”.
- ²²³ VID 2016.gada 15.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.25 “VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāju, vadītāju vietnieku un citu ierēdņu pārcelšanas kārtība”.
- ²²⁴ VID 2016.gada 20.maija vēstule Nr.9.6-4/606 un 2016.gada 20.maija vēstule Nr.9.6-4/610 Valsts kontrolei.
- ²²⁵ VID 2016.gada 15.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.25 “VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāju, vadītāju vietnieku un citu ierēdņu pārcelšanas kārtība” 6., 11., 12. un 13.punkts.
- ²²⁶ VID, Finanšu ministrijas un Valsts kontroles 2016.gada 2.septembra tikšanās laikā sniegtā informācija.
- ²²⁷ VID 2016.gada 2.maija vēstules Nr.9.6-5/487 un Nr. 9.6-5/484 par valsts civildienesta attiecību turpināšanu citā amatā.
- ²²⁸ VID 2016.gada 15.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.25 “VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāju, vadītāju vietnieku un citu ierēdņu pārcelšanas kārtība” 13.punkts.
- ²²⁹ Valsts civildienesta likuma 37.panta trešā daļa.
- ²³⁰ Valsts civildienesta likuma 37.pants.
- ²³¹ VID darbinieku 2016.gada 6.maija un 10.maija ziņojumi VID ģenerāldirektorei I.Pētersonei.
- ²³² VID 2015.gada 20.aprīļa ar rīkojumu Nr.617 apstiprinātā procesa apraksta “VID risku vadības politikas un riska vadības procesa apraksts”, IX sadaļa “Risku novērtēšana un prioritāšu noteikšana”.
- ²³³ VID 2016.gada 15.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.25 “VID paaugstināta riska struktūrvienību vadītāju, vadītāju vietnieku un citu ierēdņu pārcelšanas kārtība”.
- ²³⁴ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturrtā daļa.
- ²³⁵ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.
- ²³⁶ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 16.panta 7. un 10.punkts.
- ²³⁷ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 30.panta 3.punkts.
- ²³⁸ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 109.pants.
- ²³⁹ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 18.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts.
- ²⁴⁰ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.

- ²⁴¹ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.
- ²⁴² Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 26., 27.lpp.
- ²⁴³ Summas norādītas saskaņā ar Valsts kases 2016.gada 1.martā elektroniski sniegtajiem uzskaites datiem Valsts kontrolei.
- ²⁴⁴ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 109.panta pirmā, ceturtā, piektā daļa, 110.pants, likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 22.panta ceturtā, 4.¹ daļa, likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturtā daļa.
- ²⁴⁵ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.
- ²⁴⁶ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 109.panta pirmā, ceturtā, piektā daļa, likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturtā daļa.
- ²⁴⁷ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturtā daļa.
- ²⁴⁸ Valsts kontroles 2014. gada 15.septembra revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 „Par 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 233.punkts.
- ²⁴⁹ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturtā daļa un likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa, 29.panta otrā daļa.
- ²⁵⁰ Noapaļojot, 11 101 394 LVL / 0,702804.
- ²⁵¹ Noapaļojot, 123 669 LVL / 0,702804.
- ²⁵² VID Nodokļu pārvaldes 05.08.2015. vēstule Nr.8.69.2/ 5084 Valsts kontrolei.
- ²⁵³ VID Nodokļu pārvaldes 05.08.2015. vēstule Nr.8.69.2/ 5084 Valsts kontrolei.
- ²⁵⁴ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturtā daļa.
- ²⁵⁵ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.
- ²⁵⁶ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta ceturtā daļa.
- ²⁵⁷ Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" (redakcijā, kas spēkā no 2016.gada 1.janvāra).
- ²⁵⁸ VID 2015.gada publiskā pārskata 31.lpp.
- ²⁵⁹ Darba ņēmēju skaita sadalījums pēc darba ienākumiem <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/darba-samaksa-galvenie-raditaji-30270.html>.
- ²⁶⁰ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 109.panta ceturtā, piektā daļa.
- ²⁶¹ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 109.panta ceturtā daļa.
- ²⁶² Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta otrā daļa.
- ²⁶³ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 29.panta otrā daļa.
- ²⁶⁴ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 109.panta pirmā, ceturtā, piektā daļa.
- ²⁶⁵ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 7.²panta otrā daļa, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 110.panta 5.punkts.
- ²⁶⁶ Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 7.²panta otrā daļa, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 110.panta 5.punkts.
- ²⁶⁷ VID Nodokļu pārvaldes 2015.gada 27.marta vēstule Nr.8.69.1/1971 Nodokļu pārvaldes klientu apkalpošanas struktūrvienībām “Par pievienotās vērtības nodokļa pārmaksas atmaksu”.
- ²⁶⁸ MK 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr.827 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli” 12.punkts (redakcijā līdz 2016.gada 7.aprīlim), MK 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1478 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo un maksimālo apmēru” 2.punkts, MK 2013.gada 27.augusta noteikumu Nr.665 “Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi” 2.punkts (redakcijā līdz 2014.gada 31.decembrim un spēkā līdz 2015.gada 31.decembrim) un VID 2016.gada metodiskie norādījumi “Pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas”.
- ²⁶⁹ VID 2015.gada metodiskā materiāla “Pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas” 11., 13.punkts.
- ²⁷⁰ Pievienotās vērtības nodokļa likums.
- ²⁷¹ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 55.panta pirmā daļa un 56.panta pirmā daļa.
- ²⁷² Pievienotās vērtības nodokļa likuma 66.panta pirmā daļa.
- ²⁷³ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 69.panta pirmā daļa.
- ²⁷⁴ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 70.panta pirmā daļa.
- ²⁷⁵ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 66.panta trešā daļa.
- ²⁷⁶ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 66.panta ceturtā daļa.
- ²⁷⁷ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 66.panta trešā daļa un ceturtā daļa.
- ²⁷⁸ Komerclikums 314.¹ pants.

- ²⁷⁹ Likums "Par nodokļiem un nodevām" 34.¹ panta pirmā daļa.
- ²⁸⁰ Komerclikuma 314.¹ panta pirmā daļa.
- ²⁸¹ UR 2016.gada 28.janvāra vēstule Nr.2-3-16444 Tieslietu ministrijai "Par cilvēkresursu nepietiekamību".
- ²⁸² Tieslietu ministrijas 2016.gada 12.februāra vēstule Nr.1-13.4/543 Finanšu ministrijai "Par nepieciešamajiem papildinājumiem Valsts iestāžu darba plānā ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016.-2020.gadam".
- ²⁸³ UR 2016.gada 13.aprīļa e-pasta vēstule Valsts kontrolei par statistikas datiem.
- ²⁸⁴ UR 2016.gada 13.aprīļa e-pasta vēstule Valsts kontrolei par sabiedrības darbības izbeigšanu.
- ²⁸⁵ Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 2.punkts un likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 16.³panta 2.punkts un VID 2015.gada 1.aprīļa reglamenta Nr.84-r "Valsts ieņēmumu dienesta Akcīzes preču aprites daļas Datu analīzes nodaļas reglaments" 5., 6. un 7.punkts.
- ²⁸⁶ Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 27.punkts un 23.panta 5¹ daļa.
- ²⁸⁷ VID 2016.gada 12.maija elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ²⁸⁸ VID APAD 2015.gada 29.decembra instrukcija "APAD Datu analīzes nodaļas instrukcija datu ticamības novērtējuma veikšanai".
- ²⁸⁹ Latvijas Republikas 2015.gada pārskatā par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 2.sējuma 8.pielikums.
- ²⁹⁰ VID kopsavilkums par budžeta ieņēmumu daļas izpildi 2015.gada 12 mēnešos, https://www.vid.gov.lv/dokumenti/noderigi/statistika/nodoklu%20ienemumi/2016/ienemumi_12_2015_publicacijai_.pdf (resurss skatīts 2016.gada 7.jūlijā).
- ²⁹¹ Akcīzes preču aprites daļas statistika un rezultāti, Naftas produktu (degvielas) aprite, <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=11&id=402&hl=1&IzveleId=1551&periodsId=7692> (resurss skatīts 2016.gada 7.jūlijā) un VID 2016.gada 1.septembrī elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ²⁹² VID APAD 2016.gada 8.jūnija elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ²⁹³ MK 2007.gada 31.jūlija noteikumu Nr.525 "Kārtība, kādā atsevišķiem naftas produktiem piemēro samazinātu akcīzes nodokļa likmi vai atbrīvojumu no akcīzes nodokļa" 6., 7., 8. un 12.pielikums.
- ²⁹⁴ Likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 16.³ panta 2.punkts.
- ²⁹⁵ Likuma "Par akcīzes nodokli" 18.pants un MK 2007.gada 31.jūlija noteikumu Nr.525 "Kārtība, kādā atsevišķiem naftas produktiem piemēro samazinātu akcīzes nodokļa likmi vai atbrīvojumu no akcīzes nodokļa" 119., 120. un 121.punkts.
- ²⁹⁶ VID NKP 2015.gada 5.augusta kārtības "Kārtība, kādā Nodokļu kontroles pārvaldē tiek plānots nodokļu kontroles darbs" 2., 3.punkts, 30., 34., 35.punkts.
- ²⁹⁷ ESKORT ir VID datorizēta juridisko personu riska novērtēšanas sistēma, RASA ir VID datorizēta fizisko personu riska analīzes sistēma, bet Akcīzes risku analīzes sistēma ir VID datorizēta fizisko un juridisko personu riska akcīzes jomā analīzes sistēma.
- ²⁹⁸ VID 2016.gada 29.jūnijā elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ²⁹⁹ Olaines novada pašvaldība.
- ³⁰⁰ Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ³⁰¹ Ilūkstes novada pašvaldība.
- ³⁰² Priekule novada pašvaldība.
- ³⁰³ Ādažu, Ikšķiles un Ventspils novada pašvaldība.
- ³⁰⁴ Ādažu, Babītes, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Stopiņu novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ³⁰⁵ Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ³⁰⁶ Ventspils novada pašvaldība.
- ³⁰⁷ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Dagdas, Grobiņas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Ogres, Preiļu, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jelgavas, Liepājas pilsētas pašvaldība
- ³⁰⁸ Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ³⁰⁹ Dagdas novada pašvaldība.
- ³¹⁰ Aizputes, Dagdas, Grobiņas, Ikšķiles, Ludzas, Valkas, Ventspils novada un Jelgavas, Liepājas, Ventspils pilsētas pašvaldība
- ³¹¹ Dagdas, Lielvārdes, Ludzas, Stopiņu, Ventspils novada un Liepājas pilsētas pašvaldība
- ³¹² Liepājas pilsētas pašvaldība.
- ³¹³ Ikšķiles, Grobiņas, Līvānu, Stopiņu, Vecumnieku novada un Ventspils novada pašvaldība.
- ³¹⁴ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kāro grāmatvedības uzskaiti” 197.punkts.
- ³¹⁵ Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.

- 316 Grobiņas, Ikšķiles, Līvānu un Stopiņu novada pašvaldība.
- 317 Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 318 Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Lielvārdes, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 319 Iecavas, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 320 Dagdas, Grobiņas un Lielvārdes novada pašvaldība.
- 321 Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Ludzas, Olaines, Priekuļu, Stopiņu, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 322 Ādažu, Dagdas, Grobiņas, Lielvārdes, Stopiņu un Ventspils novada pašvaldība.
- 323 Dagda, Grobiņas, Priekuļu, Stopiņu un Vecumnieku novada pašvaldība.
- 324 Iecavas novada pašvaldība.
- 325 Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Ludzas, Preiļu, Priekuļu, Stopiņu, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 326 Ikšķiles novada pašvaldība.
- 327 Līvānu, Preiļu, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldībā.
- 328 Preiļu, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 329 Līvānu novada pašvaldība.
- 330 Babītes, Ikšķiles un Ilūkstes novada pašvaldība.
- 331 Lielvārdes, Olaines un Ventspils novada pašvaldība.
- 332 Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Preiļu, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 333 Aizputes, Olaines, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība
- 334 Preiļu novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 335 Preiļu novada pašvaldība.
- 336 Babītes novada pašvaldība.
- 337 Ādažu, Stopiņu, Vecumnieku novada pašvaldība.
- 338 Aizputes, Ilūkstes, Priekuļu un Ventspils novada pašvaldība.
- 339 Ventspils novada pašvaldība.
- 340 Aizputes, Ilūkstes, Priekuļu novada pašvaldība.
- 341 Aizkraukles, Aizputes, Dagdas, Grobiņas, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Salacgrīvas, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 342 Aizputes, Grobiņas, Vecumnieku, Ventspils novada pašvaldība un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 343 Aizputes, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Ikšķiles, Priekuļu, Vecumnieku novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 344 Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 345 Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Kandavas, Lielvārdes, Olaines, Priekuļu, Stopiņu, Vecumnieku, Ventspils novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 346 Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Līvānu, Olaines, Priekuļu, Preiļu, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 347 Grobiņas, Lielvārdes, Preiļu, Stopiņu un Vecumnieku novada pašvaldība.
- 348 Ādažu, Babītes, Grobiņas, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Preiļu, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada pašvaldība.
- 349 MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 2.pielikuma I nodaļas 1.3.1., 1.3.2., 1.3.3. un 1.3.4.apakšpunkts.
- 350 Vecumnieku novada pašvaldība.
- 351 Grobiņas, Lielvārdes, Ludzas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldības.
- 352 Dagdas, Iecavas, Olaines, Kandavas, Preiļu, Priekuļu un Salacgrīvas novada pašvaldība.
- 353 Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Līvānu, Lielvārdes, Ludzas, Ogres, Preiļu, Smiltenes, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jelgavas, Liepājas pilsētas pašvaldība.
- 354 Aizputes, Dagdas, Ikšķiles, Ludzas, Smiltenes, Valkas, Ventspils novada un Jelgavas, Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 355 Rīgas pilsētas pašvaldība.
- 356 Rīgas pilsētas pašvaldība.
- 357 Liepājas pilsētas pašvaldība.
- 358 Rīgas pilsētas pašvaldība.
- 359 Aizputes, Dagdas, Ludzas, Ventspils novada pašvaldība.
- 360 Lielvārdes novada pašvaldība.

- 361 Liepājas pilsētas pašvaldība.
362 Ikšķiles novada pašvaldība.
363 Lielvārdes novada pašvaldība.
364 Rīgas pilsētas pašvaldība.
365 Grobiņas (3 380 949 euro) un Ventspils novada (4 754 742 euro) un Daugavpils pilsētas pašvaldība (70 804 476 euro).
366 Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
367 Aizputes, Ādažu, Dagdas, Grobiņa, Ikšķiles, Ilūkstes, Līvānu, Ogres, Priekuļu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Liepājas pilsētas pašvaldība.
368 Dagdas, Grobiņas, Ilūkstes, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Ogres, Olaines, Priekuļu, Vecumnieku, Ventspils novada un Jelgavas, Liepājas, Rīgas, Ventspils pilsētas pašvaldība.
369 Babītes novada pašvaldība.
370 Jelgavas pilsētas pašvaldība.
371 Jelgavas pilsētas pašvaldība.
372 Rīgas pilsētas pašvaldība.
373 Ventspils pilsētas pašvaldība.
374 Grobiņas un Ventspils novada pašvaldība.
375 Dagdas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Ludzas, Priekuļu, Ventspils novada un Rīgas, Ventspils pilsētas pašvaldība.
376 Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Kandavas, Lielvārdes, Priekuļu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada un Jelgavas pilsētas pašvaldība.
377 Dagdas un Lielvārdes novada pašvaldība.
378 Likuma „Par grāmatvedību” 11.pants, MK 21.10.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” 49.¹punkts.
379 Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 85.panta pirmā un otrā daļa.
380 Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 2.pants.
381 Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 3.pants.
382 Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8.pants.
383 Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 84.panta pirmā daļa.
384 Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 5.panta otrā daļa.
385 Zemesgrāmatu likuma 1.pants.
386 Zemesgrāmatu likuma 112.pants.
387 Aizkraukles, Aizputes, Dagdas, Grobiņas, Ilūkstes, Kandavas, Līvānu, Ogres, Priekuļu, Priekuļu, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku novada un Daugavpils, Jelgavas, Liepājas un Rīgas pilsētas pašvaldība.
388 Ikšķiles, Ludzas, Olaines un Vecumnieku novada pašvaldība.
389 Grobiņas, Līvānu, Olaines, Vecumnieku novada un Daugavpils, Jūrmalas un Rīgas pilsētas pašvaldība.
390 Ludzas novada pašvaldība.
391 Aizkraukles, Olaines, Salacgrīvas, Valkas novada un Jelgavas, Ventspils pilsētas pašvaldība
392 Smiltenes novada pašvaldība.
393 05.04.1993. vienošanās līgums ar SIA “Grundzāle” par īpašuma iegādi Gaujas ielā 11-14, Grundzāles pagastā, 14.05.1993. vienošanās līgums ar SIA “Grundzāle” par īpašuma iegādi Gaujas ielā 11-9, Grundzāles pagastā, 11.05.1994. līgums ar SIA “Grundzāle” par īpašuma iegādi Gaujas ielā 11-13, Grundzāles pagastā.
394 Ludzas novada pašvaldība.
395 Briģu un Cirmas pagasta padome.
396 Rēzeknes zonālais valsts arhīvs.
397 *Kadastra subjekts* - kadastra objekta īpašnieks vai visi kopīpašnieki, tiesiskais valdītājs vai lietotājs.
398 Īpašumu domājamās daļas - nekustamajiem īpašumiem, kas sadalīti dzīvokļa īpašumos, tās ir dzīvokļa īpašumiem noteiktās domājamās daļas, bet kopīpašumiem, kuru sastāvā ir būves, tās ir kopīpašniekiem noteiktās domājamās daļas.
399 Kadastra informācijas sistēma, Valsts adrešu reģistrs, Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata.
400 MK 20.11.2015. rīkojums Nr.734 „Par koncepciju par Nekustamā īpašuma valsts kadastra un Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas informācijas sistēmas izveidi”.
401 Liepājas pilsētas pašvaldība.

- ⁴⁰² Piemēram, Daugavas iela 12 (būve 17000440073001), Mirdzas Ķempes iela 14 (būve 17000440179001), Mirdzas Ķempes iela 22 (būve 170000440068001), Kungu iela 77 (būve 17000340127001), Kungu iela 79 (būve 17000340387 003,...004), Reiņu meža iela 2 (būve 17000440138001), Rojas iela 4 (būve 17000440103001), Siguldas iela 19 (būve 17000400389001) u.c. kooperatīvās ēkas, kurās esošie dzīvokļi privatizēti saskaņā ar likumu "Par kooperatīvo dzīvokļu privatizāciju" (Informācija Kadastra IS ir kļūdaina, jo neviena kooperatīvā dzīvojamā māja pašvaldībai kā īpašniekam nav reģistrēta. Pašvaldībai pieder tikai zeme. Pamatojoties uz likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 75.pantu, pašvaldība privatizācijai nodeva uz pašvaldības vārda zemesgrāmatā reģistrēto zemi, līdz ar to uz pašvaldībai piederošās zemes uzceltajām kooperatīvajām mājām pašvaldībai nevar būt dzīvokļa īpašumos nesadalītās būves daļas).
- ⁴⁰³ MK 08.12.2015. noteikumi Nr.698 „Adresācijas noteikumi”
- ⁴⁰⁴ Piemēram, īpašumam ar nosaukumu Jūras iela 6, Liepāja, kadastra numurs 17000310249.
- ⁴⁰⁵ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁰⁶ Ventspils novada pašvaldība.
- ⁴⁰⁷ Lielvārdes, Priekule un Ventspils novada pašvaldība.
- ⁴⁰⁸ Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Olaines, Priekule, Lielvārdes, Līvānu un Vecumnieku novada pašvaldība.
- ⁴⁰⁹ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴¹⁰ Ventspils novada pašvaldība.
- ⁴¹¹ Līvānu novada pašvaldība.
- ⁴¹² Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴¹³ Ikšķiles novada pašvaldība.
- ⁴¹⁴ Ventspils novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁴¹⁵ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 5.panta pirmā daļa.
- ⁴¹⁶ Dagdas novada pašvaldība.
- ⁴¹⁷ <https://www.meteo.lv/lapas/geologija/derigo-izraktenu-atradnu-registrs/derigo-izraktenu-krajumu-bilance/derigo-izraktenu-krajumu-bilance?id=1472&nid=659> (resurss skatīts 03.02.2016.)
- ⁴¹⁸ Grobiņas, Salacgrīvas un Vecumnieku novada pašvaldība.
- ⁴¹⁹ Grobiņas un Vecumnieku novada pašvaldība.
- ⁴²⁰ Grobiņas, Iecavas, un Lielvārdes novada pašvaldība.
- ⁴²¹ Aizputes, Ādažu, Babītes, Grobiņas, Ilūkstes, Lielvārdes, Smiltenes, Stopiņu, Vecumnieku, Ventspils novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴²² Smiltenes novada pašvaldība.
- ⁴²³ Aizputes, Dagdas un Valkas novada pašvaldība.
- ⁴²⁴ Aizputes, Ilūkstes, Lielvārdes, Stopiņu un Ventspils novada pašvaldība.
- ⁴²⁵ Ādažu novada pašvaldība.
- ⁴²⁶ Babītes un Dagdas novada pašvaldība.
- ⁴²⁷ Babītes novada pašvaldība.
- ⁴²⁸ Dagdas novada pašvaldība.
- ⁴²⁹ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 11., 75. un 76. punkts.
- ⁴³⁰ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 79.punkts.
- ⁴³¹ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 27., 28., 77.3.punkts.
- ⁴³² MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 37.punkts.
- ⁴³³ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴³⁴ Stopiņu novada pašvaldība.
- ⁴³⁵ Stopiņu novada domes 2014.gada pārskata skaidrojumu par gada finanšu pārskatu piezīme Nr.1.3.5.
- ⁴³⁶ Stopiņu novada pašvaldības 2014.gada pārskata veidlapā Nr.7-IPAR „Pārējās līdzdalības biržās kotētu un nekotētu kapitālsabiedrību kapitālā izmaiņu pārskats” ailē B, 2.rindā.

- ⁴³⁷ Kontu 1310, 1320, 1350 inventarizācijas akts Nr.4.
- ⁴³⁸ Stopiņu novada pašvaldības 2014.gada pārskata veidlapā Nr.7-1PAR „Pārējās līdzdalības biržās kotētu un nekotētu kapitālsabiedrību kapitālā izmaiņu pārskats” ailē H, 2.rindā.
- ⁴³⁹ Aizkraukles, Aizputes, Babītes, Grobiņas, Ikšķiles, Olaines, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- ⁴⁴⁰ Ādažu un Priekule novada pašvaldība.
- ⁴⁴¹ Kandavas novada pašvaldība
- ⁴⁴² SIA Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"
- ⁴⁴³ Aizkraukles, Ērgļu, Kokneses, Madonas un Varakļānu novada pašvaldība un Jēkabpils pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁴⁴ Aizkraukles un Ērgļu novada pašvaldība
- ⁴⁴⁵ Aknīstes, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Krustpils, Neretas, Pļaviņu, Salas, Skrīveru un Viesītes novada pašvaldība
- ⁴⁴⁶ Durbes un Grobiņas novada pašvaldība
- ⁴⁴⁷ Durbes novada pašvaldībai uz pārskata gada sākumu – 9,78%, uz gada beigām – 9,2%. Grobiņas novada pašvaldībai uz pārskata gada sākumu – 11,79%, uz gada beigām – 11,73%.
- ⁴⁴⁸ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 11.punkts.
- ⁴⁴⁹ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 11., 75. un 76. punkts.
- ⁴⁵⁰ MK 15.12.2009. noteikumi Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”.
- ⁴⁵¹ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 157.punkts.
- ⁴⁵² Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁵³ Valsts kontroles 24.02.2009. revīzijas ziņojums Nr.5.1-2-19/2008 „Dienvidu tilta pār Daugavu Rīgā projektēšanas, būvniecības un finansēšanas atbilstība normatīvo aktu prasībām”.
- ⁴⁵⁴ Finanšu ministrijas 22.08.2011. vēstule Nr.15-2-03.2/5547.
- ⁴⁵⁵ Regula (EK) Nr.2223/96 [3].
- ⁴⁵⁶ Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁵⁷ 14.09.2011. revīzijas ziņojums Nr.5.1-2-23-2/2010 „Par Latvijas Republikas 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem pašvaldību gada pārskatu daļu”.
- ⁴⁵⁸ Finanšu ministrijas 22.08.2011. vēstule Nr.15-2-03.2/5547.
- ⁴⁵⁹ Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁶⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta otrā daļa un 30.panta otrā daļa un Likuma par budžetu un finanšu vadību 46.panta pirmā daļa.
- ⁴⁶¹ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.pants.
- ⁴⁶² 15.10.2013. MK noteikumi Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- ⁴⁶³ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta sestā daļa.
- ⁴⁶⁴ MK 08.05.2012. noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”.
- ⁴⁶⁵ MK 08.05.2012. noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”.
- ⁴⁶⁶ MK 08.05.2012. noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”.
- ⁴⁶⁷ MK 08.05.2012. noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”.
- ⁴⁶⁸ MK 08.05.2012. noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs” 2.punkts.
- ⁴⁶⁹ MK 08.05.2012. noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs” 4.punkts.
- ⁴⁷⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta otrā daļa un 30.panta otrā daļa.
- ⁴⁷¹ Aizkraukles, Aizputes, Babītes, Dagdas, Ikšķiles, Priekule, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁷² Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁷³ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁴⁷⁴ Aizputes, Babītes, Dagdas, Iecavas, Ikšķiles, Lielvārdes, Ludzas, Preiļu un Stopiņu novada pašvaldība.
- ⁴⁷⁵ Babītes, Dagdas, Grobiņas, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu un Vecumnieku novada pašvaldība.

- 476 Ādažu, Dagdas, Grobiņas, Lielvārdes, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība.
- 477 Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 478 MK 15.10.2013. noteikumu Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 23.2.apakšpunkts un 36.punkts.
- 479 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 5.punkts.
- 480 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 15.punkts.
- 481 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 16.punkts.
- 482 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 17.punkts.
- 483 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 18.punkts.
- 484 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 6.punkts.
- 485 Valsts kontroles 2015.gada 15.septembra revīzijas Nr.2.4-1-39/2014 ziņojuma „Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 30.punkts.
- 486 MK 2013.gada 15.oktobra noteikumu Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” VII nodaļa „Kontu atlikumu un darījumu salīdzināšana”.
- 487 Valsts kontroles 2015.gada 15.septembra revīzijas Nr.2.4-1-39/2014 ziņojuma „Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 34.punkts un 35.punkts.
- 488 MK 15.10.2013. noteikumu Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” VII nodaļa „Kontu atlikumu un darījumu salīdzināšana”.
- 489 MK 15.10.2013. noteikumu Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 29.4.apakšpunkts, MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 3.3.2.apakšpunkts.
- 490 MK 01.03.20016. noteikumu Nr.120 „Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumos Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 1.2.punkts. (stājas spēkā 2017.gada 1.janvārī).
- 491 MK noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumos Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- 492 MK 29.05.2012. noteikumi Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- 493 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 6.punkts.
- 494 MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 3. un 98.punkts.
- 495 MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 „Kārtība kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 196. un 197.punkts.
- 496 Jelgavas pilsētas pašvaldība zemes īpašumus grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrāda 01.10.2013. kadastrālajā vērtībā, Rīgas pilsētas pašvaldība – pašvaldībai piekrietošām zemes vienībām vērtība tiek aktualizēta katra gada kadastrālajā vērtībā, saskaņā ar 31.12.2009. trīs pašvaldības zemes īpašumu novērtēšanu 01.11.2010. kadastrālajā vērtībā nav veikus pilnā apmērā un nepārvērtētos zemes īpašumus ir uzskaitījušas: Grobiņas novada pašvaldībā – 31.12.2012. kadastrālajā vērtībā, Ventspils novada pašvaldībā - 01.01.2011. kadastrālajā vērtībā un Ventspils pilsētas pašvaldībā - atjaunojot zemes platības pamatlīdzekļu sastāvā tiek pārskatīta zemes kadastrālā vērtība: no krājumu sastāva atjaunojot – kadastrālajā vērtībā uz 2010.gada 1.novembri, no zembilances/ārpusbilances – tajā kadastrālajā vērtībā, kad ir pieņemts lēmums par privatizācijas procesa pārtraukšanu.
- 497 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 5.punkts.
- 498 MK 15.10.2013. noteikumi Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- 499 MK 15.10.2013. noteikumi Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- 500 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 5.punkts.
- 501 MK 29.05.2012. noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 5.punkts.
- 502 Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- 503 Aizputes novada pašvaldība, Ādažu novada pašvaldība, Babītes novada pašvaldība, Dagdas novada pašvaldība, Grobiņas novada pašvaldība, Iecavas novada pašvaldība, Ikšķiles novada pašvaldība, Lielvārdes novada pašvaldība, Līvānu novada pašvaldība, Preiļu novada pašvaldība, Priekule novada pašvaldība, Smiltenes novada pašvaldība, Stopiņu novada pašvaldība un Ventspils novada pašvaldība.
- 504 Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekule, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība un Ventspils pilsētas pašvaldība.

- ⁵⁰⁵ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁵⁰⁶ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁵⁰⁷ Aizkraukles, Babīte, Dagdas, Grobiņa, Iecavas, Olaines, Lielvārdes, Līvānu, Preiļu, Salacgrīvas, Stopiņu, Vecumnieku un Ventspils novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁵⁰⁸ MK 02.05.2007. noteikumu Nr.282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” 26., 34. un 54.punkts (spēkā līdz 01.01.2016.).
- ⁵⁰⁹ Dagdas, Iecavas un Salacgrīvas novada pašvaldība.
- ⁵¹⁰ Aizkraukles, Olaines un Stopiņu novada pašvaldība.
- ⁵¹¹ Līvānu un Vecumnieku novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁵¹² Babītes, Iecavas, Stopiņu un Preiļu novada pašvaldība.
- ⁵¹³ Iecavas un Lielvārdes novada pašvaldība.
- ⁵¹⁴ MK 02.05.2007. noteikumu Nr.282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” 26.punkts (spēkā līdz 01.01.2016.).
- ⁵¹⁵ Grobiņas, Preiļu un Ventspils novada pašvaldība.
- ⁵¹⁶ Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Ludzas, Priekuļu, Valkas novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁵¹⁷ Babītes, Grobiņas, Iecavas, Ilūkstes, Lielvārdes, Preiļu, Stopiņu, Ventspils novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁵¹⁸ MK 21.10.2003. noteikumi Nr.584 „Kases operāciju uzskaites noteikumi”.
- ⁵¹⁹ Ventspils novada pašvaldība.
- ⁵²⁰ Babītes novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁵²¹ Ilūkstes novada pašvaldība.
- ⁵²² Aizputes, Babītes, Dagdas, Iecavas, Ilūkstes, Ludzas, Preiļu, Smiltenes un Stopiņu novada pašvaldība.
- ⁵²³ Olaines novada pašvaldība.
- ⁵²⁴ Valsts kontroles 02.02.2016. vēstule Nr. 11-2.3.1.1-K/5-IP.
- ⁵²⁵ MK 2012.gada 29.maija noteikumu Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” 2.punkts, 3.1. un 3.2.apakšpunkts, 37.2.apakšpunkts.
- ⁵²⁶ Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ⁵²⁷ Daugavpils pilsētas pašvaldība.
- ⁵²⁸ Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
- ⁵²⁹ Grobiņas un Vecumnieku novada pašvaldība.
- ⁵³⁰ Grobiņas un Salacgrīvas novada pašvaldība.
- ⁵³¹ Ilūkstes, Stopiņu novada un Rīgas pilsētas pašvaldība.
- ⁵³² Ilūkstes un Ventspils novada pašvaldība.
- ⁵³³ Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Jūrmalas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁵³⁴ Aizputes, Ādažu, Dagdas, Grobiņas, Ikšķiles, Ilūkstes, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Ogres, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Valkas, Vecumnieku, Ventspils novada un Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas, un Ventspils pilsētas pašvaldība.
- ⁵³⁵ Aizputes novada pašvaldība 665,90 *euro*, Babītes novada pašvaldība 54 240,26 *euro*, Dagdas novada pašvaldība 40 104 *euro*, Grobiņas novada pašvaldība 134 174 *euro*, Ikšķiles novada pašvaldībai 22 724 *euro*, Priekuļu novada pašvaldībai 7 029 *euro*, Vecumnieku novada pašvaldībai 2 011 697 *euro*, Ventspils pilsētas pašvaldībai 17 325 723 *euro*.
- ⁵³⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 31.pants.
- ⁵³⁷ Valsts kontroles 2006.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-70R/2005 „Par 2005.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļā” no 40. līdz 43.punktam, 2006.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-11/2006 „Par Latvijas Republikas 2005.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” no 33. līdz 36.punktam, 2007.gada 3.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-65/2006 „Par 2006.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu” no 165 līdz 168.punktam, 2007.gada 12.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-57/2006 „Par Latvijas Republikas 2006.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un

- par pašvaldību budžetiem” no 100. līdz 103.punktam, 2008.gada 30.jūnija ziņojuma Nr.5.1-2-61/2007 „Par Dabas resursu nodokļa administrēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām” 97.punkts, 2011.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 „Par Latvijas Republikas 2010.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 49., 50.punkts, 2012.gada 14.septembra ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 „Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 35.punkts un 2015.gada 15.septembra ziņojuma Nr.2.4-1-39/2014 “Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” II sadaļas “Revīzijas ziņojums par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” 40., 43., 44.punkts.
- ⁵³⁸ Revīzijas pārbaūžu apjomā iekļautas pēc vērtības būtiskās 2015.gada laikā atmaksātās pārmaksātās nodokļu summas iedzīvotāju ienākuma nodoklī 80 469 525 *euro*, uzņēmumu ienākuma nodoklī 74 408 094 *euro*, pievienotās vērtības nodoklī 944 539 076 *euro*. Summas norādītas saskaņā ar VID 2015.gada 28.janvāra elektroniski sniegto informāciju Valsts kontrolei.
- ⁵³⁹ Starptautiskais revīzijas standarts Nr.600 „Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)”, 2010.gads.
- ⁵⁴⁰ Likums „Par grāmatvedību”.
- ⁵⁴¹ Par revīzijā konstatēto pašvaldībai ir sagatavots revīzijas ziņojums.
- ⁵⁴² Likuma „Par zvērinātiem revidentiem 35.¹panta ceturtā daļa.
- ⁵⁴³ Likuma „Par zvērinātiem revidentiem 37.panta pirmā daļa.
- ⁵⁴⁴ Likuma „Par zvērinātiem revidentiem 35.¹panta trešā daļa.
- ⁵⁴⁵ Finanšu ministrijas 22.08.2016. e-pasta vēstule Nr.20-2-10/232.
- ⁵⁴⁶ Finanšu ministrijas 30.05.2016. vēstule Nr.20-2-06/2874 “Par Valsts kontroles vēstuli par zvērinātai revidentei Ievai liepiņai veikto kvalitātes kontroli”.
- ⁵⁴⁷ Latvijas zvērinātu revidentu asociācijas 27.06.2016. vēstule Nr.89 “Par Valsts kontroles vēstuli par zvērinātai revidentei Ievai Liepiņai veikto kvalitātes kontroli” un 04.08.2016. vēstule Nr.95 “Par termiņa pagarinājumu Valsts kontroles vēstules izskatīšanai par zvērinātai revidentei Ievai Liepiņai veikto kvalitātes kontroli”.
- ⁵⁴⁸ Grobiņas novada pašvaldība, Stopiņu novada pašvaldība, Ventspils novada pašvaldība.
- ⁵⁴⁹ Atbilstības jautājumi netika pārbaudīti Centrālajā zemes komisijā, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, Satversmes tiesā un Tiesībsarga birojā.
- ⁵⁵⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 31.panta otrā daļa.
- ⁵⁵¹ MK 2012.gada 29.maija noteikumi Nr.375 “saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- ⁵⁵² Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 3.¹ panta pirmā un ceturtā daļa.
- ⁵⁵³ Atbilstības jautājumi netika pārbaudīti Centrālajā zemes komisijā, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, Satversmes tiesā un Tiesībsarga birojā.
- ⁵⁵⁴ Likuma par budžetu un finanšu vadību 30.panta trešā daļa.
- ⁵⁵⁵ Likuma „Par pašvaldībām” 71.panta pirmā daļa.
- ⁵⁵⁶ Likuma „Par zvērinātiem revidentiem” 1.panta pirmās daļas 1.punkts un 28.panta pirmā daļa.
- ⁵⁵⁷ Neatkarīgu revidentu ziņojums Auces, Mārupes, Pāvilostas un Zilupes novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁵⁸ Auces, Mārupes, Pāvilostas un Zilupes novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- ⁵⁵⁹ Neatkarīgu revidentu ziņojums Balvu, Cēsaines, Ciblas, Ludzas, Madonas, Siguldas un Varakļānu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁶⁰ Balvu, Cēsaines, Ciblas, Ludzas, Madonas, Siguldas un Varakļānu novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- ⁵⁶¹ Neatkarīgu revidentu ziņojums Limbažu, Madonas, Naukšēnu un Smiltenes novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁶² Limbažu, Madonas, Naukšēnu un Smiltenes novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- ⁵⁶³ Neatkarīgu revidentu ziņojums Daugavpils novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁶⁴ Neatkarīgu revidentu ziņojums Līvānu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁶⁵ Neatkarīgu revidentu ziņojums Stopiņu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁶⁶ Neatkarīgu revidentu ziņojums Tērvetes novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁶⁷ Neatkarīgu revidentu ziņojums Liepājas pilsētas domei par 2015.gada konsolidēto finanšu pārskatu.
- ⁵⁶⁸ Neatkarīgu revidentu ziņojums Rīgas domei par 2015.gada konsolidēto finanšu pārskatu.
- ⁵⁶⁹ Neatkarīgu revidentu ziņojums Saldus novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁷⁰ Neatkarīgu revidentu ziņojums Balvu, Cēsaines, Ciblas, Ludzas, Madonas, Siguldas un Varakļānu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- ⁵⁷¹ Balvu, Cēsaines, Ciblas, Ludzas, Madonas, Siguldas un Varakļānu novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- ⁵⁷² Neatkarīgu revidentu ziņojums Durbes un Grobiņas novada domei par 2015.gada pārskatu.

- 573 Durbes un Grobiņas novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- 574 Neatkarīgu revidentu ziņojums Jaunpils novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 575 Jaunpils novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- 576 Neatkarīgu revidentu ziņojums Grobiņas novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 577 Neatkarīgu revidentu ziņojums Ogres novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 578 Neatkarīgu revidentu ziņojums Ķeguma novada domei par 2015.gada pārskatu; Ķeguma novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- 579 Neatkarīgu revidentu ziņojums Ozolnieku novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 580 Neatkarīgu revidentu ziņojums Vecumnieku novada domei par 2015.gada pārskatu; Vecumnieku novada pašvaldības 2015.gada pārskats.
- 581 Neatkarīgu revidentu ziņojums Ventspils novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 582 Neatkarīga revidenta ziņojums Brocēnu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 583 Neatkarīgu revidentu ziņojums Brocēnu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 584 Neatkarīgu revidentu ziņojums Brocēnu novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 585 Neatkarīgu revidentu ziņojums Lielvārdes novada domei par 2015.gada pārskatu.
- 586 **1 576 536 127 euro**, tajā skaitā bilances postenim: „**Zeme, ēkas un būves**” (kopā **1 568 748 004 euro** bilances vērtībā) - ar apstākļu akcentējumu 198 316 661 euro vērtībā (t.sk. Auces novada pašvaldībai 2 236 607 euro, Balvu novada pašvaldībai 36 458 719 euro, Cescvaines novada pašvaldībai 11 913 469 euro, Ciblas novada pašvaldībai 5 377 928 euro, Līvānu novada pašvaldībai 63 852 euro, Ludzas novada pašvaldībai 34 463 632 euro, Mārupes novada pašvaldībai 7 087 092 euro, Madonas novada pašvaldībai 58 705 333 euro, Pāvilostas novada pašvaldībai 657 785 euro, Siguldas novada pašvaldībai 35 280 784 euro, Varakļānu novada pašvaldībai 5 319 283 euro, Zilupes novada pašvaldībai 752 177 euro); ar iebildi 1 367 425 493 eur vērtībā (t.sk. Durbes novada pašvaldībai 1 261 843 euro, Grobiņas novada pašvaldībai 3 380 949 euro; Iecavas novada pašvaldībai 1 708 858 euro; Jaunpils novada pašvaldībai 3 629 094 euro; Ogres novada pašvaldībai 99 110 260 euro; Rīgas pilsētas pašvaldībai 1 221 068 616 euro; Vecumnieku novada pašvaldībai 7 691 473 euro, (t.sk.: transporta būves 5 129 243 euro, zeme zem ēkām un būvēm - 1 182 157 euro, kultivētā zeme 1 039 127 euro, atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme 11 070 euro, pārējā zeme 329 876 euro; Ventspils novada pašvaldība 29 574 400 euro)); negatīvs atzinums 3 005 850 eur vērtībā Brocēnu novada pašvaldībai 3 005 850 euro, bilances postenim “**Bibliotēku fondi**” (kopā **173 232 euro** bilances vērtībā) - ar iebildi Ventspils novada pašvaldībai 173 232 euro, bilances postenim “**Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība**” (kopā **211 011 euro** bilances vērtībā) - ar iebildi 211 011 euro vērtībā Vecumnieku novada pašvaldībai 211 011 euro, bilances postenim “**Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi**” (kopā **2 018 740 euro** bilances vērtībā) - negatīvs atzinums 2 018 740 euro vērtībā, Brocēnu novada pašvaldībai 2 018 740 euro, bilances postenim “**Bioloģiskie un pazemes aktīvi**” (kopā **2 742 935 euro** bilances vērtībā) - ar akcentējumu 2 064 502 euro vērtībā (t.sk. Limbažu novada pašvaldībai 584 893 euro; Madonas novada pašvaldībai 1 031 404 euro; Naukšēnu novada pašvaldībai 21 343 euro; Smiltenes novada pašvaldībai 426 862 euro; ar iebildi 678 433 euro vērtībā, (t.sk. Ķeguma novada pašvaldībai 567 773 euro; Vecumnieku novada pašvaldībai 110 660 euro), bilances postenim “**Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi**” (kopā **2 070 501 euro** bilances vērtībā) t.sk. ar iebildi 2 070 501 euro vērtībā (t.sk. Brocēnu novada pašvaldībai 606 165 euro; Ķeguma novada pašvaldībai 1 464 336 euro, “**Debitori**” (kopā **571 704 euro** bilances vērtībā) t.sk. ar iebildi 571 704 euro vērtībā Brocēnu novada pašvaldībai 571 704 euro (t.sk. debitoru sastāvā atzīti iedzīvotāju parādi par ēku renovāciju 568 705 euro; nezināmas debitoru prasības 2999 euro).
- 587 Pārgaujas un Tērvetes novada pašvaldība.
- 588 Līgatnes novada pašvaldība, Jūrmalas un Rīgas pilsētas pašvaldība.
- 589 Rundāles novada pašvaldība.
- 590 Tie paši zvērinātie revidenti, kuri revīziju veica par pašvaldību 2013.gada pārskatiem, izņemot Brocēnu novada pašvaldības zvērināto revidentu.
- 591 Apes novada pašvaldība.
- 592 Auces, Ogres un Rūjienas novada pašvaldība un Jūrmalas, Liepājas un Rīgas pilsētas pašvaldība.
- 593 Ozolnieku novada pašvaldība.
- 594 Brocēnu novada pašvaldība.
- 595 Tie paši zvērinātie revidenti, kuri revīziju veica par pašvaldību 2014.gada pārskatiem, izņemot Grobiņas un Ogres novada pašvaldības zvērinātu revidentu.
- 596 Līvānu, Ludzas, Smiltenes un Stopiņu novada pašvaldība.
- 597 Grobiņas, Iecavas, Ogres, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība un Liepājas un Rīgas pilsētas pašvaldība.

⁵⁹⁸ Lielvārdes novada pašvaldība.

⁵⁹⁹ Vīzas kodeksa 4.pants.

⁶⁰⁰ Vīzas kodeksa 5., 6.pants.

⁶⁰¹ MK 2013.gada 1.oktobra noteikumu Nr.1034 "Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem"10.punkts.